

KISÚJSZÁLLÁS VÁROS

INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015.

KISÚJSZÁLLÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA MEGBÍZÁSÁBÓL

Az alapdokumentum készült: 2008. 04.

Módosítva: 2010. 01. - 2015.09.

A 2015. évi módosítást készítették: Kisújszállás város önkormányzatának munkatársai

CÍVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA
4025. Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.

CÍVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA BT.
Levelezési cím: 4031 Debrecen, Derék utca 245
Iroda: Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.
Tel: (30) 9818-172, Tel/fax: (52) 531-732
Email: civisterv@civisterv.hu

KISÚJSZÁLLÁS VÁROS

INTEGRÁLT

VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

KISÚJSZÁLLÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA MEGBÍZÁSÁBÓL

Az alapidokumentum készült: 2008. 04.
Módosítva: 2010. 01. - 2015.09.

A 2015. ÉVI MÓDOSÍTÁST KÉSZÍTETTÉK:

Kisújszállás város önkormányzatának munkatársai: 2015. szeptember

AZ ALAP DOKUMENTÁCIÓT KÉSZÍTETTÉK:

- **Témafelelős tervezők:**

Zsembéri István okl. építészmérnök
Vezető településtervező, területrendező tervező, építész vezetőtervező

Dr. Kőszeghy Attila okl. építészmérnök
Vezető településtervező, építész vezetőtervező

Kisújszállás, 2008.04.- 2010. 01.hó

A 2015. ÉVI MÓDOSÍTÁST KÉSZÍTETTE:

Kisújszállás város önkormányzata

Zsembéri István
okl. építészmérnök mb. városi főépítész

Kiss Endre
Városfejlesztési és városüzemeltetési irodavezető

Közreműködtek Kisújszállás város önkormányzatának munkatársai:

Nyikos Csilla
Kocsisné Monoki Julianna (közoktatás, közművelődés)
Pércsi Zsanett
Szél Zsolt
Tóthné Mile Kata

Kisújszállás, 2015.szeptember hónap

TARTALOMJEGYZÉK

KISÚJSZÁLLÁS VÁROS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

1. A város szerepe a településhálózatban	6 . old.
2. Városi szintű helyzetértékelés	9 . old.
2.1. Városszerkezet	9. old
2.2. Gazdaság	16. old
2.3. A város társadalmának jellemzői	19. old
2.4. A városi környezet jellemzői	27. old
2.5. Közszolgáltatások, ellátás	37. old
2.6. Korábbi időszak fejlesztései	50. old
2.7. A városi szintű helyzetértékelés összegzése (SWOT analízis)	51. old
2.8. A fejlesztéseknél figyelembe vehető önkormányzati ingatlanvagyon	53. old
3. Városrészek elemzése:	54. old.
A: Városközpont /Zsodoma, Éralja, Szabadságtéri lakótelep,/	55. old
B: Nyugati városrész /Bittnerfalu, Doboskert, Pacséri lakónegyed/	58. old
C: Délnyugati városrész /Morgó- Vermeshát, Nadrágzug- Szénáskert, Óváros/	61. old
D: Délkeleti városrész /Bagaméri, Vásárszél, Sásastó/	64. old
E: Keleti városrész /Sóhaj, Dühöngő/	66. old
F: Észak-keleti városrész /Koronakert, Daraksa/	68. old
G: Északi iparnegyed /Falusziget/	70. old
H: Csorba /külterületi lakott hely/	72. old
I: Márialaka /külterületi lakott hely/	74. old
4. Szegregációval veszélyeztetett területek	76. old.
4.1. Helyzetértékelés	76. old
4.2. Anti-szegregációs intézkedési javaslat	85. old
5. Stratégiai fejezet	91. old.
5.1. Kisújszállás város jövőképe	91. old
5.2. Fejlesztési célok a városra és városrészekre	92. old
2.1. A nagytávra (15-20 évre) szóló városfejlesztési célok	92. old
2.2. Az átfogó célok elérését szolgáló középtávú (7-8) éves célok	96. old
2.3. A beazonosított városrészekhez kapcsolódó célmeghatározás	104. old
2.4. A közlekedési rendszer fejlesztésének céljai	124. old
2.5. A közmű-infrastruktúrák fejlesztési céljai	126. old
5.3. Beavatkozások, az akcióterületek kijelölése	130. old
3.1. Kisújszállás fejlesztési céljait szolgáló városrészek bemutatása	130. old
3.2. A városfejlesztés gócpontjai, a kiemelkedő fejlesztési célterületek	139. old
3.3. Fejlesztési feladatcsoportok, projektek ismertetése akcióterületenként	141. old
3.4. A ráfordítások költségbecslése	143. old

3.5.	A rehabilitációs akcióterületek fejlesztése során várható bevételek A városi ingatlanok értékesítéséből, a bérleti díjakból. A magánérő várható aránya.	144. old
3.6.	Az akcióterületek prioritási sorrendje A rehabilitációs városfejlesztés akcióterületeinek elsődlegessége	145. old
5.4.	Fenntarthatósági szempontok	146. old
4.1.	A fenntartható környezeti fejlődés programja	146. old
4.2.	Anti-szegregációs program	147. old
5.5.	A stratégia külső és belső összefüggései	148. old
5.1.	A stratégia főbb külső összefüggései	148. old
	Illeszkedés a Megyei területfejlesztési Konceptióhoz	148. old
	Illeszkedés a Megyei területrendezési tervhez	160. old
	Illeszkedés a város településrendezési tervéhez	173. old
	Illeszkedés az UNIOS pályázati lehetőségekhez	180. old
5.2.	A stratégia főbb belső összefüggései	181. old
	A célok logikai összefüggései	181. old
	A stratégia megvalósíthatósága	183. old
	A célok érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatásai	186. old
5.6.	A stratégia megvalósításának főbb kockázatai	189. old
6.	A stratégia megvalósításának eszközei	192. old.
6.1.	Ingatlangazdálkodási javaslat	192. old
6.2.	A városrehabilitációs célok elérését szolgáló nem fejlesztési jellegű tevékenységek old
6.3.	Az integrált városfejlesztési stratégia és az integrált beavatkozások tervezésével kapcsolatos partnerségi elvárásokold
6.4.	A tervezett program finanszírozhatósága old
6.5.	Az integrált stratégia és az integrált fejlesztések megvalósításával kapcsolatos szervezeti elvárások old
6.6.	Településközi koordináció mechanizmusai old
6.7.	A stratégia megvalósításának monitoringja old

Mellékletek: old
---------------------	------------------

1.sz.	Civil szervezetek és lakosság fejlesztési javaslatai
2.sz.	Partnerségi iratok

1. A VÁROS SZEREPE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN

1. A VÁROS SZEREPE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN

Kisújszállás Város elhelyezkedése, szerepe a településhálózatban:

Kisújszállás az Alföld szívében, Jász-Nagykún-Szolnok megye egyik legradicionálisabb kistérségében helyezkedik el.

A „Karcagi Kistérség” települései Berekfürdő, Karcag, Kenderes, Kisújszállás, Kunmadaras, mindegyike küzd a klasszikus alföldi mezővárosi válság felemás problémáival.

Eltérés a más térségekben tapasztalt problémáktól: kis termelékenységű gazdasági egységek vezetői és szakmunkás rétege – mobilitás hiánya és az átképzések elhanyagolása miatt – részben minimál-nyugdíjassá, részben tartósan munkanélkülivé, részben más alig jobb térségekbe menekültté vált.

A kontextus specialitása: nincs vállalkozói érdek nagyobb termelékenységű üzemek létesítésére; a kis szolgáltatók aránya látszólag magas, valójában tartós működésre és fejlesztésre alkalmas egységek száma minimális, a támogatási rendszer minősíthetetlenül hátrányos (a támogatási feltételek semmiféle vonzerőt nem jelentenek), ami itt azért sajátosan súlyos, mert a viszonylag új belső perifériák elhanyagolásának sokkal gyorsabb leromlás a következménye, mint ami a tartósan lepusztult zónák körében jellemző.

A környező településekhez való kapcsolódását jelentősen befolyásolják a főközlekedési utak, elsősorban a 4. számú főút, valamint a vasútvonalak.

A 4. számú főútvonal az országos és nemzetközi vérkeringésbe is bekapcsolja a várost. A 4 számú főút várost elkerülő szakaszának megvalósulását követően a belterületen keresztülvezető szakasz országos mellékúttá vált. A várost elkerülő főút szakasz a tervezett M4 autópálya részét fogja képezni, melynek megvalósulását követően a belterületi szakasz ismét főúttá lesz visszaminősítve.

Az M4 autópálya megvalósulás új, lehetőségeket teremt a város számára.

(Az M4 főút-kihelyezés és az új gyorsforgalmi út hatása összetett. Jelenleg (az autópálya megvalósulásáig) a 4 számú főút elkerülő szakasza tehermentesíti a belterületet az átmenő gépjármű forgalomtól. A környezetvédelmi hatás egyértelműen kedvező, lényegesen csökkent az út menti ingatlanokat terhelő zaj- és légszennyezés. Az átmenő forgalomra építő vállalkozások (vendéglátás, szolgáltatások, kereskedelem) azonban nehezebb helyzetbe kerültek.)

A települések közötti kapcsolat erősítésénél sajátos követelmény a szolgáltató-feldolgozó hálózatok térségi önkormányzatok gazdasági egységei irányításával történő megszervezése, szemben a külső perifériákkal, ahol a hálózatszervezés humán feltételei alapjaiban hiányoznak.

A Budapest-Záhony villamosított vasútvonal a közlekedési infrastruktúra másik meghatározó eleme.

A közeli Kenderes tulajdonképpen Kisújszállás „Bolygó” településének is tekinthető. A fejlesztési tervekben ezt a kialakult közeli kapcsolatot is figyelembe veszik. A 4. számú főút mentén található másik település, a távlati célok megfogalmazásában és remélt megvalósításában közös társ, Karcag városa, valójában versenytárs is.

A két város térségben betöltött vezető szerepért történő egészséges versengését, a jó kapcsolatokat megőrizve, tovább javítva, előnyként kell felhasználni. A város déli szomszédjához, Túrkevéhez fűződő, családi kapcsolatokra is épülő kötődés kölcsönös előnyeit célszerű még jobban kihasználni.

A város a jövőben a közlekedési infrastruktúra meglévő és tervezett elemeit illetve annak előnyeit maximálisan kihasználva, a csatlakozó kedvező adottságú területeket fejlesztések számára kijelölve, a város térségben betöltött gazdasági és idegenforgalmi jelentőségét növelni kívánja. A szomszédos településekkel való kapcsolatot, a külterületi jelenleg még kiépítetlen, kedvező nyomvonalú dűlőutak kiépítésével is javítani szükséges.

A térségi együttműködési lehetőségek körét, várható eredményeit szükséges részletesebben is elemezni, és annak eredményétől függően további intézkedéseket hozni.

A kistérség területén korábban két önkormányzati társulás működött: az 1994-ben megalakult Nagykun Együttműködési Társulás, illetve a 2004. június végén ugyancsak a fenti települések részvételével megalakult a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás. A Nagykun Hagyományőrző Társulás azóta átalakult Nagykun Hagyományőrző Társulássá és ma már csak kulturális tevékenységgel foglalkozik. A másik társulás intézményfenntartóként tevékenykedik, a társulások fejlesztési szerepe háttérbe került.

Az együttműködési társulások számára nem áll rendelkezésre olyan gazdasági-pénzügyi, befektetői szakértői bázis, amely némi garanciát jelentene az együttműködési kísérletek eredményességére.

(Belső periféria: ld. Matolcsi-Csizmadia-Csordási: A magyar térszerkezet változásai. Polgári Szemle 2007 dec. 3. évf. 12. sz.)

„Karcagi Kistérség”

A statisztikai kistérségek szerepe a járásek kialakítását követően háttérbe szorult, inkább csak a statisztikai adatok változása- elemzése lehetőségeinek megőrzése a feladata, így az IVS szempontjából elemzések készítésére, következtetések levonására nincs szükség. Fontos azonban az újonnan létrejött közigazgatási egységet, a járást bemutatni és annak települések fejlődésére gyakorolt hatásait elemezni, függetlenül attól, hogy a kialakítás szándékait tekintve, közigazgatási és nem fejlesztési egységekről van szó. Ma már és a megyei önkormányzat a térség és a térségi megosztások vonatkozásában a fejlesztések fő letéteményese.

A Karcagi járás települési összetétele megegyezik a Karcagi kistérséggel.

„Karcagi Járás”

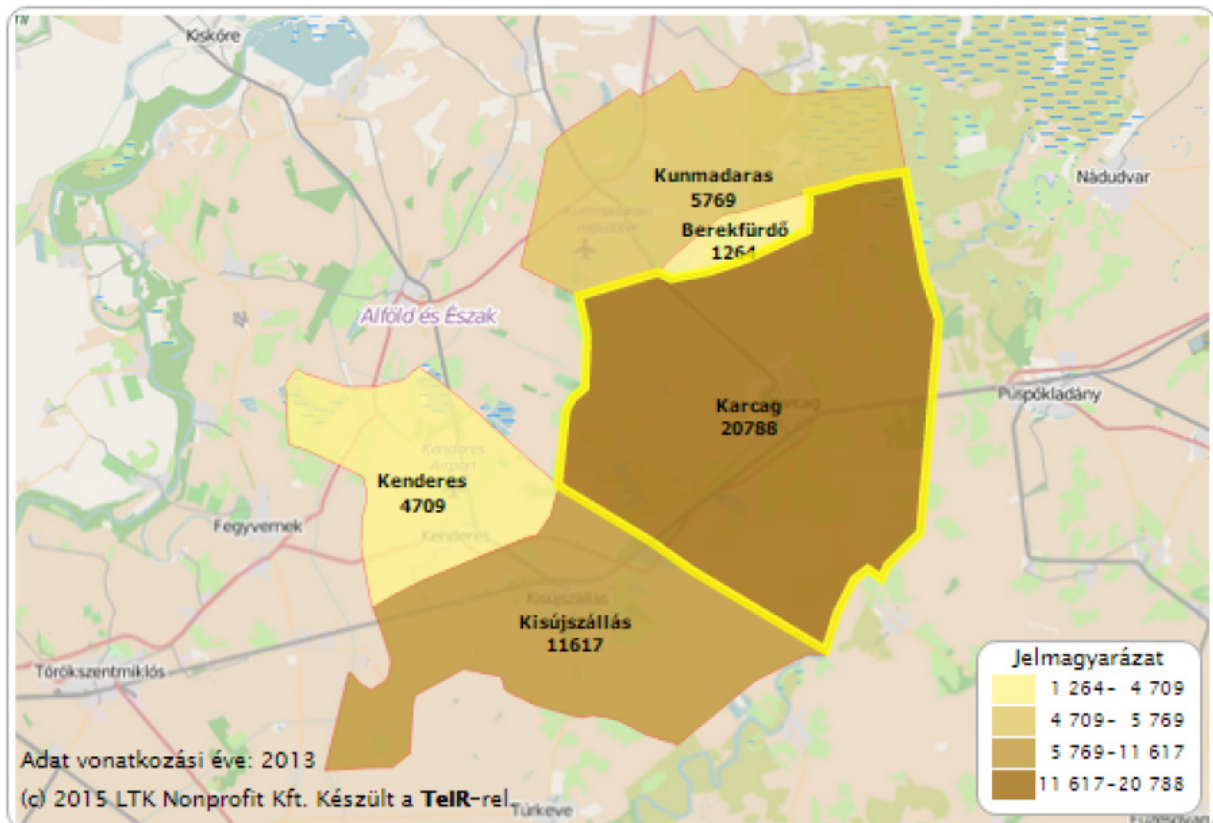
A Karcagi járás Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez tartozó járás Magyarországon 2013-tól, székhelye Karcag. Területe 857,26 km², népessége 42 299 fő, népsűrűsége 49 fő/km² volt a 2012. évi adatok szerint. Három város (Karcag, Kenderes és Kisújszállás) és két község (Kunmadaras és Berekfürdő) tartozik hozzá.

A Karcagi járás a 2013-ban újonnan létrehozott járásek közé tartozik, a járásek 1983-as megszüntetése előtt nem létezett. Karcag korábban soha nem töltött be járási székhely szerepet, viszont városként soha nem is tartozott egyetlen járáshoz sem, és a kistérségek 1994-es kialakítása óta kistérségi központ volt.

Karcag járási székhely vonzáskörzete – néhány speciális eseteket leszámítva – döntően a járás. Ez elsősorban a város középfokú ellátó intézményeit, illetve foglalkoztató hatását jelenti,

illetve a térségben a különféle lakossági szolgáltatások, kiskereskedelem stb. a járáson belül Karcagon érhető el a legmagasabb színvonalon és kínálattal, amely ebbéli funkciójában is erősíti a várost.

Karcag, a róla elnevezett járás egyedüli, és funkcionálisan teljes értékű központja, de Kisújszállás is a járás fontos funkcionális pólusa pl. középfokú oktatása révén. Karcagon érhető el a járás települései számára releváns járási hivatalok, továbbá az egészségügyi (kórház), közoktatási, kulturális szolgáltatások.

A Karcagi járás települései:

Település	jogállás	terület (ha)	népesség (fő)
Karcag	járasszékhely, város	36 863	20 380
Kisújszállás	város	20 527	11 384
Kenderes	város	11 124	4 546
Kunmadaras	nagyközség	15 355	5 500
Berekfürdő	község	1 857	1 026
Osszesen	-		42 836

Forrás: KSH, 2012

2. VÁROSI SZINTŰ HELYZETÉRTÉKELÉS

2. A VÁROSI SZINTŰ HELYZETÉRTÉKELÉS

2.1. VÁROSSZERKEZET, TERÜLETFELHASZNÁLÁS SZERKEZETE

KÜLTERÜLET:

Kisújszállás mintegy hatszáz éves történelmi múlttal rendelkező, jellegzetes nagykun település. A táji adottságok olyanok, hogy az jelentősen nem befolyásolta a település szerkezetét.

Az igazgatási területet felső egyharmadában, kelet-nyugati irányban a 4. sz. főközlekedési út, és a Budapest-Záhony villamosított vasútvonal osztja meg.

A külterület szerkezetét legnagyobb mértékben, befolyásoló nemrégiben megvalósult fejlesztés a 4. számú főközlekedési út várost északi irányban elkerülő nyomvonalának megvalósítása volt. Ennek távlati továbbfejlesztését jelenti az M4-es gyorsforgalmi út megépítése, melynek részét képeznék a városokat, így Kisújszállást is elkerülő új nyomvonalak.

A tervezett csomópontok környezetében kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területek kerültek kijelölésre.

A város belterületéhez, az azt körülvevő, távlatban teljesen kiépíteni tervezett külső gyűrűhöz, helyi forgalmi úthoz kapcsolódnak délkelet, dél és délnyugatirányból a szomszédos települések felé vezető összekötő utak. Az Örményes felé vezető út éles kanyarokkal halad. Ezen a vele déli irányban párhuzamosan vezető jelenlegi földút kiépítésével és természetesen az összekötő út szerepkör ide való áthelyezésével lehet segíteni.

A városból északi irányban Kunmadaras felé továbbvezető jelenlegi földút települések közötti úttá történő kiépítése, az északi iparnegyed tervezett jelentős fejlesztése miatt, és számolva a Kunmadarasi repülőtér esetleges fejlesztésével fontos fejlesztési elképzelés.

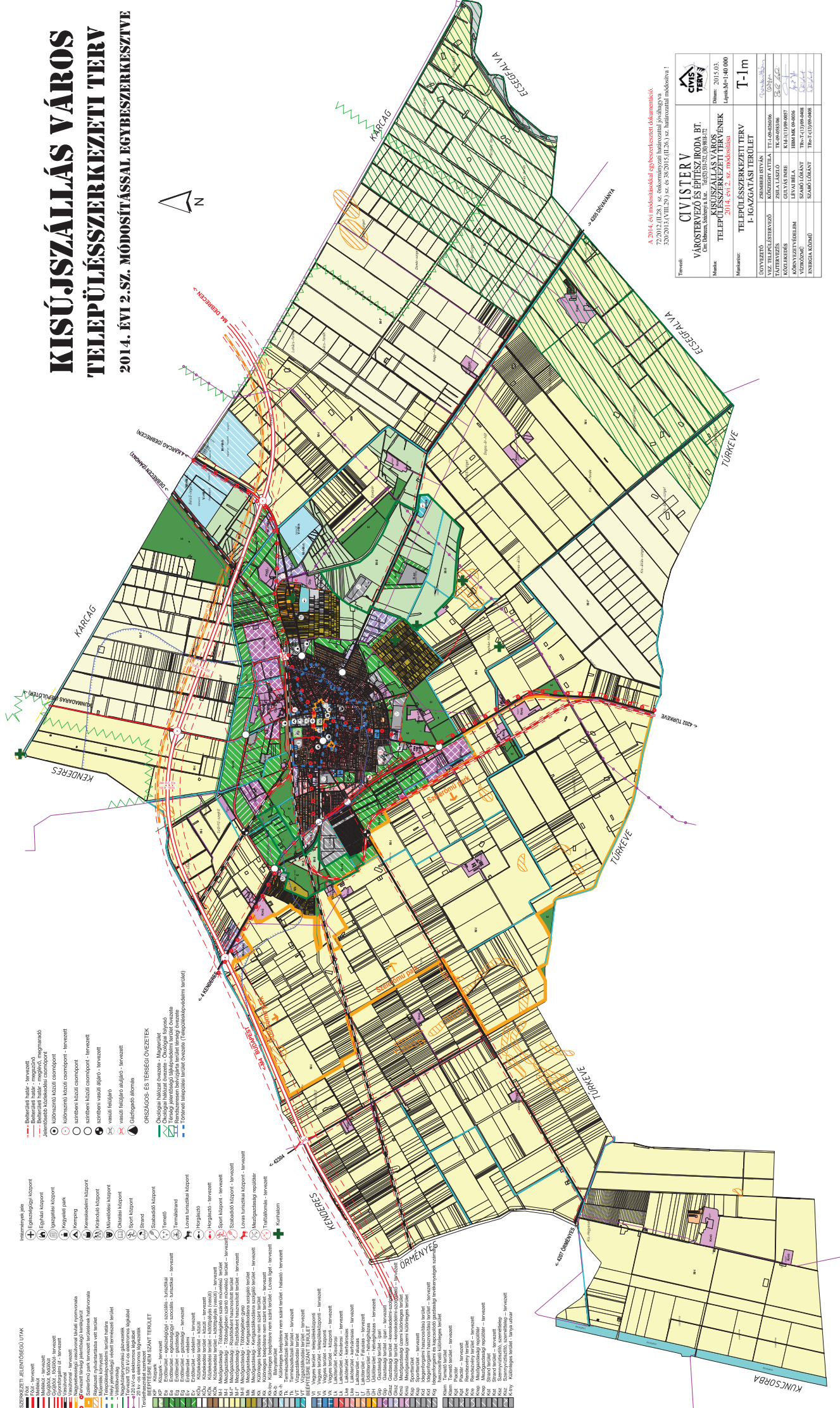
A külterületi fő dűlőutak, azaz a mezőgazdasági területek megközelítését biztosító jelentősebb helyi mellékutak, a főutakkal együtt, illetve azokat kiegészítve, esetenként kiváltva meghatározó jelentőségűek.

Kisújszállás igazgatási területének nagysága: 20 527 ha. Ebből 18 074 hektárt foglalnak el a termőterületek. A gyepes és erdős területek aránya meglehetősen kicsi. A talajadottságokat és a gazdaságos művelhetőség feltételeit megvizsgálva a Karcagi Statisztikai Kistérség Vidékfejlesztési Stratégiai Terve a térségre egységes művelési ágváltásra vonatkozó koncepciót dolgozott ki, településenként megbontva a vonatkozó javaslatokat.

A szántó területek nagyságát (a rossz minőségű területeket más célra használva) 23 %-al (3700 hektárral) csökkentve, a legelőterületeket (775 hektárról-3175 hektárra), és a gyümölcsösök területét (18 hektárról-68 hektárra) a négyszeresére, az erdőterületeket (663 hektárról-1563 hektárra) a 2,4 szeresére érdemes, illetve lehet növelni. A rizsföldek területének növelésére mintegy 900 hektár terület alkalmas.

KISÚJSZÁLLÁS VÁROS UTILEPÜLÉSSZERKEZETI TERV

2014. ÉVI 2.SZ. MÓDOSÍTÁSSAL EGYBESZERKESZTVE

A 2014. évi módosításokkal egybeszerkesztett dokumentáció.
2/2012.(II.28.) sz. önkormányzati határozattal jóváhagyva
20/2013.(VIII.29.) sz. és 38/2015.(II.26.) sz. határozattal módosítva!

[illegible]

BELTERÜLET:

A város belterülete viszonylag szabályos utcahálózatú, halmaz szerkezetű. A táji adottságok olyanok, hogy az komolyan nem befolyásolta a település szerkezetét. A legjelentősebb befolyásoló elem, a város szélén húzódó vizenyős terület volt. Ennek szélén húzódik a mai 4. számú főút. Kisújszállás a történelem folyamán többször elpusztult. A város viszonylag szabályos szerkezetének kialakulásában az egy időpontban történő visszatelepülés-visszatelepítés is fontos szerepet játszhatott. Kisújszállás szerkezetének értékét is ez a viszonylagos szabályosság adja.

Jellegzetes a tömbbelsőket feltáró zsákutcák rendszere, melyek minden áron való megszüntetése nem szükséges, hiszen hangulatuk, jellegük megőrzésre méltó, helyi értéknek számít. Fontosnak tartotta viszont a város a zsákutcák olyan szempontból való részletes vizsgálatát és szükség esetén továbbfejlesztését (esetleg kikötése), hogy a megfelelő közlekedési, közmű elhelyezési illetve kialakítási feltételek biztosítottak-e, valamint hogy a telkek övezeti előírásoknak megfelelő továbbosztása, megközelítése biztosított-e.

A város terület-felhasználását alapjában a különböző intenzitású lakóterületek elhelyezkedése, a zöldterületek lehetőség szerint egybefüggő rendszere, a meghatározó jelentőségű intézmények és ipari-gazdasági területek, elhelyezkedése határozza meg.

Kisújszállás jellegzetes és értékes adottsága, a vasútállomás déli oldalán létesült Erzsébet-liget, a mellette lévő városi sportcentrum, a strand- és gyógyfürdő tömbje, ahol nemrégiben fedett gyógyfürdő és gyógyszálló építésére került sor, és ahol további fejlesztéseket kíván a város megvalósítani, a széles gesztenyefasorral övezett Rákóczi utca, a Szabadság tér és Kálvin tér által alkotott impozáns együttes.

A belterület, fejleszthetőségét tekintve a délnyugti városrész melletti és a kelet irányban kivezető főút melletti területek kivételével, behatárolt. A Deák Ferenc utca (korábban 4. sz. főút) és vasút közötti beépítetlen területek (Dobos-kert, Koronakert) viszonylag mély fekvésű területek, melyeket csak megfelelő előkészítés, feltöltés, vízrendezés után lehet beépíteni.

A város három nagykiterjedésű kertsége funkcióját várhatóan távlatban is megtartja. Szerepük sajátosságaik és adottságaik alapján még inkább különbözővé válik.

TERVEZETT (MEGHATÁROZÓ) TELEPÜLÉSSZERKEZETI FEJLESZTÉSEK:

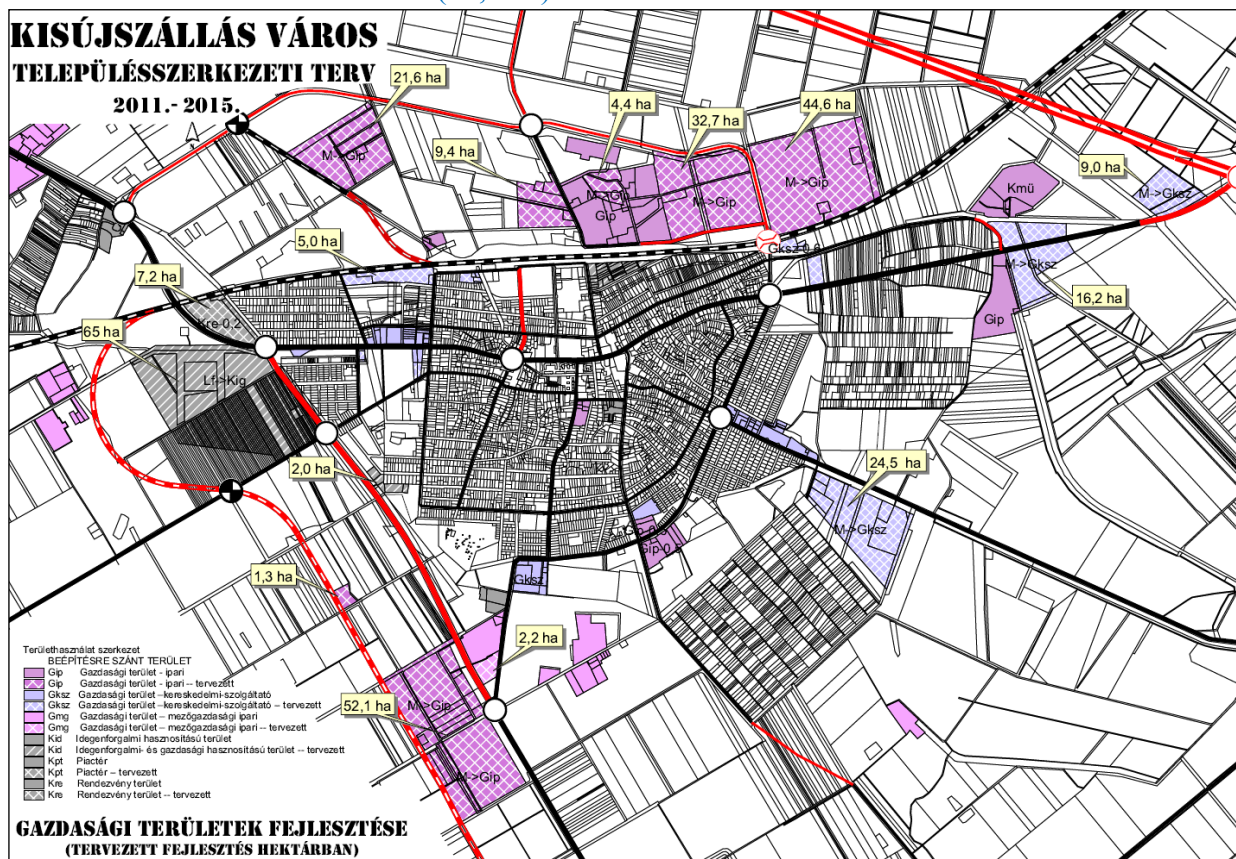
A fejlesztési igényeket alapul véve, a távlatban tervezett közúti és vasúti fejlesztésekhez igazodva, a belterülethez csatlakozó mezőgazdasági területek termőértékét, a területek megközelítését és a meglévő településszerkezethez való kapcsolódását figyelembe véve határozza meg a fejlesztési terv a területek távlati hasznosítását.

Ipari- gazdasági területek kijelölése:

- Északi iparnegyed fejlesztés a város északkeleti részén a vasútvonal északi oldalán. (21,6 + 9,4 + 4,4 + 32,7 + 44,6 = összesen: 112,7 ha)
- Új iparterület kialakítása a belterület délnyugati szélén 4202 sz. út új nyomvonala és a vele párhuzamosan tervezett Mezőtúr- Túrkeve- Kisújszállás vasútvonal közötti területsávon. (52,1 ha)
- Mezőgazdasági üzemi terület bővítés a belterület délnyugati szélén a Túrkevei út városból kivezető szakaszának nyugati oldalán.

Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági területek kijelölése

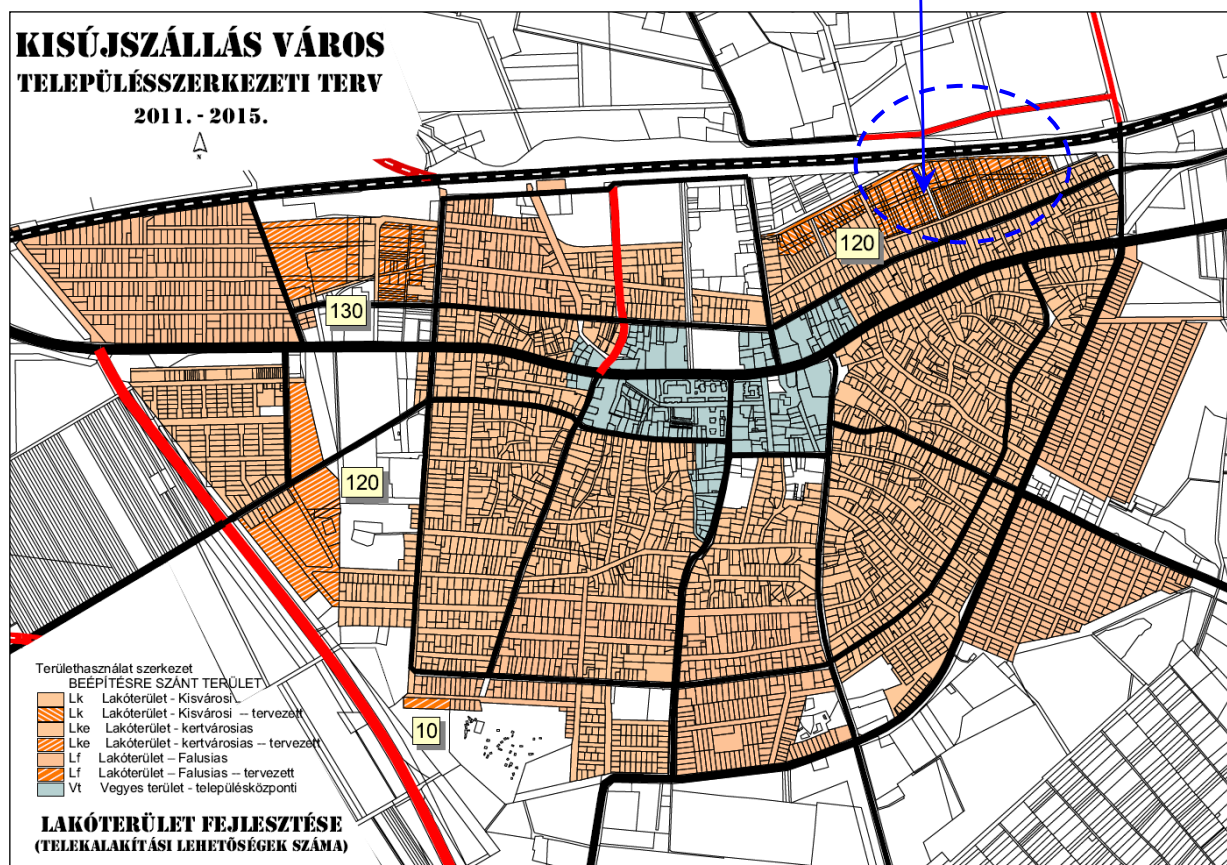
- A tervezett M4-es autópályáról (autóútról) a belterület nyugati oldalán leágazó 4.sz főút csomópontja mellett. (26 ha)
- A tervezett M4-es autópályáról (autóútról) a belterület keleti oldalán leágazó 4.sz főút csomópontja mellett (9 ha)
- A 4. sz. főút városba keleti irányban bevezető szakasza mellett, a téglagyári csomópont előtt. (16,2 ha)
- A Deák Ferenc utca északi oldalán a Nyár utca vonaláig terjedő területsávban a Kása János-központ utcák között. (5 ha)
- A 4205 sz. Dévaványa felé vezető út délnyugati oldalán, a Lógókert és az országos mellékút út közötti területen. (24,5 ha)

Lakó és intézmény területek fejlesztések:

- Lakásépítési, új telekalakítási lehetőséget jelent a széles telkek megoszthatósága, a tömbbelsők zsákutcás feltárásának igény szerinti fokozatos továbbvezetése és ezzel új telkek kialakítása.
- A Központ- Kása János- Nyár utca- vasútvonal által határolt 11,58 ha nagyságú területen, kertvárosias környezetben (130 új lakótelek)
- A város délnyugati részén a temető nyugati vonalától déli és nyugati irányban lévő 8,3 ha beépítetlen területet felhasználva (100 lakótelek)
- A belterület nyugati szélén a 4202 sz. főút új nyomvonala és a tervezett vasúti nyomvonal illetve a mellette lévő erdő között 57 ha új lakóterület, falusias környezetben (600 lakótelek) Ebből a déli keskenyparcellás részen 200 telek alakítására van lehetőség, melyet a város fejlesztési terve távlati tartaléknak tekint.

- A Szociális Otthon jelenlegi területe északi irányban, a Csorbai útig terjedő területet felhasználva bővíthet.
- A **hatályos településrendezési terv alapján** a Koronakertben, az Arany János- Kert utca-vasútvonal közötti 10,4 ha területen, kisvárosias és kertvárosias környezetben (120 telek) (E terület intenzív –üvegház- kertészet számára történő hasznosítását hozta javaslatba az önkormányzat, a termálvíz hasznosíthatóságát is figyelembe véve. Az előzetes javaslat, megfelelő képviselő-testületi döntés esetén a településrendezési terv módosítását igényli. E terület lakóterület fejlesztés távlati helyszínei közül történő kivétele, más célú hasznosítás megjelölése, a csekély új lakótelek iránti kereslet miatt, illetve a vasúti pályatesthez való közelsége miatt mindenképpen kívánatos.)

Különleges területek kijelölése:

- A déli köztemető területe keleti irányban és a Határ út irányában, távlatban bővíthető.
- „Kst”-jelű különleges terület a Pillangó- Rákóczi- Arany János- Illéssy utcák által határolt tömb teljes területe. A terület a strand- és Gyógyfürdő fejlesztésére, a Gyógy turizmushoz, pihenési és rekreációs tevékenységhez kapcsolódóan hasznosítható.
- „Kid” –jelű Idegenforgalmi- pihenő és rekreációs célú fejlesztési terület a strandfürdő tömbjével keletről határos, Arany János utca- a fürdő vizét levezető csatorna- vasútvonal által határolt területen. (Liget, sétányt, tófelületet, az idegenforgalmat kiszolgáló létesítmények)
- „Kre” –jelű Rendezvény terület a 4. Sz. főút Szolnok felőli bevezető szakasza mellett, a felüljárótól északkeleti irányban lévő, a 4. Sz. főút- és a „rég” 4. Sz. út közötti területen.

(Lovas versenyek, vásárok, kiállítások céljára használható, a zöldterületi jelleg megőrzése mellett.)

- „Kmr” –jelű Mezőgazdasági repülőtér felhasználású terület fejlesztése a városból délkeleti irányban kivezető 4205 számú főút északi oldalán.
- „Kk-lov”- jelű lovas-liget beépítésre nem szánt különleges terület „roma lakta terület-óváros” a Gaál Kálmán- Bajcsy Zs.- Tulipán utcák által határolt tömb azon része, mely különleges adottságai, telepítése, megjelenése, domborzati és telekalakítási sajátosságai, értékőrző hagyományai miatt teljesen egyedi kezelést igényel. A területet idegenforgalmi és kapcsolódó gazdasági tevékenységek, elsősorban lovas-liget turisztikai és rekreációs terület kialakítására szánja az önkormányzat, melyhez anti-szegregációs program keretében a jelenleg itt élők számára munkalehetőség megteremtése és ehhez kapcsolódva lakhatási lehetőség megteremtése is reális lehetőség.
- „Kk-id” Beépítésre nem szánt, idegenforgalmi célú különleges terület kijelölése a Széchenyi utca- Malom utca- Dózsa Gy. utca találkozásánál lévő területen, Malom utca- Dózsa Gy. utca találkozásánál lévő területen. Olyan beépítésre nem szánt különleges terület került itt kijelölésre, ahol az idegenforgalomhoz is kapcsolódó, és a lakosság pihenési-rekreációs céljait is szolgáló, a környezet zöldterület jellegét megőrző létesítmények kaphatnak helyet. (Pihenő park, sport horgásztó, horgászati oktatás, horgászversenyek, rendezvények létesítményei, egyéb idegenforgalomhoz is kapcsolódó létesítmények.
- „Kig” Idegenforgalmi és kapcsolódó gazdasági tevékenységek számára hasznosítható különleges terület, a belterület nyugati szélén. Az egyik legjelentősebb kiterjedésű, jelenleg szántó területként hasznosított területet, melyet idegenforgalmi, kereskedelmi, gazdasági fejlesztési területként jelöl meg a rendezési terv, a majdani igényekhez később hozzáigazítandó szabályozással. (A fejlesztési terület csak a településszerkezeti terven került kijelölésre. A szabályozási terven egyelőre szabályozatlanul hagyott terület, ahol a településszerkezeti tervnek megfelelő szabályozás kidolgozásáig az illeszkedés szabályait kell alkalmazni. – Mezőgazdasági művelés, építmények elhelyezése nélkül!)

Hétvégi házas üdülőterületek kijelölése:

A város belterületének keleti szélén a 4-es sz. főút debreceni bevezető szakasza mellett, annak déli oldalán téglagyár működik. A termeléshez szükséges agyag lelőhelye a gyár nyugati szomszédságában lévő kertség. A visszamaradó gödrök rekultiválásaként horgásztavak kerültek kialakításra. Távlati tervek szerint a meglévő horgásztótól déli irányban újabbak fognak kialakulni.

A településszerkezeti terv elhatározása, hogy a tavak környezetében lévő zártkertekből hétvégi házas terület kerüljön kialakításra. A 4-es főút két oldalán a településszerkezeti terven jelölt zártkerti rész „HÜ” hétvégi házas üdülőterületté válik.

A kertség további részei megtartják jelenlegi felhasználásukat.

Zöldterületek, zöldfelületi rendszer fejlesztése:

A város belterületének és közvetlen környezetének fejlesztésekor meghatározó szempont a zöldfelületi rendszer egységes, egybefüggővé tétele. A tervezett közlekedéshálózati és területfelhasználási fejlesztésekhez igazodva jelentős erdőtelepítések lettek előirányozva. Erdőtelepítésre a gyengébb termőképességű mezőgazdasági területek lettek jelölve.

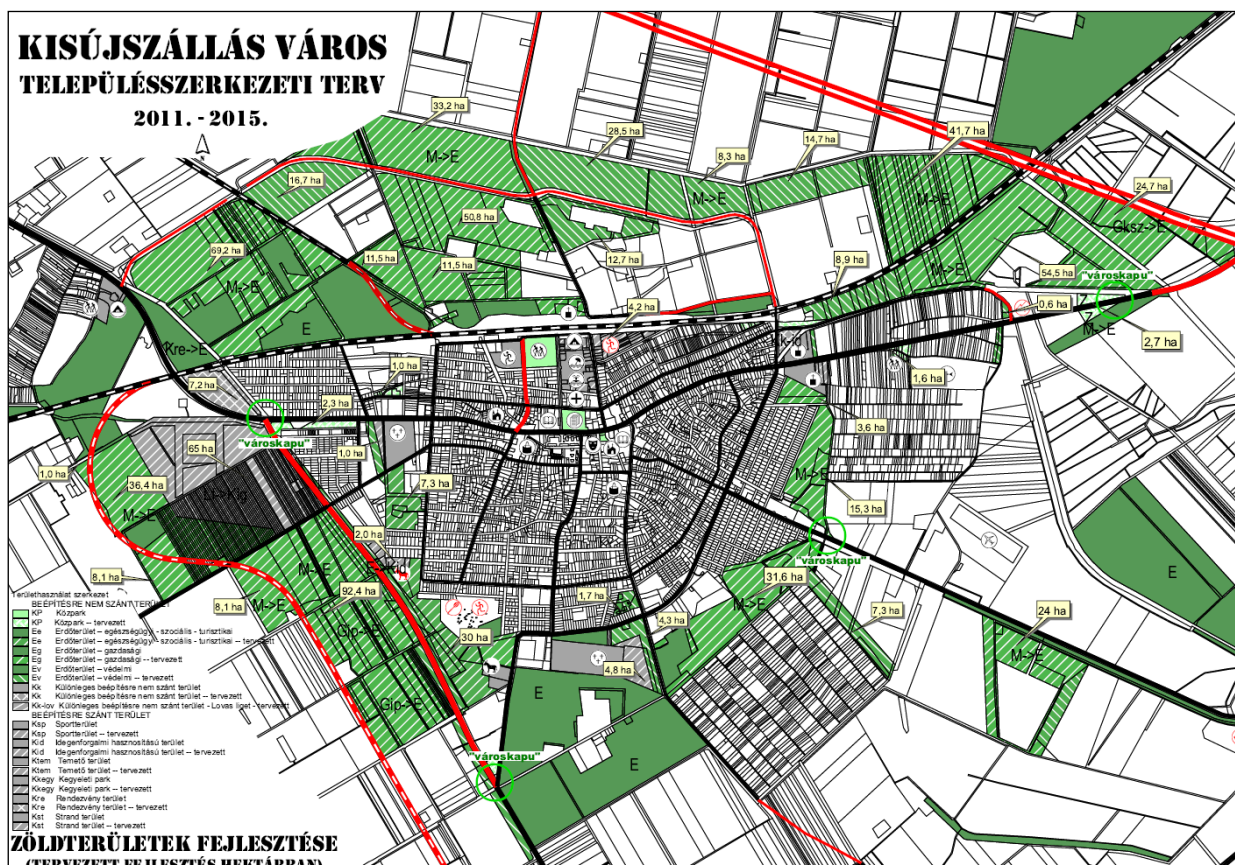
Erdősítés:

- A település északi részén, a Záhony – Budapest vasútvonaltól északi irányban, a Kakati érig terjedő területen a meglévő ipari területek és tervezett ipari park területét valamint a szennyvíztisztító területét leszámítva 267 ha nagyságú területen védőerdő.
- A város nyugati szélén tervezett új lakóterület déli oldalán a meglévő erdőterület folytatásaként létesítendő új erdőterület. E területhez szervesen kapcsolódva déli irányban erdőterületként hasznosítható a tervezett új vasútvonal és az ugyancsak tervezett 4202-es számú út új nyomvonala közötti terület a tervezett délnyugati ipari övezetig.
- A délnyugati iparterület és a 4202-es számú út új nyomvonala között 100 méter szélességű erdősáv létesítendő. A Tulipán utca – tervezett 4202-es számú út új nyomvonala - és a VGV mellett bejövő jelenlegi túrkevei bekötő útszakasz közötti terület a meglévő major területét leszámítva erdősítésre kerül, kapcsolódva a köztemető alatti meglévő erdőhöz.
- A déli köztemető keleti oldalán a Vásár utcától mért 50 méter szélességű sávban védőfásítás létesül.
- A város keleti, délkeleti belterületének lezárásaként, a Lógókert, Nagykert zártkertes területekig tartó beépítésre alkalmatlan területeken, erdőterületek erdőként hasznosíthatók.
- A nyugati egyházi temető körül nyugati irányban 50 méter szélességű erdősáv létesítendő, mely területet a temető területéhez lehet kapcsolni, mint védőterületet. A Csorbai út temetővel ellentétes oldalán, a szerkezeti terven jelöltek szerint erdő telepítendő.
- A Budapest – Záhony vasútvonal városból északkeleti irányban kivezető szakasza és a régi 4-es út nyomvonala, valamint M4-es autópálya tervezett nyomvonala közötti területen (a vasútvonal és a zártkert – tervezett hétvégi házas üdülő terület közötti rész) védőerdő létesítendő.
- A Malom utca – Vásár utca találkozásánál kialakult ipari gazdasági terület és a tőle északkeleti irányban lévő lakóterület között, a szerkezeti terven behatároltak szerint, védőfásítást kell létesíteni.
- A 4205-ös számú Dévaványa felé vezető út déli oldalán lévő szeméttelep körül és a telep és az út közötti területen védőerdőt kell telepíteni.
- A 4. Sz. főközlekedési út keleti bevezető szakaszának északi oldalán lévő major (szarvasmarha telep) és a főút között, a közelben tervezett üdülőterület védelme érdekében védőerdő telepítendő, a szerkezeti terven jelöltek szerint.
- A Karcag irányából városba bevezető út északi oldalán lévő temető és a temető keleti oldalán tervezett kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület között 30 m szélességű védőerdő létesítendő.
- A téglagyár („Gip-1”-jelű ipari gazdasági terület) északnyugati oldalán a csatlakozó hétvégi házas üdülőterületként szabályozott zártkertes terület szélén a 7844/2, 7843/2, 7840, 7841 Hrsz-ú földterületeken védőerdő létesítendő, az ipari terület zavaró hatásainak elkerülése érdekében.

Közparkok létesítése:

- A település délkeleti részén a Rövid utca, Szőlőskert utca, Vásár utca közötti részen, a meglévő és tervezett lakóterületet leszámítva, a beépítésre alkalmatlan területet közparkként kell hasznosítani.
- A Korona-kert északkeleti szélén a vasútvonal, Vasút utca által közbezárt részen, a saroktól számított négy ingatlan területe közparkként hasznosítható.

- A Nyár utca- Kuthen Vezér utcát összekötő út északi oldalán a Hrsz: 479, 480/3, 481, 484, 485, 487 telkeken, a szerkezeti terven jelöltek szerint pontosítva közparkot kell kialakítani. (A park közepén az egykoron itt vezetett kisvasutat felidézve, a pályatest egy darabjának visszahelyezése és egy szerelvény kiállítása javasolt, mely egyúttal kapcsolódhat a körülötte megépülő játszótérhez is.)
- „Városkapu” jelentőségű elhelyezkedése miatt a főutak városba bevezető lecsatlakozásánál, illetve a beépített területek határvonalán közpark kialakítását irányozza elő a településszerkezeti terv. Ennek értelmében közpark, gondozott környezet alakítandó ki:
- A 4. sz. főút Debrecen felől bevezető szakaszának mindkét oldalán, a téglagyári útsatlakozás előtt tervezett kereskedelmi-szolgáltató gazdasági fejlesztések előtt.
- A 4. sz. főút Kenderes felőli bevezető szakaszán, a beépített lakóterület előtt.
- A 4202 sz. (Túrkevei) országos mellékút, tervezett főútfejlesztés városba bevezető csomópontjánál, a itt lévő és bővítésre jelölt mezőgazdasági major előtt. (Eltakarva a gazdasági területet is.)
- A Malom utca vasúti átjáró mellett településszerkezeti tervben kijelölt kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület déli szélén lévő mélyfekvésű, mintegy 35 méter szélességű, önkormányzat tulajdonában lévő területsáv városképi jelentősége miatt gondozott zöldterületként (közparkként).

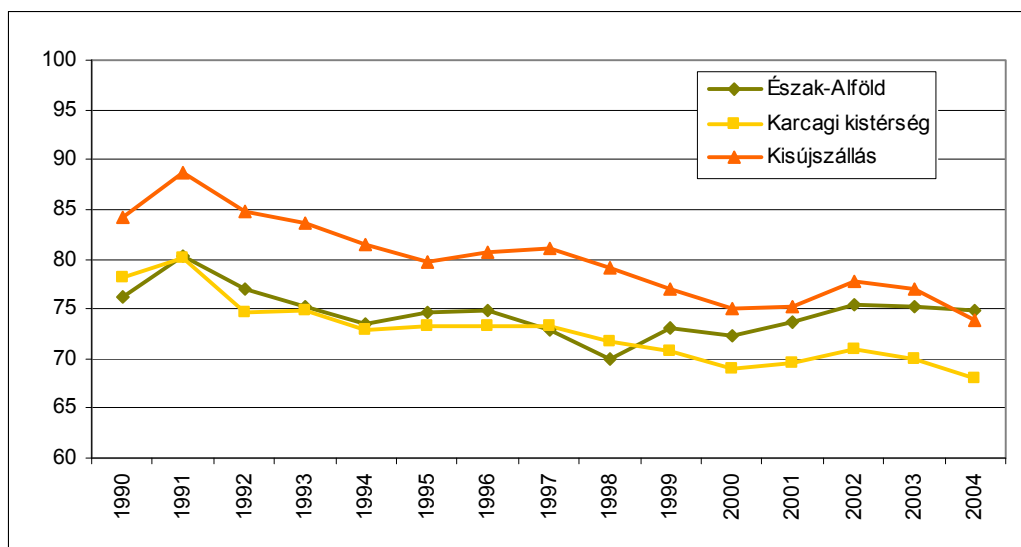
2.2. GAZDASÁG

A város gazdasági helyzetének jellemzői keretében kap helyet a jelen statisztikai jellemzői mellett az a mozgástér, amely a gazdasági-társadalmi folyamatok trendjei alapján középtávra határozottan körvonalazható.

A térség egészének gazdasági helyzetére a rendszerváltozás utáni visszaesés, majd az ország fejlettebb, észak-nyugati, illetve közép-magyarországi területeihez képest egyre nagyobb lemaradás jellemző. A megye vállalatai közül az átalakulás éveitől több súlyos válságba került, sokuk tönkrement, ami a munkanélküliséget különösen negatívan befolyásolta. A megye gazdasága máig nem tudott az ország fejlettebb területeihez kapcsolódni, amit tisztán mutat, hogy területén az ország vállalkozásainak csupán 2,7%-a, a külföldi érdekltségűeknek pedig mindössze 0,8%-a található. Ezt az aránytalanságot mutatja, hogy a megye az ország területének 6 %-át, lakosságának pedig 4 %-át adja. Eközben a mezőgazdaság a megye GDP-jének 7,1%-át tette ki 2004-ben, ami jóval meghaladja az ország fejlett megyéinek 4-5%-os arányait. Ezzel szemben az ipar hozzáadott értéke jóval elmarad a nyugati megyék arányától: míg a legjobban prosperáló Komárom-Esztergom, Vas, Fejér, Győr-Moson-Sopron megyékben 45%, sőt, Komárom-Esztergom megyében 58% volt az ipar hozzáadott értéke 2004-ben, addig Jász-Nagykun-Szolnok esetén mindössze 33%. Ezt elsősorban az ipar szerkezeti aránytalansága okozza, ugyanis a mezőgazdaságra épülő könnyűipari ágazatok dominálnak, szemben az észak-nyugati megyék exportorientált high-tech iparágaival.

Az 1990 óta tartó relatív gyengülést az egy főre jutó személyi jövedelemadó-alap alakulása is mutatja: az országos átlaghoz képest folyamatos visszaesés figyelhető meg, megyei és települési szinten egyaránt (4. ábra). A negatív folyamatok oka a már említett társadalmi, elérhetőségi okok mellett egyértelműen a kedvezőtlen gazdasági szerkezet: a város térsége ugyanis tradicionálisan mezővárosokból álló terület, klasszikus értelemben vett agrártáj, melynek jelentős része mezőgazdasági hasznosítású terület. Ezért a mezőgazdaság aránya foglalkoztatási és jövedelmi szempontból egyaránt meghaladja az országos átlagot, míg a vidéki gazdaságot leginkább dinamizálni képes ipar igen fejletlen.

Az egy főre jutó személyi jövedelemadó-alap alakulása az országos átlag százalékában

Adatok forrása: KSH

Mezőgazdaság:

A mezőgazdaság szerepe kiemelkedő. 2004-ben a városban tevékenykedő vállalkozások majdnem 9%-a a mezőgazdasághoz kötődött, ami közel kétszerese az országos átlagnak. Mivel a település életében mindig is fontos szerepet töltött be e szektor, mind gazdasági, mind foglalkoztatási szempontból egyaránt, ezért átalakítása, jövedelmezőségének serkentése fontos kérdés. A kistérségi területfejlesztési koncepció is nevesít néhány területet, melyek a mezőgazdaság átalakítását jelenthetik (pl. biogazdálkodás kialakítása, energetikai hasznosítású növénytermesztés), azonban bizonyosan szükséges a helyi gazdaság további diverzifikálása, erősítése. A kistérség egészében összesen 89,3 ezer hektárnyi termőterület van használatban, ebből 37 ezer hektárnyi egyéni gazdaságok kezében van. Birtokszerkezetük azonban elaprózott: 87%-uk rendelkezik 5 ha alatti termőterülettel. A gazdasági szervezetek kezelésében jóval életképesebb birtokok vannak: közel 70%-uk 100 és 5000 ha közötti nagyságú terület fölött rendelkezik. A mezőgazdasági hasznosítású területek legnagyobb részén szántóföldi művelés folyik (86%), emellett még a gyepterületek aránya számottevő (12%). A szőlő, gyümölcs, konyhakerti növények termesztési területe elhanyagolható. Az erdők aránya alig több mint 1%.

A mezőgazdasági fejlesztések körében a gazdasági mentőövnek tekintett a biogazdálkodás, energetikai terményelőállítás tekintetében a domináns gazdasági szereplők érdeke az információk visszatartása, illetve körükben is elkerülhetetlen az ellentmondásos kutatási adatok kezelése körüli bizonytalanság. A piaci viszonyok, a termékek tartós piacképessége tekintetében a kisebb gazdálkodók többsége szinte teljesen tájékozatlan. Ezt a helyzetet is csak a térség városainak együttes határozott fellépése, információs és ellenőrző bázisok kiépítése változtathatja meg a gazdálkodók bevonása mellett.

Ipar:

A helyi ipar legjelentősebb foglalkoztatói: a mezőgazdasági gépeket gyártó Contarex Kft., az elektromos pórszórást és fémipari tevékenységet végző EPOSZ Kft., a textilipari Kunszöv Kft., a bútorgyártó Kunfa Kft., a textilipari Jurban Kft., a fémipari Kunferr Acélszerkezeti Kft.. Jelentős foglalkoztató az elsősorban mezőgazdasági tevékenységet végző Nagykun 2000 Mg Zrt. is, amely rizshántoló és csomagoló üze és rizsmalma révén a város legjelentősebb élelmiszeripari üze. Látható, hogy a városban lévő ipar elsősorban a mezőgazdasághoz kötődik, a fejlett területek ipari berendezkedésétől emiatt nagyban különbözik.

A város jövedelemtermelő képességének növelése ezért nagymértékben függ attól, hogy a jövőben az iparnak milyen ágazatait lesz képes a város idecsábítani; nagy szükség lenne ugyanis a fejlett technológiájú, nagy termelési értékű vállalkozások meghonosítására a térségben.

Ennek szükségessége a Karcagi kistérség területfejlesztési koncepciójában is szerepel, első prioritásként a térségi gazdaság versenyképesség javítását jelölve meg. Ennek érdekében a jelenlévő kis- és középvállalkozások technológiai javítását, vonzó infrastrukturális és vállalkozói környezet kialakításával a befektetői tőkeáramlás segítését, illetve olyan ipari húzóágazat megteremtését jelöli ki fő intézkedési területekként, amelyek a gazdasági termelőképesség növelése mellett jelentős számú új munkahelyet képesek teremteni. Ugyanakkor nagyon fontos kiemelni, hogy a jelentősebb ipari ágazatok idecsábításában a

munkaerő képzettségi szintjének is nagy szerepe van; ezért az oktatás átalakítása elengedhetetlenül szükséges feladat.

Az ipari termelés tekintetében is jellemző a piac, különösen a nemzetközi piac ismeretének, a piaci rések kutatásának hiánya. A még működő középvállalkozások piackutatási tevékenységre, termékei piaci menedzselésére fordítható forrásai jelentéktelenek, jelenlegi formájukban ezek a vállalkozások nem fenntarthatók. Alapkövetelmény, hogy új nagyvállalkozások utáni sóvárgás helyett a meglévők igényes fejlesztése (de csak ez) kapjon támogatást, legelőször a térségi önkormányzatoktól.

Tercier szektor (szolgáltatások, idegenforgalom- turizmus):

A tercier szektorban tevékenykedő vállalkozások legnagyobb számban kereskedelmi cégek; közülük elsősorban közepes méretű multinacionális vállalatok jelentek meg a piacon. Ugyancsak nagy számban találhatóak a városban gazdasági szolgáltatáshoz, ingatlanpiachoz kapcsolódó vállalkozások.

A Kisújszállási Ifjúsági Szálláshely, amelyet jelenleg a Kumánia Gyógyfürdő Kft. üzemeltet, 2010 szeptember végére készült el. Folyamatosan mutatkozik igény a faházak iránt.

Az önkormányzatnak és az üzemeltetőnek, valamint a Tourinform Irodának szorosan össze kell hangolnia a jövőbeni városmarketing tevékenységét, mivel annak központja a fürdő és a fürdőben lévő szálláshelyek lesznek. Ez csak folyamatos munkakapcsolat és egyeztetés révén lehetséges.

Az önkormányzatnak a saját marketingkerete felhasználása a nemzetközi kapcsolatai során, továbbá az általa támogatott, vidéken fellépő művészeti csoportokon keresztül és a városban működő civil szervezetek kapcsolatain keresztül is elő kell segítenie a fürdő, a szálláshely szolgáltatások, valamint a hozzájuk kötődő szolgáltatások, turisztikai attrakciók megismertetését, népszerűsítését.

Fontos feladat a Kumánia Gyógyfürdő Kft. marketing tervének összehangolása a készülő városi marketing tervvel.

Cél, hogy a Kumánia Gyógyfürdő Kft. keretében a magánszálláshelyek minősítése, és koordinált kiközvetítése működjön.

A kistérségi területfejlesztési program a turizmus fejlesztése mellett a térségen belüli kohézió erősítését is szeretné elérni, ennek érdekében kimondja, hogy a térség településeinek a jövőben szorosabbra kellene fűzni kapcsolatukat. A fejlesztési területek között a kerékpáros, valamint a lovasturizmus, a sport- és gyógyturizmus, illetve a kulturális turizmus egyes szegmensei szerepelnek.

Kisújszállás város sajnos elsődleges vonzerőkkel nem rendelkezik, de az erősségek, amelyekre építkezhet a következők: kertvárosi jellegű arculat, helyi értékek megóvása, gyógyvíz, idegenforgalmi szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások, színvonalas kulturális rendezvények, lovas, vadász, horgász területek, fejlesztésre alkalmas területek, biztonságos település.

Ezen erősségek mentén határozhatók meg a fejlesztési irányok illetve konkrét célok. Ezen célok és irányok meghatározásánál törekedni kell olyan marketing eszközöket használni, amelyek valóban hatékonyak, megfelelnek a gyorsan változó piaci igényeknek, hatékonyan használják ki az Európai Unió adta lehetőségeket.

A regionális gondolkodásmód mellett, hangsúlyt kell helyezni a település egyedi, turisztikai arculatának megteremtésére.

Az idegenforgalmi fejlesztések természetesen hozzá kell, hogy járuljanak a település társadalmi-gazdasági fejlődéséhez.

Kisújszállás idegenforgalmi fejlesztésének lehetséges fő irányai:

- gyógyturizmus
- kulturális turizmus
- aktív turizmus (lovaglás, kerékpározás, horgászat, vadászat)
- gasztronómiai turizmus

A főbb irányok meghatározása után konkrét feladatokat kell megfogalmazni.

Konkrét feladatnak tekinthető a Gyógyvizű Strandfürdők fejlesztése, kerékpárutak építése, hagyományörző programok további népszerűsítése, a strandfürdőhöz szorosan kapcsolódó szolgáltatások színvonalának emelése, a városban működő idegenforgalmi szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások szervezetek működésének összehangolása, kereskedelmi szálláshelyek számának növelése.

Az önkormányzat gazdasági programjában megfogalmazott idegenforgalmat érintő kiemelt feladatok a fürdő, hotel, ifjúsági szálláshely mérethatékonyasági fejlesztése és a lakókocsis turizmus feltételeinek megteremtése, kiegészítő szolgáltatások fejlesztése.

Ezek a feladatok egyenként is nagyon nagy jelentőségűek, de természetesen együtt egymás mellett képzelhető el fejlesztésük.

A turisztikai fejlesztéseknél a turisztikai kisvállalkozások hálózatos összefogására ösztönzés az elsődleges önkormányzati feladat, az ilyen irányú támogatásokat nem ésszerű a mezőgazdasági és ipari kis- és középvállalkozások fejlesztést elősegítő támogatásai rovására elfolyatni.

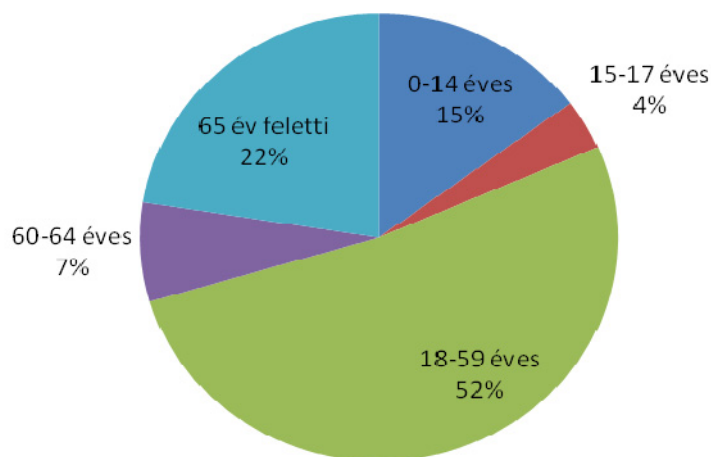
2.3. A VÁROS TÁRSADALMÁNAK JELLEMZŐI

Demográfiai viszonyok

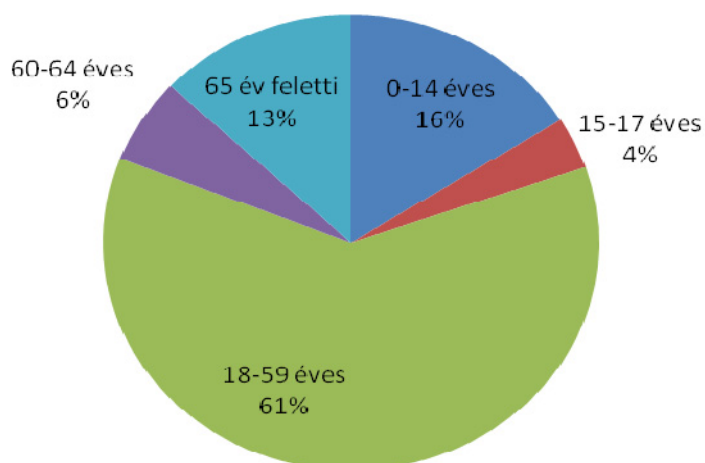
Lakónépességének száma 2011. évben 11.367 fő volt. A város népessége egyre fogy, kevés gyermek születik, ugyanakkor egyre gyakoribb a korai elhalálozás. A fiatalok gyermekvállalási kedve kicsi, egy vagy két gyermeknél nem szívesen vállalnak többet, melynek főként anyagi okai vannak.

A születések száma 2006. évben volt a legalacsonyabb, 83 fő, ugyanakkor azóta négy évben meghaladta a 100 főt. Ez a születésszám a lakosságszámhoz képest kevés, a város lakossága nem képes a munkaerejét újratermelni. A halálozások száma változó, a csökkenő tendencia csak viszonylagos, ahogy öregszik a lakosság úgy fog a későbbiekben nőni a halálozások száma.

1. számú ábra – Állandó népesség – nők

2. számú ábra – Állandó népesség - férfiak

Nem jellemző nagyarányú beköltözés a városunkba. A korábbi években főként a Nyírségből néhány roma család a jobb élet reményében megtelepedett nálunk, azonban közülük többen rövid időn belül más városba költöztek, az itt maradók közül sokan pedig még a mai napig sem létesítettek állandó lakóhelyet Kisújszálláson.

Belföldi elvándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	177	241	-64
2009	171	193	-22
2010	164	195	-31
2011	155	199	-44
2012	n.a.	n.a.	n.a.

Az alacsony születésszám önmagában jelentős **lakosságszám csökkenést vetít előre**, ami az elköltözéssel párosulva drasztikus méretet ölthet. Ha a születésszám elérné a 150-170 főt, és az elköltözés mérséklődne, akkor a népességszám csökkenés megállna.

Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	113	177	-64
2009	103	151	-48
2010	96	165	-69
2011	93	153	-60
2012	n.a.	n.a.	n.a.

A népesség életkor szerinti összetételét vizsgálva is megfigyelhető az **előregedés**. 2004-ben 21,46%, 2013-ban 17,23 % a 18 év alattiak aránya, ez 4,23%-os csökkenés. 2004-ben 20,57 %, 2013-ban 24,11% a 61 év feletti aránya, amely 3,54%-os növekedés (Forrás: Melléklet 3. sz.

tábla) . A 18-61 év közöttiek aránya kis mértékben nőtt, 2004-ben 57,97%-os, 2013-ban már 58,65%-os arányt képviseltek. Ez 0,68%-os növekedés. A vizsgált egyes évek túlnyomó részében több fiú született, mint lány. Ez az általános országos tendenciáknak felel meg. Természetes körülmények között mindig több fiúgyermek születik, de gyermek –, és fiatal felnőtt korban a férfiak és nők aránya kiegyenlítődik. A két nem egyenlő aránya egészen 59 éves korig jellemző, viszont **60 év fölött ugrásszerűen megnő a nők száma** a férfiakéhoz viszonyítva. A 60 év fölötti korcsoportban a nők aránya körülbelül 60% az összlakosság tekintetében, ezért **sok az egyedül élő idős özvegyasszony**.

A házasságkötések száma változó, de a 9 éves időintervallumon belül csökkenő tendenciát mutat, a fiatalok körében egyre népszerűbb az élettársi viszony.

Az adatokból ugyan nem derül ki, de megállapítható, hogy a 18 és 59 év közötti kisújszállási állandó lakóhellyel rendelkező lakosok egy jelentős része **életvitelszerűen** nem Kisújszálláson tartózkodik. Sok fiatal felsőoktatásban vesz részt, és sokan nagyobb városban, vagy a fővárosban vállalnak munkát, ahol ismerősnél, rokonoknál vagy albérletben tartózkodnak, ezért nem akarnak, vagy nem tudnak ott állandó lakosként bejelentkezni. A diplomát szerző fiatalok ritkán térnek haza, a nagyobb városokban, régióközpontokban találják meg boldogulásukat, vagy külföldre mennek nyelvtanulás és munkavállalási céllal.

Megjósolható, hogy a fiatal korosztály elvándorlásával tovább folytatódik Kisújszálláson a népességcsökkenés, az itt maradó lakosság összetételében pedig túlnyomó többségben lesznek az idősebb korcsoport tagjai.

Képzettség, munkanélküliség

A lakosság *képzettségi szintjének* fejlesztése szintén fontos feladatot ró a város vezetésére, a statisztikai adatok ugyanis a helyi lakosság iskolázottságának viszonylag alacsony szintjét jelzik. A 2011-es népszámlálás szerint míg az ország lakossága átlagosan 9,6 osztályt végzett el, addig a Karcagi kistérségben ugyanez az érték mindössze 8,7 osztály, ami a második legrosszabb értéket jelenti a megyében. A város lakossága szintén aluliskolázott: az ország 15 év fölötti népességének 88,8%-a elvégezte a nyolc általánost, Kisújszálláson csak 85,9%-a. Markánsabb az elmaradás az országos átlagtól a középiskolai (29,2%, szemben az országos 38,2%-kal), illetve egyetemi diplomával, főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya (8,1% – az országos érték 12,6%). A helyi oktatás átszervezésének szükségességét ezek az adatok egyértelműen alátámasztják, amit a kistérségi területfejlesztési koncepció is kihangsúlyoz. Egyfelől szükséges a helyi roma lakosság sajátos képzésének helyi szintű kidolgozása, számukra ugyanis az iskolalátogatás, illetve annak elvégzése gyakran problémát jelent, amit orvosolni kell.

Mivel a képzéssel kapcsolatos problémák legalább két évtizede jól ismertek, de lényegi változás következhet be a kormányzati intézkedések nyomán, de a lehetőségek kihasználásához az önkormányzatnak hathatósan kell képviselnie a helyi érdekeket. A helyi önkormányzatok ugyanakkor képesek a helyi szellemi centrumok kiépítésére, a karcagi térségben azonban csak a három város együttesen találhat megoldást. Világszínvonalú információs hálózat, a legkiválóbb természettudományos képzés alsó- és középfokú képzési kereteinek biztosítása a minimumfeltétel.

Az adatok arra mutatnak rá, hogy Kisújszállás 15-64 év közötti lakónépességéhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek

száma, és mindez, miként változott az elmúlt években, milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

A városban 2010. és 2011. években kimagasló volt a nyilvántartott állás keresők száma. Az állás keresők között a nők aránya 2009. év kivételével minden évben magasabb a férfiakénál.

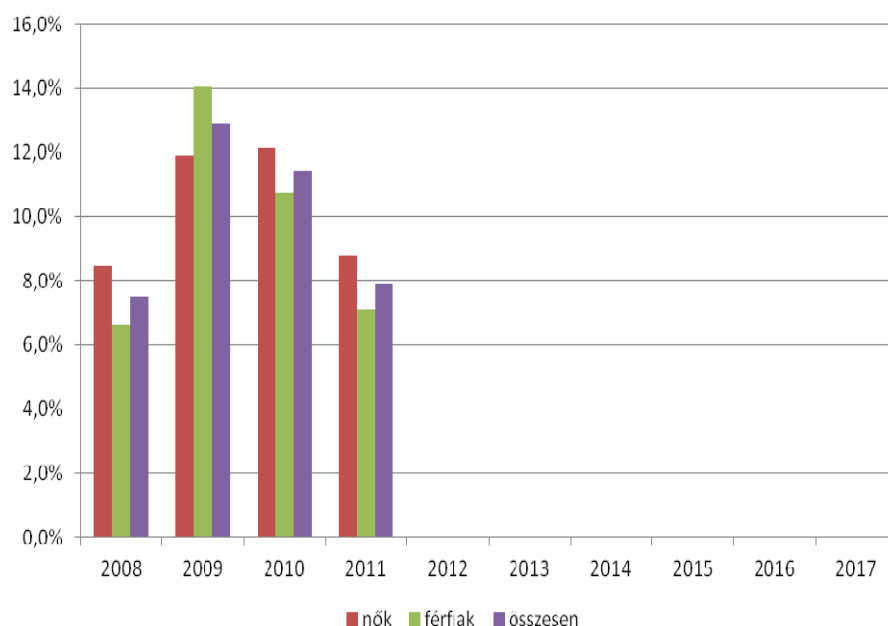
- 2008-ban a regisztrált állás keresők száma 640 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 7,5%
- 2009-ben a regisztrált állás keresők száma 982 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 12,9%
- 2010-ben a regisztrált állás keresők száma 959 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 11,4%
- 2011-ben a regisztrált állás keresők száma 658 fő, a munkavállalási korú lakónépesség 7,9%

Országos adat: 2008-ban 7,9%, 2009-ben 10,1%, 2010-ben 11,2%, 2011-ben 11,0% volt.

Észak-Alföldi régió adata: 2008-ban 12,0%, 2009-ben 14,3%, 2010-ben 14,6,2%, 2011-ben 14,6% volt.

Megállapítható, hogy városunk munkanélküliségi rátája az *Észak-Alföldi régió átlagánál kedvezőbb*, de 2011. kivételével az országos átlagot meghaladja.

3. számú ábra – állás keresők aránya

Foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetűek közé sorolhatók *az idősebb, nyugdíj előtt álló* korosztályok és a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők. Alacsony továbbá a 21-30 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. Az országos adatok csak a 15-29 éves korosztály tekintetében mutatnak magasabb munkanélküliséget (2011-ben 15-29 éves korosztály 43,5%, 20-24 éves korosztály 24,8%, 25-29 éves korosztály 12,7%, a 30-64 éves korosztály 9,6%). A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkakezdés ideje is. Városunkban a gazdasági válság hatására az elmúlt években több munkahely is megszűnt, ez indokolja, az országos átlagnál magasabb munkanélküliségi arányt a 41-55 év közöttiek körében.

Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

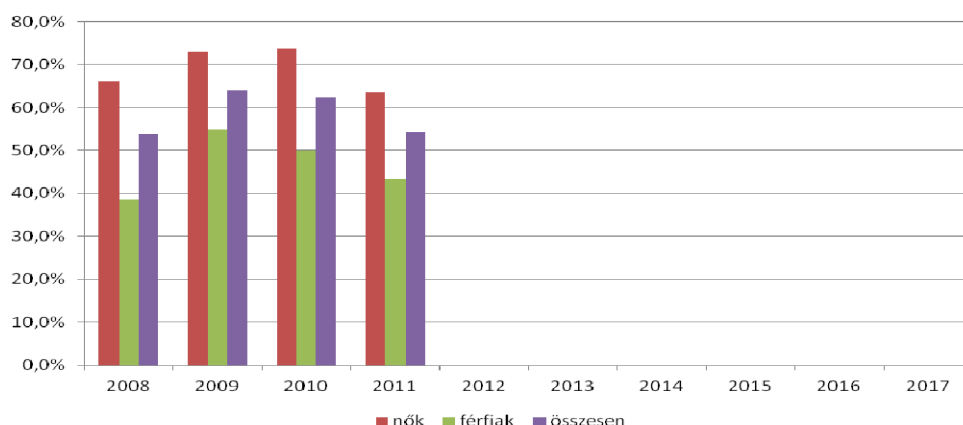
		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	640	982	959	658	n.a.
20 éves és fiatalabb	fő	22	56	43	26	n.a.
	%	3,4%	5,7%	4,5%	4,0%	n.a.
21-25 év	fő	84	147	154	112	n.a.
	%	13,1%	15,0%	16,1%	17,0%	n.a.
26-30 év	fő	101	138	127	89	n.a.
	%	15,8%	14,1%	13,2%	13,5%	n.a.
31-35 év	fő	78	120	104	71	n.a.
	%	12,2%	12,2%	10,8%	10,8%	n.a.
36-40 év	fő	70	129	118	65	n.a.
	%	10,9%	13,1%	12,3%	9,9%	n.a.
41-45 év	fő	70	116	107	68	n.a.
	%	10,9%	11,8%	11,2%	10,3%	n.a.
46-50 év	fő	80	109	120	76	n.a.
	%	12,5%	11,1%	12,5%	11,6%	n.a.
51-55 év	fő	92	114	112	75	n.a.
	%	14,4%	11,6%	11,7%	11,4%	n.a.
56-60 év	fő	42	52	74	72	n.a.
	%	6,6%	5,3%	7,7%	10,9%	n.a.
61 év felett	fő	1	1	0	4	n.a.
	%	0,2%	0,1%	0,0%	0,6%	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A *tartósan munka nélkül* lévők az álláskeresők különösen kritikus csoportját alkotják. A nyilvántartott álláskeresők több mint a fele 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli, ezen belül a nők aránya magasabb a férfiakénál. A 2011. évi csökkenés döntően a közfoglalkoztatásnak köszönhető.

Számukat és arányukat a munkaerő-piaci keresleten túl jelentősen befolyásolja a motiváció, szándék, hajlandóság hiánya a munkavállalásra, álláskeresősre. Egy csoportjuk közmunkára szocializálódott, amikor van támogatott foglalkoztatásra lehetőség, egyébként nem keresnek állást. Egy másik csoport az un. önkéntes munkanélküli. Segélyekre szocializálódott. Jól elboldogul a támogatások világában, életszínvonala alacsony, de ezt elfogadja. Közéjük tartoznak a többgenerációs munkanélküliség áldozatai.

4. számú ábra – 180 napnál régebben munkanélküliek aránya

Fontos munkaerő-piaci adat a **pályakezdő álláskereső** száma. A nyilvántartott pályakezdők aránya a 18-29 éves korosztályt vizsgálva nem magas, 2008-ban 2,0%, 2009-ben 4,4%, 2010-ben 4,8%, 2011-ben 3,5%. A pályakezdő álláskereső nők aránya minden évben több mint másfélszerese a férfiak arányának. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az **ifjúsági munkanélküliség** strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nem csak végzettségre és szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A munkaerő-kínálatot iskolai végzettség alapján vizsgálva az látható, hogy változatlanul magas az **alacsony iskolai végzettséggel** rendelkezők aránya. A munkanélküliek között közel 4 % a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek, több mint 31% a 8 általánost végzettek aránya.

2001. évi népszámlálási adatok szerint Kisújszálláson 182 fő nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, amely a lakosság 1,8%-a volt.

2011. évben az Arany János Általános Iskola (2012. augusztus 30-tól Arany János Református Általános Iskola) az általános iskolát be nem fejezettek számára 7 – 8. évfolyamon általános iskolai oktatást indított. Ezen a képzésen 19 fő vesz részt.

Az Illéssy Sándor Szakközép- és Szakiskola a szakmunkás bizonyítványt megszerzettek számára érettségít adó esti képzést szervez. 2009. évben 65 fő, 2010. évben 14 fő, 2011. évben 19 fő vett részt ezen a képzésen.

Szaktanulni felnőttoktatás keretében városunkban nincs lehetőség, csak a munkaügyi központok, illetve képző intézmények által szervezett tanfolyamokon van lehetőség.

A munkaerő-piaci keresleten túl, az alacsony, illetve **elavult iskolai végzettség** korlátozza az elérhető állások körét, szűkíti a lehetőségeket. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy az alacsony iskolai végzettséggel is elérhető, de jobb minőségű (pl. magasabb bért vagy kedvezőbb munkakörülményeket feltételező) munkakörök esetén az állásokért folytatott harcban a magasabb végzettségűek, - pl. érettségizettek is – beszállnak, így még ezekről a munkaterületekről is kiszorúlnak az alacsony képzettségű személyek.

Hiányoznak a készségek közül a „hatékony álláskeresői technikák”, ill. az állásinformációkat biztosító kapcsolati háló kiépítéséhez szükséges képességek hiánya jellemző e munkanélküli csoportban. E célcsoport esetében alacsony szinten megrekedt kulcskompetencia-készlettel találkozunk. A legfontosabb említett kompetenciák: pontosság, kitartás, együttműködési készség, kreatív probléma megoldás, a munkahelyi szerepek – lehetőségek, mozgásterek pontos megítélése, eligazodás a hierarchiában, a munkahelyi döntések következményeinek pontos felmérése, hatékony kommunikáció, stb. Ezek a képességek – melyek az álláskeresői módszerek alkalmazása során is kulcsszerepet játszanak – talán még a szakképzettségénél fontosabbak és a tapasztalatok szerint alapvetően meghatározzák az elhelyezkedés sikerességét. Alacsony szintjük tehát tartóssá teszi a munkanélküliséget.

Az elmúlt két évben jelentősen átalakult a közfoglalkoztatás rendszere. 2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint az egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. Az új rendszer fő célja, hogy minél több munkára képes és kész aktív korú, szociálisan rászoruló ember számára biztosítson munkalehetőséget. A közfoglalkoztatás alapvetően három területen valósul meg:

- kistérségi startmunka mintaprogramok,
- önkormányzatok által szervezett hagyományos közfoglalkoztatási programok,
- országos közfoglalkoztatási programok

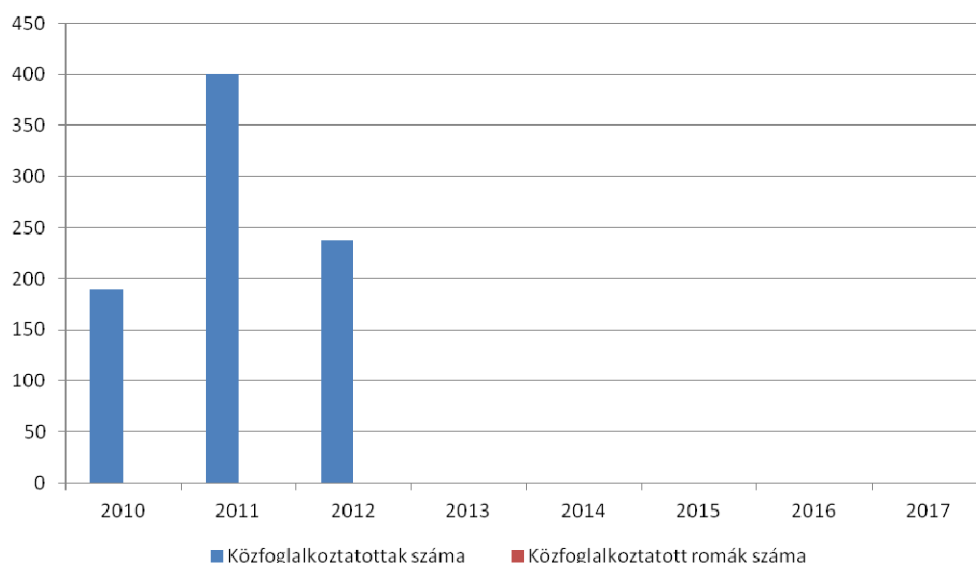
A fent említett első két programban való részvétel 2012. és 2013. évben is megvalósult városunkban. A foglalkoztatottak nagyrészt a munkaügyi központ által kiközvetített, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek közül kerültek ki. Továbbá egyéb álláskereső, tartós munkanélküli, ellátás nélküli személyek voltak bevonhatók a közfoglalkoztatásba. A foglalkoztatás során törekedtünk és törekszünk arra, hogy mindkét nemből arányosan kerüljenek ki munkavállalók, illetve arra, hogy a legalacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők is kapjanak munkalehetőséget.

A **foglalkoztatás szervezését**, a munkaügyi bérszámfejtési feladatokat a Kisújszállási Polgármesteri Hivatal munkatársai végzik, munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja. A közterületen dolgozók szakmai irányításával a Kisújszállási Vízmű Kft. és a Kisújszállási Városgazdálkodási Kft. foglalkozott. 2010. évben 189 fő, 2011. évben 400 fő, 2012. évben 238 fő munkanélküli dolgozott közfoglalkoztatásban. 2011. évi létszám rendkívül kiugró, melynek oka a rövidtávú, 2-4 hónapos időtartamú közfoglalkoztatás.

A **közfoglalkoztatottak** városunkban az oktatási, szociális, közművelődési intézmények és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenységét is segítették, segítik.

A program visszavezeti a munkanélkülieket a munka világába, segíti az önértékelést, az egymás iránti megbecsülést, jó hatása van a helyi közbiztonságra, legalizálja a jövedelmeket, munkahelyeket teremt a kisvállalkozások számára és mintát ad a fiataloknak.

5. számú ábra – Közfoglalkoztatottak száma (fő)

A *térségben* 2010-ben 2.239 főre, 2011-ben 3.727 főre, 2012-ben pedig 2.668 fő foglalkoztatására nyújtottak be a munkaügyi központhoz munkaerőigényt a munkáltatók. Az összlétszámon belül a növekedést és csökkenést elsősorban a támogatott álláshelyek, azon belül pedig a közfoglalkoztatással kapcsolatos álláshelyek számának változása okozta. A 2011. évi kiugróan magas munkaerőigény-szám a nagy létszámot megmozgató, rövid időtartalmú (4 órás) közfoglalkoztatásnak volt köszönhető.

Álláshelyek száma (fő)

Időszak	Bejelentett álláshelyek száma (fő)	Támogatott álláshelyek száma (fő)	Nem támogatott álláshelyek száma (fő)
2010.	2.239	1.611	628
2011.	3.727	3.229	498
2012.	2.668	2.048	620

A kiközvetítések sikerességét, hatékonyságát befolyásolja, hogy a kiközvetíthető álláskereső nincs minden esetben megfelelő, munkára kész állapotban (egészségügyi, mentálhigiéniai problémák), illetve a munkáltatók jelentős többsége csak a mindenkori minimálbérért kívánja foglalkoztatni a munkavállalót.

2.4. A VÁROSI KÖRNYEZET JELLEMZŐI

2.3.1. A természeti környezet értékei:

A város három középtáj (Nagykunság, Hortobágy, Nagy-Sárrét) peremén fekszik. A területét átszelő természetes és mesterséges vízfolyások árvíz és belvíz szempontjából súlyosan kitétté teszik, különösen termőföldjeinek hasznosíthatósága vonatkozásában. E tekintetben az Alföld egyik legsajátosabb területén fekszik. A térségben mindig is a víz volt és maradt a táj legfontosabb formáló, lényegét adó jellemzője, mely jövőbeni sorsát is alapvetően meghatározza. Lényegében a víz talajalkotó szerepe „áldás és átok” egyidejűleg, hiszen a rendkívül kis szintkülönbség (alig 1-3 méter), de sokszor még a néhány 10 cm-es terepsíntkülönbség is eldönti, hogy az időszakosan megjelenő vízborítás mely területeket önti el, illetve melyek maradnak vízborítás mentes hátak.

A „három földnek” is nevezett kistájat a víz tájformáló szerepe mellett szélsőséges klimatikus- és ökológiai adottságok is jellemzik. Összes területének több mint egyharmada mezőgazdasági hasznosítás szempontjából kedvezőtlen, gyenge termőképességű, gazdaságossági szempontból még extenzív szántóföldi művelésre is alkalmatlan.

Az ökológiai adottságban rejlő lehetőségek történeti távlatban a rideg állattartást, a kalászos gabonatermesztést, az apróvad gazdálkodást, haltenyésztést, majd később a rizstermesztést állították a középpontba.

A Karcagi Statisztikai Kistérségre készített Vidékfejlesztési Stratégiai Terv, a területek adottságait (földminőségét, hasznosíthatóságát, és ennek gazdasági- természeti vonzatait) alapul véve, jelentős változtatásokat, művelési ág váltásokat irányzott elő az egész kistérségben, így Kisújszállás külterületén is. A gyenge minőségű, gazdaságosan nem művelhető szántó területeket, a lehetőségeket és adottságokat mérlegelve legelő-, erdő-, gyümölcsös területként, illetve a meglévő területeket bővítve rizs ültetvényként irányozza elő a szerkezeti terv hasznosítani.

a) A külterület védett és védelemre méltó értékei:

A város külterülete nem bővelkedik kiemelkedő értékekben, de igen sok olyan élőhely található, amelyek fenntartása, megőrzése feltétlenül indokolt.

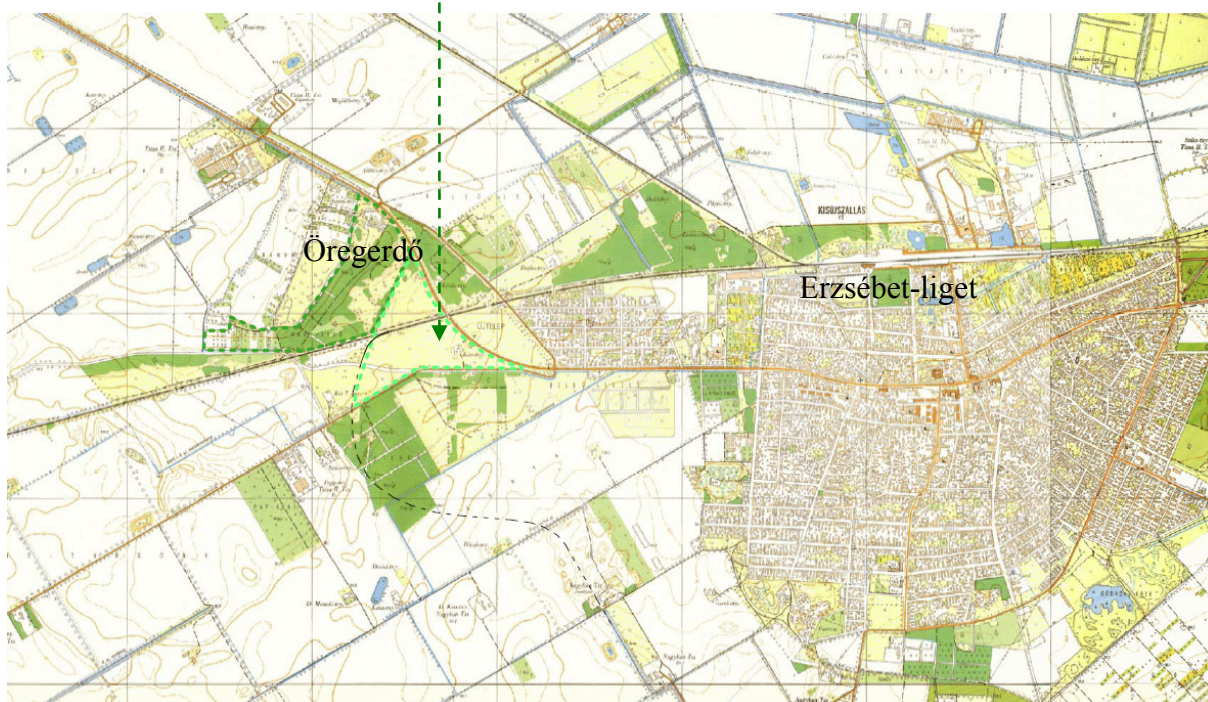
Kiemelkedő természeti érték a Kisújszállási Öregerdő, természetvédelmi terület. 1998. évben a területet bemutató leírás helyzetértékelés készült.

A kisújszállási Öreg- vagy Nagyerdő a valamikori tatárjuharos lösztölgyesek és sziki tölgyesek maradványának tekinthető, azaz reliktum erdő. Az erdő ősi jellegénél fogva azon növények menedékhelye, melyeket a környék egyéb területén már nem találhatunk meg. Egy „kis nemzeti park”. Az Öregerdő ritkaságánál és vegetációtörténeti jelentőségénél fogva fontos természeti érték. A terület tudományos rezervátumjellegű megőrzése szükséges.

Kisújszállás igazgatási területén védett és védelemre érdemes természeti értékek találhatók. Az országos védelem alatt álló területek megővására külön törvény és rendeletek intézkednek, míg a helyi értékek védelméről jelen szerkezeti terv elhatározásai és a Helyi természeti értékekről készülő kataszter és az azon alapuló helyi értékvédelmi rendelet fog intézkedni.

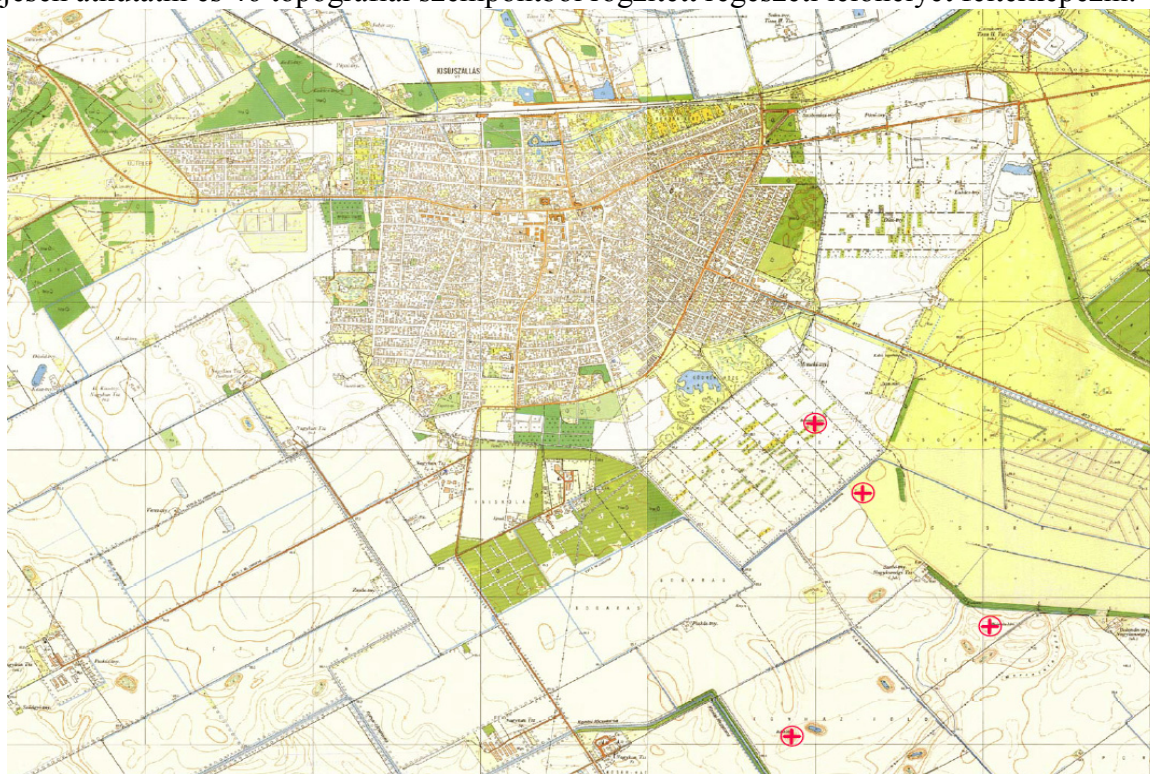
Helyi természeti védelem alá kerül az Öregerdőtől keleti irányban a 4. számú út vonaláig húzódó gyeplélegelőterület. Az erdők ölelésében lévő terület hangulati és látványkép védelem alatt áll. Környezetének szabályozását is ennek megfelelően szükséges kidolgozni.

Védelemre tervezett természeti területek a Csorbai út északkeleti oldalán, valamint a 4. sz. főút belterület nyugati szélén lévő felüljárója körül lévő gyepterületek.

b) Régészet:

A két világháború között folytatott első szakszerű feltárások után országos jelentőségű munkák először 1948-1949-ben folytak Kisújszállás határában. Minden régészeti korszak leleteit összegyűjtötték, de a rendelkezésre álló idő alatt a területnek mintegy kétharmad részét sikerült teljesen átkutatni és 46 topográfiai szempontból rögzített régészeti lelőhelyet feltérképezni.

Kisújszállás határában egyetlen helyen kerültek elő a Körös kultúra településére utaló cserepek. A Körös kultúra településeit és házait az utóbbi évtized ásatásaiból ismerhettük meg közelebbről. A kisújszállási lelőhely néhány házból álló kisebb falu lehetett.

Az újkőkor középső szakaszában új, helyi eredetű régészeti kultúra alakult ki az alföld északi peremén és lassanként elfoglalta a Körös kultúra lakóterületét, ezt nevezzük az „alföldi vonaldíszes kerámia” kultúrájának. Kisújszállás - Karaháton ennek a kornak egyik jelentős települését találjuk meg.

A rézkor elején új régészeti kultúra tűnik fel, a tiszapolgári kultúra. Hosszú ideig főként temetőiket ismertük.

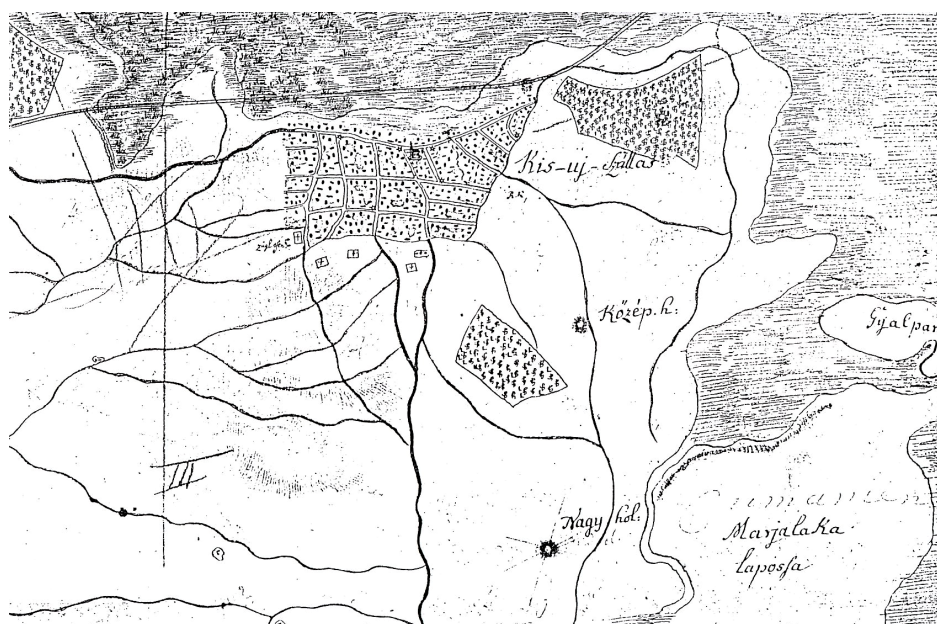
A késő rézkorban a Fekete-tenger melléki sztyeppékről nomád törzsek nyomultak be a Kárpát-medencébe és elfoglalták a Tiszától keletre eső vidéket. Ez a népesség hagyta maga után azokat a szabályos formájú, többnyire nagyméretű mesterséges halmokat, amelyeket ma általában *kunhalom* néven ismerünk. Természetesen ezeket a halmokat utólag más népek is felhasználták temetkezések céljából.

Kisújszálláson jelenleg 4 halomsírról van tudomásunk.

Kisújszállás különböző őskori leleteket szolgáltató régészeti lelőhelyei között kétségtelenül a bronzkoriak fordulnak elő a legnagyobb arányban.

2.3.2. A települési környezet kialakulása, értékei

Kisújszállás a történelem során többször elpusztult. Legkorábbi ábrázolása az 1783-as I. katonai felmérés. Népszámlálásokból tudjuk, hogy ekkorra már jelentős lélekszámú település. A táji adottságok olyanok, hogy az jelentős mértékben nem befolyásolta a település szerkezetét. Egyetlen jelentősebb meghatározó elem a várost északról határoló vizenyős terület. Ennek szélén húzódik a mai 4-es számú út. A város viszonylag szabályos szerkezetének kialakulásában az egy időpontban történő visszatelepülés, visszatelepítés is fontos szerepet játszhatott. Jellemző, hogy a későbbi katonai felmérések szinte változatlan formában ugyanezt a település szerkezetet ábrázolják, némiképp kibővített formában. Kisújszállás település szerkezetének értékét is ez a viszonylagos szabályossága adja.

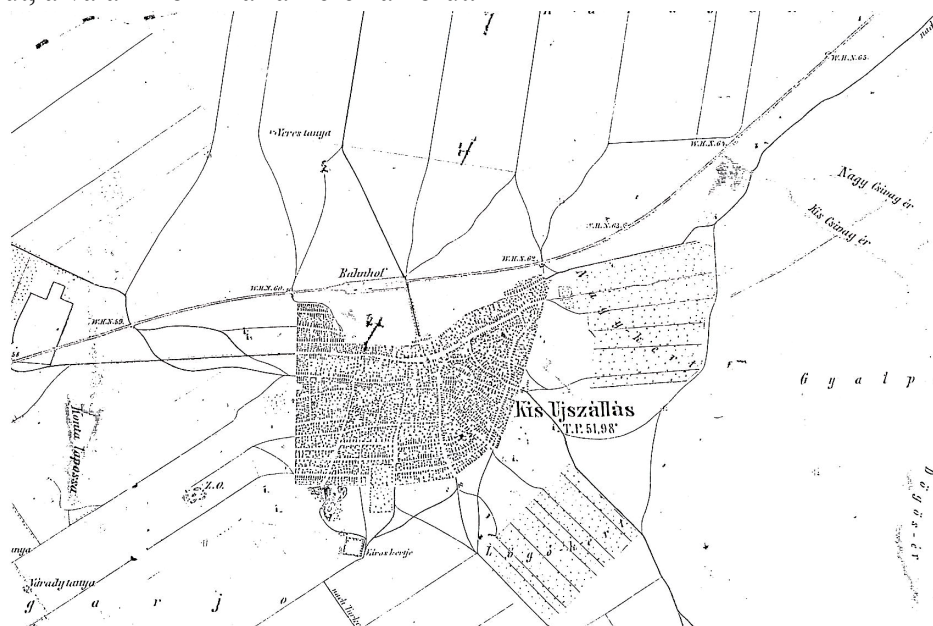
I. katonai felmérés

A szabályosság ellenére van néhány nagyon jellemző városszerkezeti elem és jellegzetesség.

Az első talán leginkább szembeötlő a 4-es út gimnáziumnál történő elágazása. Ezt a pontot a teresedés sarkán álló üzlet műemlékileg is értékes épülete fogja meg, bizonyos fokig lezárva a városközpontot. Jól megfigyelhető az első katonai felmérésen, hogy akkor még a mai Vásár utca volt a fontosabb útvonal, valószínűleg a környező mocsárvilág miatt.

Jellegzetes a tömbbelsőket feltáró zsákutcák rendszere. Tulajdonképpen egyik ilyen zsákutca sem túl hosszú, és nem is sikátor jellegűek, ezért azok túlzott átszabályozását nem tartjuk kívánatosnak és indokoltnak.

Említésre méltó jellegzetessége Kisújszállásnak a második katonai felmérésen már jól látható Móricz körút, a valamikori Mária Terézia körút.

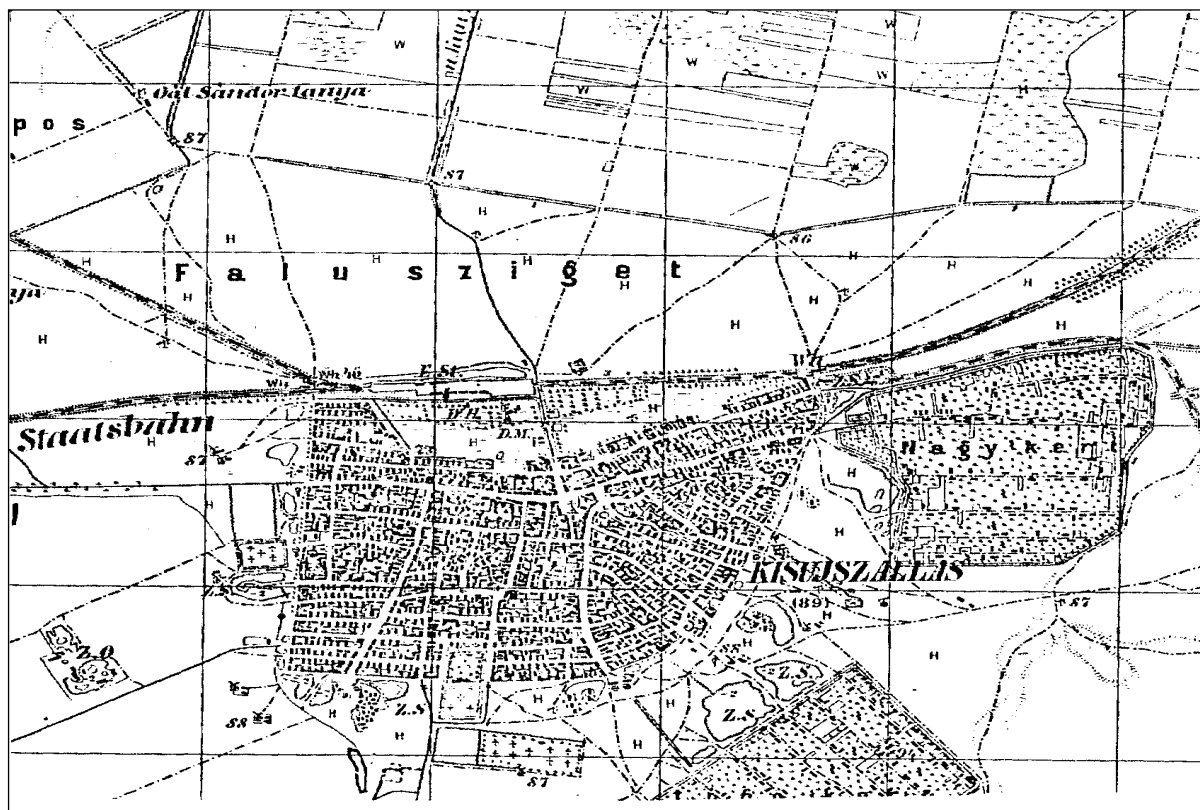
II. katonai felmérés

A város viszonylag szabályos utcahálózatú, halmaz szerkezetű. A táji adottságok olyanok, hogy az komolyan nem befolyásolta a település szerkezetét. A legjelentősebb befolyásoló elem, a város szélén húzódó vízenyős terület volt. Ennek szélén húzódik a mai 4. számú főút. Kisújszállás a történelem folyamán többször elpusztult. A város viszonylag szabályos szerkezetének kialakulásában az egy időpontban történő visszatelepülés-visszatelepítés is fontos szerepet játszhatott. Kisújszállás szerkezetének értékét is ez a viszonylagos szabályosság adja. Jellegzetes a tömbbelsőket feltáró zsákutcák rendszere, mely hangulatát, megjelenési formáját tekintve, helyi értéket is képvisel.

A város szerkezetét alapjában az utcák rendszere, a területfelhasználás határozza meg.

A város terület-felhasználását alapjában a különböző intenzitású lakóterületek elhelyezkedése, a zöldterületek lehetőség szerint egybefüggő rendszere, a meghatározó jelentőségű intézmények és ipari-gazdasági területek, elhelyezkedése határozza meg.

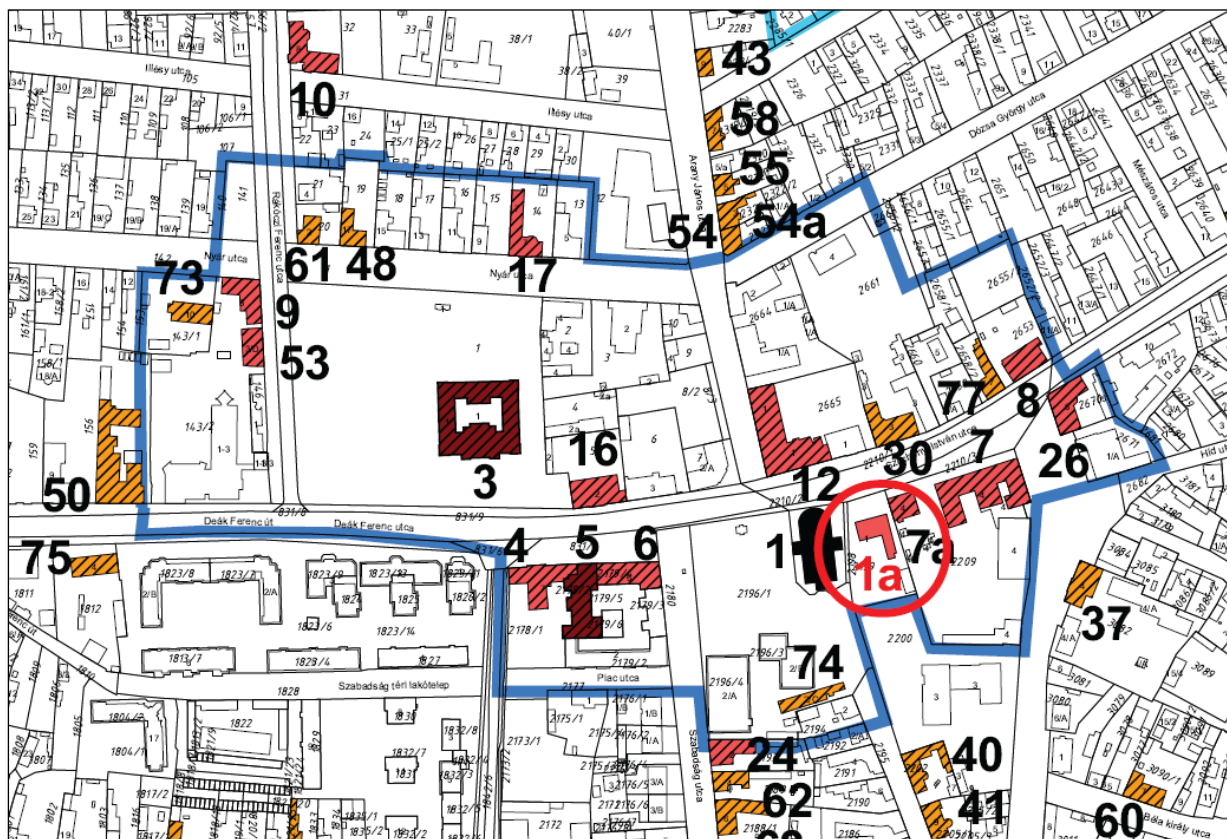
Kisújszállás jellegzetes és értékes adottsága, a vasútállomás déli oldalán létesült Erzsébet-liget, a mellette lévő városi sportcentrum, a strandfürdő jelentős fejlesztésre szánt területe, a széles gesztenyefasorral övezett Rákóczi utca, a Szabadság tér és Kálvin tér által alkotott impozáns együttes.

III. katonai felmérés

Műemléki környezet:

A műemléki védettségű templom körül jelentős kiterjedésű műemléki környezet van kijelölve, a Rákóczi – Nyár- Dózsa Gy. utca- Vásár- Piac- Kossuth utcák közötti területen.

Műemléki védettségű és műemléki védelemre jelölt épületek:

Cím:	Hrsz	Ny.szám	Megnevezés
- Kálvin utca.	2197	1	Református templom (M)
- Petőfi utca 7.	935	2	Morgó csárda (M)
- Szabadság tér 1.	1	3	Városháza (M)
- Szabadság tér	2178/2	5	Egykori Vígadó
- Széchenyi István utca 4.	2209	7	Móricz Zs. Gimnázium

(M): Műemlék

Kiemelt Helyi védettségű épületek:

Cím:	Hrsz	Ny.szám	Megnevezés
- Szabadság tér 7.	2178/1	4	Egykori Korona szálló
- Szabadság tér 6.	2179/4	6	Egykori Takarékpénztár
- Széchenyi utca 9.	2653	8	Óvoda
- Rákóczi utca 3.	143/2	9	Városi Zeneiskola
- Rákóczi utca 8.	32	10	Egykori Bárány szanatórium (ma orvosi rendelő)
- Kossuth Lajos út 12.	2109	11	Gyógyszertár
- Arany János út 1.	2665	12	Általános Iskola
- Deák Ferenc út 14.	888	13	Kollégium
- Deák Ferenc út 19.	188	14	Katolikus templom
- Deák Ferenc út 23.	191	14a	Katolikus parókia
- Széchenyi út 58.	3363/5	15	Parasztház (tájház)
- Szabadság tér 5.	5	16	Egykori Járásbíróság (ma általános iskola)
- Nyár utca 7.	14	17	Orvosi rendelő
- Pillangó utca 21.	2214/1	18	MÁV állomás
- Báthory utca 28.	62	19	MÁV osztálymérnökség
- Vásár utca 32.	2817	20	Népi lakóház
- Vásár utca 34.	2815	21	Népi lakóház
- Vásár utca 30.	2818/2	22	Népi lakóház
- Illésy utca 43.	338	23	Gazdaház
- Béla Király utca 32.	3035	25	Polgárház
- Vásár utca 16.	2832	49	Egykori „Piculás” Takarékpénztár
- Rákóczi F. utca 3d	143/2	53	Volt Nagykun Klub

Településszerkezeti védelem:

A város viszonylag szabályos szerkezete Kisújszállás megőrzendő értékei közé tartozik. Ennek megőrzésére, illetve a jellegzetességeket szervesen továbbépítő fejlesztésére kell törekedni. Jellegzetes a tömbbelsőket feltáró zsákutcák rendszere. Ezek minden áron való megszüntetése nem szükséges, hangulatuk, jellegük megőrzésre méltó, helyi értéknek számít.

Meghatározó városképi együttesek és épületek védelme:

A településszerkezeti elemeken kívül a város számos településképi és utcaképi értékkel rendelkezik. Egyik legértékesebb egybefüggő együttese az Erzsébet-ligetet Strandfürdőt is felfűző, gyönyörű gesztenyefasorral övezett Rákóczi utca, a hozzá kapcsolódó főtéri épületegyüttes, a műemléki védettségű református templom, a körülötte kijelölt viszonylag nagy területű műemléki környezettel, melyet a 12387/1986 számú OMF. Határozat rögzít. E műemléki környezetben számos védelemre érdemes épület található. A legértékesebbek műemléki védelmének, vagy helyi védelmének elrendelése szükséges

- Református templom (műemlék)
- Főtéri eklektikus épületsor
- Városháza épülete
- Papi Lajos alkotóház
- Széchenyi utca 3. és 9. sz. alatti nevelési épületek
- Arany János Ált. Iskola épülete.
- Kossuth L. úti Ált. Iskola főtéri épülete.

A műemléki környezeten kívül számos értékes épület található még a városban, melyek közül az arra méltóakat helyi védelem alá szükséges helyezni.

A védelem alá kerülő épületek körét széleskörű egyeztetés és véleményezés után a város Képviselő Testülete fogadta el.

Jellegzetes utcaképek védelme:

Utcaképi védelemre érdemes az Arany János utca 3sz.-21 sz. közötti szakasza, a Széchenyi utca 50.sz.-58.sz. és 19.-25.sz. közötti szakasza, különleges bánásmódot, építészeti továbbtervezést igényel a katolikus templom környezete és a teresedéshez kapcsolódó utcák, különösen a művelődési ház mögötti kis utca, a máig megmaradt régi falusi épületekkel.

2.3.3. A környezet állapota, környezetszennyezés, rendezettség

A város környezeti állapota jónak mondható, mentes maradt a nagyipar szennyező forrásaitól, hulladék lerakóitól. Fontos megőrizni az eddigi eredményeket, a vizek, vízbázisok, talaj, az épített környezet területén.

ZAJTERHELÉS:

A lakosságot két fő területről érheti zajterhelés.

1. A lakóingatlanokon, vagy a szomszédos lakóingatlanon üzemeltetett háztartási gépek, egyéb műszaki, hírközlő berendezések működése következtében.
2. A környezetből származóan, mely háromféle forrásból származhat:
 - Az iparból (Az ipari zajkibocsátók száma és a környezetszennyezése a nagyüzemek privatizációja, szétdarabolása kapcsán folyamatosan csökkent, így az iparból származó környezeti zajterhelés elenyésző.
 - A közlekedésből (A környezeti zajterhelés gyakorlatilag ebből származik.)
 - A szórakoztatásból (A szórakozóhelyek által okozott zajterhelés egyre növekvő probléma a településen.)

A város igazgatási területén nincs olyan üzemi zajforrás, amelynek működési zaja a telekhatártól számított 150 m-nél messzebb hallható lenne. A zajkibocsátók túlnyomórészt mezőgazdasági feldolgozó üzemek. A mezőgazdasághoz kapcsolódó zajkibocsátók alapvetően lakott területektől távol találhatók és csak időszakosan (Pl. szántás, betakarítás, repülőgépe növényvédelem, termékfuvarozás.) terhelik a lakókörnyezetet. A környezet zajterhelése alapvetően a közlekedésből származik. Ez két elemből áll. Egyrészt a településen átmenő tranzit, másrészt a belső forgalomból. A belső forgalom a település méretével arányosan növekvő méretű lényeges tényező. **A tranzit forgalom a 4. sz. főút várost elkerülő szakaszának megépülését követően jelentősen lecsökkent. Az M4 gyorsforgalmi út tervezett megvalósítását követően, melynek részét fogja képezni a főút jelenlegi elkerülő szakasza is, a 4. számú főút visszahelyeződik a régi (belterületen keresztül vezető) nyomvonalra. Attól függően, hogy a gyorsforgalmi út fizetős autópálya kategóriában, vagy ingyenesen használható autótú kategóriában valósul meg, változhat a városközponton keresztül vezető főút forgalma is.**

A településszerkezeti terv a területfelhasználás és településszerkezet fejlesztéseinek meghatározásával, a szabályozási terv és a hozzá szervesen kapcsolódó Helyi Építési Szabályzat az építést és telekhasználatot meghatározó átgondolt előírásaival nagyban hozzájárulhat a környezeti ártalmak kivédéséhez, jelencsős csökkenéséhez. Így többek között meghatározó jelentőségű:

- A közlekedési utak megfelelő hierarchiájának meghatározása, és az ettől függővé tett szabályozás mely biztosítani tudja, hogy az utak forgalma és az ahhoz kapcsolódó területek használata, valamint a szükséges szabályozási szélességek egymással szinkronban legyenek.
- A létesítendő előkertek, utcafásítások, a kerítések, az épületek homlokzati kialakítása, a nyílászárók üvegezési módja, stb. a környezeti zajterhelésre is figyelemmel legyenek meghatározva.
- A lakókörnyezetben létesíthető, az országos előírások keretszabályaiban „a terület rendeltetésszerű használatát nem zavaró hatású gazdasági építmények” illetve „nem zavaró hatású kézműipari épületek” körét és fogalmának helyi szintű pontosítását nagyon gondosan és pontosan kell a helyi építési szabályzatban rögzíteni. Az elhelyezhető létesítmények nagyságrendjét megnyugtató módon szabályozhatja, illetve korlátok között tarthatja, ha az előírások kötelezővé teszik, hogy a lakóövezetben megengedett kézműipari, vagy szolgáltató tevékenység épületen belül történjen. Így a lakótelkek tényleges leterheltsége, zöldterületi fedettsége és kultúrál megjelenése a környezetben elvárható szinten tartható.

LÉGSZENNYEZÉS:

A légszennyezés folyamatát az emisszió (kibocsátás), transzmisszió (tovaterjedés), immisszió (környezeti levegőminőség) jellemzi.

A gázfűtésre való áttéréskedvezően befolyásolta a városban a levegőminőséget az SO₂ tekintetében. A készülő rendezési tervben a város területét a levegőminőségre vonatkozó elvárás tekintetében három önálló övezetre kell bontani, a következők szerint:

- Kiemelten védett
(Természetvédelmi és tájvédelmi területek)
- „Védett I.” kategória
(Ipari övezetek, különálló iparterületek, mezőgazdasági ipari gazdasági területek, állattartó telepek és a védőtávolságukon belüli területek.)

- „Védett II.” kategória

A város többi, (kiemelten védett és Védett II. övezetbe nem sorolt) teljes közigazgatási területe.

A légszennyezettség megítélése nem mindig műszerrel mérhető kategória. Az egyes tevékenységekből eredő, a környezetben élőket és tartózkodókat érő és zavaró szagokat sokszor nehéz számszerűsítve meghatározni és szabályozni. Nagyon fontos ezért, hogy a helyi építési szabályzat körütekintően, a fentieket is figyelembe véve határozza meg az egyes övezetekben folytatható tevékenységek körét, létesítésének szabályait az egyébként rendeletekben szabályozottakon felül is.

A város belterületén keletkező légszennyezés egyik fő forrása a közlekedés. Az egyébként is jelentősen leterhelt belváros közlekedési forgalmának csökkentését kell elérni, melyben sokat segített és segíthet a város közlekedésszerkezetének továbbfejlesztése. (Például a külső forgalmi gyűrű kiépítése, melyhez a város délnyugati szélén tervezett nyomvonal megépítése elengedhetetlen, a Petőfi utca – Baross Gábor utca nyomvonalon tervezett észak-déli irányú helyi gyűjtőút kiépítése.) Tovább csökkentheti a közlekedésből eredő légszennyezést a megfelelő helyeken kialakított elegendő számú parkoló helyek kialakítása, a jól működő helyi tömegközlekedés, a várost behálózó kerékpárút hálózat.

A FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK ÁLLAPOTA, SZENNYVÍZKEZELÉS, HULADÉKGAZDÁLKODÁS.

A településen a talajvíz-készletek átlagos kihasználtsága 50%-os, némileg csökkenő tendenciájú. A belterületen a talajvizek csaknem kivétel nélkül jelentősen szennyezettek, a külterületen viszont helyenként még ivóvíz minőségű talajvizek is feltárhatók.

Kisújszálláson kedvező termálvíz beszerzési lehetőségek vannak. A településen üzemelő fürdő 1 db termálkúttal és 3 db hideg vizes kúttal rendelkezik.

A településen keletkező tisztított szennyvizek befogadói a belvízcsatornák. A belvízcsatornák minősége teljes egészében a bevezetett szennyvíztől függ, általában IV-V. osztályú, meghatározó a szervesanyag-tartalom, a foszfor és nitrogén tartalom. A kimondottan belvízelvezetést szolgáló csatornák minősége II-III. osztálynak felel meg. (Villogó főcsatorna)

A legjelentősebb veszélyes hulladékot termelő ágazat az ipar és a mezőgazdaság. Az iparon belül az élelmiszeriparban keletkező veszélyes hulladékok hasznosítása gyakorlatilag megoldott. Mennyiségénél és veszélyességénél fogva a gépiparban keletkező veszélyes hulladékok jelentik a fő környezeti problémát.

A hálózat fejlesztésére, a várható új területek bevonásával, illetve a javasolt fejlesztésekkel szinkronban ütemezési javaslatot kell kidolgozni.

A roncsolt és hasznosítatlan területek pontos regisztrálása, térképeken való feltüntetése szükséges. Rekultiválásukat, hasznosításukat megfelelő módon szabályozó, illetve a folyamatot elősegítő előírásokat, javaslatokat kell kidolgozni. Az illegális anyaglelő helyek felszámolásának érdekében, az arra alkalmas helyeken „potenciális bányaterületeket” kell kijelölni. (Homokbányák, területek feltöltéséhez, építkezésekhez használható anyaglelőhelyek.)

A mezőgazdaságban felhasználásra kerülő vegyszerek kiürült tároló tartályainak, csomagoló anyagainak ideiglenes tárolására, a külterületen megfelelő gyűjtőhelyeket szükséges kijelölni.

Az ivóvízellátást biztosító vízműutak körül az előírásokban meghatározott védőidomot a tervekben szerepeltetni, a szabályozási terven ábrázolni szükséges.

A városban található települési szilárd hulladéklerakó telepek rekultivációja a 2013. év folyamán lezárult. Ennek a folyamatnak jelenleg az utógondozási időszaka zajlik, mely időszak a 3898 hrsz és 3899/1 hrsz-ú önkormányzati tulajdonú ingatlanokat érintő ún. „Régi lerakó” tekintetében 5 éves intervallumot ölel fel, a 0747/2 hrsz-ú ingatlanon található ún. „Új lerakó” vonatkozásában pedig 2022-ig nyúlik el. Az utógondozási feladatok elvégzésével Kisújszállás város hulladékgazdálkodási közszolgáltatója, a Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft. lett megbízva. A hulladéklerakók felszámolását követően a kisújszállási kommunális hulladékot Karcag város hulladéklerakójába szállítják.

Kisújszálláson a 2015. évben a jogszabályi előírásokkal összhangban megvalósításra került a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés, mely során a városban elhelyezett hulladékgyűjtő szigetekkel karöltve 3000 db háztartási szelektív hulladékgyűjtő biztosítja a környezeti fenntarthatóságot.

A lakosság által termelt egyéb veszélyes és nem veszélyes hulladékot jelenleg a közszolgáltató az üzemeltetésében lévő hulladékudvarban, hulladékkezelő telepén (inert hulladék és biológiailag lebomló szerves anyagok átvevő helye) veszi át, tárolja ideiglenesen.

Az önkormányzat közfeladatai közül, a köztisztasági telep működtetését szintén a Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft.-re bízta.

2.3.4. A lakáshelyzet

A lakások száma 4 769 db, melynek 100 %-a a villamos hálózatba, 89 %-a az ivóvízvezeték hálózatba bekapcsolt. A csatornázottság mértéke 88 %-os. A város önálló szennyvíztisztító teleppel rendelkezik, a 0139 hrsz-ú területen. A telep kapacitása 1200 m³/d, kihasználtsága kb. 100 %-os. A tisztított szennyvíz közvetlen befogadója a XXIX. számú belvízelvezető csatorna. A településen a közműves ivóvíz- és szennyvízszolgáltatást 2013. június 1-jétől a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. biztosítja, a települési folyékony hulladékot pedig a Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft. gyűjti össze, majd szállítja a tisztítóműbe.

Kisújszállás város víziközműveinek gördülő fejlesztési tervében foglaltaknak megfelelően, a víziközművek tekintetében az elkövetkezendő 15 év felújítási tervében szerepel a víztorony rekonstrukciója, az 1. számú vízműkút javítása, 3410 fm hosszú szennyvízcsatorna rekonstrukciója, szennyvízátemelők felújítása, csővezetékek cseréje, valamint 1200 fm hosszú ivóvízvezeték rekonstrukciója. Az 15 évet felölelő terv beruházásai között szerepel a Petőfi utcán 1103 fm hosszú szennyvíz nyomóvezeték kiépítése, az északi ipartelep vízellátásának megvalósítása, települési vízellátó rendszer kiépítése Márialaka és Csorba külterületi lakott területek vonatkozásában, 3554 fm körvezeték kiépítése, az 1. számú kútszivattyú vezérlésének beszerzése, a szennyvízátemelőknél 2 db tartalékszivattyú beszerzése, valamint a régi, használaton kívül levő vízműkutak eltömedékelése.

A tervezetben szereplő munkálatok megvalósítását az önkormányzat pályázati és/vagy a TRV Zrt. által az önkormányzatnak fizetett bérleti díj terhére képzeli el.

A lakások döntő többsége kertes, családiházak formában épült. Jelenleg 300-350 üres ház található Kisújszálláson. Az elmúlt években évi néhány darab új családiház épült. Az egy lakásban élők átlagos száma–Kisújszálláson: **2,8 fő/lakás**. Ez az érték az elmúlt évtizedek folyamán folyamatosan csökkent, amely nagyban összefügg, a mindenkor lakáshitel politikával is. Ez valójában azt jelenti, hogy stagnáló, vagy csökkenő népességszám esetén is folyamatosan nő a lakások száma.

A régi felújításra szoruló épületek száma gyarapodik, egyre több idős ember marad egyedül, a régi épületekben. Annak ellenére, hogy e kedvezőtlen folyamat megállítására van esély, és talán az elkövetkező távlatokra, mintegy 20 évre előre tekintve, 2,7-2,6 fő/lakás értékkel

érdeemes számolni. Így a kedvezőtlenebb helyzetre készülve a város kellő tartalékokkal, illetve alkalmasint megfelelő választékkal is rendelkezik.

A távlatban prognosztizált 14 000 fős népességszámot alapul véve így 20-30 év távlatában mintegy 400-600 új lakás építésével **lehetne** számolni, **de** figyelembe véve azt a tényt, hogy a rossz állagú régi lakóépületek száma igen magas, és hogy ezek felújítása, korszerűsítése, vagy helyettük új építése az új rendelkezések, hitelpolitika eredményeként nagyobb számban várható, ez a 400-600 új lakásépítés nem igényel ennyi új lakótelket. Tovább javítja a helyzetet, hogy a belvárosi tömbbelsők zsákutcás feltárásában, illetve a nagyobb méretű lakótelkek megosztásában további lehetőségek rejlenek.

A következő táblázat az önkormányzat tulajdonában levő lakásállomány alakulását szemlélteti 2012. évtől 2014. évig:

Év	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Összesen:
2012.	8	76	12	21	117
2013.	11	76	12	21	120
2014.	10	75	12	22	119

Bérlakásépítés:

Miután egyre nyilvánvalóbb, hogy mindig lesz egy olyan rétege a lakosságnak, aki saját erőből soha nem, de még támogatással sem lesz képes a lakhatását megoldani, ezért a jövőben is szükség lesz szociális bérlakások építésére.

Összegzés:

Az eddigiek alapján elmondható, hogy a távlati népességszámot, a lakásépítésekben tapasztalt tendenciákat figyelem bevéve, a város a jelenlegi belterületek felhasználásával, annak további növelése nélkül, a rendelkezésre álló lehetőségeket kihasználva kellő lakásépítési, lakóterület-fejlesztési lehetőségekkel rendelkezik. Fontos viszont a lehetőségek részletes vizsgálata, számszerűsítése, a megvalósítás költségeinek és lehetőségeinek kidolgozása, és ezek alapján egy reális, alternatívákat is tartalmazó intézkedési és megvalósítási ütemterv készítése.

2.5. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK, ELLÁTÁS

2.4.1. Oktatás-nevelés:

A közoktatásban a 2010-14-es időszakban olyan nagy súlyú döntést hozott a képviselő-testület, amely évtizedekre más alapokra helyezte a városban folyó közoktatási, köznevelési ellátást. Az önkormányzat teret adott más, egyházi fenntartóknak, bízva abban, hogy biztonságosabb lesz az intézmények működtetése, és – kimondva- kimondatlanul – a felnövekvő gyermekek személyiségük fejlődéséhez az eddigieknél erősebb humánus értékrendet kapnak alapul tanulmányaik végzése során.

Az önkormányzati munka egyik legjelentősebb területe 2012-ig a helyi közoktatás biztosítása volt, amit a képviselő-testület hat intézmény működtetésével látott el. A kötelező közoktatási feladatok mellett (óvodai nevelés, általános iskolai oktatás és nevelés) a képviselő-testület önként vállalt feladatként biztosította a szakiskolai, szakközépiskolai és gimnáziumi nevelést és oktatást, az alapfokú művészeti oktatást, valamint a diákotthoni ellátást, emellett pedagógiai szakszolgálatot is működtetett. Az állami költségvetés normatív módon finanszírozta e

feladatokat, de a finanszírozás nem fedezte a tényleges költségeket, emiatt évről évre nagyobb összegekkel kellett az önkormányzatnak kiegészítenie az intézmények működtetésének költségeit. A 2012. évi költségvetésben az önkormányzati kiegészítés már 226 millió 791 ezer Ft volt, ami a közoktatásra fordított költségeink 25 %-át tette ki. Hozzá kell tenni, hogy mindemellett nagy körültekintéssel szerveztük meg e feladatok ellátását, aminek alapja a gyermek- és tanulócsoporthoz létszámának a törvényi átlag- és maximális létszámoknak való megfeleltetése volt. Ez a csökkenő gyermeklétszám mellett egyre nehezebb feladatot jelentett.

A tartalmi tevékenységet és a felszereltséget illetően intézményeink kedvező helyzetben voltak. Az innovatív intézményvezetéseknek és tantestületeknek, valamint az önkormányzat mindenkori támogatásának köszönhetően intézményeink számos európai uniós pályázaton szerepeltek sikerrel, aminek több fontos hozadéka volt. Az óvodában és az iskolákban megújult a pedagógiai szemlélet, aminek alapja a kompetencia alapú nevelés és oktatás bevezetése volt. Számos pedagógus újíthatta meg tudását, vehetett részt különböző projekteken, és nem elhanyagolható az sem, hogy a pedagógiai módszertan megújításában való aktív szerepvállalásukért kiegészítő jövedelemhez is juthattak. Az intézmények szempontjából további eredmény, hogy a pályázatok révén korszerű eszközparkhoz juthattak, különös tekintettel az informatikai eszközökre. Az intézmények közötti együttműködés is javult, hiszen több projekt sikerességének feltétele volt a különböző intézmények, illetve intézménytípusok közös szerepvállalása.

Ezen eredmények azonban nem orvosolhatták a csökkenő állami támogatásból és a szintén csökkenő gyermeklétszámból eredő finanszírozási problémákat, melyek sajnos többször álláshelyek megszüntetését, rosszabb esetben létszámcsökkentést vontak maguk után. Mivel e probléma országosan jellemző volt, **a Kormány** gyökeres változtatást kezdeményezett és valósított meg a közoktatásban. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény már ennek szellemiségében született.

Előrevetítette a közoktatási, illetve ekkortól már – elnevezésében jelezve a hangsúlyváltást is – köznevelési intézmények 2013. január 1-jével történő állami fenntartásba vételét, az óvodák kivételével.

2012. május 31-ig azonban még volt lehetősége az önkormányzatoknak, hogy mérlegeljék intézményeik más fenntartó részére történő átadását. 2012 elején képviselő-testületünk is átgondolta az e területen előtte álló lehetőségeket. A lehetőségek számbavétele során az önkormányzat elsődleges szempontjai a következők voltak:

- a kisújszállási tanulók ellátása iránti felelősség (továbbra is helyben legyen lehetőségük nemcsak az óvodai és általános iskolai, hanem a középfokú tanulmányaik végzésére is, és a világnézetileg semleges nevelés-oktatás is biztosított legyen),
- az intézmények alkalmazottainak biztonsága (minél kisebb legyen a kockázata intézmények, osztályok összevonásának és létszámcsökkentésnek),
- az önkormányzati gazdálkodás biztonsága (minél kedvezőbb pénzügyi feltételek álljanak intézményeink működéséhez rendelkezésre, minél több pénzügyi forrás bevonására legyen lehetőség).

Mindezen szempontokat értékelve képviselő-testületünk úgy döntött, hogy minden köznevelését egyházi fenntartásba adja át. Az egyházi fenntartás az egyházaknak biztosított kiegészítő állami támogatás miatt az intézmények számára megteremthette azt a működési, működtetési biztonságot, amit az önkormányzatok döntő többsége nem tud megadni. Azt az előnyt is láttuk ebben a helyzetben, hogy az önkormányzati ingatlanok tulajdonjogát – tartós használatba történő adással – bizonyosan meg tudjuk tartani.

A képviselő-testület végül 2012. április 24-én döntött nevelési-oktatási intézményeinek egyházi fenntartásba adásáról. Az intézmények véleményezésre jogosult szervezetei, közöttük a nevelőtestületek és az alkalmazotti közösségek döntő többséggel támogatták az egyházi fenntartásba adást.

Az önkormányzat 2012. augusztus 30. napjával

- a Városi Óvodai Intézmény fenntartását az általa ellátott feladatokkal átadta a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személynek,
- az Arany János Általános Iskola fenntartását az általa ellátott feladatokkal átadta a Kisújszállási Református Egyházközségnek,
- a Kossuth Lajos Általános Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Diákotthon fenntartását az általa ellátott feladatokkal átadta a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személynek,
- az Alapfokú Művészetoktatási Intézmény fenntartását az általa ellátott feladatokkal átadta a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személynek,
- a Móricz Zsigmond Gimnázium, Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium fenntartását az általa ellátott feladatokkal átadta a Kisújszállási Református Egyházközségnek,
- az Illéssy Sándor Szakközép- és Szakiskola fenntartását az általa ellátott feladatokkal átadta a Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személynek.

Azon ingatlanok, amelyekben a köznevelési intézmények működtek, illetve működnek, önkormányzati tulajdonban maradtak.

A korábbi önkormányzati köznevelési intézmények ma a következő neveken működnek:

- Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája
- Illéssy Sándor Baptista Szakközépiskola és Szakiskola
- Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola és Kollégium
- Baptista Alapfokú Művészeti Iskola
- Móricz Zsigmond Református Kollégium, Gimnázium, Szakközépiskola és Általános Iskola
Ezen belül működnek az alábbi tagintézmények:
 - Móricz Zsigmond Református Gimnázium és Szakközépiskola
 - Móricz Zsigmond Református Kollégium
 - Arany János Református Általános Iskola

Összességében elmondható, hogy az önkormányzat jó döntést hozott, amikor egyházi fenntartásba adta az oktatási, nevelési intézményeit. Ennek legfontosabb eredményeit az átadás óta eltelt időszak több szempontból igazolta. Az egyházi fenntartók felelős gazdái lettek az átvett intézményeknek, szakmai igényességgel végzik átvett köznevelési feladataikat. Sikeresen megőrizni a köznevelési intézmények álláshelyeit. Az intézmények egységes irányítás alatt maradtak, nem válik el az üzemeltetés és a szakmai munka. Egy esetben került sor intézményösszevonásra, amikor a református fenntartású két iskolának lett közös igazgatása. A két intézmény viszonylagos önállósága az eltérő profil (alapfokú és középfokú oktatás) miatt megmaradt.

Pénzügyi szempontból hosszú távon egyértelműen kedvező az oktatási, nevelési intézmények egyházi fenntartásba adása az önkormányzat szemszögéből. Az intézmények jobb anyagi helyzetben vannak, ami legjobban a Kisújszállási Református Egyházközség beruházásain látszódik. Összességében pénzügyileg az önkormányzatnak is kedvezőbb az egyházi fenntartás, mint az állami vagy saját fenntartás.

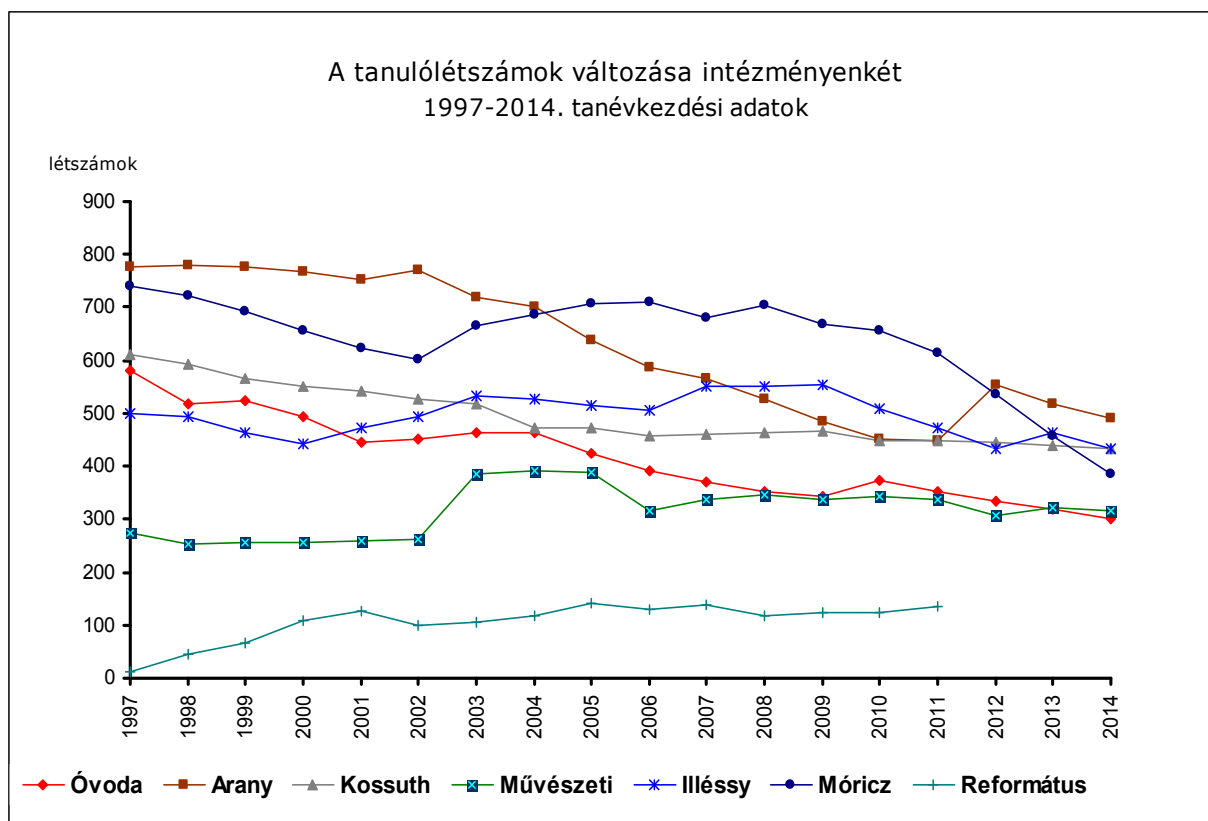
Az átadás óta elmúlt évek alatt kialakultak annak az együttműködésnek az alapjai, amelyet mindhárom fél – az egyházak mint intézményfenntartók, az intézmények mint a szakmai munka megvalósítói és az önkormányzat mint az ingatlanok tulajdonosa – szükségesnek és hasznosnak tart.

Mindannyiunk érdeke, hogy a köznevelési intézményekben értékes, nyugodt nevelő-oktató munka folyjon, korszerű körülmények között. Az együttműködés mindhárom felet érintő konkrét feladatainak megbeszélésére rendszeres egyeztetéseket kezdeményezünk. Folytatva a hagyományokat évente egy alkalommal tájékoztatót kérünk az adott tanévi munkákról, természetesen némiképp más hangsúlyokkal. Határozatba foglaltuk, mik azok az önkormányzati vállalások, amelyekkel segítjük a köznevelési intézményekben ellátott gyermekek esélyegyenlőségének javítását (a köznevelésben résztvevők támogatásának Helyi Esélyegyenlőségi Program alapján történő felülvizsgálatáról szóló 24/2014. (I. 30.) számú önkormányzati határozat). Az együttműködésre jó példa volt a 2014. szeptember 6-án a Móricz Zsigmond Kollégium udvarán felavatott műfüves pálya, melyhez önkormányzatunk és az iskolafenntartó egyház egyaránt hozzájárult. Önkormányzatunk évente hozzájárul a művészeti iskola működtetéséhez, valamint 4-4 millió Ft ingatlan felújítási kerettel szándékozik hozzájárulni a fenntartóknak a használatukba adott épületek ilyen jellegű kiadási költségeihez. Az alábbi táblázat és grafikon a tanulólétszámok alakulásának tendenciáit mutatja.

Tanév eleji létszámadatok intézményenként

<i>Az intézmény neve</i>	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája	494	446	452	465	463	424	392	370	351	343	372	351	333	320	302
Arany János Református Általános Iskola	768	753	772	718	700	637	588	566	527	484	451	449	553	519**	490
Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola és Koll.	552	541	527	518	473	472	458	462	464	468	447	449	446	439	433
Baptista Alapfokú Művészeti Iskola *	257	259	261	384	392	387	317	337	346	337	344	336	306	322	317
Illéssy Sándor Baptista Szakköz. és Szakiskola	443	473	493	532	527	515	505	552	552	554	509	472	434	465	432
Móricz Zs. Református Gimnázium és Szakköz.	655	622	602	666	687	708	709	679	704	669	655	614	537	458	386
ÖSSZESEN	3169	3094	3107	3283	3.242	3.143	2.969	2966	2944	2855	2778	2671	2579	2523	2360
Kisújszállási Református Általános Iskola	108	126	100	104	118	142	129	138	118	124	123	135	---	---	---
Mindösszesen	3277	3220	3207	3387	3.360	3.288	3.098	3.104	3.062	2979	2901	2806	2579	2523	2360

* Aki két tanszakon is tanul, az 2 főként szerepel a táblázatban. ** Benne 14 fő esti tagozatos.

Létszámadatok a 2014/2015. tanév kezdéséről

Intézmény	Gyermek, ill. tanuló- létszám	Tanuló- és gyermek- cso. száma	Tan. csop. átlag- létszáma	Ped. álláshelyek száma	Egyéb alkalm. száma
Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája	302	13	23,2	28	21
Arany János Református Általános Iskola	490	23	21,3	45	15
Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola és Kollégium	433	17	25,5	37	12,4
Baptista Alapfokú Művészeti Iskola	294	3 tanszak	nem releváns	15,75	4
Móricz Zs. Református Gimnázium, Szakköz. és Koll.	386	14+4* szakmai cs.	24,1	49	19
Illéssy S. Baptista Szakközépiskola és Szakiskola	432	18	24	35	9
Összesen a művészeti iskolai adatokkal együtt	2337	85+4*	23,5	209,75	80,4

* A 4 szakmai csoportot 2 osztályként szerepeltettük az osztályátlag kiszámításakor, tehát az osztószám 87 volt, továbbá a művészeti iskola nem szerepelt az osztandó számban.

Óvodai ellátás:

A Baptista Szeretetszolgálat Kisújszállási Óvodája öt épületben működik. Az óvodai csoportok száma 13. A csoportok átlagléttszáma 23 fő körül alakul. Jelenleg 300-320 fős összlétszám prognosztizálható a következő években. Pályázati rendszer segítségével igénybe véve egy új, ötcsoporthoz, korszerű óvodai épület megépítését tervezi az önkormányzat.

Általános iskolai ellátás:

Alapfokú nevelés és oktatás két – református és baptista – általános iskolában folyik (nem számítva itt az állami fenntartású Kádas György Általános Iskolát). A két iskola hagyományos képzési szerkezetét megőrizte, emelt szintű oktatás folyik ének-zenéből és testnevelésből. A tanulók számának csökkenését jól érzékelteti a fenti táblázat és grafikon. Hosszabb távon várhatóan 100 fő körüli évfolyamokkal kell az általános iskolai oktatásban számolni.

Alapfokú művészeti oktatás:

Az alapfokú művészetoktatás a Baptista Alapfokú Művészeti Iskolában folyik három művészetágban: zenében, néptáncban és képzőművészetben. Az iskola a csökkenő gyermeklétszám ellenére megőrizte növendékeinek számát, jelenleg is nagy hangsúlyt helyeznek a minél eredményesebb beiskolázásra. A művészeti iskola a város kulturális életének meghatározó intézménye, az önkormányzat továbbra is fontosnak tartja önálló intézményként való működtetését.

Középfokú oktatás:

Hagyományosan két középfokú intézmény kínál a városban továbbtanulási lehetőséget a kisújszállási és vidéki, nyolcadik osztályt végzett tanulóknak. Mindkét középiskola szintén egyházi fenntartásban működik, szakiskolai, szakközépiskolai és gimnáziumi oktatást, továbbá több OKJ-s végzettséget nyújtva. Az iskolák létszámának csökkenő tendenciáját jól tükrözik a fenti adatok. Mindkét iskola jelentős erőfeszítéseket tesz azért, hogy tanulólétszámának csökkenését megállítsa, mind több diákot nyerjen meg képzési kínálatainak.

Különösen fontos terület a középfokú képzésen belül a helyi szakképzési rendszer alakítása, folyamatos korszerűsítése. Ennek oka egyrészt, hogy a két középiskola egyaránt érdekelt a szakképzésben, hiszen tanulóinak több mint négyötöde a szakképzésben vesz részt.

Másrészt az elmúlt tanévekben 15%-kal nőtt helyben a szakképzésben résztvevők aránya. A magas létszám egyben azt is jelenti, hogy a két középiskolának – így a városnak – a szakképzés vonatkozásában számottevő a kistérségre gyakorolt hatása, hiszen az iskolák tanulóinak mintegy kétharmada vidéki.

2.4.2. Közművelődés, kultúra, kiadványok

Az önkormányzatnak a helyi közművelődés területén végzett tevékenységéből – a 2010-14-es időszakra vonatkozóan az önkormányzati közművelődési, közgyűjteményi feladatellátásában megvalósított szervezeti átalakítást, valamint az önkormányzat közművelődést folyamatosan támogató, koordináló szerepét emelhetjük ki.

Szervezeti átalakítás a közművelődésben

A gazdálkodás szempontjából nehéz 2013. évben a költségvetést megalapozó döntések sorában több olyan döntést hozott a képviselő-testület, amelyek az önkormányzati működési kiadásokat csökkentik. Ezek közé tartozott, hogy **2013. március 1-jével a közművelődési feladatokat és a nyilvános könyvtári ellátást egy szervezeti egységbe vonta Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtár néven.**

Az önkormányzat közművelődést támogató és koordináló szerepe

Jól bevált gyakorlat az, amely szerint a képviselő-testület minden év januárjában áttekinti a várható éves kulturális rendezvényeket, az ezzel kapcsolatos feladatokat, és meghatározza meg az egyes, civil szervezetek működését segítő támogatási kereteket, amelyeket majd a

költségvetési rendeletben rögzít. Az elmúlt négy évben évente átlagosan 13 millió Ft-ot fordított az önkormányzat rendezvények megvalósítására, a köznevelési intézmények rendezvényeinek támogatására, a partnertelepülési együttműködések költségeire, kiadványokra, marketingfeladatokra, valamint a díjak, kitüntetések költségeire. Hagyomány, hogy minden év elején egyeztetésre kerül sor a város civil szervezeteivel és intézményeivel az adott év tervezett rendezvényeiről.

A városban folyó kulturális és közösségi életet az alábbi tevékenységekkel írhatjuk körül:

A városi megemlékezéseket, ünnepségeket hagyományosan az önkormányzat szervezi többnyire a helyi köznevelési intézmények közreműködésével. Idetartoznak a nemzeti ünnepeinkről, a trianoni országcsonkításról, október 6-ról, valamint különböző emléknapokról szóló megemlékezések (magyar kultúra napja, pedagógusnap, köztisztviselők, egészségügyi és szociális dolgozók, idősök napja), valamint a hagyományos karácsonyi hangversenyek.

A Művelődési Központ és Könyvtár a szervezője a szabadtéri, elsősorban szabadidős, a város egészét megszólító programoknak. Az elmúlt években hagyománnyá nőtte ki magát a gyermeknap Bagaméri Fesztivál és a város határain már túlmutató Kivilágos Kivirradtig Fesztivál. A lakosság örömmel fogadja e programokat, több ezren vesznek részt rajtuk.

A nagykunsági hagyományok őrzésében Kisújszállás aktív szerepet vállalt és vállal. Kezdetől fogva részese a nagykun települések együttműködésének, mely ma a Nagykun Hagyományőrző Társulás vezetésében betöltött szerepnek is köszönhető. Részt vesz az önkormányzat a Kun Összefogás Konzorcium munkájában. Szorgalmazta a nagykun kapitányok háromévenkénti megválasztását, elősegítette a Nagykunsági krónika újbóli kiadását, évente megrendezi a Nagykun Hagyományőrző Bált, támogatja a városhoz kötődő, a hajdani lovas kultúrát felidéző Kun Viadalokat és más lovas rendezvényeket (fogathajtó versenyek) is. Mindezekkel elősegíti a Nagykunság lakosainak történelmi és kulturális gyökerű összetartozását.

A város irodalmi örökségeit költők és írók nevei fémjelzik (Nagy Imre, Arany János, Móricz Zsigmond, Kiss Tamás, Sarkadi Imre, Ladányi Mihály, Csukás István, Szent Ernő), történelmi hagyományait az Illéssy család és Kossuth Lajos. Különösen büszkék lehetünk városunknak az 1848/49-es szabadságharcban történt szerepvállalására.

A tárgyi néprajzi hagyományokat a Néprajzi Kiállítóterem (Morgó) és a Széchenyi utcai Tájház őrzi. A kiállítótermet pályázati támogatással 2010-ben felújította az önkormányzat, ennek eredményeként korszerű, interaktív formában tárja gyűjteményét a közönség elé ez a közel 230 éves épület. A kiállítóterem állandó és időszakos kiállításokat, hagyományőrző kézműves programokat rendez, valamint alkalmanként egyedi, a város egész közönségének érdeklődésére számot, a kiállítóterem profiljába illő rendezvényeket kínál. Átmeneti jelleggel tájháznak rendezték be a Bocskai úti óvoda mellett óvodaépítési szándékkal megvásárolt telken lévő parasztházat.

Képzőművészeti értékek a köztéri szobrok és Papi Lajos szobrászművész hagyatéka, melynek egy részét a róla elnevezett alkotóházban őrzik. Az elmúlt négy évben több új köztéri alkotással szépült a város, többségükben Pintér Attila kisújszállási szobrászművész alkotásaival. Ilyenek voltak a 2013-ban felavatott Bagaméri-szobor, a 2014-ben felavatott Piacos fiú, valamint a humán napóra és városmakett. Abba a városszépítő folyamatba illeszkednek ezek az alkotások, aminek jellemzője a helyi összefogás. Az egyes alkotások elkészültéhez ugyanis többen – magánszemélyek, civil szervezetek, vállalkozások – járulnak hozzá, sőt vannak civil

szervezetek, amelyek maguk is gyarapítják a város köztéri alkotásainak sorát. Ebben a Városvédő és -Szépítő Egyesület, a Nagykun Kisújszállásért Alapítvány és a Nagykun Polgári Kör jár az élen. Az ő kezdeményezésüknek köszönhető az elmúlt években létrehozott turulmadaras emlékmű az országzászlóval, a Bárány-kút, a pásztorkodás emlékhelye és több emléktábla. Ezek megvalósításában az önkormányzat is támogató, együttműködő partnerként vett részt. A képviselő-testület sikerrel pályázott az első világháborús lovas szobor felújítására és Kiss Tamás költő szobrának megvalósítására – az előbbire még 2014-ben került sor, az utóbbira pedig 2015-ben.

A helyi képzőművészeti kultúra részei a különböző kiállítások, melyeknek a Művelődési Központ és Könyvtár, valamint a Kumánia Galéria ad rendszeresen helyet. E tárlatok elsősorban a helyi vagy városunkhoz kötődő alkotók bemutatkozásainak adnak teret. Örömmel láthatjuk, hogy a helyi fotósok, festőművészek, fafaragók, kézművesek bemutatói köré visszatérő, érdeklődő közönség szerveződött. A fiatalok képzőművészeti nevelésében az iskolai oktatás és szakkörök mellett a művészeti iskola képzőművészet tanszaka (festészet, grafika és szobrászat) tölt be tehetségkibontakoztató szerepet.

A népzenei és népművészeti hagyományoknak a városban igényes őrzői és népszerűsítői vannak. Az előadó-művészetből egy kiváló citerazenészt a 48-as Asszonykórust és a Nagykun Táncegyüttest emelhetjük ki, akiknek mindegyike – önkormányzatunk felterjesztésére – szép elismerésben részesült az elmúlt három évben (Megyei Művészeti Díj, Arany János-díj, Nagykunságért Díj). Itt említjük meg az Arany-iskola Népi Műhelyét és a művészeti iskola népzenei együttesét, akik együtt fellépve többször szerepeltek már sikerrel városi ünnepségeken is.

Az alkotóművészek köréből a szalmafonókat emeljük ki, akik számos szalmafonó táborát és kiállítást is szerveztek már, vezetőik szintén elismert alkotók. Alkotásaiknak az alkotóházban biztosítottunk helyet állandó kiállításra. Hagyománya van a csipkeverésnek, a népi hímzésnek, a gyöngyfűzésnek, sőt a kosárfonásnak és a szőnyegszövésnek is. Ezeken túlmenően az iparművészet felé hajló kézművesség is hagyományossá kezd válni, gondoljunk itt a foltvarrásra vagy biokozmetikumok készítésére. Ezek megerősödésében sokat segített a Művelődési és Ifjúsági Központ által uniós pályázattal megvalósított „A kétkezi munka becsülete” című projekt.

A kisújszállási zeneművészeti programok valamilyen szállal szinte mindig kötődnek a művészeti iskolához. Annak több évtizedes múlttal rendelkező zenei tagozata kiváló művészeket adott az országnak, itthon pedig több művészeti csoport létrejöttét és működését segítette és segíti elő (Városi Vonószeneke, Phoenix Vegyeskar, Mellofon Fúvószeneke). E művészeti csoportok működését minden évben támogatja az önkormányzat, ők pedig városi rendezvények visszatérő, szívesen látott fellépői. Az intézmény városi hangversenyek rendezésével is színesíti minden évben a város zenei életét.

Civil szervezetek

A helyi közösségek, civil szervezetek léte és működése a feltétele annak, hogy a városban színes, gazdag közösségi élet legyen. Rendezvényeik gyakran sokakat vonzanak, esetenként a város határain túlról is. Az önkormányzatnak ezért is fontos a civil szervezetek különböző formákban történő támogatása (rendezvényeknek, színházak működtetésének, kiadványoknak, sportprogramoknak, nyári táboroknak a támogatása).

A pénzbeli támogatások mellett ingatlanok biztosításával is segítik továbbra is a civileket: több működik önkormányzati ingatlanokban, ezek üzemeltetéséhez pályázatok útján támogatást kapnak. Ahhoz, hogy e szervezetek minél sikeresebbek legyenek, az anyagi támogatás mellett a nyilvánosságot is biztosítja számukra a város a városi honlapon, a Kisbíró hasábjain, a TV Kisúj adásaiban, a városi rendezvénynaptárban. Az önkormányzat számít a civilek véleményére: minden testületi ülés meghívóját megkapják, így értesülnek a testület munkájáról, s hozzá is tudnak szólni ahhoz. A lakossági fórumok és közmeghallgatások igazolják, hogy meg is teszik ezt.

Nyilvánosság, kommunikáció, kiadványok

Az önkormányzati működés legfontosabb területei közé tartozik a helyi lakossággal és a városunk életére hatással lévő, városhatáron túli szervezetekkel, közösségekkel, magánszemélyekkel folytatott kommunikáció. A kommunikáció fogalma alatt a kölcsönös információ- és véleménycserére, a környezet szereplőivel történő folyamatos párbeszédre gondoljunk.

A leghatékonyabb tájékoztatási eszköz – egyben a város életének krónikája is – a Kisbíró című önkormányzati hírlevél, mely minden lakásba eljut. Alapvetően havi rendszerességgel jelentetjük meg, évente átlagosan 10-12 alkalommal, a testületi üléseket követő hét végén. Alkalmanként különszám készül egy-egy kiemelt téma részletesebb bemutatása érdekében.

Kedveli a lakosság a TV Kisúj műsorait, melyek az interneten is megtekinthetők. A Piaci Hírmondó hetente két napon közli az aktuális eseményeket, programokat. A városi honlap és az önkormányzat hirdetőszekevényei rendezvényekről szóló híreknek és közérdekű információknak ad helyet.

Kiadványok

Kisújszállás kulturális életében sajátos szerepet töltenek be a helyi kiadványok. Évente városi kalendárium készül. A Helytörténeti füzetek sorozat darabjai egy-egy téma mélyebb feldolgozását adják. Önállóan megjelent könyv volt a régi kisújszállási képekből összeállított „Más vót az ílet...” címűt, valamint a Kisújszállás város története a legrégibb időktől napjainkig című monográfia, ez utóbbi könyvnek a Városvédő és -Szépítő Egyesület volt a kiadója, az önkormányzat pedig az egyik támogatója. Emellett megemlítiük meg a városvédők Séták Kisújszálláson című színes, képes füzetét.

2.4.3. Egészségügy:

Egészségügyi alapellátás

A következő, önkormányzatunk számára kötelező feladatot jelentő alapellátások működnek jelenleg a városban:

- a) 6 felnőtt háziorvosi körzet,
- b) 2 gyermekorvosi körzet, amelyből egy 2015. január 23-ától beöltetlen,
- c) 2 vegyes fogorvosi körzet,
- d) 6 álláshelyes védőnői szolgálat (5 körzet, 1 iskolavédőnő),
- e) 5 iskola-egészségügyi körzet,
- f) központi háziorvosi ügyeleti ellátás.

Önkormányzatunk biztosítja a folyamatos sürgősségi alapellátást, a háziorvosok és gyermekorvosok hétfőtől csütörtökig 8.00–16.00 óra között, pénteken 8.00–12.00 óra között készenlétben vannak. A készenléti időszakon kívül központi ügyeleti ellátás működik, amelyet önkormányzatunk a Kisújszállás, Kenderes, Ecsegfalva Mikrotérségi Központi Orvosi Ügyeleti Társulás útján biztosít. Biztosítani kellett, hogy a helyi orvosok is részt vehessenek az ügyeleti ellátásban, szükséges volt a rendelési időket a készenléti időszakra korlátozni, hogy ne ütközzön a rendelési idő és az ügyeleti szolgálat. Az ügyeleti közbeszerzés alapján 2020. január 31-éig tart a jelenlegi szolgáltató feladat ellátása, ezért már 2019-ben el kell kezdeni az új szolgáltató kiválasztását.

Fel kell készülni a háziorvosok előregedésére, akik közül egyre többen nyugdíj mellett dolgoznak. Az egészségi állapotuk függvényében remélhetőleg még 5-10 évet fognak dolgozni. A felkészülés történhet megfelelő orvosi szolgálati lakás vásárlásával, amely szükség esetén rendelkezésre állhat. Szükség esetén készen kell állnunk akár egy rezidensi program keretében történő pótlásra is. Ez egyelőre csak a felnőtt és vegyes praxisok számára áll rendelkezésre. Dr. Molnár István halálával hirtelen, súlyos probléma merült fel, amely megoldása nehéz. Gyermekorvosok számára nincs hasonló rezidensi programra lehetőség, mint a felnőtt és vegyes praxisok leendő háziorvosai számára és jelentős hiány van országosan gyermekorvosból. További probléma, hogy a két gyermekorvosi praxis mérete egy körzethez nagy, két körzethez kicsi. A gyermeklétszám alakulása alapján elképzelhető, hogy 5-10 éven belül egy gyermekorvosi körzetre lesz csak szükség, de sajnos az igények, a finanszírozás és a lehetőségek nincsenek összhangban.

Az önkormányzatunk által 2008-ban a 7. osztályos gyermekek körében elindított méhnyakrák megelőző oltás 2014-ben bevezette az állam, így hat év és hat évfolyam beoltása után a feladatot átadhattuk az állam és az iskola-egészségügyi hálózat részére.

A gyermekfogászati szűrésekhez nem kötelező feladatként az önkormányzat foglalkoztat egy iskolafogászati asszisztenst, akit 2013. március 1-jétől 2014. december 31-éig csak napi 4 órában tudtunk finanszírozni. 2015-től ismételten napi 8 órában foglalkoztatja az asszisztenst az önkormányzat egészségügyi alapfeladatainak többségét ellátó Kumánia Gyógyfürdő Kft.

Az egészség megőrzésének és a betegségek megelőzésének területén jelentős ismerethiány tapasztalható a lakosság körében, ezért folytatni kell az elmúlt 8 évben megkezdett egészségnevelési, felvilágosító tevékenységet, akár csak a bevezetett úszásoktatás lehetőségének biztosítását. Az úszásoktatás lehetőségével 2014-ben nem éltek az általános iskolák. E kérdésben érdemes konzultációt kezdeményezni és az úszásoktatás rendszerét átalakítani. Tény, hogy az lenne a legideálisabb, ha lenne fedett tanuszoda és úszómedence.

Kisújszállás Város Önkormányzat jelenlegi járóbeteg-szakellátási feladatrendszere:

Kód	Szakellátás megnevezése	Feladatot ellátó	Területi ellátási kötelezettség	„Lekötött kapacitás”	
				Heti szakorvosi óra	Heti nem szakorvosi óra
Területi ellátási kötelezettséggel működő járóbeteg-szakrendelések					
0100	belgyógyászat	Dankó Istvánné Dr. Gyányi Margit egyéni vállalkozó	Kisújszállás	5	-
0400	szülészeti- nőgyógyászat	Dr. Kórizs Bt.	Kisújszállás, Kenderes	15	-
0700	szemészet	Free-Med Bt.	Kisújszállás	5	-
5000	orvosi laboratóriumi diagnosztika (J-0)	Prolabor Kft.	Tiszafüred, Tiszaderzs, Tiszabura, Tiszagyenda, Tiszaigar, Tiszaörs, Berekfürdő, Kunmadaras, Tiszaszőlős, Tiszaroff, Tiszaszentimre, Nagyiván, Abádszalók, Kunhegyes, Kisújszállás, Karcag, Tomajmonostora	-	30
5301	teljes körű radiológiai ultrahang diagnosztika	Kumánia Gyógyfürdő Kft.	Kisújszállás, Kenderes	9	-
1402	fizioterápia	Kumánia Gyógyfürdő Kft.	Fegyvernek, Karcag, Kenderes, Kengyel, Kétpó, Kisújszállás, Kuncsorba, Kunmadaras, Mesterszállás, Mezőhék, Tiszabő, Tiszagyenda, Tiszapüspöki, Tiszaroff, Tiszatenyő, Tomajmonostora, Törökszentmiklós, Túrkeve, Mezőtúr, Örményes	30	-
1402	fizioterápia	Kumánia Gyógyfürdő Kft.	Fegyvernek, Karcag, Kenderes, Kengyel, Kétpó, Kisújszállás, Kuncsorba, Kunmadaras, Mesterszállás, Mezőhék, Tiszabő, Tiszagyenda, Tiszapüspöki, Tiszaroff, Tiszatenyő, Tomajmonostora, Törökszentmiklós, Túrkeve, Mezőtúr, Örményes	-	40
Területi ellátási kötelezettség nélküli járóbeteg-szakrendelések					

5722	fizioterápia – asszisztensi tevékenység	Kumánia Gyógyfürdő Kft.	Nincs	-	-
5708	magneto-, fototerápia		Nincs	-	-
5703	hidroterápia		Nincs	-	-
5706	balneoterápia		Nincs	-	-
5707	thermotherápia		Nincs	-	-
5712	gyógymasszázs		Nincs	-	-
5711	gyógytorna		Nincs	-	-
5710	víz alatti gyógytorna		Nincs	-	-
7204	gyógyújszás		Nincs	-	-

Jelenleg a fenti összetételben 64 szakorvosi és 70 nem szakorvosi óra lekötött egészségügyi járóbeteg-szakellátási kapacitása van önkormányzatunknak. A jövőben szükség lehet az UH-diagnosztika terhére ortopédia, vagy egyéb szakrendelés megszervezésére. Jelenleg probléma a 18 éves kor alatti gyógyújszást igénylők esetében az ortopédiai vizsgálatához jutás a jelentős várólisták miatt.

Egészségügyi infrastruktúra

A Területi ellátási kötelezettség nélküli járóbeteg-szakrendelések, a fizioterápia, az UH-diagnosztika és a belgyógyászat szolgáltatások a Kisújszállás, Rákóczi u. 10. és 12. szám alatt működnek, amelyek a szárazföldi gyógytorna kivételével a 2012. május 1-jén átadott Kumánia Gyógy- és Strandfürdőben működnek korszerű körülmények között. A központi orvosi ügyelet és a két gyermekorvosi körzet a 2014. májusára felújított és átépített Kisújszállás, Nyár u. 7. szám alatt rendelőépületben működnek korszerű tárgyi körülmények között.

A Kisújszállás, Rákóczi u. 8. szám alatti épületben az akadálymentesítés biztosított, a körülmények elfogadhatóak, de a személyzet részére nincsenek szociális vizesblokkok, az épület rászorulna egy teljes körű felújításra. Kiseb fejlesztések történtek az elmúlt években is, például a nyílászárók utólagos hőszigetelése, a tetőtér leválasztása a fűtésrendszerről és belső fallal és ajtóval történő lezárása.

Az informatikai integráció hiánya miatt gyakorlatilag alig lehet egészségügyi statisztikai adatokhoz jutni a településre vonatkozóan. Az integráció hiánya miatt a helyettesítő háziorvosok nem látják a betegek adatait. Erre alkalmas szoftvert nem ismerünk, feltehetően még nem fejlesztettek ilyet ki. Bízunk benne, hogy a jövőben e téren is lesz vagy gazdasági szereplő, vagy állam általi fejlesztés, amely lehetőséget teremt az alapellátás informatikai integrálására és a szakellátással, fekvőbeteg ellátással kompatibilis adatátvitelhez, kommunikációhoz.

Szűrések

Továbbra is támogatjuk a mammográfiás szűrés Kisújszálláson tartását. Ezen túl továbbra is rendszeresen városunkba települ a tüdőszűrő állomás is, azonban a részvétel már nem kötelező a 30 év felettiek számára.

2.4.4. Szociális és gyermekjóléti ellátás

A személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokat 2008. január 1-jével a magasabb állami támogatás miatt átadtuk az önkormányzatunk tagságával és alelnökségével működő Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás részére, amely névleg ezen intézmények fenntartója. A fenntartói feladatokat napi szinten a Kisújszállási Polgármesteri Hivatal látja el, és az intézmény bevételei és állami támogatása által nem fedezett kiadásait önkormányzatunk biztosítja kiegészítő forrásként. A szolgáltatásokat városunkban a két átadott intézmény egyesülésével létrejött Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ működteti.

Alapellátások

A személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti alapellátások megújult környezetben és szélesebb palettával működnek köszönhetően az uniós támogatásnak. Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ szolgáltatásai:

- A Kisújszállás, Kálvin u. 9. szám alatti telephelyen családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, házi gondozás és a szociális étkeztetés adminisztratív feladatai zajlanak.
- A Kisújszállás, Vásár u. 3. szám alatti telephelyen történik a szociális étkeztetéshez ideérkező étel kiosztása. Ez egy 150 adagos melegítőkonyha.
- A Kisújszállás, Kálvin u. 13. szám alatt működött az idősek nappali ellátása, más néven az idősek klubja 45 férőhelyen, de a férőhelyek nem voltak teljes mértékben kihasználva. 2014. decemberétől működik itt a teljes Karcagi járás területére kiterjedő (Kenderes Város, Kisújszállás Város, Karcag Város, Berekfürdő Község és Kunmadaras Nagyközség) pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása 25 férőhelyen. Az idősek klubja férőhelyeinek száma 30-ra csökkent, amely az egy időben benntartózkodók száma alapján elegendő, mert a szolgáltatást igénylők nem mindegyike veszi igénybe minden nap a nappali ellátást.
- Az Illéssy u. 5. szám alatt 36 férőhelyes bölcsőde működik egy 80 adagos főzőkonyhával együtt. A bölcsőde működési területe Kisújszállás és Kenderes városok területére terjed ki.

A Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás karcagi telephelyén a teljes Karcagi járás, így Kisújszállás lakossága számára is biztosít 20 férőhelyen értelmi fogyatékosok nappali ellátását.

Szakellátás

Az alapellátás körébe tartozó helyettes szülői hálózat nem működik, ezt a feladatot a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás a tagjai számára egy Kunmadarason lévő gyermekek átmeneti otthonában biztosítja.

A Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ Kisújszállás, Téglagyár u. 10. szám alatti székhelyén egy 120 férőhelyen idősek bentlakásos ápoló-gondozását végzi, itt működik egy az alapellátást is kiszolgáló 300 adagos főzőkonyha és az integrált intézmény központi irányítása.

Az intézmény székhelyén nem biztosítottak az idősek bentlakásos ellátásának jogszabályi tárgyi minimumfeltételei. A főzőkonyha és a mosoda is rossz állapotú, az épület felújításra, vagy kiváltásra, a gépek, berendezések pedig cserére szorulnak. 2008-ban és 2012-ben is pályáztunk a bentlakásos ellátási részre, illetve 2013-ban a főzőkonyha felújítására, de egyik pályázatunk sem nyert forráshiány miatt. A 2008-ban készült terv építési engedélye lejárt és az elmúlt évek jogszabályváltozásai miatt már nem is lehet meghosszabbítani, újra kell tervezetni a létesítményt.

2.6. KORÁBBI IDŐSZAK FEJLESZTÉSEI

Az elmúlt [tizenöt](#) év fontos változásokat hozott város és központjának fejlesztésében, de több olyan fejlesztési szándék is megfogalmazásra került, melynek megvalósítása még várat magára. [Több](#) országos szintű tervpályázat került ez idő alatt lebonyolításra. A városközpont arculatát is jelentősen formáló új általános iskola, a győztes pályamű alapján meg is valósult. A központ területén (annak északi részén) található strandfürdő tömbjére kiírt országos tervpályázat is eredményes volt, [megépült a Kumánia Gyógy- és Strandfürdő, a Hotel Kumánia*** és az ifjúsági szálláshely.](#)

A belvárosban történt legjelentősebb fejlesztések [első körben](#) a szabadság tér keleti oldalát határoló tömbben valósultak meg. Itt épült fel egy országos tervpályázaton kiválasztott új általános iskola- tornaterem épületegyüttese, egy új központi autóbuszváró épület, és a tömb nyugati oldalán egy kereskedelmi létesítmény.

2012-ben és 2013-ban a szociális és gyermekjóléti alapellátás épületei is megújultak, amely a Kálvin u. 9. szám alatti és Vásár u. 3. szám alatti épületet érintette, kis részben pedig a Kálvin u. 13. szám alatti épületet. 2014-ben elkészült a Nyár u. 7. szám alatti épület felújításával szép környezetbe került a két gyermekorvosi körzet és a központi orvosi ügyelet.

Második körben 2013-ban kezdődött el a Városközpont funkcióbővítő megújítása, amelynek keretében 2014-ben elkészült a Kálvin Park és a városháza park felújítása rendezvényter kialakításával, a Városháza tetőfelújítása és akadálymentesítése és a régi piacsor felújítása. A Városháza tetőfelújítása során visszakapta a II. világháborúban elpusztult két középső tornyát. A városközpontos projekt utolsó eleme, a Vigadó Kulturális Központ kialakítása 2015-ben fejeződik be. A Vigadóban egy többfunkciós nagyterem (bálok, színházi előadások, egyéb rendezvényekre alkalmas), konferenciaszervezésre is alkalmas foglalkoztatók, bowlingpálya büfével és egy kávéház kialakítása történik.

[Az elmúlt 15 év](#) jelentős fejlesztése, az új szennyvíztisztító telep megvalósítása, és ehhez kapcsolódóan a szennyvízelvezető hálózat jelentős bővítése volt.

A belterületi úthálózat korszerűsítése, a helyi autóbuszjárat beindítása, és az autóbuzsmegállók kiépítése, új autóbusz váró pavilonok elhelyezése is az elmúlt időszak városfejlesztési eredményei közé tartozik.

A belvízgondok megoldására jelentős támogatási összeget nyert a város. Az elhatározott belvízrendezési munkák egy része már elkészült, (csatornaépítés-korszerűsítés, záportároló létesítése) illetve jelentős fejlesztési feladatok megvalósításának előkészítése történt meg.

Kisújszállás városközpontjának különleges adottsága, hogy a város legjelentősebb rekreációs pihenő- és idegenforgalmi jelentőségű létesítményei, az Erzsébet Strand és Gyógyvizű fürdő, az Erzsébet [királyné](#) liget, a [Porcsalmi Lajos Sporttelep](#), is itt található, városközpont északi részén. A sporttelepen is számos fejlesztés valósult meg önkormányzati és a Kisújszállási SE beruházásában: öltözőépület kialakítása, futsal méretű műfüves labdarúgópálya építése, lelátó felújítása, fekete salakpálya füves tartalékpályává alakítása, füves nagypálya felújítása. Az extrém sportpálya az Erzsébet királyné ligetben lett elhelyezve.

2.7. A VÁROSI SZINTŰ HELYZETÉRTÉKELÉS ÖSSZEGZÉSE

Kisújszállás az Alföld szívében, Jász-Nagykun-Szolnok megye egyik legradicionálisabb kistérségében elhelyezkedő, mintegy 11,5 ezer lakosú kisváros.

Hangulatos kertvárosi arculattal, műemlék jellegű városközponttal, hagyományos mezőgazdasági, kiskereskedelmi gazdasági struktúrával rendelkezik.

A „három földnek” is nevezett kistájat a víz tájformáló szerepe mellett szélsőséges klimatikus- és ökológiai adottságok is jellemzik. Összes területének több mint egyharmada mezőgazdasági hasznosítás szempontjából kedvezőtlen, gyenge termőképességű, gazdaságossági szempontból még extenzív szántóföldi művelésre is alkalmatlan.

Az ökológiai adottságban rejlő lehetőségek történeti távlatban a rideg állattartást, a kalászos gabonatermesztést, az apróvad gazdálkodást, haltenyésztést, majd később a rizstermesztést állították a középpontba.

A város jövőképeinek megfogalmazásakor fontos volt figyelembe venni, hogy Kisújszállásnak egyrészt meg kell találnia a helyét a napjainkban alakuló kistérségi hálózatban, másfelől a hasonló tulajdonságokkal rendelkező környező települések mellett specializálódnia kell egyes feladatokra.

Általánosan megfogalmazott cél: Kisújszállás **élhetőbb, mezőgazdasági kisváros** jellegét megőrizni, erősíteni. Azonos hangsúly esik mindhárom, a várost leíró jelzőre.

Az erősségek, amelyekre a város a jövőben is építkézhet: a kertvárosi jellegű arculat, helyi értékek megóvása, gyógyvíz, idegenforgalmi szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások, színvonalas kulturális rendezvények, lovas, vadász, horgász területek, fejlesztésre alkalmas területek, biztonságos település.

KISÚJSZÁLLÁS VÁROS SWOT ANALÍZISE

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Ipari tevékenységre alkalmas területek • Értékes természeti erőforrásokkal (termőföld, termálvíz) rendelkező gazdaságföldrajzi terület • Jó alap- és középfokú oktatási intézményekkel való ellátottság • A város (vasúti és közúti) közlekedési csomópont • Ma is élő nagykun hagyományok őrzése és ápolása • A mezőgazdasági termőterület - ezen belül a rizs - jelentős nagyságú • Hagyományosan szoros kapcsolat a kistérség többi településével 	<ul style="list-style-type: none"> • Alacsony tökevonzó képesség • Vállalkozói aktivitás hiánya, kényszervállalkozók magas száma • Erdősültség alacsony foka • Új munkahelyek hiánya • A civil szervezetek érdekérvényesítő képessége gyenge • Kihasználatlan turisztikai potenciál, szálláshelyek hiánya • Szennyvízesatorna hálózat alacsony kiépítettségi foka • Biogazdálkodás hiánya • A szolgáltató (tercier) szektor alacsony aránya • A lakosság rossz egészségi állapota • Diplomás fiatalok elvándorlása
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Az oktatási infrastruktúra fejlesztése • A termál- és gyógyvíz, kísérőgáz további komplex hasznosítása • Turisztikai szolgáltatások bővítése, komplex turisztikai termék kialakítása • A településsel kapcsolatos marketing- és PR tevékenység erősítése (pozitív városkép erősítése) • A kistérség hátrányos helyzetéből fakadó többlettámogatások • A település jó megközelíthetősége • A sport és rekreációs létesítmények bővítése, fejlesztése • Helyi TV és rádió fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Az EU agrár- és regionális politikájának kedvezőtlen irányváltása • Az állami közúti és vasúti közlekedésfejlesztés elmaradása, illetve elhúzódása • Az uniós, illetve hazai támogatási források szűkülése • A régió érdekérvényesítő képességének gyengülése • A helyi vállalkozók passzivitása • Kistérségi együttműködés helyett rivalizálás • A diplomás fiatalok, szakképzett munkaerő fokozódó elvándorlása • A lakosság elöregedése, az aktív korú népesség csökkenése • A működő tőke további távolmaradása • A növekvő roma lakosság nem megfelelő integrálása (oktatás, munkaerőpiac)

2.8. A FEJLESZTÉSEKNÉL FIGYELEMBE VEHETŐ ÖNKORMÁNYZATI INGATLANVAGYON

Kisújszállás Város Önkormányzatának ingatlanvagyonja jelenleg 1169 db ingatlanból áll, melyek értéke összesen 18 128 382 000 forint.

Az elmúlt években nem került sor sem jelentős számú ingatlan vásárlására, sem elidegenítésére. A meglévő ingatlanállomány fejlesztése került a középpontba.

Ezt megalapozza, hogy a hét évvel ezelőtti önkormányzati tulajdonban lévő 1095 ingatlan értéke közel 6 000 000 000 Ft-ot tett ki, így egy ingatlanra vetítve, azok egységnyi értéke átlagosan közel 10 000 000 Ft-tal növekedett.

Az önkormányzat beruházási tervei közt szerepel a belterületi **belvízelvezető** hálózat teljes körű kiépítése, a belterületi burkolatlan utak útburkolattal való ellátása, az intézmények európai uniós szintű felújítása, valamint akadálymentesítése.

Az önkormányzati ingatlanok nyilvántartásáról térképi feldolgozás készült, mely a 6.1. sz. Ingatlangazdálkodási javaslat c. fejezet mellékleteként tekinthető meg. A térképi feldolgozás csak a forgalomképes és korlátozottan forgalomképes ingatlanokat ábrázolja, az önkormányzati utak (közlekedési célú közterületek) területét nem. Külterületen, a zártkertekben is találhatóak önkormányzati tulajdonú ingatlanok.

Vannak olyan fejlesztési területek, ahol stratégiai jelentőséggel bír, hogy az önkormányzat rendelkezik e területekkel:

- Az északi iparnegyed keleti irányú bővítését jelentő terület közel fele 10 ha területen, valamint ugyanitt két kisebb szintén ipari övezetbe tartozó ingatlan.(0,34 ha + 0.9 ha vízállásos terület- tározó) Az itt lévő további önkormányzati területek védő erdő felhasználásba soroltak, ezért ezek forgalmi értékkel nem rendelkeznek.
- A város délnyugati részéhez csatlakozó külterületi részen, a településszerkezeti terven tervezett délnyugati iparnegyed területén 5,3 ha nagysággal. Ez a mintegy 53 ha nagyságú iparnegyed töredéke csak, de a tervezett megközelítő utak elején, a város felőli oldalon található, mely első ütemben bevonható. Az iparnegyed egyelőre csak a város szerkezeti tervében került kijelölésre, önálló szabályozási terv készítése szükséges.
- A belterület délkeleti szélén, a Malom utca déli oldalán a vásártérhez csatlakozóan 5,1 ha különleges övezetbe sorolt, beépítésre szánt területtel rendelkezik az önkormányzat. Ugyanitt rendkívül nagy kiterjedésű gyepes- vízállásos terület is önkormányzati tulajdonban van, ahol 25 ha nagyságú területen erdőgazdálkodásra ad lehetőséget a szabályozási terv. **E terület magába foglalja a rekultivált hulladéklerakó területét is, ami erdőövezeten belüli, de fásítás nélküli élőhelyként vehető figyelembe.**

A belterületi önkormányzati ingatlanok jelentős részét alkotják azok, melyeken intézmények találhatóak. Intézményi átcsoportosítás esetén felszabaduló épület- ingatlan forgalomképesé válhat. Fontosak a belterületen tervezett fejlesztésekkel érintett területeken található önkormányzati ingatlanok is.

- A belterület nyugati részén, Csorbai úttól északi és déli irányban található a legnagyobb kiterjedésű olyan terület, mely új funkciójú beépítés számára ad helyet.
- A strandfürdő fejlesztésre szánt tömbjének meghatározó része van önkormányzati tulajdonban. A tömb északi részén lévő, szintén a fürdő- és idegenforgalom távlati fejlesztésére szánt jelenlegi vállalkozói területekre az önkormányzatot megillető elővásárlási jog lett bejegyezve. Az Arany János utca mentén lévő ingatlanok üresek, illetve csak részben és értékükön alul hasznosítottak, ezért ezek jelentős értékkel rendelkeznek.

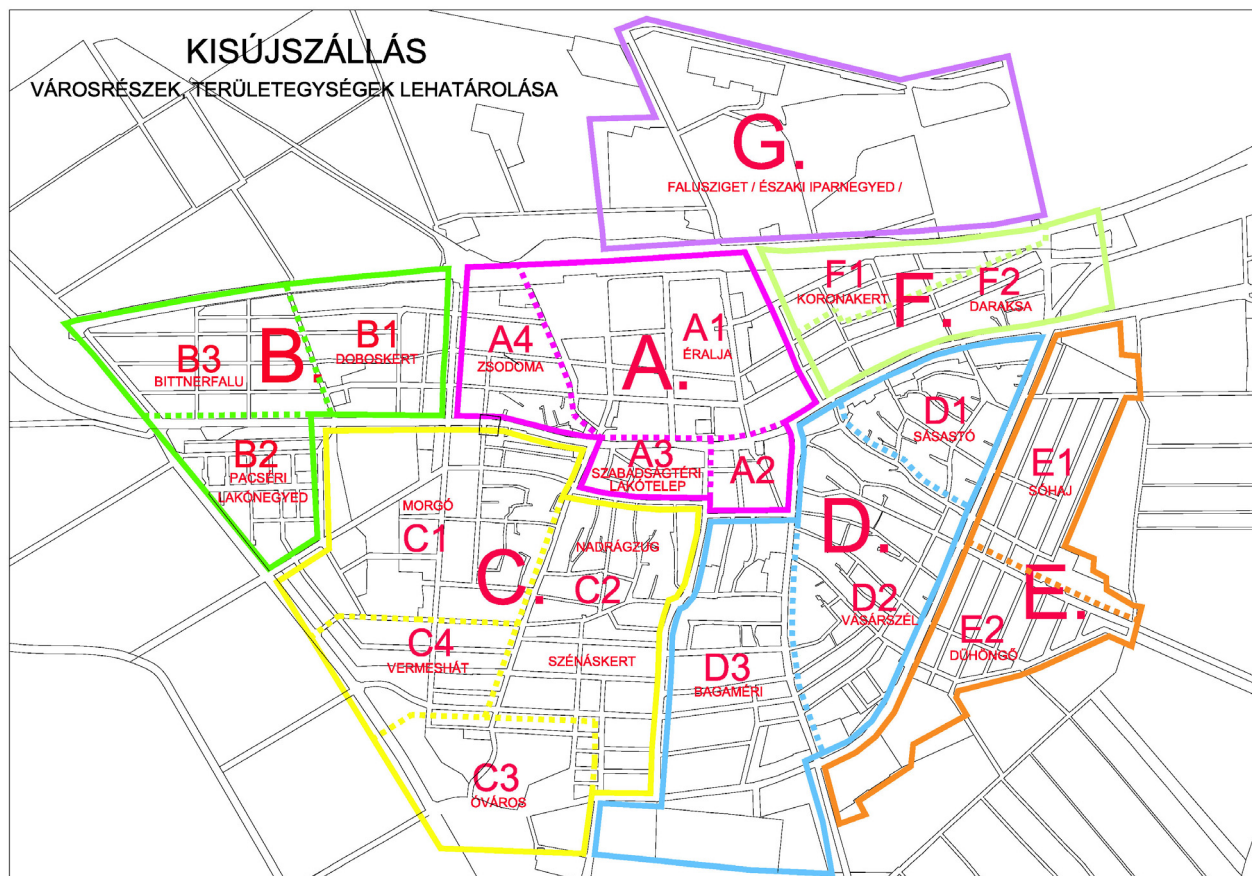

3. VÁROSRÉSZEK ELEMZÉSE

3. VÁROSRESZEK ELEMZÉSE

- A: Városközpont /Zsodoma, Éralja, Szabadságtéri lakótelep/
 B: Nyugati városrész /Bittnerfalu, Doboskert, Pacséri lakónegyed/
 C: Délnyugati városrész /Morgó- Vermeshát, Nadrágzug- Szénáskert, Óváros/
 D: Délkeleti városrész /Bagaméri, Vásárszél, Sásastó/
 E: Keleti városrész /Sóhaj, Dühöngő/
 F: Észak-keleti városrész /Koronakert, Daraksa/
 G: Északi iparnegyed /Falusziget/
 H: Csorba /külterületi lakott hely/
 I: Márialaka /külterületi lakott hely/

Kisújszállás belterülete, valamint a közvetlenül hozzá csatlakozó fejlesztési területek a szerkezeti jellegzetességek alapján 7 önálló városrészbe lettek besorolva. A városrészek területegységekből állnak, melyek egyedi sajátosságokat hordoznak, esetenként sajátos fejlesztési igényeket is támasztanak. További 2 anti-szegregációs intézkedést igénylő külterületi lakott hely került megnevezésre (Márialaka és Csorba.)

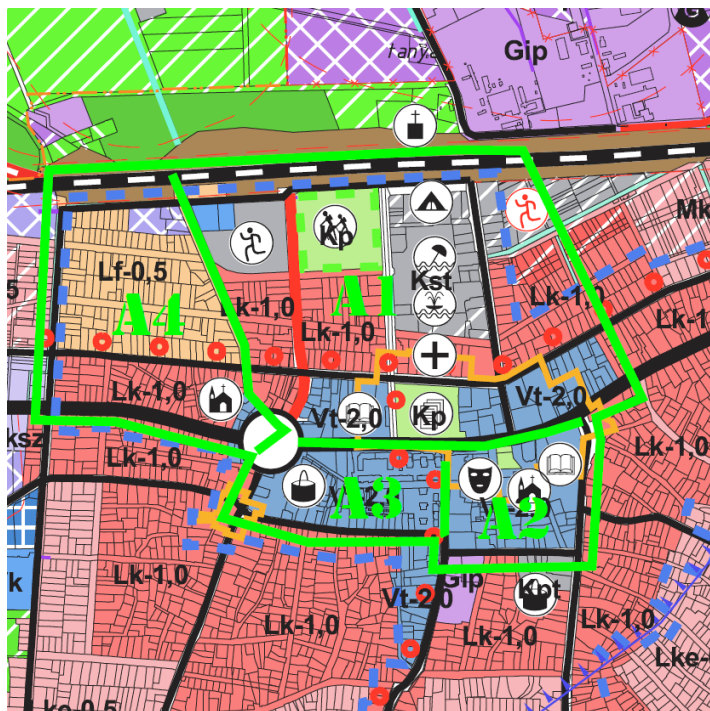

3.1. VÁROSKÖZPONT**(A)****/Zsodoma, Éralja, Szabadságtéri lakótelep/**

Mutató megnevezése	A városrész	A1 (Mészáros u. - Pillangó u. - Báthory u. - Deák F.u. - Szabadság tér - Széchenyi u.)	A2 (Kossuth u. - Mikes u. - Vásár u. - Szabadság tér)	A3 (Deák F.u. - Petőfi S.u. - Nagy I.u. - Kossuth L.u.)	A4 (Pillangó u. - Közraktár u. - Deák F.u. - Báthory u.)
Lakónépesség száma	2225	654	205	817	549
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,2	14,8	13,2	11,1	14,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	60,8	62,8	55,6	62,2	58,3
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	26,0	22,3	31,2	26,7	27,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	12,2	10,9	8,8	11,2	16,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	18,4	22,3	25,9	19,6	9,2
Lakásállomány (db)	1078	283	127	440	228
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,4	11,7	7,9	3,4	14,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,3	45,3	28,9	36,2	48,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	8,9	8,3	6,1	7,5	12,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	54,7	51,9	65,9	58,1	48,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	43,4	35,8	45,3	44,1	50,0

SWOT ANALÍZIS

Erősségek	Gyengeségek
pihenő és rekreációs funkciók: Porcsalmi Lajos Sporttelep , az Erzsébet királyné liget, a Kumánia Gyógy- és Strandfürdő , Hotel Kumánia*** , városháza körüli parkok a város vasúti kapuja történeti építészeti - városképi értékek	Központ arculatában meghatározó sablonos, leépülő lakótelep Szolgáltató egységek csekély száma Mélyfekvésű területek belvíz veszélyeztetettsége
Lehetőségek	Veszélyek
Központ rehabilitáció keretében funkciógazdagodás, kiemelkedően egységes városképi arculat kialakulása Szabadidős-idegenforgalmi negyed szolgáltatásaink térségi turisztikai termécsomagokban történő piacképessé tétele	Önálló városi fejlesztő centrum és a városi szellemi centrum erősítése hiányában a funkcióbővülés és a térségi hálózatos együttműködés elmarad, A lakótelep rehabilitáció csak részlegesen valósul meg, a telep további leromlása várható.

A Városközpont négy területegységre tagolható. Az intézmények többsége a 4. sz. főút két oldalán alakult ki. Itt alakult ki a leginkább kisvárosias, többszintes beépítés is. A központ északi részén pihenő és rekreációs funkciók vannak többségben. Itt található a [Porcsalmi Lajos Sporttelep](#), az Erzsébet [királyné liget](#), a [Kumánia Gyógy- és Strandfürdő](#), a [Hotel Kumánia***](#). A központ északi határvonalát a Budapest- Záhony vasútvonal képezi. Az Erzsébet [királyné](#) liget északi oldalán található a vasútállomás.

A központ délnyugati részét az 1970-es évek végén létesült lakótelep alkotja. Délkeleti részének legfőbb jellegzetessége a műemléki védettségű református templom a

Szabadság téri gyönyörű eklektikus épületegyüttes (Iskola, Mozi-egykori Vígadó, Bank) és a templom melletti, korábbi piactér helyén létesült park területe.

„A1”-jelű területegység: Éralja

A városközpont területileg legnagyobb kiterjedésű északi része. Szerepét csak kedvező elhelyezkedésének köszönheti, mert mély fekvése, belvíz veszélyeztetettsége miatt nem tartozott a legjobb adottságú építési területek közé. A terület ellentmondásos adottságai hordozták mégis azokat a lehetőségeket, amelyek ma értékessé teszik. [Porcsalmi Lajos Sporttelep](#), az Erzsébet [királyné liget](#), a [Kumánia Gyógy- és Strandfürdő](#), [Hotel Kumánia***](#).

Az 1868-ban megépült Szolnok- Debrecen vasútvonallal együtt járó tereprendezési munkák, töltésépítés szüntette meg a terület állandónak mondható belvizességét. A főút menti területsáv még a magasabb területek közé tartozott, így kedvező adottságai miatt hamarabb beépülhetett. A terület két meghatározó utcája a Rákóczi és Arany János utcák magasra feltöltött területen vezetnek, de a csatlakozó telkek mélyebb fekvésűek. Nagy esőzések idején az észak-déli irányú utcák „gátként” működnek, a közöttük lévő ingatlanokon pedig komoly gondot okoz a belvíz.

Az 1890-es évektől kezdték el a mélyebb fekvésű részek vízrendezési munkáit. A mai strandfürdő területén lévő csónakázó tó (egykoron korcsolya pálya) is ekkor került kialakításra. Az Erzsébet [királyné](#) liget 1895-ben létesült, fáit ekkor telepítették. Nevét 1898-ban kapta, az akkor meggyilkolt Erzsébet Királyné emlékére.

(Az Arany János utca névadója, az utca elején egykoron itt álló családi házban lakott. A Rákóczi utca nevét abban az időben kapta, amikor Rákóczi Fejedeleme hamvait Magyarországra hazahozták.)

A városközpontnak ezen a részén találhatók azok a fejlesztési területek, melyek a legtöbb lehetőséget hordozzák a város számára. A strandfürdő tömbjének fejlesztésére országos tervpályázat is kiírásra került. A tömbben tervezi az önkormányzat [a gyógyfürdő, a hotel továbbfejlesztését és kemping kialakítását](#).

Az Erzsébet [királyné](#) liget megújítására tervek készültek. A liget helyi természeti védelem alatt áll.

Több kiemelt helyi védettségű épület, védett utcakép is található itt. Az arany János utcai Gazdaházak sora különösen szép, melyeknek idegenforgalmi szerepet is szán a város, vendég házakként történő hasznosításukkal. (Idegenforgalmi szálláshelyek, vendégszobák kialakításával.)

Az Illéssy utca- Rákóczi utca sarkán álló orvosi rendelő (egykori Bárány Szanatórium) a város kiemelt helyi védettségű, emblematikus épülete. Az Erzsébet [királyné](#) liget és a [gyógyfürdő](#) között a vasútállomáshoz is vezető széles utca gépjármű forgalmát távlatban a vele párhuzamos Baross Gábor utcára tervezi a város áthelyezni, mely lehetőséget teremtene a fürdő előtt gyalogos tér kialakítására, az utca gyalogos- ill. parkoló utcaként történő átépítésére.

„A2” –jelű terület egység:

A terület egység a műemléki védettségű református templom, a Szabadság téri gyönyörű eklektikus épületegyüttes (Iskola, Mozi-egykori Vígadó, Bank) és a templom melletti, korábbi piactér helyén létesült park területét, és a déli irányban kapcsolódó vegyes használatú tömböket foglalja magába.

„A3”-jelű terület egység:

Szabadságtéri lakótelep az 1970-es évek városépítési akcióinak keretében épült lakótelepek sajátosságait, és problémáit hordozza magán.

„A4”-jelű terület egység: Zsodoma

A városközpont északnyugati része. A 4. sz. főúttól északra fekvő részek közül azon kevés területek közé tartozik, amit nem veszélyeztet belvíz. Magas, „partos” terület. Nevét az itt egykoron nagyobb számban előforduló, társadalmilag kevésbé elismert emberek (zsiványok, bicskások, utcalányok) miatt kapta a településrész, a Bibliai Zsodomára utalva. Az egykori Ürmös, ma Illéssy utcán lakott az Illéssy család, valamikori kún kapitány és családja. (A bor ízesítésére használt ürüm nevű növény termett nagy számban ezen a partos részen.)

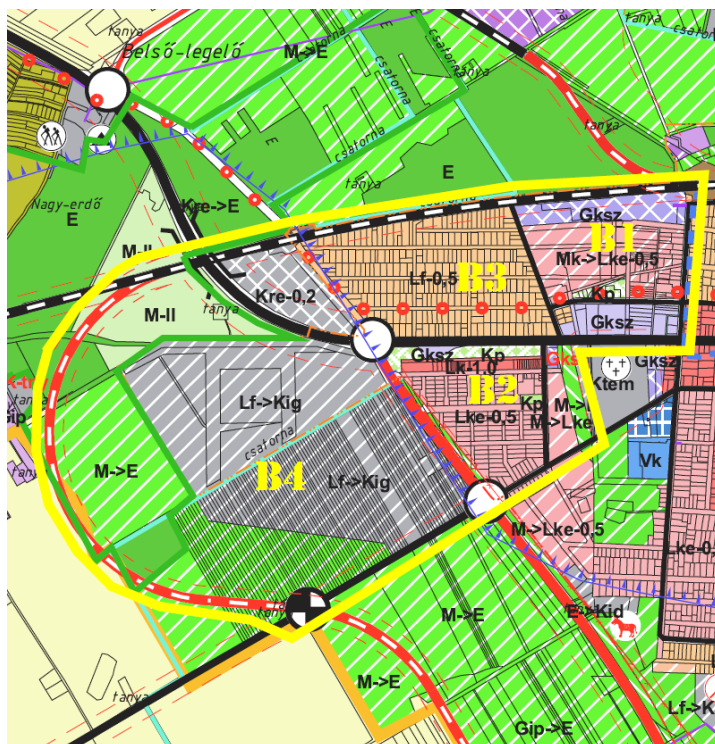
3.2. NYUGATI VÁROSRESZ /Bittnerfalu, Doboskert, Pacséri lakónegyed/

(B)

Mutató megnevezése	B városrész	B1 (Közraktár u. - vasút - Kása J.u. - Deák F.u.)	B2 (Deák F.u. - Veres P.u. - Csorbai út - szántóföld)	B3 (Kása J.u. - Deák F.u. - vasút)
Lakónépesség száma	1197	74	461	662
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	14,0	17,6	13,2	14,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	71,0	68,9	78,7	65,9
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	15,0	13,5	8,0	20,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	13,3	3,9	8,8	18,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,7	28,3	20,1	4,5
Lakásállomány (db)	437	31	153	253
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	10,8	12,9	2,6	15,4
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	40,9	29,4	36,1	46,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	8,9	2,0	6,3	11,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	56,0	69,2	62,4	49,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	30,7	27,6	12,2	42,1

A Nyugati Városrész SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
Jó közlekedési kapcsolatok, könnyű megközelíthetőség	A városi átlagnál öregebb és erősen csökkenő számú népesség,
Lehetőségek	Veszélyek
Kedvező lakóterület-fejlesztési lehetőségek Kereskedelmi- szolgáltató funkciók bővítési lehetősége biztosított	Belvízveszély Rehabilitáció megszervezési igen nehéz lakó és szolgáltató funkciók tekintetében egyaránt Lakatlan ingatlanok „elhordása”, épületek életveszélyessé válása és „foghíjas” utcakép kialakulása

A nyugati városrész nem tartozik a város legrégebben beépült területei közé. A településszerkezeti terv részletén ábrázoltak szerint 4 területegységre tagolódik. Ezek közül a „B4”-jelű csak fejlesztési terület, jelenleg beépítetlen.

Ez utóbbi területegység minden vonatkozásban kedvező adottságokkal rendelkezik. A terület száraz, belvíz nem veszélyezteti. Közlekedési kapcsolatai, elérhetősége kedvező, főként ha Túrkevei út városközpontból történő kihelyezése után itt, a B2 és B4 –jelű városrészek között épül majd ki.

„B1”-jelű területegység: Doboskert (egy időben Gáborkert-nek is nevezték)

A régen faluszélnek számító Bittnerfalu és Doboskert között, mint a település körül számos helyen, szélmalom állt. A mély fekvésű terület a Bittnerfalu nevű, szomszédos településrészhez hasonló módon, a Szolnok- Debrecen közötti vasútvonal megépítése után mentesült az állandó belvízelöntésektől, de a körbezárt, többnyire még ma is mély fekvésű területen esőzések alkalmával ma is belvíz gondok vannak.

A területen régen vályogvetés folyt, majd elhagyott, náddal benőtt területté vált. A nádasban keletkező tüzek miatt az 1800-as évek végén, város szélső házai többször is leégtek. Azt követően a terület kisebb rendezése, a mélyebb gödrök feltöltése után kertként használták. Az agyagos földön jó minőségű szőlőt, gyümölcsöt (szilvát, körtét) termeltek. A terület 1960-as évek körüli ismételt elvizesedése után a kertek veszítettek az értékükből.

A városszerkezeti szempontból kedvező helyen lévő területet beépítésre jelöli a város rendezési terve. A területet feltáró úthálózat lehetőséget teremt a területegység feltárására. A Gáborkert-nek is nevezett területre beépítési tervvel is megalapozott rendezési- szabályozási terv is készült. A terület belső nagyobbik részét kertvárosias lakóterületként lehet hasznosítani. A déli oldalán lévő 4. sz. főút mellett kereskedelmi- szolgáltató gazdasági terület alakult ki, mely kedvező adottsága miatt fokozatosan be is épül. A Doboskert északi határvonalát a Budapest-Záhony vasútvonal képezi, amely mellett gazdasági területek találhatók, illetve további gazdasági funkciók telepíthetők. A terület közepén egy új közpark kialakítása is szerepel a fejlesztési tervek között.

A kertvárosias lakóterület kialakításának előfeltétele a terület egységes rendezése, a szükséges tereprendezés, feltöltés végrehajtása, a felszíni vízelvezetés rendszerének kiépítése.

„B2”-jelű területegység: Pacséri lakónegyed

A családházaz, kisebb részben sorházaz beépítésű lakónegyed az 1960-as évek végén- 1970-es évek elején épült. (Korábban benzinkúti lakótelepnek nevezték.) Az 1987-ben megalakult Városvédő és -Szépítő Egyesület kezdeményezte a városrész elnevezését Pacséri lakónegyednek, az 1786-ban itt lévő legelő területen gyülekező és innen új lakóhelyükre, a Délvidéken (Bánát) területén lévő Pacsér –ra (Bácsér-ra) kivándorló Kisújszállási lakosok emlékére. Az elpusztult települést újból benépesítő emberek között 1000 Kisújszállási lakos (a város lakosságának akkor közel egynegyede) volt.

A lakónegyed jó adottságú, száraz területen alakult ki. A közel egy időszakban, igényesen megtervezett és beépített terület ma még a város szélén különállóan található, de az igényes lakókörnyezet és a körülötte tervezett fejlesztések miatt értékes mondható.

A város legjelentősebb lakóterület-fejlesztési lehetőségei is a területegység szomszédságában kerültek kijelölésre. A terület keleti szomszédságában, jelenleg beépítetlen (jelenleg többnyire kertként használt területen) kertvárosias lakóterület fejlesztés került kijelölésre. A területegység nyugati szomszédságában nagyarányú lakóterület fejlesztés szerepel a város szerkezeti tervében.

„B3”-jelű területegység: Bittnerfalu

A területet az 1800-as években „hízaló telepnek” hívták, mert állattartásra kijelölt városszéli területként használták. Később, az 1800-as évek vége felé, a területet megvásárló és azt lakótelkeknek felparcellázó tulajdonosa után nevezték el az újonnan beépülő településrészt Bittnerfalunak. Egy sajátos hangulatú és jellegzetességű, a régebbi időkben a város beépített területeitől kissé távolabb elhelyezkedő, elkülönült városrész volt.

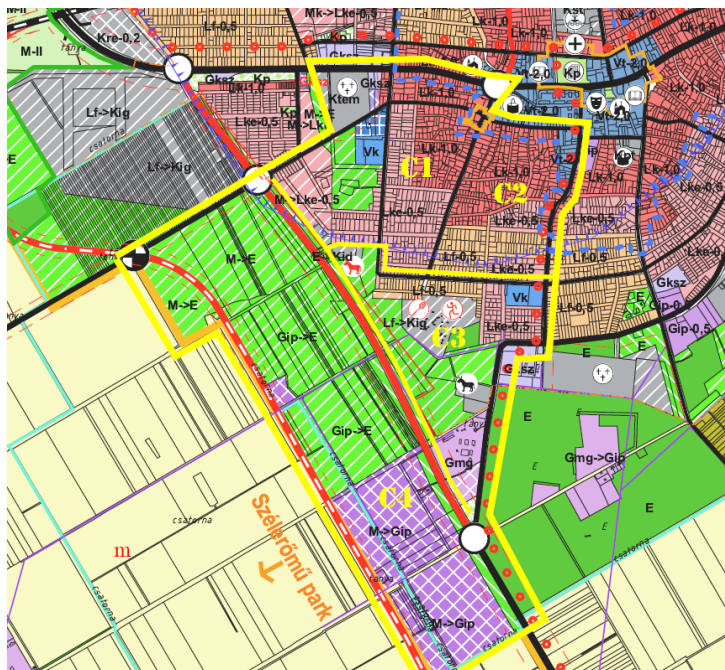
1926-ban a településrész központjában, az Iskola utca sarkán egy általános iskola és úgynevezett iskola-templom is épült.

A területrészt egyik problémája a viszonylag mély fekvésből, a rendszeresen megjelenő belvízből adódik. A terület a Szolnok- Debrecen közötti vasútvonal illetve az azzal együtt járó töltés megépítése után vált védettebbé a belvízbetörésektől, de esőzések idején a terület mély fekvése miatt ma is jelentős belvízkárok vannak. Az 1800-as évek végén többnyire föld nélküli szegény emberek vásároltak itt lakótelket, és építettek szerényebb lakóházakat. (1947-ben több család költözött el innen Zsámbékra, ahol a sváb lakosság kiköltözése (kitelepülése) miatt föld- és lakóházszerzésre kaptak lehetőséget.

A szerényebb, régi épületekkel beépült városrészen, a környezet kedvezőtlenebb adottságai, a városszéli elhelyezkedés, a belvízveszély, az elöregedett épületállomány miatt, sajátos korösszetétel alakult ki. Ma már főként idős emberek lakják. Egyre kevesebb gyermek lakik a városnak ezen a részén. A nevelési-oktatási intézmények fenntartása sem életszerű ilyen körülmények között. [Emiatt 2008-ban](#) az itt lévő óvoda felszámolása [is megtörtént](#). A város központjához közelebb lévő helyen létesül majd a tervek szerint új óvodaépület. [A bezárt óvoda épületét munkahelyteremtés céljára kívánja hasznosítani az önkormányzat, elsősorban megváltozott munkaképességű embereket foglalkoztatását végző céget szeretne idecsábítani.](#)

3.3. DÉLNYUGATI VÁROSRESZ**(C)****/Morgó- Vermeshát, Nadrázug- Szénáskert, Óváros/**

Mutató megnevezése	C városrész	C1 (Petőfi S.u. - Deák F.u. - Veres P.u. - Csorbai út - Kígyó u.)	C2 (Nagy I.u. - Petőfi S.u. - Bajcsy-Zs.u.- Lomb u. Határ u. - Kossuth L.u.)	C3 (Bartók B.u. - Bajcsy-Zs.u. - Lomb u. - óváros - külterület)	C4 (Kígyó u. - Petőfi S.u. - Bartók B.u. - óváros - külterület)
Lakónépesség száma	3059	1157	1217	329	356
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	16,2	14,5	16,4	24,0	13,8
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	57,4	53,7	59,2	61,4	59,8
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	26,4	31,8	24,4	14,6	26,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	21,1	15,8	16,9	41,1	31,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,0	11,9	11,5	3,7	3,5
Lakásállomány (db)	1154	426	492	94	142
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	13,1	8,7	12,6	27,7	18,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	48,7	44,3	46,2	66,3	53,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	16,8	11,8	13,7	35,6	23,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	47,4	51,1	50,0	31,5	42,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,8	44,3	44,8	53,6	55,3

A Délnyugati városrész déli szélé az úgynevezett óváros. A Roma lakosság felszámolódóban lévő különleges adottságú, lakóterülete. A dombos, helyenként nádas ligetes területen szigetszerűen, szabálytalanul elhelyezkedő apró épületek és a tájjal való közvetlen kapcsolat adja a terület hangulatát.

A Nadrágzug nevű terület egység a tömböket feltáró zugokról kapta elnevezését. Ez a településszerkezeti adottság a mai lakóparkok „elődének” is tekinthető.

A városrész nagyobbik része kedvező adottságú, ezért a régóta beépült területek közé tartozik.

A Délnyugati Városrész SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
Jelentős önkormányzati terület áll rendelkezésre A terület kapcsolata a városközponttal kedvező Már megindult idegenforgalmi fejlesztés alapot ad a további fejlesztésekre.	A városi átlagnál öregebb és erősen csökkenő számú népesség
Lehetőségek	Veszélyek
Kedvező lakóterület-fejlesztési lehetőségek Turizmus termék és volumen-fejlesztés Kulturális és szabadidős területek fejlesztése Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	Zavaros közlekedési kapcsolatok, Belvívészély Rehabilitáció megszervezése igen nehéz a lakó és szolgáltató funkciók tekintetében egyaránt Lakatlan ingatlanok „elhordása”, épületek életveszélyessé válása és „foghíjas” utcakép kialakulása

A délnyugati városrész a településszerkezeti terv részletén ábrázoltak szerint 4 terület egységre tagolódik. Ezek közül a „C4”-jelű csak fejlesztési terület, jelenleg beépítetlen.

A városrészt érintő közlekedési megoldások a fejlesztések irányát alapvetően befolyásolják. A C3 területen átmenő új közlekedési útvonal kettévág egy szabadidős-idegenforgalmi nagyvonalú programra lehetőséget kínáló területet, ráadásul úgy, hogy az új út egy jövőbeli iparterületi zónára (C4) irányul.

Elemzést kíván a C4 és C3 terület között haladó új út vonalvezetése illetve annak az idősávnak a meghatározása, amelyben a komoly költséget igénylő útnak feltétlenül meg kell valósulnia. Ezt az idősávot befolyásolhatja a többi gazdasági terület fejlődésének üteme.

A C4 jelű terület gazdaságfejlesztési tekintetben kedvező adottságokkal rendelkezik. Közlekedési kapcsolatai, elérhetősége optimális megoldása egy több megközelítési változatot elemző előkészítő dokumentumot igényel.

A C3 terület jelentős idegenforgalmi-szabadidős térségként fejlődhet különös tekintettel a jelentős önkormányzati terület tulajdonra is. A mélyebb területrészen záportározó vízfelületet alakítottak ki.

A C1 területrész északi részén önkormányzati koordinációval kisebb társasházias beépítésű zóna alakulhat ki, az alsó területrészen kertvárosias fejlesztésre van lehetőség. Érzékeny terület a szociális otthon, ahol nemcsak a létesítmény, hanem annak környezete is funkcióbővítő rehabilitációt kíván.

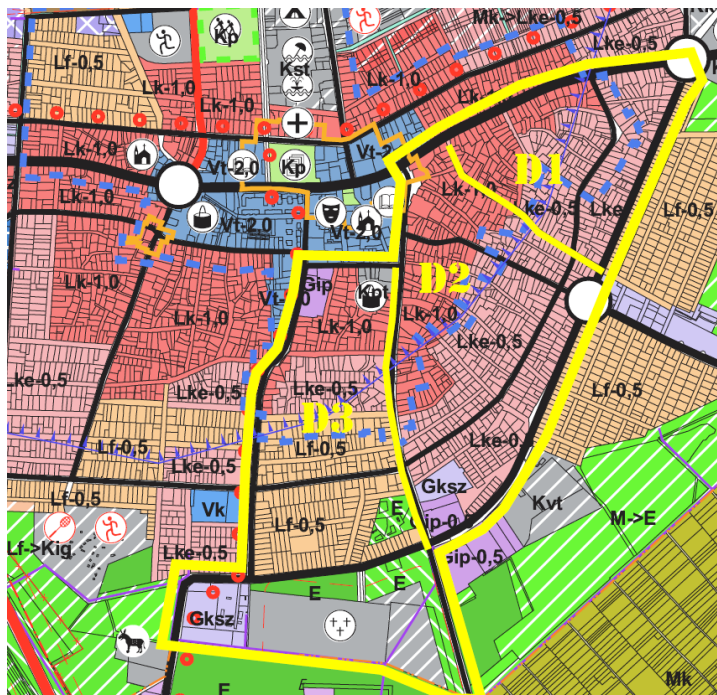
A C2 területrész felső zónáját a városközpont sikeres rehabilitációja, az alsó zónát a C3 területrész szabadidős-idegenforgalmi funkciói és a zöldterületi fejlesztések értékelik fel.

3.4. DÉLKELETI VÁROSRESZ**/Bagaméri, Vásárszél, Sásastó/****(D)**

Mutató megnevezése	D városrész	D1 (Széchenyi u. - Malom u. - Marjalaki u.)	D2 (Marjalaki u. - Malom u. - Vásár u. - Széchenyi u.)	D3 (Mikes u. - Vásár u. - Határ u. - Kossuth L.u.)
Lakónépesség száma	3061	716	1386	959
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	14,5	13,8	14,9	14,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,2	59,6	58,6	59,6
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	26,3	26,5	26,6	25,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,6	11,7	11,8	20,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	12,5	14,8	13,0	10,0
Lakásállomány (db)	1307	305	599	403
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	17,1	13,4	17,7	19,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,6	39,3	38,7	47,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	10,9	8,4	9,0	15,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	54,1	55,7	55,8	50,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	43,8	43,2	42,3	46,4

A Délkeleti Városrész SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
A belterület délkeleti szélén 5,1 ha különleges övezetbe sorolt, beépítésre szánt területtel rendelkezik az önkormányzat. Ugyanitt nagy kiterjedésű gyepes-vízállásos terület is önkormányzati tulajdonban van, ahol erdőgazdálkodásra ad lehetőséget a szabályozási terv. A terület kapcsolata a városközponttal kedvező.	A városi átlagnál öregebb és csökkenő számú népesség. Belső organizáltsága minimális,
Lehetőségek	Veszélyek
Kedvező lakóterület-fejlesztési lehetőségek Kereskedelmi- szolgáltató funkciók bővítési lehetősége biztosított	Rehabilitáció megszervezése igen nehéz lakó és szolgáltató funkciók tekintetében egyaránt Lakatlan ingatlanok „elhordása”, épületek életveszélyessé válása és „foghíjas” utcakép kialakulása

A délkeleti városrész három terület-egységből áll. A legészakibb elnevezése „Sásastó” jelzi, hogy a terület belseje régen vízállásos volt.

A Vásárszél elnevezés utal a városrész.

Egykori meghatározó funkciójára. Régen szélmalomok is álltak itt, a településszélen. A D3 jelű településrész a városrésztől jelentősen eltérő sajátosságokat nem mutat. Elnevezését az egykoron itt élő Csukás István íróról kapta., akinek híres regényhőse, az egyébiránt Kisújszállási Bagaméri nevű cukrász-fagyaltos.

Identitása két erősen eltérő arculatú térség köztes térségeként, nem saját erősségei alapján fogalmazódik meg. Mivel a keleti leromlott városrész gyorsulva értékelheti le az ingatlanokat, amit követ a térség szintén gyorsuló szlömösödése, és országosan nincs modell e folyamat megfékezésére, a városrész nyugati és keleti zónája között keletkezik egy sajátos megosztottság.

A területen történő bármiféle fejlesztés ennek a kettősségnek a mérlegére kerül. Pedig a következő évtized során – látszólag az antidiszkriminációs törekvések következtében, valójában a hátrányos helyzetű társadalmi réteg arányának gyors növekedéséből eredően – a térbeli szegregálódás egy inverz formája alakul ki. A városszerkezetben számos szórványban, mozaikosan jelenik meg a leromlás, ugyanakkor elfogadottá válhat a ma még súlyosan kifogásolható jelenség, az elit önvédelmi szegregálódása.

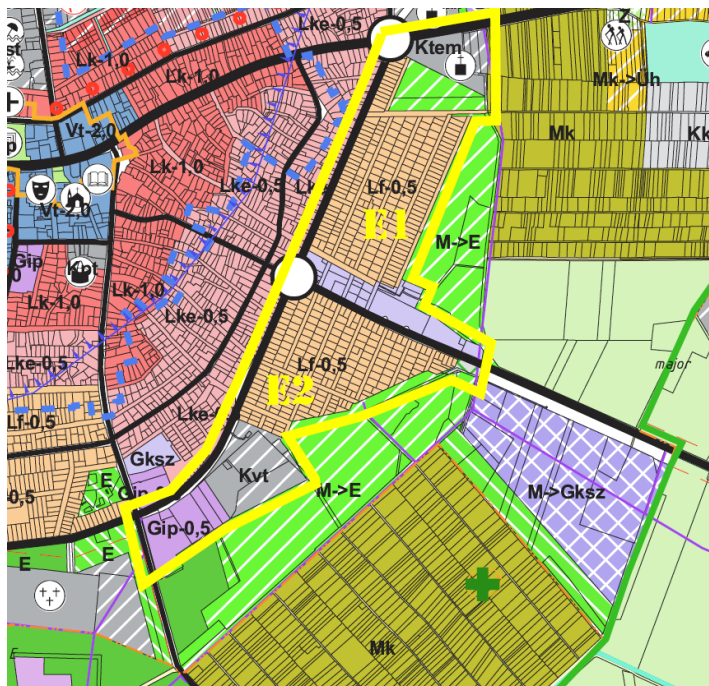
Kedvező átmeneti forgatókönyvet jelent, ha a szomszédos keleti városrészen egy fordított hosszú távú folyamatot indít az önkormányzat: pontszerű támogatások hálózatát építi fel a leromlott zónákban.

3.5. KELETI VÁROSRESZ**/Sóhaj, Dühöngő/****(E)**

Mutató megnevezése	E városrész	E1 (Malom u. - Széchenyi u. - Béla király u.)	E2 (Béla király u. - Apaffi út - Malom u.)
Lakónépesség száma	1174	605	569
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	18,1	16,5	19,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	61,1	64,5	57,5
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	20,8	19,0	22,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,9	18,5	21,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,3	4,3	4,2
Lakásállomány (db)	437	226	211
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	19,2	16,8	21,8
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	47,7	46,4	49,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,8	13,6	14,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	47,4	49,1	45,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	43,9	42,1	45,8

A Keleti Városrész SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
A belterület keleti szélén jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik mind az E1 mind az E2 terület rész. A terület kapcsolata a városközponttal kedvező. A horgásztó üdülőterületi fejlesztésre ad lehetőséget	A városi átlagtól eltérő jellemző a felsőfokú végzettségűek alacsony, a fiatalok nagyobb aránya. A területen élők érdekérvényesítő képessége csekély. A lakásállományban jelentős arányú a gyenge állagú épület.
Lehetőségek	Veszélyek
Kereskedelmi- szolgáltató funkciók bővíthetők. Integrált fejlesztési akció a helyi érintettek bevonásával	Rehabilitáció és különösen a színvonalas üdülőterületi fejlesztés megszervezése, az érintettek bevonása rendkívüli erőfeszítést igényel az önkormányzat részéről. Ehhez elsősorban a szervezeti feltételek hiányoznak. Lakatlan ingatlanok „elhordása”, épületek életveszélyessé válása és „foghíjas” utcakép kialakulása

A Keleti városrész kedvezőtlen adottságú, belvízveszélyes területen alakult ki. A város átlagnál nagyobb arányban található itt alacsony komfortfokozatú lakások, mely a kedvezőtlen adottságokkal is összefügg.

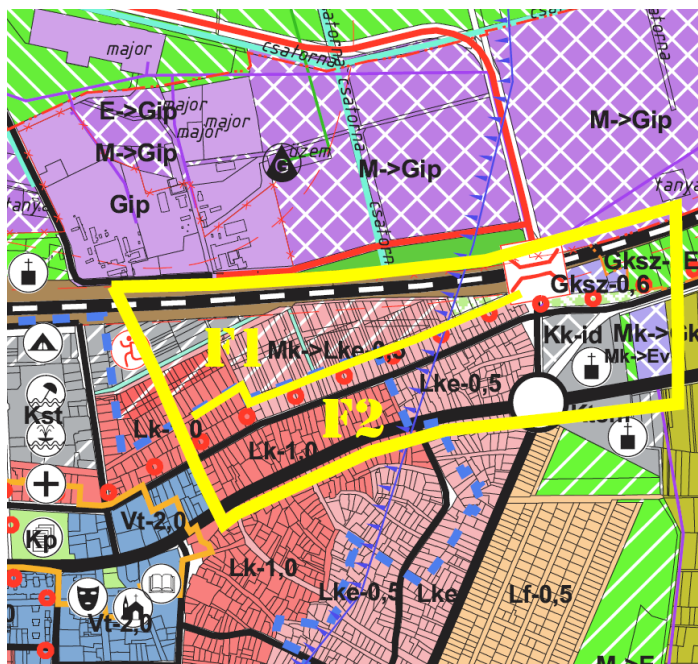
A terület fekvése és néhány kialakult vonása alapján lakóterületei és a kereskedelmi-szolgáltató funkciók tekintetében is fejlesztésre predesztinált. Azonban a gazdaságfejlesztési területek szűkösek, nehezen bővíthetők. Kevéssé feltűnő, de a statisztikai adatokat is figyelve körvonalazható, hogy a területrésztársadalmának lényeges jellemzői eltérnek a város átlagos jellemzőitől. Előre vetíthető, hogy ennek a városrésznek a komplex rehabilitációja, revitalizációja csak integrált fejlesztési stratégia mentén történhet meg. A fiatal korosztály részére szükséges képzési programok, családtervezési és közösségfejlesztő munka megszervezése, a munkajövedelemmel nem rendelkezők rendszeres munka vállalására felkészítése egy akcióterv keretében nem préselhető. Külön nehézséget okoz a rehabilitációs folyamat térben diszpergált megvalósítása. A folyamat megszervezéséhez az önkormányzat feltétlenül igényelheti egy olyan országos és az akcióterületi integrált fejlesztés idődimenzióin túlmutató országos fejlesztési-rehabilitációs stratégia és intézményrendszer kereteit, amelyek biztosítják, hogy a helyi változtatási kísérletek eredményei fenntarthatók legyenek.

3.6. ÉSZAK-KELETI VÁROS RÉSZ**/Koronakert, Daraksa/****F****Az Észak-keleti Városrész jellemző adatai**

Mutató megnevezése	F városrész	F1 (Mészáros u. - Kert u. - Vasút u. - vasút)	F2 (Kert u. - Vasút u. - Malom u. - Széchenyi u. - Mészáros u.)
Lakónépesség száma	515	43	472
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,5	20,9	17,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	55,0	60,5	54,4
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,6	18,6	28,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	16,6	34,6	14,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,0	19,2	10,3
Lakásállomány (db)	234	15	219
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	13,2	26,7	12,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	40,3	57,7	38,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	10,2	23,1	8,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	53,5	39,3	54,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	42,9	35,7	43,3

Az Észak-keleti Városrész SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
Jó közlekedési kapcsolatok, könnyű megközelíthetőség A városközpont irányában jellegzetes utcakép	A fejlesztési elképzelések kiforratlanok, támogatási háttérük minimális
Lehetőségek	Veszélyek
Kulturális és szabadidős területek fejlesztése Turizmus termék és volumen-fejlesztés	Rehabilitáció megszervezése igen nehéz lakó és szolgáltató funkciók tekintetében egyaránt Pályázati források hiánya miatt elmaradnak a turisztikai-szabadidős fejlesztések Lakatlan ingatlanok „elhordása”, épületek életveszélyessé válása és „foghíjas” utcakép kialakulása

„F1” jelű területegység: Koronakert

A Koronakert a városközpont Éralja nevű részéhez csatlakozik. A terület hasonlóan mély fekvésű. Kissé távolabbi elhelyezkedése miatt, városi funkciók kialakítása, idehelyezése kevésbé volt igény.

A vasút megépülése után megkezdődött a terület kiszáradása. A Városháza építéséhez az 1890-es években úgynevezett városalapot (pénzügyi alapot) nyitott a város. Az itt lévő földterületeket kvadrátonként 1 korona értékben kiárusították. Innen kapta nevét a Koronakert. (1900-ban épült meg a ma is álló városháza.)

A kertség a településszerkezetben elfoglalt kedvező elhelyezkedése miatt a város fejlesztési elhatározásai szerint kisvárosias és kertvárosias lakóterületté fog átalakulni. A vasútvonal és Arany János utca találkozásához keleti irányban csatlakozó, rosszabb minőségű, leginkább mély fekvésű terület pedig rekreációs célra lett kijelölve. (Liget- csónakázó tó, idegenforgalomhoz kapcsolódó létesítmények.)

A területen az elfolyó termálvíz hőjének hasznosítása lehetséges gombatermesztő üzemben és üvegházban növénytermesztés keretében.

„F2” jelű területegység: Daraksa

A 4. sz. főút Karcag felől bevezető szakaszának északi oldala melletti terület városközpontig tartó részét nevezik Daraksa-nak. Feltehetően a Hortobágy azon részének nevét viseli, ahová legeltetni jártak az itt élő gazdák. A főút menti részek viszonylag magasabb fekvésű, szárazpartos területek. A távolabbi ingatlanok, a Koronakert felé közeledve, egyre inkább a kert jellemzőit hordozzák magukon

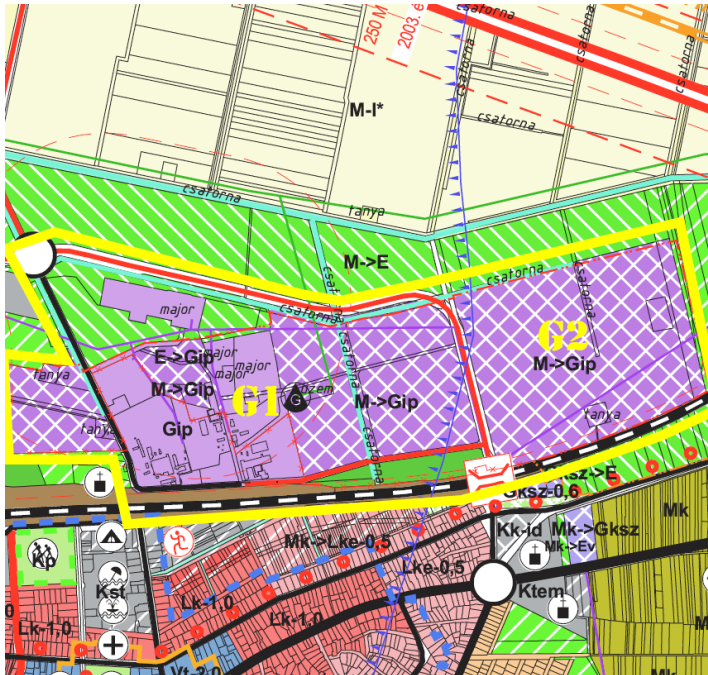
A városközpont felé közeledve a védett utcakép megőrzésével együtt járó előkertnélküli beépítés megőrzése és a főúttól távolabbi épületelhelyezést igénylő tulajdonosi szándék ellentmondása jelent megoldandó konfliktust.

3.7. ÉSZAKI IPARNEGYES**/Falusziget/****(G)****Az Északi Iparnegyed jellemző adatai (2001. évi népszámlálás adatai, 2011. évi adatokat a KSH nem szolgáltatott)**

Mutató megnevezése	Külterület
Lakónépesség száma	209
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	20,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	65,1
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	14,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	52,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	3,1
Lakásállomány (db)	83
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	71,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	62,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	35,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	35,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	52,6

Északi Iparnegyed SWOT analízise

Erősségek	Gyengeségek
Jó közlekedési kapcsolatok, könnyű megközelíthetőség lehetősége adott.	A közlekedési kapcsolatokban rejlő lehetőségeket a magasabb rendű tervekben megfogalmazott műszaki megoldások nem érvényesítik. A gazdasági terület fejlesztésénél számba vehető humán erőforrás helyi illetve kistérségi szinten mind színvonalában, mind volumenében csekély.
Lehetőségek	Veszélyek
A vasúti és közúti kapcsolatra vonatkozó rövidlátó elképzelések módosítására a város a térség településeivel összefogással eredményesen lép fel, ezzel nemcsak a gazdasági terület nagyívű fejlesztését éri el, hanem a városhoz kapcsolódás is szervezettebbé válik. A város térségi szerepköréhez méltó módon organizálja a humán erőforrás fejlesztését	A kedvezőbb feltételeket kínáló környező térségekbe települnek a vállalkozások A gazdasági vállalkozások számára a közmű-feltételek nem kedvezőek.

Rendkívül kedvező helyzetű a városrész G1 és G2 j. területe a vasúti elhelyezkedés tekintetében, és a 4.sz. főút felé kapcsolódás lehetősége is adott. Mind a város felé mind a 4.sz. főút illetve Kunmadaras felé olyan közlekedési megoldások fogalmazódtak meg az elmúlt években, amelyek rendkívül hátrányosan érintik a várost, de különösen ezt a gazdasági területet. Egy integrált városfejlesztési stratégia kimunkálása keretében nyilvánvalóvá válik, hogy a közlekedési megoldások koncepcionális hibái alapjaiban teszik tönkre a város egyik legjelentősebb gazdasági területét, a város térségi kapcsolatait.

A terület fogadóképessége néhány közlekedési csomópont szakszerű és stratégiai távon értelmes megoldásán múlik.

„G1” jelű területegység:

Több jelentős gazdasági egység működik a területen. A gazdasági terület jelentős mértékű bővítését irányozza elő a rendezési terv. A terület megközelítésére több lehetőség van. Mivel az optimális megoldásra vonatkozóan érdemi egyeztetés nem történt, az IVS keretében elsősorban az előkészítő munka megszervezése és tartós érvényű szerkezeti tervi megállapodások kialakítása a cél.

„G2” jelű területegység:

Az iparnegyed keleti irányú bővítését jelentő terület jelentős hányada önkormányzati tulajdon, ebből cca. 10 ha gazdasági területként funkcionálhat. Ennek a területnek a jövőjét különösen súlyosan érinti, hogy közútkapcsolata a város felé annak ellenére szintbeni vasúti kereszteződéssel tervezett, hogy ez a megoldás a vasútvonal közeljövőben tervezett fejlesztése után nem maradhat fenn. Tehát ez a keleti terület még a G1 területrésznél is kedvezőtlenebb helyzetbe kerül.

„Csorba” külterületi lakott hely

3.8. CSORBA

/külterületi lakott hely/

(H)

Csorbán az út, a járda, az ivóvíz, az elektromos ellátás és a közvilágítás a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Zrt. tulajdonában van. Bármikor megtörténhet az ott lakók kizárása a területről és a Zrt. által biztosított, a lakók által gyakran több éve ki nem fizetett „közszolgáltatások” megszüntetése. Az ott lakók 15 km-re vannak Kisújszállástól és napi 2 busz jár oda ki, amit a volt Volán többször meg akart szüntetni. Az út nehezen járható, a buszok sem mindig tudnak eljutni ide. Több idős ember is lakik itt, akik a koruk miatt nem munkanélküliek.

Kisújszállás - városrész adatok**Forrás: 2011. évi népszámlálás**

Mutató megnevezése	„Csorba” külterületi lakott hely
Lakónépesség száma	59
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	76,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	10,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	46,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	0,0
Lakásállomány (db)	22
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	40,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	71,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	33,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	28,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	60,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	100,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	57,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	48,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	36,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	40,0
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	50,0

„Márialaka” külterületi lakott hely

3.9. MÁRIALAKA

/külterületi lakott hely/

(I)

Márialaka külterületi lakott helyen az út, járda és a közvilágítás az önkormányzaté, az áramot itt az EON szolgáltatja, a buszközlekedés kedvezőbb, mint a Csorba nevű településrészen. Hátrány, hogy ásványvizet szükséges az önkormányzatnak kiszállítani, mert az egészséges lakosság ivóvízellátás más módon nem biztosítható. Itt is bizonytalan a vezetékes vízellátás, amellyel fürdenek és mosnak. Az itt lakók is nehezen jutnak munkához, mert csak helyközi járatok érintik ezt a településrészt.

Kisújszállás - városrész adatok

Forrás: 2011. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	„Márialaka” külterületi lakott hely
Lakónépesség száma	47
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	23,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	66,0
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	10,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	48,4
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	0,0
Lakásállomány (db)	19
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	57,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	54,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	16,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	42,4
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	42,1
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	78,6
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	57,4
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	30,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	15,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	55,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	5,6

4. SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK

4. SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK

4.1. HELYZETÉRTÉKELES

A város népességszámát a folyamatos csökkenés jellemzi: míg a rendszerváltozás évében 13.550, addig 2013-ban közel két ezer fővel kevesebb, 11.617 állandó lakosa volt a településnek. A folyamatos csökkenés nem csak a városra, de a közelebbi térségre, illetve a megye egészére is jellemző. A csökkenés oka a természetes szaporulat és a vándorlási különbözet egyaránt negatív egyenlege (1990 óta minden évben). A folyamatot felerősíti, hogy a lakosok egy része életvitelszerűen nem Kisújszálláson tartózkodik. Sok fiatal felsőoktatásban vesz részt, majd – munkalehetőségek híján – sokan nem is térnek vissza: nagyobb városban vagy a fővárosban vállalnak munkát, ahol ismerősnél, rokonoknál vagy albérletben élnek, ezért nem akarnak, vagy nem tudnak ott állandó lakosként bejelentkezni. Jelenleg hiányoznak a városból azok a gazdasági, illetve kulturális attrakciók, amelyek a munkahelyteremtés mellett a fiatal értelmiség helyben tartásához is hozzájárulnának.

A lakosság kedvezőtlen korösszetétele további csökkenést vetít előre. Az aktív korú népesség aránya ugyanis elmarad mind a megyei, mind az országos átlagtól, míg az idős és a fiatal korúak aránya meghaladja azt.

Utóbbiak esetében a kiugró érték a kistérség egészére jellemző, és elsősorban a roma népesség jelenlétének köszönhető, akik legnagyobb számban Kunmadarason és Karcagon élnek. Mivel körükben a gyermekvállalási hajlandóság nem csökken, a térségben a fiatalok arányának további növekedése várható.

Kisújszállás városa rendelkezik esélyegyenlőségi programmal, melyet 2013. évben fogadott el az önkormányzat.

Hosszabb távon prognosztizálható a lakosság fokozott előregedése, az alacsony születésszám. A fiatalok elvándorlásából következik, hogy a város gazdasági helyzete nem kielégítő, ezáltal nem képes megtartani őket. A hátrányos helyzetű falusi kisebbség betelepülésének fokozódása szociális feszültségekhez vezethet, ami párosulva a nem megfelelő foglalkoztatási helyzettel hosszú távon finanszírozhatatlanná teheti a szociális ellátást, és a város vonzerejét tovább csökkenti.

Városunk nemzetiségi szempontból homogén, egyedül a cigány nemzetiségű lakosság aránya tekinthető számottevőnek. Az életkörülményeiket vizsgálva, elmondhatjuk, hogy a romakérdés országosan megkerülhetetlen feszültségek hordozója.

Az esélyegyenlőségi programban a társadalmi szemlélet kedvező irányú megváltoztatásához intézkedési tervet határozott meg.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szőkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0-17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon *a szegénységi küszöb alatt él*, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A *szegénységi kockázatok* különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk becslés alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.” – *Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia* (2011. év)

2015. évi felülvizsgálat alapján:

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

A társadalmi tendenciák hatására az ún. tűzoltás került előtérbe, a kedvezőtlen irányba változott gazdasági és munkaerő-piaci helyzet miatt a munkához jutás egyre nehezebb. Az ellátórendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a szegénység elmélyülése, a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékoságból eredő szükségletek, az eltartottak, gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt.

Becslések szerint az ország lakosságának kb. 6-7%-át kitevő roma lakosság a társadalom legszegényebb, leginkább kirekesztett, azaz összességében legsérülékenyebb csoportja. A többségi társadalom nagyobb része felől érkező előítéletekben és diszkriminációban testesül meg. Szociális körülményeiket, gazdasági helyzetüket tekintve a romák a magyar társadalom leghátrányosabb helyzetű csoportját alkotják.

A 2011-es népszámláláskor Kisújszálláson 470 fő vallotta magát romának, ami az állandó lakosság 4 %-a. A városban egy, kifejezetten roma negyednek mondható településrész van, a város több részén a lakóhelyi tömörülés érezteti hatását, ahol koncentráltan figyelhetők meg a szegénység és az etnikai elszigeteltség problémái.

Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermeklétszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy számban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek és - tapasztalataink szerint - a romák. Városunkban a munkaerőpiacra jutás fő akadálya a munkalehetőség hiányán túl az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet. A nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

Kisújszálláson az aktív korú lakosság jelentős hányada rendelkezik munkahellyel. A legjelentősebb foglalkoztatók a közszférában, valamint a feldolgozóiparban találhatók. A meglévő munkahelyek elsősorban szakmunkás és szakközépiskolai végzettségű munkaerőt igényelnek. Felsőfokú végzettségű szakembereket leginkább az oktatási intézmények és a Polgármesteri Hivatal foglalkoztatnak. Ezért is jellemző a fiatal, pályakezdő diplomások elvándorlása a városból.

2011. évben az aktív korú lakosság 63%-ának volt munkaviszonyból származó jövedelme, átlagkeresetük havi bruttó 111.926 Ft, ami csak kicsivel haladta meg a középfokú végzettségűek részére garantált minimálbér (bruttó 98.000 Ft) összegét. A létminimum egy fogyasztási egységre számított átlagos értéke 2011-ben havonta 83 941 Ft volt.

A lakosság romló jövedelmi helyzetét mutatja, hogy a lakásépítések száma jelentősen csökkent, míg 2008-ban 11 lakás épült, 2011-ben már csak 4, 2008-ban 38 építési engedély került kiadásra, 2011-ben már csupán 8. Az elmúlt éveket vizsgálva kismértékben csökkent a gépjárműadó fizetésre kötelezett gépkocsik száma. A vízdíj, szemétszállítás, lakbér díjtartozások megnövekedtek, egyéb közüzemi díjtartozások vonatkozásában azonban nem rendelkezünk adatokkal.

Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Az adatok arra mutatnak rá, hogy Kisújszállás 15-64 év közötti lakónépességéhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, és mindez, miként változott az elmúlt években, milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

Városunkban 2010. és 2011. és 2012 években kimagasló volt a nyilvántartott álláskeresők száma. Az álláskeresők között a nők aránya 2009. év kivételével minden évben magasabb a férfiakénál.

Megállapítható, hogy városunk munkanélküliségi rátája az Észak-Alföldi régió átlagánál kedvezőbb, de 2011. kivételével az országos átlagot meghaladja.

Foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok és a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők. Alacsony továbbá a 21-30 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. Az országos adatok csak a 15-29 éves korosztály tekintetében mutatnak magasabb munkanélküliséget (2011-ben 15-29 éves korosztály 43,5%, 20-24 éves korosztály 24,8%, 25-29 éves korosztály 12,7%, a 30-64 éves korosztály 9,6%). A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkakezdés ideje is. Városunkban a gazdasági válság hatására az elmúlt években több munkahely is megszűnt, ez indokolja, az országos átlagnál magasabb munkanélküliségi arányt a 41-55 év közöttiek körében.

A tartósan munka nélkül lévők az álláskeresők különösen kritikus csoportját alkotják. A nyilvántartott álláskeresők több mint a fele 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli, ezen belül a nők aránya magasabb a férfiakénál. A 2011. évi csökkenés döntően a közfoglalkoztatásnak köszönhető.

Számukat és arányukat a munkaerő-piaci keresleten túl jelentősen befolyásolja a motiváció, szándék, hajlandóság hiánya a munkavállalásra, álláskeresőkre. Egy csoportjuk közmunkára szocializálódott, amikor van támogatott foglalkoztatásra lehetőség, egyébként nem keresnek állást. Egy másik csoport az ún. önkéntes munkanélküli. Segélyekre szocializálódott. Jól elboldogul a támogatások világában, életszínvonala alacsony, de ezt elfogadja. Közéjük tartoznak a többgenerációs munkanélküliség áldozatai.

Fontos munkaerő-piaci adat a pályakezdő álláskeresők száma. A nyilvántartott pályakezdők aránya a 18-29 éves korosztályt vizsgálva nem magas, 2008-ban 2,0%, 2009-ben 4,4%, 2010-ben 4,8%, 2011-ben 3,5%, 2012-ben 7,2, 2013-ban 4,2%. A pályakezdő álláskereső nők aránya minden évben több mint másfélszerese a férfiak arányának. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nem csak végzettségre és szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

A munkaerő-kínálatot iskolai végzettség alapján vizsgálva az látható, hogy változatlanul magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. A munkanélküliek között közel 4 % a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek, több mint 31% a 8 általánost végzetek aránya.

2001. évi népszámlálási adatok szerint Kisújszálláson 182 fő nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, amely a lakosság 1,8%-a volt.

A munkaerő-piaci keresleten túl, az alacsony, illetve elavult iskolai végzettség korlátozza az elérhető állások körét, szűkíti a lehetőségeket. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy az alacsony iskolai végzettséggel is elérhető, de jobb minőségű (pl. magasabb bért vagy kedvezőbb munkakörülményeket feltételező) munkakörök esetén az állásokért folytatott harcban a magasabb végzettségűek, - pl. érettségizettek is – beszállnak, így még ezekről a munkaterületekről is kiszorulnak az alacsony képzettségű személyek.

Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Önkormányzatunk összesen 117 önkormányzati bérlakással rendelkezik. Ebből a komfort nélküli lakások száma összesen 21 db, melynek száma felújításokat követően folyamatosan csökken. Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító bérlakás nincs városunkba.

Az egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok száma folyamatosan csökken, 2008-ban 11 db, 2012-ben már csak 6 db ilyen ingatlan volt városunkban. Ezek jellemzően a zártkerti területen találhatók. Ebből a jelenlegi jogszabályok szerint elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások aránya kb. 50%.

A feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma 2008-ban 32 volt, 2012-ben 15. Pusztán a számadatokat vizsgálva csökkenés látható, de ismerve ezeket az eseteket elmondható, hogy a veszélyeztetett lakhatási helyzetek újratermelődnék. Sok az elavult állagú, idős ingatlan. A rosszul szigetelt, vizes házak és lakások akár csak minimál komfortot adó kifűtése annyiba kerül, mint egy két-háromszor akkora alapterületű, modern, jól szigetelt családi ház energiaszámlája. Az ilyen körülmények között élőknek se pénzük, se lehetőségük, sajnos néha már igényük sincs jobbra váltani.

A város önkormányzata a rendeletében meghatározott feltételeknek megfelelő, első lakáshoz jutó fiatal házasságokat – a város közigazgatási területén található ingatlan megvásárlása vagy építése esetén – támogatásban részesíti. A támogatást, mely 2011-ben 300.000 forint vissza nem térítendő és 100 ezer forint visszatérítendő részből állt, 8 fő vette igénybe. 2012-ben a 300 ezer forint összegű vissza nem térítendő támogatást 4 fő igényelte és kapta meg.

Az önkormányzat – helyi rendelete alapján – egyszeri, átmeneti segínyt biztosít azon rendkívüli élethelyzetbe került személyek, családok részére, akiknek a lakása elemi kár, önhibán kívüli meghibásodás miatt lakhatatlanná vált, illetve - akár átmenetileg is – de elveszítették a lakáshasználat jogát, hajléktalanná váltak.

E támogatás az adósság miatt kikapcsolt közüzemi szolgáltatás újbóli üzembe helyezéséhez is biztosítható, elsősorban természetbeni formában, az adott szolgáltatóhoz történő közvetlen utalással.

Az önkormányzati lakáshoz jutás többféle formában történik. A lakásgazdálkodást helyi rendelet szabályozza, mely kiterjed a bérbeadási feltételek és előírások mellett a kiadás elveire, a lakások állapotára, komfortfokozataira és bérleti díjaira egyaránt.

A lakások szociális elven történő bérbeadása esetén bizonyos feltételeknek megfelelő igénylők között a rendeletünkben meghatározott pontrendszer alkalmazásával sorrendet kell felállítani, és a bérlő kijelölésről a szociális feladatok ellátásában részvevő bizottság dönt.

A nem szociális alapon bére adható lakások bérlőkijelöléséről a polgármester dönt, melyről rendszeresen beszámol a Képviselő-testületnek, mint polgármesteri hatáskörben hozott döntéséről. Természetesen ez esetben is számos feltételnek kell megfelelniük a jelölteknek. E rendeletünk 2012 áprilisában került megalkotásra és kihirdetésre, mely egy korábbi elavult rendelkezés helyébe lépve, a lehető legegyszerűbbé és legobjektívebb elbírálásúvá tette a lakásgazdálkodást.

Az önkormányzat tulajdonában lévő lakásállománynak a kezelésére önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság került kijelölésre. A Kisújszállási Városgazdálkodási Kft. hivatott az ingatlanok átadását-átvételét intézni, az esetleges karbantartási, felújítási munkákat felügyelni, elvégezni, a lakásbérleti szerződéseket megkötni, a díjakat beszedni. Ezen feladatok elvégzésére és a lakások állapotának megőrzésére, javítására egy úgynevezett „LAJ” keret (lakásjavítási keret) áll rendelkezésükre, amit tulajdonképpen a beszedett lakbér

képez, tehát visszaforgatják teljes egészében a lakásgazdálkodásból származó bevételt a lakások karbantartására. Jelenleg folyamatban van egy kertes ház (a valamikor Tigris kaszinó, Móricz Zs. utca 17.) átalakítása, melyben három szoba-konyhás bérlakást alakítanak ki szintén a fent említett keretből megvalósítva.

A lakásgazdálkodást szabályozó rendeletben tekintve, hogy korábbi években nem történt lakbéremelés, 2012. decemberben a Képviselő-testület az infláció várható értékével, azaz 4,2 %-kal emelést hajtott végre, melyet idén januártól alkalmaztunk minden kategóriájú lakás tekintetében. Magasabb, esetlegesen rendszeres emelést nem célszerű esetünkben tervezni, mert sajnos ez idáig is sok kintlévőség, behajthatatlan követelés keletkezett, amiket nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem tud az ingatlankezelő társaság az adósoktól behajtani.

A lakások szinte évek óta teljes kihasználtsággal ki vannak adva. Városunk több részén is nehéz anyagi helyzet uralkodik, sok a munkanélküli és a segélyből élő, akiknek sajnos - a jelentkezők magas számából következtethetően – nem tudunk lakhatást biztosítani. Jelenleg nincs semmilyen elven kiadható lakásunk.

Városunkban közterületen élő hajléktalan nincs, bejelentett lakóhellyel nem rendelkező személy 2012-ben 5 fő volt. Azonban az ő lakhatásuk családon belül vagy egyéb módon megoldott.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve a lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás, mely a szociálisan rászoruló háztartások részére az általuk lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A támogatás megállapítására 2011 szeptemberétől kizárólag természetbeni formában kerül sor. A megállapított támogatást az igénybevevők azon rendszeres, lakásfenntartással kapcsolatos kiadásaihoz biztosítjuk – a szolgáltatóhoz való közvetlen utalással, illetve tüzelőutalvány formájában – amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. E támogatási formában városunkban közel 600 háztartás részesül.

A lakásfenntartási támogatás természetbeni formában való megállapítása és célzottan a szolgáltatóhoz való utalása elősegítheti a közüzemi hátralékok nagymértékű felhalmozódásának megelőzését, illetve a havi támogatás összegével csökken a támogatott háztartás lakaskiadásának mértéke.

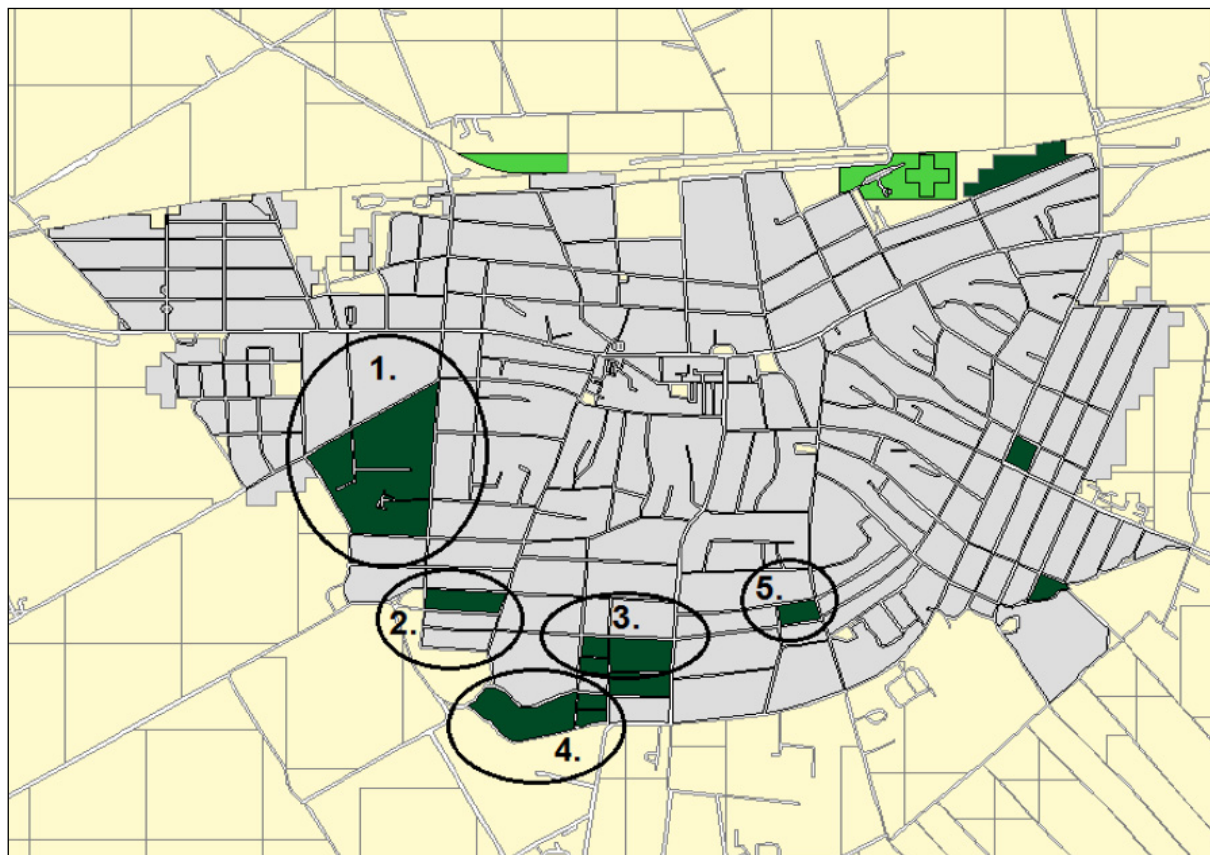
2015-ben február 28. napjával megszűnt a normatív lakásfenntartási támogatás igénybevételenek lehetősége. Helyette települési támogatás keretében, közszolgáltatások díjának támogatása elnevezéssel segít önkormányzatunk a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viselésében az előírt feltételeknek megfelelő háztartásoknak. Az ellátásra való jogosultság feltételei alapjaiban megegyeznek a normatív lakásfenntartási támogatásnál korábban előírtakkal. A támogatás továbbra is természetbeni formában, a közüzemi szolgáltatóhoz való közvetlen utalással segíti elő a közüzemi hátralékok felhalmozódásának megelőzését.

A 70. életévét betöltött, egyedül élő személyek részére nyújt segítséget önkormányzatunk a hulladékszállítási díj átvállalásával, melynek keretében azoknak, akiknek jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát, megtéríti a közszolgáltatónak havonta a rendelkezésre állási díját, illetve évi 12 alkalommal az ürítés díját.

Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folyamatos újratermelődése.

Telepek, szegregátumok helyzete

A KSH által adott adatszolgáltatás a népszámlálási adatokat apró lakótömbökre vonatkozóan is elemezte.

Mutató megnevezése	Kisújszállás összesen*	1. szegregátum (Csorbai út - Téglagyári út - Kígyó u. - foldút)	2. szegregátum (Jókai u. - Petőfi u. - Gilányi u. - Téglagyári u.)	3. szegregátum (Bajcsy - Zs. u. - Kossuth L. u. - Váci M. u. - Lomb u. - Hársfa u. - Gaál K. u.)	4. szegregátum (Óvárosi telep - Rózsa u. - Lomb u. - Tulipán u. - foldút)	5. szegregátum (Győri u. - Vásár u. - Ady E. u. - Rovid u.)	Csorba (Külterület)
Lakónépesség száma	11397	175	64	90	79	71	59
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,1	10,3	15,6	25,6	29,1	25,4	13,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	60,5	25,7	71,9	66,7	57,0	62,0	76,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,4	64,0	12,5	7,8	13,9	12,7	10,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	16,7	62,2	43,5	48,3	60,0	45,5	46,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,9	2,0	5,1	4,8	0,0	5,0	0,0
Lakásállomány (db)	4728	12	22	21	20	16	22
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	14,4	16,7	9,1	23,8	30,0	31,3	40,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	44,2	84,4	65,2	66,7	80,0	72,7	71,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	12,3	53,3	37,0	40,0	57,8	38,6	33,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	51,7	14,5	33,3	32,8	18,0	27,3	28,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	43,4	53,3	52,2	48,3	68,0	59,1	60,0
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	11739						
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	44,1	87,5	50,0	55,0	88,9	66,7	100,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	58,3	94,9	56,3	65,6	70,9	66,2	57,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,8	11,1	42,9	35,5	60,9	50,0	48,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	8,8	11,1	32,1	16,1	43,5	20,8	36,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükség-lakások aránya a lakott lakásokon belül	12,9	16,7	9,5	23,8	31,6	31,3	40,0
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,5	16,7	14,3	4,8	21,1	0,0	50,0

Kisújszállás szegregátumainak meghatározásához KSHI által készített táblázat
 Forrás: 2011. évi népszámlálás

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30 % feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

A szegregáció veszélyének leginkább kitett rész az úgynevezett Óváros. E városrész nagyjából roma nemzetiségű lakosság által lakott. Az óváros területén a 2001- es népszámláláskor 328 fő élt, 101 lakásban. A lakások közül 15 a tömböt határoló utcák mentén található. A többi lakás egy dombos, több helyen mély fekvésű- vízállásos területekkel szabdalt gyepes-fás területen található. Az épületek „úszó” telkeken helyezkednek el. Az egyébiránt szép természeti környezetben, város szélén található területen rendkívül rossz állapotú, komfort nélküli, kicsi épületek találhatók szabálytalanul elhelyezkedve, főként a magasabb tereppontokon. A népszámlálás óta eltelt 12 év alatt sok épületet lebontottak, lakóik önkormányzati bérlakás építési akció keretében a város más részeire költöztek át. Ma már csak 10 lakóépület található itt, mind a 10 árammal ellátott, az alapozással nem rendelkező lakások száma 7, 1 lakás ellátott vezetékek ivóvízzel. Közvetlen kapcsolata van a várossal (önkormányzati burkolt út), ezáltal valamennyi fellelhető szolgáltatást igénybe tudják venni a telepszerű környezetben élők is.

Az adattábla alapján, a belterületen lévő 5 szegregátumon kívül, szegregáció veszélyének van kitéve két, Kisújszállás közigazgatási területén lévő külterületi lakott terület is. A területszervezési eljárásról szóló 321/2012. Korm. rendelet alapján elkülönült településrész: Márialaka és Csorba.

„Csorba” külterületi lakott hely

„Márialaka” külterületi lakott hely

A belterülettől mintegy 14 km-re délkeletre található Márialaka. A rendszerváltást megelőzően virágzó gazdaság volt, jelenleg 22 lakóépülettel. Lakossága 50 fő, melyből 40 felnőtt és 10 gyermekkorú. A Kisújszállás-Dévaványa közlekedési út mellett fekszik, ezért a belterülettel való kapcsolata, közlekedési viszonyok megfelelőek. Ivóvíze alkalmatlan emberi fogyasztásra, ezért az illetékes hatóság átmenti ivóvíz-minőségű vízzel történő ellátására kötelezte az önkormányzatot.

Csorba Kisújszállástól délnyugatra helyezkedik el, mintegy 13 km-re a város belterületi határától. Megközelítése autóval, helyközi járatú autóbusszal lehetséges, azonban az oda vezető – állami tulajdonú – út rendkívül rossz állapotú, és a családok rendkívül rossz anyagi helyzete miatt nincs saját gépjárművük. A helyközi autóbuszjáratot szervező közlekedési cég az elmúlt években a körülményekre való hivatkozással több alkalommal is kilátásba helyezte a járat megszűnését, de minden alkalommal sikerült a tárgyalásokat úgy alakítani az önkormányzatnak, hogy ettől a szándékától – ha ideiglenesen is, de - elállt a cég és a járatok számát csak kis mértékben csökkentette.

2013. februárban az önkormányzat pályázatot nyújtott be az ÉAOP-5.1.1/C-12 kódszámú „Lakhatási integrációt modellező szociális célú település-rehabilitációs kísérleti projektek megvalósítására” című pályázati kiírásra. A projektkezelésben meghatározott cél volt, hogy a Csorbán rekedt lakosokat Kisújszállás belterületére költöztessük önkormányzati szociális bérakásba. A városban lakhatási problémáik mellett elhelyezkedési és szolgáltatások igénybevételének lehetőségeik is javulhatnak. Pályázatunkat sajnos nem támogatták, fellebbezésünk elbírálása folyamatban van. A pályázat előkészítésekor a településrészen élők helyzetét és igényeit felmértük.

Csorbán jelenleg 20 család él, 53 főből 8 gyermek, 38 fő aktív korú, 7 fő nyugdíjas. Az aktív korú lakosság iskolai végzettsége kirívóan alacsony, hisz a 38 főből 23 fő csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik, amely 60,5%-os arányt jelent, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik 25 fő, amely az aktív korú lakosság 65,8%-a. Csorbán semmilyen jellegű szolgáltatás, azaz sem közigazgatási, egészségügyi, szociális, kereskedelmi szolgáltatás nincs. A járdák és a közművezetékek magántulajdonba vannak. Az épületek az 1950-es években épültek, nagyobb részt kistéglából, kisebb részt vályogból. Legtöbbjük alap nélküli, ezért rendkívül nagy problémát jelent az épületek felvizesedése, penészedése. Vezetékes gáz, telefon egyik házban sincs, vezetékes víz az ingatlanok felébe van bevezetve, a fűtés egyedileg megoldott. Elektromos hálózatra valamennyi ingatlan rá van kötve. A fentiek alapján kijelenthető, hogy Csorba szegregátumnak minősül. A csorbai lakosok igényének kérdőíves felmérése szerint indokolt és szükséges a csorbai telep felszámolása.

A 2011. évi népszámlálási adatok ismeretében Márialaka lakónépességének száma nem éri el az 50 főt, így hivatalosan nem felel meg a szegregátumba sorolás kritériumainak. Az önkormányzat ettől függetlenül mindkét településrészen élők számára biztosítani szeretné a megfelelő színvonalú életkörülményeket biztosító lakhatási körülményeket, melyhez folyamatosan keresi a pályázati forrást.

A táblázatokat tanulmányozva a terület egységekkel kapcsolatosan fontos megállapítások tehetők, melynek tanulságait az önkormányzati döntések során is érdemes figyelembe venni. A mutatószámok jelentős problémahalmazódása (a táblázat 10 értékelő sorából legalább 5 esetben lényegesen az átlagnál rosszabb helyzet tapasztalható) a B3, C3, E1, E2 terület egységekben tapasztalható.

Ennek következtében megerősítést nyert, hogy az Óváros és a Bittnerfalva esetében helyes kiindulási feltételezés volt az antiszegregációs intézkedések előirányzása. Az A3 –jelű Szabadságtéri lakótelep szinte minden mutatójában az átlagnál kedvezőbb képet mutat. Az E1 és E3 jelű (Sóhaj és Dühöngő nevű) városrészek azonban a városi átlagnál sok szempontból nehezebb helyzetben vannak. Ez utóbbi területek esetében az alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül pedig a városi átlagnál lényegesen kedvezőtlenebb.

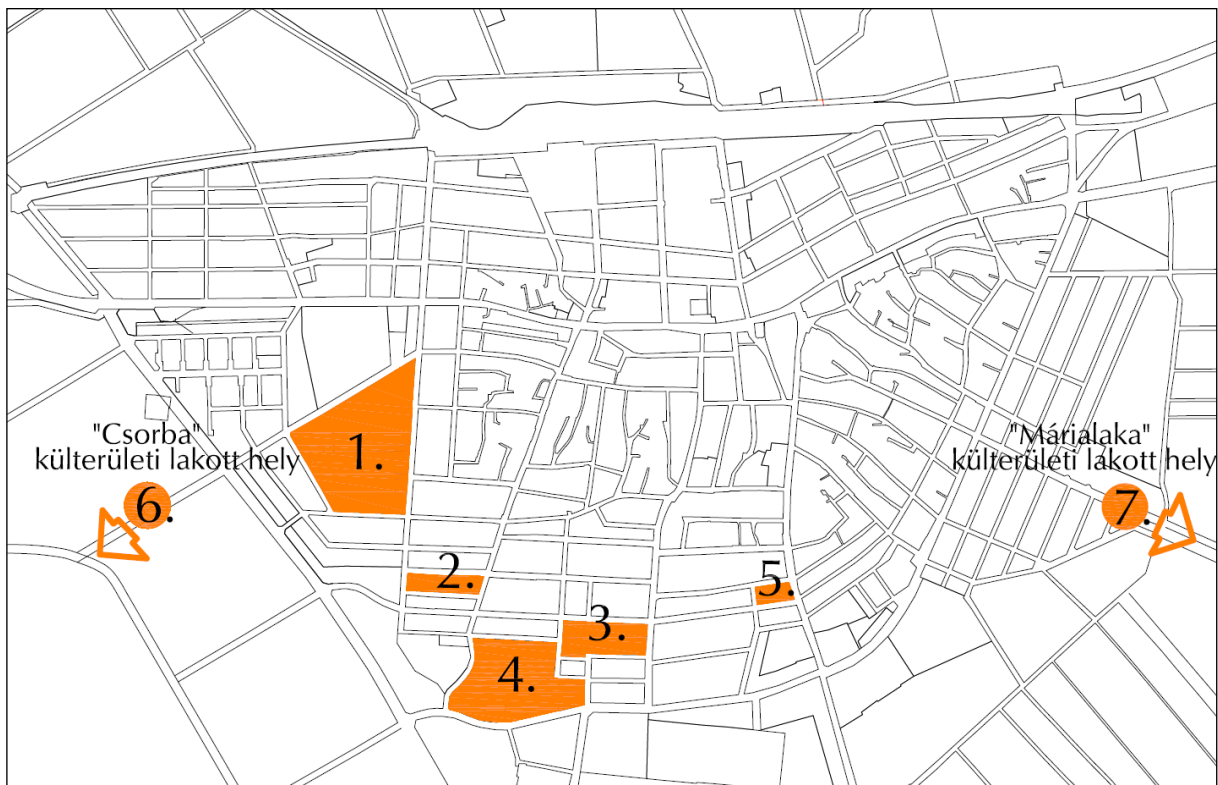
Utóbbi két területegység esetében rendkívül fontos a lakások komfortfokozatának javítását elősegíteni, valamint kiemelt figyelmet fordítani az itt élők foglalkoztatottsági szintjének emelésére.

Az integrált városfejlesztési stratégia kiemelten foglalkozik az Óvárosi teleppel. A 2022-ig terjedő időszak egyik akcióterületként is kijelölt „C-I.”- jelű fejlesztési terület.

A szegregáció veszélyét jelző mutatószámoktól függetlenül, más kedvezőtlen adottságok miatt az A3- jelű területegységgel (Szabadságtéri lakóteleppel) és a B3-jelű területegységgel (Bittnerfalu-val), külön is foglalkozik a városfejlesztési stratégia.

4.2. ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI JAVASLAT

Anti szegregációs intézkedési javaslat kidolgozása szükséges azokra a területekre, ahol a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 30 % feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Ezen felül „Márialaka” külterületi lakott helyet is szegregált területnek tekinti az IVS, mert egyedül a 47 fős népességszám az a mutató, amely elmarad az előírás szerinti értéktől. (50 fő)

**Az 1. –jelű városrészben tervezett antiszegregációs intézkedések:
(Csorbai út- Téglagyár utca- Kígyó utca közötti terület)**

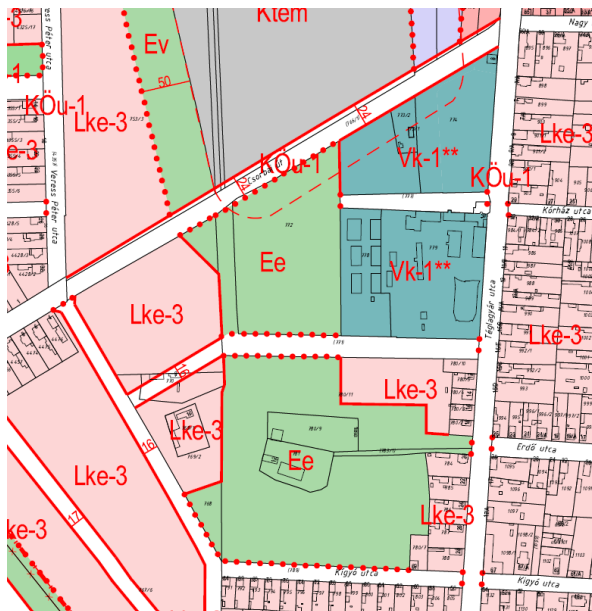
A területegység lakónépessége 175 fő, ami az itt működő bentlakásos szociális otthon miatt éri el ezt a számot.

A hatályos településrendezési terv a területegység jelentős mértékű fejlesztését irányozza elő, melynek várhatóan pozitív hatása lesz az itt élők számára is.

A szociális otthon fejlesztését és apartman házzal való bővítését tervezi az önkormányzat. a területegység nyugati oldalán és a szociális otthon déli oldalával szemközti területen új lakóterület került kijelölésre.

A terület belsejében lévő néhány rossz állagú lakóépület (egykori tanya) elbontásra kerül, és pihenőerdő – parkosított terület kerül kialakításra. A felszámolásra kerülő épületek helyett, a területen belül csereingatlant kíván az önkormányzat biztosítani.

A területegység tervezett jelenetős mértékű fejlesztése, munkahely teremtés, kulturált környezet, új lakások épülése a terület szegregáltságának megszűnését is eredményezni fogja.

Az 2, 3, 4. –jelű városrészekben tervezett antiszegregációs intézkedések:

(2: Jókai- Petőfi- Gilányi- Téglagyár utcák közötti terület

3: Bajcsy-Zsilinszky- Kossuth Lajos- Váci Mihály- Hársfa- Gaál Kálmán közötti terület

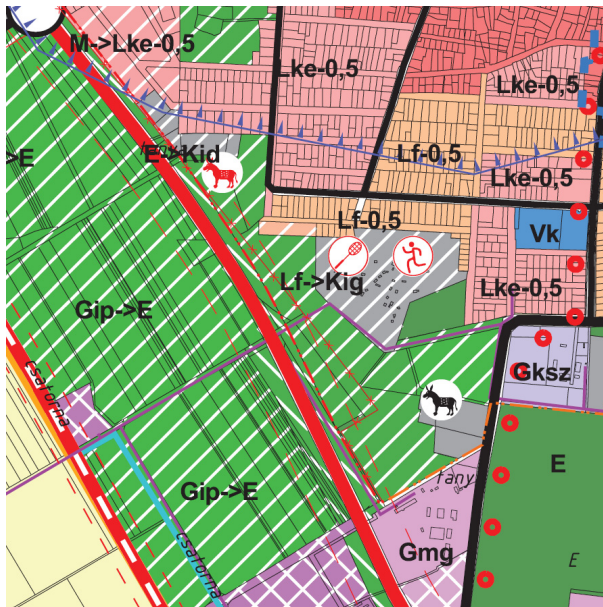
4: Óvárosi telep- Rózsa utca- Lomb utca- Tulipán utca közötti terület)

A területegységek lakónépessége:

2. terület: 64 fő.

3. terület 90 fő

4. terület 79 fő

Mindhárom szegregált (szegregáció veszélyének kitett) terület a város déli úgynevezett óvárosi részén található, hátrányos helyzetük egymással szorosan összefügg és a szegregált helyzet feloldására irányuló intézkedések is együttesen fogalmazhatók meg.

Az Óvárosban tervezett intézkedések a szűkebb környezetére is pozitívan hatnak. Egyrészt új munkahelyek jönnek létre, másrészt a város idegenforgalmi jelentőségű, sokak által látogatott, pihenő és rekreációs centrumává válik.

Az óváros területén a 2001- es népszámláláskor 328 fő élt, 101 lakásban. **A 2011. évi népszámláláskor 79 fő élt itt, 20 lakásban.** A lakások egy része a tömböt határoló utcák mentén, a többi lakás egy dombos, több helyen mélyfekvésű- vízállásos területekkel szabdalt gyepes-fás területen található. Az épületek „úszó” telkeken helyezkednek el. Az egyébiránt szép természeti környezetben, városszálen található területen rendkívül rossz állapotú, komfort nélküli, kicsi épületek találhatók szabálytalanul elhelyezkedve, főként a magasabb tereppontokon. A népszámlálás óta eltelt évek alatt sok épületet lebontottak, lakóik önkormányzati bérlakás építési akció keretében a város más részeire költöztek át. Ma már csak mintegy 20 lakóépület található itt.

Az önkormányzatnak szándékában áll tovább folytatni a 10-15 **évvel ezelőtt** már pályázatok által is támogatott önkormányzati bérlakás-építési akciókat. Ennek keretében lehetőséget kíván biztosítani az itt élőknek megfelelő színvonalú lakásokba való átköltözésre. Az Óváros területét, a déli szomszédságban található, idegenforgalmi fejlesztésre szánt Horváth- tanya funkciójához is szervesen hozzákapcsolva Lovas- ligetté kívánja átalakítani.

A környezet táji értékeit meghagyva egy gondozott zöldterület, liget lesz itt kialakítva. A terület északkeleti részén a város vízrendezési terve szerint záportározó **lett** kialakítva, ahol **a későbbiekben** csónakázó tó funkció is megvalósítható.

E területre kerülne át az extrém sportpálya, jelentős bővítéssel kiegészítve, és egy kerékpáros ügyességi pálya is kialakításra kerülne. A terület fő funkcióját természetesen a lovaglási lehetőség jelentené. Az itt lévő szigetszerűen elhelyezkedő apró épületek helyett léptékével megegyező épületek létesülnek, idegenforgalmi- turisztikai céllal. A jelenleg itt élők lehetőséget kapnának akár ezekben a házakban, vagy a terület szélén létesülő épületekben új otthonra találni, amennyiben a lovas-liget által teremtett új munkalehetőségek valamelyikével élni kívánnak.

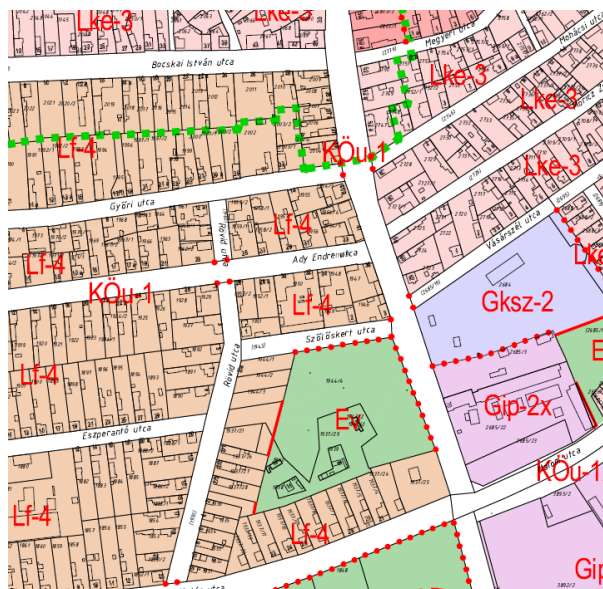
A munkalehetőséghez képzési lehetőséget is biztosítani kíván az önkormányzat. (Parkrendezés, kertészeti, karbantartási munkák, vendéglátóipari- szolgáltatási- szálláshely- szolgáltatási tevékenységek, lovagláshoz, állattartáshoz kapcsolódó munkák, népművészeti – kulturális tevékenység.)

2015- 2020 között, a pályázati lehetőségekhez is igazodva, az antiszegregációs feladatok részeként elhatározott Önkormányzati bérlakás-építési akciókat a következő területeken javasolt megvalósítani.

- 1.) Kígyó utca nyugati irányú tervezett továbbépítésével kialakuló új lakóterületen (6 lakás)
- 2.) Gaál Kálmán utca nyugati oldalán meglévő lakótelkek folytatásaként (6 lakás)
- 3.) Közraktár út- Csorbai út találkozásánál lévő önkormányzati tulajdonú ingatlanon (4 lakás)

Az 5. –jelű városrészekben tervezett antiszegregációs intézkedések: (Győri- Vásár- Ady Endre- Rövid utcák közötti terület)

A terület egység lakónépessége 71 fő. Lakások száma 16 db.

Az egyetlen, viszonylag kis kiterjedésű lakótömb sajátos problémája a sűrű beépítésből adódik. Egy-egy családiházas beépítésű ingatlanon több lakás (szükség lakás) is található. A kialakult állapot összefügg a déli szomszédságban lévő Szőlőskert- Vásár- Határ- Rövid utcák által határolt, részben roncsolt rendezésre váró, illetve korábbi lakásépítési akcióval érintett terület rész problémáival.

A szegregáció megszüntetése a szükséglakások felszámolását, és ennek feltételül önkormányzati bérlakások építését kívánja meg. Az önkormányzati bérlakások létesítése a városban meglévő, egy nagyobb számú üres lakások megvásárlásával, felújításával oldható meg legcélszerűbben, leggazdaságosabban.

A terület déli szélének közelében lévő, beépítetlen terület rendezése, részben beépített területként való hasznosítása, részben gondozott, parkosított területté alakítása a környezet minőségét is javítani fogja.

**Az 6, 7. –jelű városrészekben tervezett antiszegregációs intézkedések:
(6: „Csorba” külterületi lakott hely, 7: „Márialaka” külterületi lakott hely)**

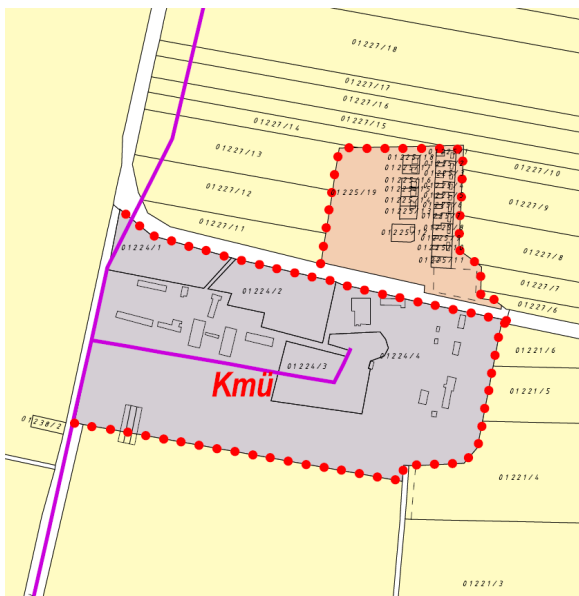
A területegységek lakónépessége (2011. évi népszámlálási adat):

6. terület: 59 fő.

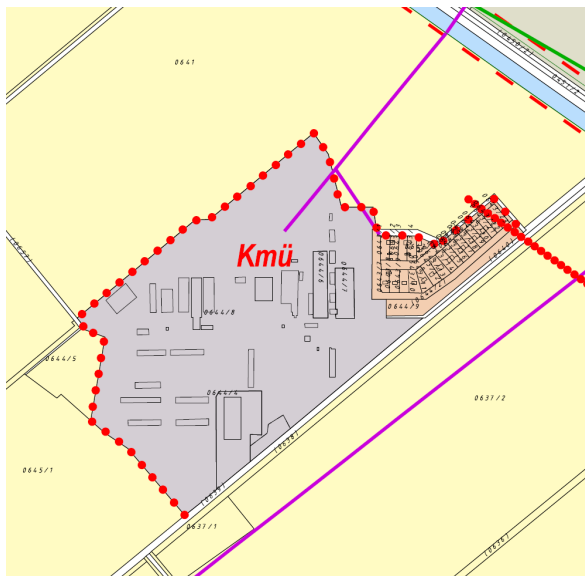
7. terület 47 fő

Meghatározott cél, hogy a Csorbán és Márialakán rekedt lakosok Kisújszállás belterületére költözzenek, önkormányzati szociális bérlakásba. A városban a lakhatási problémáik mellett elhelyezkedési és szolgáltatások igénybevételének lehetőségeik is javulhatnak.

A pályázat előkészítésekor a településrészen élők helyzete és igényei is felmérésre kerültek.

Csorbán jelenleg 20 család él, 53 főből 8 gyermek, 38 fő aktív korú, 7 fő nyugdíjas. Az aktív korú lakosság iskolai végzettsége kirívóan alacsony, hisz a 38 főből 23 fő csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik, amely 60,5%-os arányt jelent, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik 25 fő, amely az aktív korú lakosság 65,8%-a. Csorbán semmilyen jellegű szolgáltatás, azaz sem közigazgatási, egészségügyi, szociális, kereskedelmi szolgáltatás nincs. A járdák és a közművezetékek magántulajdonba vannak. Az épületek az 1950-es években épültek, nagyobb részt kistéglából, kisebb részt vályogból. Legtöbbjük alap nélküli, ezért rendkívül nagy problémát jelent az épületek felvizesedése, penészedése. Vezetékes gáz, telefon egyik házban sincs, vezetékes víz az ingatlanok felébe van bevezetve, a fűtés egyedileg megoldott. Elektromos hálózatra valamennyi ingatlan rá van kötve. A fentiek alapján kijelenthető, hogy Csorba szegregátumnak minősül.

Márialakának jelenleg 47 lakosa van, melyből 10 gyermek, 31 fő aktív korú, 6 fő nyugdíjas. Az aktív korú lakosság iskolai végzettsége kirívóan alacsony, hisz a 31 főből 14 fő csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik, amely 48 %-os arányt jelent, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik 15 fő.

Márialaka külterületi lakott helyen az út, járda és a közvilágítás az önkormányzaté, az áramot itt az EON szolgáltatja, a buszközeledés kedvezőbb, mint a Csorba nevű településrészen. Hátrány, hogy ásványvizet szükséges az önkormányzatnak kiszállítani, mert az egészséges lakosság ivóvízellátás más módon nem biztosítható. Itt is bizonytalan a vezetékes vízellátás, amellyel fürdenek és mosnak. Az itt lakók is nehezen jutnak munkához, mert csak helyközi járatok érintik ezt a településrészt.

A 2011. évi népszámlálási adatok ismeretében Márialaka lakónépességének száma nem éri el az 50 főt, így hivatalosan nem felel meg a szegregátumba sorolás kritériumainak, de problémái és a megoldás módja azonos a Csorbai településrésszel.

A csorbai és márialakai lakosok igényének kérdőíves felmérése szerint indokolt és szükséges a két külterületi lakott hely felszámolása.

A projekt keretében az arra felkészített családok kiköltöztetése valósulna meg, a település integrált lakókörnyezetébe szociális bérlakás építése/vásárlása/ kialakítása által, az akcióterületen a lakhatásra nem alkalmas lakóépületek megszüntetésével, bontásával összekapcsolva, aminek célja a szegregátum népességszámának csökkentése és ezáltal a szegregáció mértékének oldása. Az infrastrukturális beavatkozás mellett kötelezően megvalósítandóak úgynevezett soft tevékenységek is, úgy mint szociális munka lehetőségének biztosítása, felnőttképzés, foglalkoztatás, munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése, gyermekek nevelési-oktatási intézményen kívüli fejlesztése, közösségfejlesztés.

Céljait tekintve átfogó megoldást a két szegregátum felszámolására és az ott élők integrálására jelenthet. A foglalkoztatás terén jelen projekt összekapcsolható lehet a szociális szövetkezetek létrehozása és foglalkoztatás szervezése tárgyú pályázattal is.

5.

STRATÉGIAI FEJEZET

5. STRATÉGIAI FEJEZET

5.1. KISÚJSZÁLLÁS VÁROS JÖVŐKÉPE

Kisújszállás alföldi kisváros, hangulatos kertvárosi arculattal, műemlék jellegű városközponttal, a város jelenleg hagyományos mezőgazdasági, kiskereskedelmi gazdasági struktúrával rendelkezik.

A jövőkép kialakításakor figyelembe kell venni, hogy Kisújszállásnak egyrészt meg kell találnia a helyét a napjainkban alakuló kistérségi hálózatban, másfelől a hasonló tulajdonságokkal rendelkező környező települések mellett specializálódnia kell egyes feladatokra.

Általánosan megfogalmazott cél: Kisújszállás **élhetőbb, mezőgazdasági kisváros** jellegét megőrizni, erősíteni. Azonos hangsúly esik mindhárom, a várost leíró jelzőre:

- Élhetőbb – elsődleges célcsoport a város lakossága, a fejlesztés iránya a helyi anyagi és humán közszolgáltatások színvonalának emelése; másodlagos célcsoport a nem állandó lakosok; a fejlesztés iránya a turisztikai szálláshelyek és szolgáltatások.
- Mezőgazdasági – a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek mellett, helyett speciális termékek előállítása és az erre kiépülő feldolgozóipar kialakítása; a folyamat támogatása.
- Kisváros – összekapcsolódik az élhetőség fogalmával, itt a hangsúly a kellemes környezet kialakításán van, a célcsoport a turisták; ötvözni kell a városi és a falusi jelleg előnyeit (közlekedési csomópont, könnyű megközelíthetőség, de nyugodt, pihenésre alkalmas környezet).

Az egyes fejlesztési irányokat tovább finomítja a célcsoportok piaci igényeknek is megfelelő meghatározása, valamint a város jelenlegi intézményrendszere.

Kisújszállás olyan város, ahol jó élni, ami perspektívákat nyújt a fiatalok számára.

Fejlődő oktatási és kommunális infrastruktúrája, megközelíthetősége miatt nem kevésbé vonzó a lakosság, illetve a befektetők számára, mint a konkurens települések.

A környező, gyógy- és wellnesssturizmusban érdekelt városokkal szoros szövetségben kínálja egyedi szolgáltatásait, ezáltal kedvelt turisztikai célpont.

5.2. FEJLESZTÉSI CÉLOK A VÁROSRA ÉS VÁROSRESZEREKRE

5.2.1. A NAGYTÁVRA (15-20 ÉVRE SZÓLÓ) VÁROSFEJLESZTÉSI CÉLOK:

Kisújszállás jövőképe, valamint a város előtt álló kihívások alapján kijelölhetők a település gazdasági-társadalmi fejlesztésének legátfogóbb stratégiai céljai, valamint a hozzájuk tartozó részcélok. Kisújszállás hosszú távú, **átfogó célkitűzése** a fejlesztési elképzelések kapcsán a következő:

Kisújszállás városának vonzóbbá és élhetőbbé tétele a lakosság életminőségének emelése érdekében

Az átfogó cél a település helyzetét figyelembe véve **részcélokra** bontható le.

- Kommunális infrastruktúra fejlesztése
- Oktatási infrastruktúra fejlesztése a humán erőforrás versenyképességének javításával
- Városrehabilitáció, hagyományőrzéssel, élhetőbb, pihenőváros kialakítása
- A gazdaság versenyképességének fejlesztése, kiemelten az energetikai fejlesztések, a környezetvédelem előtérbe helyezésével, az infrastruktúra minőség javításával.

A kommunális infrastruktúra fejlesztése:

A színvonalas kommunális infrastruktúra a magas szinten urbanizált települések egyik fő jellemzője és vonzereje. Olyan alapfeltétel, ami minimálisan szükséges ahhoz, hogy a lakosság pozitívan gondoljon a településre, a befektetők pedig biztonságosnak tartsák. A magas színvonal tehát még motivációt nem jelent, azonban hiánya markánsan hozzájárul a kvalifikált szakemberek elvándorlásához.

Az oktatási infrastruktúra fejlesztése a humán erőforrás versenyképességének javításával:

A magas szintű oktatási infrastruktúra a település hosszú távú versenyképessége szempontjából nélkülözhetetlen. A tudás alapú gazdaságban a legnagyobb érték a humán erőforrás, az egyén kompetenciái. Alapvetően ezeken múlik nem csak egy térség gazdagsága, de az egyén jóléte is. Egyértelmű tehát, hogy az oktatás színvonala kiemelt szempont a szülők szemében; ennek olyan szintet kell elérnie, hogy a fiatalok ne kerüljenek hátrányba a nagyobb településeken tanuló társaikkal szemben. Az igényes környezetben lévő, korszerű oktatási intézmények tehát szintén alapelvárásként fogalmazódnak meg.

A [Móricz Zsigmond Református Kollégium, Gimnázium, Szakközépiskola és Általános Iskola Arany János Általános Iskola Tagintézmény](#) központi épülete közel 40 éves. A rekonstrukcióra statikai felülvizsgálat kötelezi az intézményt, mely ugyanakkor építészeti nem képes teljesíteni a modern elemi iskola követelményeit (pl. akadálymentesített környezet).

Az óvoda épületei több mint 40 évesek, érdemi felújításon azóta szintén nem estek át. Két tagintézmény már balesetveszélyes állapotban van.

Kisújszálláson is komoly nehézséget jelent, hogy a képzési rendszer nem illeszkedik a munkaerőpiac követelményeihez. A probléma megoldását jelentheti egy ún. foglalkoztatási paktum, egy megállapodás az oktatási intézmények, a legfőbb foglalkoztatók, a közigazgatási szereplők és egyéb érdekelték között, melyben lefektetik a munkaerőpiac szükségleteit, a szükséges egyéni kompetenciákat, és, hogy az iskolák ezek átadását tekintik céljuknak (pl. szakképzési szerkezet és tananyag igényeknek megfelelő kialakítása).

Városrehabilitáció, hagyományőrzéssel, élhetőbb, pihenőváros kialakítása:

Az igényes belváros a település egyik legfontosabb vonzó tényezője, mind a lakosok, mind pedig a turisták számára (nem véletlen, hogy az utóbbi évtizedben gyakorlatilag valamennyi megyei jogú város főtere, szigorúan vett belvárosa megújult). A rendezettség kisugárzik az egész városra (főleg a kisebb települések esetében), emelve a lakók életminőségét, formálva a településsel kapcsolatos attitűdjüket, azzal kapcsolatban tanúsított magatartásukat.

Kisújszállás és a környező városok kiváló gyógyvízzel rendelkeznek, nyugodt, kisvárosias hangulatuk miatt pedig ideális helyszínei a pihenésre, gyógyulásra vágyóknak.

További előny, hogy az egyes települések gyógyvizei eltérőek, így a térség együttesen képes komplex szolgáltatást nyújtani.

A strand felújítása és a belváros rehabilitációja tehát legalább annyira szolgálja a turizmus fejlesztését, mint a lakosok helyben tartását.

Egy magát jól élhető városként pozicionáló település esetében alapvető, hogy színvonalas lehetőséget nyújt a legnépszerűbb sporttevékenységek végzésére.

Fontos, hogy a nagy volumenű fejlesztéseket professzionálisan megtervezett és végrehajtott marketingtevékenység kísérje. A környező városokkal közösen meg kell határozni a térség arculatát, üzenetét, valamint az egyes települések specifikumait, és mindezt egységesen kommunikálni a lakosok és potenciális turisták részére.

Elsősorban az EU támogatásával szükséges megoldani azokat a főként a beépített városrészekben szükséges fejlesztéseket, amelyek magánvállalkozásban nyereségesen nem valósíthatók meg, ugyanakkor alapvetőek a gazdaságfejlesztési és környezetminőség-fejlesztési követelmények tekintetében.

A gazdaság versenyképességének fejlesztése, kiemelten az energetikai fejlesztések, a környezetvédelem előtérbe helyezésével, az infrastruktúra minőség javításával:

A település életében mindig is fontos szerepet töltött be a mezőgazdaság, mind gazdasági, mind foglalkoztatási szempontból ezért átalakítása, jövedelmezőségének serkentése fontos kérdés. A kistérségi területfejlesztési koncepció is nevesít néhány területet, melyek a mezőgazdaság átalakítását jelenthetik (pl. biogazdálkodás kialakítása, energetikai hasznosítású növénytermesztés), azonban bizonyosan szükséges a helyi gazdaság további diverzifikálása, erősítése. A birtokszerkezet elaprózott, mely csökkenti a termelékenységet. Emiatt fontos kérdés a birtokszerkezet átalakítása. Továbbra is fontos, fejlődő termelési ága a mezőgazdaságnak a rizstermelés, a halgazdaság.

Mivel a városban lévő ipar elsősorban a mezőgazdasághoz kötődik, a fejlett területek ipari berendezkedésétől emiatt nagyban különbözik. A város jövedelemtermelő képességének növelése ezért nagymértékben függ attól, hogy a jövőben az iparnak milyen ágazatait lesz képes a város idecsábítani; nagy szükség lenne ugyanis a fejlett technológiájú, nagy termelési értékű vállalkozások meghonosítására a térségben. Ennek szükségessége a Karcagi kistérség területfejlesztési koncepciójában is szerepel, első prioritásként a térségi gazdaság versenyképesség javítását jelölve meg.

Ennek érdekében a jelenlévő kis- és középvállalkozások technológiai javítását, vonzó infrastrukturális és vállalkozói környezet kialakításával a befektetői tőkeáramlás segítését, illetve olyan ipari húzóágazat megteremtését jelöli ki fő intézkedési területekként, amelyek a gazdasági termelőképesség növelése mellett jelentős számú új munkahelyet képesek teremteni. Ugyanakkor nagyon fontos kiemelni, hogy a jelentősebb ipari ágazatok idecsábításában a munkaerő képzettségi szintjének is nagy szerepe van; ezért az oktatás átalakítása elengedhetetlenül szükséges feladat.

A tercier szektorban tevékenykedő vállalkozások legnagyobb számban kereskedelmi cégek; közülük elsősorban közepes méretű multinacionális vállalatok jelentek meg a piacon. Ugyancsak nagy számban találhatók a városban gazdasági szolgáltatáshoz, ingatlanpiachoz kapcsolódó vállalkozások. A turizmusfejlesztési igényeket figyelembe véve a turizmushoz kapcsolódó cégek, illetve a kereskedelmi szálláshelyek száma [továbbra is kevés, ezért ezeket szükséges fejleszteni](#).

A kistérségi területfejlesztési program a turizmus fejlesztése mellett a térségen belüli kohézió erősítését is szeretné elérni, ennek érdekében kimondja, hogy a térség településeinek a jövőben szorosabbra kellene fűzni kapcsolatukat. A fejlesztési területek között a kerékpáros, valamint a lovasturizmus, a sport- és gyógyturizmus, illetve a kulturális turizmus egyes szegmensei szerepelnek.

Az energetikai fejlesztések részben a költséghatékonyabb működést, vagyis átfogó célként az olcsóbb államot, részben pedig a lakosság növekvő környezeti érzékenységét is szolgálják. A modern alkalmazott technológia a már bemutatott áttéteken keresztül növeli a lakosok elégedettségét, életminőségét.

A középületek fűtési rendszereit 2008-ban [a Szemünk Fénye program keretében az önkormányzat korszerűsítette](#). Érdemi megtakarítást nem sikerült elérni és bérleti konstrukcióban megvalósított uniós támogatású fejlesztés után fizetendő bérleti díjat 2018-ig [fizeti az önkormányzat, de a rendszerek üzembiztossá váltak](#).

Az energetikai fejlesztések területén jó adottságot jelent a város számára a termálvíz energetikai hasznosítása.

Kisújszállás városi közintézmények villamos energia ellátó rendszerének korszerűsítése megújuló energiaforrások (nap- és szélenergia, [kísérőgáz, esetleg biomassza](#)) felhasználásával, amelynek keretei között a városi közintézmények villamosenergia ellátó rendszerének korszerűsítését oldhatná meg az önkormányzat, így ezen rendszerek korszerűbbé és gazdaságosabbá tehetők.

A beruházás során az EON hálózatról ellátott elektromos üzemű berendezések (világítótestek, melegvíz bojlerok, fűtőtestek) üzemeltetését, megújuló energiaforrások (napelemek, szélenergiák) által termelt villamos energiával lehetne helyettesíteni, az időszakosan keletkező plusz energiát pedig betáplálni az EON hálózatra, amely többletbevételt jelenthetne az önkormányzat számára.

Kisújszállás gazdasága olyan kistérségi keretbe szerveződik, ahol a város fejlesztései a szomszédos települések érdekeit, fejlesztési törekvéseit érzékenyen érinthetik. A nagytávra szóló fejlesztési döntéseknél a műszaki-gazdaságossági megalapozás mellett a térségi fejlesztési törekvésekkel történő összehangolás alapvető követelmény.

A város nagytávú fejlesztése során három egymást kiegészítő gazdaságfejlesztési folyamat hálózatba szervezése szükséges. Mindhárom csak [járási](#) illetve [megyei](#) szinten értelmezhető.

A legfontosabb a helyi gazdálkodás meghatározóan önkormányzati vállalkozás keretében történő fejlesztése, bizonyos szektorokban nagyobb térségbe nyúló piacokkal. A kistérségi termelő vállalkozások működésének minimális biztonsági szintjét ezek biztosítják. Ezeknek a vállalkozásoknak fel kell készülniük az EU mezőgazdasági és vidékfejlesztési politika változására, és hálózati összefogással piacaikat vissza kell szerezniük a logisztikai, környezetvédelmi szempontból nem fenntartható piaci rendszerből. Ilyen értelemben kaphat jelentőséget pl. a halgazdaságok piacszerzésének támogatása. A gazdaságfejlesztési folyamatnak ki kell terjednie az oktatási piacon minőségmeghatározó helyi szellemi központképzés területére. Az önkormányzatok szerepe ilyen tekintetben meghatározó. Az integrált városfejlesztési stratégiáknak mindhárom hálózat számára lényeges, városrész-jellegekhez kapcsolódó fejlesztési meghatározásokat kell adniuk.

5.2.2. AZ ÁTFOGÓ CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ KÖZÉPTÁVÚ (7-8) ÉVES CÉLOK

A város gazdasági programjában megfogalmazott tematikus fejlesztési célok, programok, alprogramok

1. a versenyképesség javítása
2. a hagyományörzés
3. élhetőbb, pihenőváros kialakítása
4. a környezetvédelem előtérbe helyezése

A városfejlesztés keretében szükség lesz az infrastruktúra fejlesztésére, a szennyvízcsatorna-hálózat teljes kiépítésére és a szennyvíztisztító-telep rekonstrukciójára, a szilárd burkolatú hálózat fejlesztésére, kerékpárút építésére, az ipari területek infrastruktúrájának fejlesztésére, a külterületi földutak, bekötőutak karbantartására.

A versenyképesség követelménye nem csak az infrastrukturális felszereltségre nézve jelent kihívást. Az oktatásban és képzésben szintén állnia kell a versenyt a városnak mind az oktatási rendszer, mind az oktatást kiszolgáló épületek tekintetében.

A város életében fontos a hagyományörzés, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a helyi építészeti, kulturális és természeti értékek védelmére.

Távlati cél, hogy Kisújszállás élhetőbb, pihenőváros legyen, ennek érdekében a [gyógyfürdő](#) fejlesztése, szálláshelyek bővítése, szabadidős programok megrendezése és a város revitalizációja szükséges. A fejlesztések gazdaságfejlesztő és foglalkoztatási szerepe miatt is lényegesek.

Az Európai Unió nagy hangsúlyt fektet a környezetvédelemre. Kisújszállás lakóinak, mint európai uniós polgároknak szintén fontos, hogy a városunk légköre, látványa, környezete tiszta és környezetbarát legyen. Ennek érdekében szükség van a parlagfű-mentesítési programra, a hulladékgazdálkodás [megkezdett](#) reformjának [folytatására](#), valamint a helyi természetvédelmi értékek megőrzésére.

1. A város versenyképessége javításának prioritása

1.1. Infrastruktúra fejlesztése program

1.1.1. Ivóvíz hálózat [vezetékeinek rekonstrukciója](#)

1.1.2. Szilárd útburkolat hálózat fejlesztése alprogram [befejezése](#)

1.1.3. Kisújszállás és Kenderes közötti kerékpárút építése alprogram

1.1.4. Ipari területek infrastruktúrájának fejlesztése alprogram

1.1.5. Megújuló energiaforrások felhasználása alprogram

1.1.6. Külterületi földutak, bekötőutak karbantartása, vízelvezetése, burkolása alprogram

1.2. Kulturális infrastruktúra fejlesztése program

1.2.1. [Városi Könyvtár fejlesztése program](#)

1.3. Középületek akadálymentesítése program [folytatása](#)

1.4. A városi kábeltelevízió-hálózat kiépítése

1.5.1.5. [A Városháza házasságkötő termének megújítása](#)

1.6. Mezőgazdasági termékek termelése és helybeni feldolgozása program

1.7. Elektronikus közigazgatás kialakítása program

2. A hagyományörzés prioritása

2.1.Helyi építészeti értékek védelme program

2.2.Helyi kulturális értékek védelme program

2.2.1. Ifjúsági Pályázati Alap

2.2.2. Családi hétvége Kisújszálláson

2.2.3. Néprajzi Kiállítóterem

2.2.4. Nagykun hagyományok ápolása

2.2.5. Partnertelepülési kapcsolatok ápolása

2.3.Helyi civil szervezetek kulturális tevékenységének támogatása alprogram

3. Élhetőbb, pihenőváros kialakításának prioritása

3.1.Strandfürdő fejlesztése program

3.1.1. Szálláshelyek bővítése alprogram

3.1.2. A [gyógyfürdő továbbfejlesztése alprogram](#)

3.2.Szabadidős programok fejlesztése program

3.2.1. Szabadidős programok kisgyermekes családok részére

3.2.2. Szabadidős programok az általános és középiskolás korosztály részére

3.2.3. Szabadidős programok a felnőtt korosztály részére

3.2.4. Szabadidős programok az idős korosztály részére alprogram

3.2.5. Sportcsarnok és rendezvényház

3.3.Biztonságos település

3.3.1. Közvilágítás

3.3.2. Közterület-felügyelők tevékenysége

3.3.3. Mezőőrök tevékenysége

3.3.4. Egyéb szervek tevékenysége

3.3.5.

3.4.Városházak revitalizációja program

- A Városháza [nyílászáró felújítása](#), [hőszigetelése](#), [homlokzat felújítása](#), [födém hőszigetelése](#), [házasságkötő terem átépítése](#), [nagyterem rekonstrukciója](#)
- A Városháza körüli parkban [játszótér építése](#)
- Erzsébet [királyné](#) liget megújítása
- A belváros gyalogos felületeinek egységessé tétele, továbbépítése, parkosítás megújítása, egységes térbútorok elhelyezése, további parkolóhelyek kialakítása.
- Kálvin utca üzletutcává történő fejlesztése (burkolatépítés, homlokzatok felújítása)
- A Rákóczi utca parkoló és gyalogos utcává alakítása, a strandfürdő előtt gyalogos tér kiépítése
- Az Arany János utca védett épületeinek és környezetének megújítása, idegenforgalmi szálláshelyek kialakítása (vendégházak, panzió)
- Az állomáshoz vezető országos mellékút nyomvonalának áthelyezése a Baross utcára, új útszakasz kiépítése a Deák Ferenc utcáig, csomópontépítés
- A városi sportcentrum és tömbjének [további](#) fejlesztése

4. A környezetvédelem prioritása

4.1. Hulladékgazdálkodás program

4.1.1. Hulladéklerakó hasznosításának **bővítése** alprogram (építési hulladék hasznosítása, komposztáló telep kialakítása)

4.1.2. 4.1.4 Illegális hulladéklerakók felszámolása alprogram **folytatása**

4.2. Helyi természetvédelmi értékek megőrzése program

4.2.1. Az Öregerdő értékeinek megőrzése alprogram

4.2.2. Az Erzsébet **királyné** liget értékeinek megőrzése alprogram

4.3. Parlagfű-mentesítés program **folytatása**

4.4. Belvízvédelmi program **folytatása**

A GAZDASÁGI PROGRAM TEMATIKUS CÉLJAINAK TERÜLETI HATÓKÖRE

A középtávú fejlesztés tematikus céljainak területi érintettségét, az egyes városrészek fejlesztési témái között való megjelenését az alábbi táblázat mutatja be:

- A: Városközpont /Zsodoma, Éralja, Szabadságtéri lakótelep/
 B: Nyugati városrész /Bittnerfalu, Doboskert, Pacséri lakónegyed/
 C: Délnyugati városrész /Morgó-Vermeshát, Nadrágzug-Szénáskert, Óváros/
 D: Délkeleti városrész /Bagaméri, Vásárszél, Sásastó/
 E: Keleti városrész /Sóhaj, Dühöngő/
 F: Északkeleti városrész /Koronakert, Daraksa/
 G: Északi iparnegyed /Falusziget/
 H: Csorba /külterületi lakott hely/
 I: Márialaka /külterületi lakott hely/
 J: Külterület

ÉRINTETT VÁROSRESZEK		TEMATIKUS FEJLESZTÉSI CÉLOK			
		1.	2.	3.	4.
		Versenyképes- ség javítása	Hagyomány- őrzés	Élhetőbb pihenő kisváros kialakítása	környezet- védelem előtérbe helyezése
A	Éralja	•	•	•	•
	A2	•	•	•	
	Szabadság téri Ltp.	•		•	
	Zsodoma	•	•		
B	Doboskert	•		•	•
	Pacséri lakónegyed	•			
	Bittnerfalu	•			•
C	Morgó- Vermeshát	•	•		
	Nadrágzug-Szénáskert	•	•		•
	Óváros	•	•	•	•
D	Sásastó	•	•		•
	Vásárszél	•	•		
	Bagaméri	•	•		
E	Sóhaj	•			•
	Dühöngő	•			•
F	Koronakert	•		•	•
	Daraksa	•	•	•	•
G	Északi iparnegyed	•			•
H	Csorba	•			
I	Márialaka	•			
J	Külterület	•			•

- Rövid- és középtávú, fejlesztési célhoz kapcsolódó városfejlesztési programmal érintett
- Középtávú fejlesztési célhoz kapcsolódó városfejlesztési programmal érintett

AZ ELKÖVETKEZŐ 7-8 ÉVRE SZÓLÓ TEMATIKUS FEJLESZTÉSI CÉLOK

A város középtávú fejlesztésének tematikus céljait olyan csoportosításban szükséges megfogalmazni, hogy azok a városrész területeken azonosíthatók legyenek. Ennek általánosan elfogadott keretét kínálják

- a gazdaság
- a társadalom és
- a környezet

fenntartható és kohéziót erősítő fejlesztések témakörei. Az e témakörökben kitűzött célok összefoglalását az alábbi táblázat tartalmazza:

	1.		2.		3.	
	Gazdaság		Társadalom		Környezeti állapot	
	Fenntartható Fejlesztés	Kohézió erősítés	Fenntartható Fejlesztés	Kohézió erősítés	Fenntartható Fejlesztés	Kohézió erősítés
	1.	2.	1.	2.	1.	2.
a	Energia- és megújuló energiaforrások fejlesztése	Területi kohézió erősítése (kistérségi turizmus fejlesztése)	Népességmegtartás, vonzerő fokozása, Irányító képzési centrum megerősítése	Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	Városkép javítás, Közterület rendezés	Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése
b	Iparfejlesztés ipartelep infrastruktúra fejlesztés	Térségi együttműködés a település-üzemeltetésben	Iskolázottsági szint emelése	Esélyegyenlőség növelése	Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása	
c	Turizmus termék és volumen fejlesztés	Térségi együttműködés a termékfeldolgozásban	Lakáshelyzet javítása	Anti-szegregáció	Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	
d	Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	Munkahelyek számának növelése	Közmű-ellátottsági szint emelése	Közbiztonság növelése		
e	Logisztika		Közlekedés, tömegközlekedés javítása			
f	Kereskedelmi-szolg. gazdasági tevékenységek fejlesztése	Helyi gazdaságok körében a piacismeret, piaci együttműködés intenzív erősítése	Kulturális és szabadidős területek fejlesztése			

A 7-8 ÉVRE SZÓLÓ TEMATIKUS CÉLOK TERÜLETI HATÓKÖRE

A középtávú fejlesztés tematikus céljainak területi kiterjedését, az egyes városrészek fejlesztési témái között való megjelenését az alábbi táblázatok tükrözik:

GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TEMATIKUS CÉLOK			
Fenntartható fejlesztés		Gazdasági kohézió erősítése	
téma	terület	téma	terület
Megújuló energiaforrások fejlesztése	*	Területi kohézió erősítése (kistérségi turizmus fejlesztése)	*
Iparfejlesztés, ipartelep infrastruktúra fejlesztés	Északi Iparnegyed (G) DNy-i városrész (C4) Contarex és EPOSZ külterületen (J)	Térségi együttműködés a település-üzemeltetésben	*
Turizmus termék és volumen-fejlesztés	Városcsúcs (A1-A2) Sásastó (D1) Nagyerdő (külterület) Ny-i városrész (B4) ÉK-i városrész (F1) DNy-i városrész (Morgó, Nadrázug, Óváros, Horváth tanya) (C1-C2-C3)	Térségi együttműködés a termékfeldolgozásban	*
Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	DNy-i városrész (C4) DK-i városrész (D) K-i városrész (E) ÉK-i városrész (F) Északi Iparnegyed (G) Külterület (J)	Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)	Városcsúcs (A1-A2) Északi iparnegyed (G) Dny-i iparnegyed (C4) K-i gazdasági övezet (E) Doboskert (B1) ÉK-i városrész (F1-F2) Óváros (C3) Logisztikai területek (4. főút új csomópontok környezete)
Logisztikai fejlesztés	Északi Iparnegyed (G) DNy-i városrész (C4) 4. sz. főút meglévő- és tervezett elkerülő szakasz (gyorsforg. út) csomópontjainak környezete		
Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	Keleti városrész (E) ÉK-i városrész (F2) DK-i városrész (D3) Ny-i városrész (Doboskert) (B1)		

* A város egészét érintő- vagy területileg egyelőre nem beazonosítható tematikus cél.

TÁRSADALOMFEJLESZTŐ TEMATIKUS CÉLOK			
Fenntartható fejlesztés		Kohézió erősítése	
téma	terület	téma	terület
Népességmegtartás, vonzerő fokozása, irányító képzési centrum megerősítése	*	Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	Városmközpont (A1-2-3) DNY-i városrész (C) Ny-i városrész (B1-B2) Koronakert (F1) DK-i városrész (D2-D3)
Iskolázottsági szint emelése	*	Esélyegyenlőség növelése	*
Lakáshelyzet javítása	Bittnerfalu (B3)	Anti-szegregáció	Bittnerfalu (B3)
	Óváros (C3)		Óváros (C3)
	Koronakert (F1)		Csorba, Márialaka
	Városmközpont (A3) (Szabadságtéri Lakótelep) A családiházak beépítésű, mintegy 300-350 üres lakóház és a városban elszórtan található üres telkek		Városmközpont (A3) (Szabadságtéri Lakótelep)
Közmű-ellátottsági szint emelése	*	Közbiztonság növelése	*
Közlekedés, tömegközlekedés javítása	*		
Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	Városmközpont (A1-2-3)		
	Ny-i városrész (B1-B2)		
	Koronakert (F1)		
	Öregerdő (külterület)		
	Óváros (C3)		
	Horváth tanya (C)		
	K-i városrész (E3) (Üdülőtérület, horgásztó)		
	K-i városrész (hétvégi-házak üdülőtérület, horgásztó)		

* A város egészét érintő- vagy területileg egyelőre nem beazonosítható tematikus cél.

A KÖRNYEZETI ÁLLAPOT FEJLESZTÉSÉNEK TEMATIKUS CÉLJAI			
Fenntartható fejlesztés		Kohézió erősítése	
téma	terület	téma	terület
Városkép javítás, Közterület rendezés	Városmközpont (A)	Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése	*
	Ny-i városmrész (B)		
	DNy-i városmrész (C)		
	DK-i városmrész (D)		
	K-i városmrész (E)		
	ÉK-i városmrész (F)		
	Északi Iparnegyed (G)		
Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása	Külterület (Öregerdő)		
	DK-i v.r.(Sásastó) (D1)		
	DNy-i v.r. (Morgó) (C1)		
	Városmközpont (A1-A2) (Utcaképi védelem, Helyi értékvédelem, Erzsébet-liget)		
	ÉK-i városmrész (F2) (Utcaképi védelem, Helyi értékvédelem)		
	DK-i városmrész (C1-C2) (Helyi értékvédelem)		
	Ny-i városmrész (B3)		
Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	*		
Városmrész karakterek erősítése	*		

* A város egészét érintő- vagy területileg egyelőre nem beazonosítható tematikus cél.

5.2.3. A BEAZONOSÍTOTT VÁROSRESZEKHEZ KAPCSOLÓDÓ CÉLMEGHATÁROZÁS

Az alábbiakban városrészenként összefoglalásra kerülnek az egyes településrészek átfogó fejlesztési céljai, városrészenként a fejlesztési prioritások és az egyéb fejlesztési célok.

A táblázatok az egyes városrészekben előírányzott fejlesztések (projektek) és a városra vonatkozó tematikus fejlesztési célok kapcsolatát mutatják be úgy, hogy a területre eső – térképen is ábrázolt – fejlesztési akcióterületek számát is feltüntetik a téma megnevezése mellett. A fejlesztési célok közül a városrészben prioritást élvezők vastag szedéssel kerültek kiemelésre.

„A”- JELŰ: VÁROSKÖZPONT

/Zsodoma, Éralja, Szabadságtéri lakótelep/

Átfogó fejlesztési cél:

Vonzó, komplex kínálatot nyújtó, kellemes megjelenésű, a lakosság igényeit kielégítő és a turizmust fokozó városközpont kialakítása. A városközpont sajátos adottságát jelentő rekreációs területek (strandfürdő, liget sportterület) lehetőségeinek idegenforgalmi célú kihasználása., a turizmus új fejlesztések megvalósításával történő jelentős növelése.

Fejlesztési prioritások:

- Turizmus termék és volumen-fejlesztés
- Kulturális és szabadidős területek fejlesztése
- Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése
- Városkép javítás, közterület rendezés

Egyéb fejlesztési célok:

- Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)
- Lakáshelyzet javítása
- Anti-szegregáció
- Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása
- Közlekedés, tömegközlekedés javítása
- Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*
- Megújuló energiaforrások fejlesztése*
- Területi kohézió erősítése (kistérségi turizmus fejlesztése)*
- Közmű-ellátottsági szint emelése*
- Esélyegyenlőség növelése*
- Közbiztonság növelése*

„A”- JELŰ: VÁROSKÖZPONT

/Zsodoma, Éralja, Szabadságtéri lakótelep/

Fejlesztési célok	Fejlesztési célterületek – fejlesztési feladat (projekt)	
	jele	megnevezése
Turizmus termék és volumenfejlesztés	A1-1.	Kumánia Gyógy- és Strandfürdő továbbfejlesztése
	A1-2.	Hotel Kumánia*** továbbfejlesztése
	A1-3.	Erzsébet királyné liget fejlesztése (kertészeti rendezése, tanösvény, felnőtt játszótér kialakítása, stb.)
	A1-4.	Városháza nyílászáró felújítása, hőszigetelése, homlokzat felújítása, földem hőszigetelés, házasságkötő terem felújítása, nagyterem rekonstrukció
	A1-5.	Ifjúsági szálláshely továbbfejlesztése, kemping kialakítása
	A2-1.	Telefonközpont épületében korszerű könyvtár kialakítása (Ha az ingatlan használóval nem sikerül megegyezni, akkor a jelenlegi könyvtárápületet kell felújítani.)
	ACDF-1.	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I. „Műemlékek, helyi értékek” (Főtér- Morgó csárda- Ref. Templom- Tájház- Városháza)
	A1-6	Tematikus” belvárosi sétaútvonal kialakítása II. „Pihenés és kalandok” (Főtér- Arany J. út- csónakázó tó- Erzsébet királyné liget- Rákóczi út)
	A2-2	Papi Lajos Alkotóház felújítása, energetikai korszerűsítése
	A2-3	Kálvin utca üzletutcává alakítása
	A1-7	Porcsalmi Lajos Sporttelep továbbfejlesztése többek között lelátó építéssel, amely alatt kiszolgáló funkciók és súlyemelő terem is elhelyezhető
	A1-8	Új óvoda, vagy óvoda-bölcsőde építése a városközpontban.
Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	A1-3.	Erzsébet királyné liget fejlesztése (kertészeti rendezése, tanösvény, felnőtt játszótér kialakítása, stb.)
	A1-4.	Városháza nyílászáró felújítása, hőszigetelése, homlokzat felújítása, földem hőszigetelés, házasságkötő terem felújítása, nagyterem rekonstrukció
	A2-1.	Telefonközpont épületében korszerű könyvtár kialakítása (Ha az ingatlan használóval nem sikerül megegyezni, akkor a jelenlegi könyvtárápületet kell felújítani.)
		Városi sportszarnok építése
	A1-7	Porcsalmi Lajos Sporttelep továbbfejlesztése többek között lelátó építéssel, amely alatt kiszolgáló funkciók és súlyemelő terem is elhelyezhető
	A2-4	Sport- és rendezvénycsarnok kialakítása az Arany J. Gimnázium tornatermének bővítésével- átalakításával.
Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	A1-3	Erzsébet királyné liget fejlesztése (kertészeti rendezése, tanösvény, felnőtt játszótér kialakítása, stb.)
	A2-1.	Telefonközpont épületében korszerű könyvtár kialakítása (Ha az ingatlan használóval nem sikerül megegyezni, akkor a jelenlegi könyvtárápületet kell felújítani.)
	A2-2	Papi Lajos Alkotóház felújítása, energetikai korszerűsítése
	A1-7	Porcsalmi Lajos Sporttelep továbbfejlesztése többek között lelátó építéssel, amely alatt kiszolgáló funkciók és súlyemelő terem is elhelyezhető
	A2-4	Sport- és rendezvénycsarnok kialakítása az Arany J. Gimnázium tornatermének bővítésével- átalakításával

Városképjavítás, Közterület rendezés	A1-3.	Erzsébet királyné liget fejlesztése (kertészeti rendezése, tanösvény, felnőtt játszótér kialakítása, stb.)
	A1-4.	Városháza nyílászáró felújítása, hőszigetelése, homlokzat felújítása, földem hőszigetelés, házasságkötő terem felújítása, nagyterem rekonstrukció
	A2-2	Papi Lajos Alkotóház felújítása, energetikai korszerűsítése
	A2-3	Kálvin utca üzletutcává alakítása
	A1-8	Új óvoda, vagy óvoda-bölcsőde építése a városközpontban.
		Régi óvodaépületek felújítása
Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)	A1-1.	Kumánia Gyógy- és Strandfürdő továbbfejlesztése
	A1-2.	Hotel Kumánia*** továbbfejlesztése
	A1-5.	Ifjúsági szálláshely továbbfejlesztése, kemping kialakítása
	A2-1.	Városi könyvtár kialakítása
	A2-3	Kálvin utca üzletutcává alakítása
		Vásár u. 4. alatt a Türr István Képző és Kutató Intézet Községi Központjának 2015-ös kialakítása után képzési programok révén oktatói munkahelyek létesülnek a térség munkanélküli lakosságának képzése kapcsán
Lakáshelyzet javítása	A3-1	Szabadságtéri lakótelep épületrekonstrukció (közműfelújítás, magastető ráépítés, épület felújítások)
	A3-2	Új társasházi tömbök beépítése a Szabadságtéri lakótelep nyugati irányú folytatásaként.
		Üres lakóépületek önkormányzati lakásfejlesztési programba való bekapcsolása
Anti-szegregáció	A3-2	Szabadságtéri lakótelep épületrekonstrukció (közműfelújítás, magastető ráépítés, épület felújítások)
Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása	A1-3.	Erzsébet királyné liget fejlesztése (kertészeti rendezése, tanösvény, felnőtt játszótér kialakítása, stb.)
	A1-8	Városháza nyílászáró felújítása, hőszigetelése, homlokzat felújítása, földem hőszigetelés, házasságkötő terem felújítása, nagyterem rekonstrukció
	A1-4.	Régi óvodaépületek felújítása
	ACD-1	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I. „Műemlékek, helyi értékek” (Főtér- Morgó csárda- Ref. Templom- Tájház- Városháza)
	A2-2	Papi Lajos Alkotóház felújítása, energetikai korszerűsítése
Közlekedés, tömegközlekedés javítása	A1-9	Rákóczi utca Gyalogos- és parkoló utcává alakítása, gyalogos tér kialakítása a strand főbejárata előtt
	A1-10	Baross utca főúttá történő kiépítése, kivezetése a 4. sz. főútra, csomópont kiépítése)
	A2-3	Kálvin utca üzletutcává alakítása
	A-11	Parkolóhelyek kialakítása a belvárosban (Nyár utca, Piac utca, Arany J. utca)
Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása		Kísérőgáz hasznosítás, távhő ellátás kiépítése
Megújuló energiaforrások fejlesztése		
Területi kohézió erősítése (kistérségi turizmus fejlesztése)		
Közmű-ellátottsági szint emelése		
Esélyegyenlőség növelése		
Közbiztonság növelése		

Fejlesztési szándékok:

A városközpont a színtere a települést érintő legjelentősebb beruházásoknak, fejlesztéseknek. Az idegenforgalom gyógyfürdő-turizmus létesítményeinek fejlesztése a városközpont északi területeihez kapcsolódik. Meghatározó jelentőségű a [gyógy- és strandfürdő tömbjének további fejlesztése, ahol a gyógyfürdőt, a hotelt, az ifjúsági szálláshely méret energia és vízfelhasználás szempontjából hatékony továbbfejlesztése a cél, továbbá kemping kialakítása, kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése](#). A fejlesztéshez kapcsolódva a fürdőtömböt határoló utak rendezése is feladat. A Rákóczi utca sétáló ill. parkoló utcává történő átépítése mellett, a fürdő főbejárata előtt gyalogos tér kialakítása is szerepel a tervek között. Ennek feltétele a Rákóczi utca jelenlegi forgalmának Baross utcára történő áthelyezése, mely a katolikus templom környezetében új tömbbelső átívelő útszakasz, ill. új főúti csomópont kiépítését is szükségessé teszi. A fürdőtömböt nyugati oldalon határoló Arany János utca keleti oldala városképi, utcaképi védelem alatt áll. Az itt lévő egységes polgárházak megóvása mellett a lakóépületek idegenforgalmi funkcióval (szálláshelyek, vendégszobák, egyéb ellátó létesítmények) történő kiegészítése is feladat.

Ugyancsak a városközpont északi részén található a helyi természeti értéket is képviselő Erzsébet [királyné](#) liget. A liget értékes növényállományának megóvása mellett új idegenforgalmat is vonzó, pihenő, szórakoztató, rekreációs funkciók elhelyezése is kívánatos. A liget megújításának programjában [felnőtt játszótér és tanösvény kialakítása is szerepel](#).

A városi sporttelep rekonstrukciós tervei között a [Porcsalmi Lajos Sporttelep továbbfejlesztése is szerepel, többek között lelátó építéssel, amely alatt kiszolgáló funkciók és súlyemelő terem is elhelyezhető](#).

Igényként került megfogalmazásra, egy városi sportcsarnok építése, amelynek a városközpontban, vagy a közelében szükséges helyet biztosítani. Vizsgálandó, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben, oktatási intézménytől függetlenül működő sportcsarnok fenntartható-e gazdaságosan. Feladat továbbá egy a létesítmény számára alkalmas terület kijelölése, környezeti hatásainak, parkolási igényének figyelembe vételével.

A városközpont délkeleti részén a [Kálvin utca üzletutcává alakítása, valamint az üzletutca vegyes használatú funkciójának is megfelelő igényes térburkolása a fejlesztési feladat](#).

A városközpontot is érintő fejlesztési elhatározás egy olyan belvárosi sétaút (turista útvonal) kijelölése, mely a legjelentősebb építészeti értékeket, nevezetességeket fűzné fel. A városközpont turistaúthoz kapcsolódó részein kiemelt figyelmet kell fordítani az épületek homlokzatának megjelenésére, az utak, a járdák és a környezet kialakítására.

„B”- JELŰ : NYUGATI VÁROSRESZ**/Bittnerfalu, Doboskert, Pacséri lakónegyed/****Átfogó fejlesztési cél:**

A Doboskert városon belül elfoglalt helyéhez és ebből adódó értékéhez igazodó módon legyen lakóterületként ill. kereskedelmi szolgáltató gazdasági területként hasznosítva.

A Bittnerfalu nevű városrész szegregációjának megállítása, melyhez a területrészt értékének növelése adhat kellő alapot.

A Pacséri lakónegyed kialakult értékeinek megőrzése, a fejlesztési területek meglévő beépítéshez igazodó hasznosítása, a közösségi területek kialakítása és minőségének javítása.

Fejlesztési prioritások:

- Lakáshelyzet javítása
- Kulturális és szabadidős területek fejlesztése
- Anti-szegregáció

Egyéb fejlesztési célok:

- Turizmus termék és volumen-fejlesztés
- Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése
- Községi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése
- Városkép Javítás, közterület rendezés
- Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)
- Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása
- Közlekedés, tömegközlekedés javítása

- Közmű-ellátottsági szint emelése*
- Közbiztonság növelése*
- Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*
- Esélyegyenlőség növelése*

„B”- JELŰ : NYUGATI VÁROSRESZ /Bittnerfalu, Doboskert, Pacséri lakónegyed/

Fejlesztési célok	Fejlesztési célterületek – fejlesztési feladat (projekt)	
	jele	megnevezése
Lakáshelyzet javítása	B1-1.	Doboskerti lakóterület fejlesztés (vízrendezés, tereprendezés, feltáró utak építése, előközművesítés)
	B2-1.	Sorházi lakásépítés a 4. sz. főút mellett, a korábban megvalósult épületek folytatásában
	B3-1.	Bittnerfalu lakóterület értéknövelése, utak- járdák kiépítésével. (Anti- szegregációs program megvalósítása.
Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	B1-2.	Doboskerti szabadidős park, játszótér létesítése
	B2-2.	Közpark, játszótér kialakítása a Pacséri lakónegyed központjában
Anti-szegregáció	B3-2.	Bittnerfalu szegregációs folyamatának megállítása
Turizmus termék és volumenfejlesztés	B3-3.	Kiállító- és vásár- és rendezvény terület kialakítása 4. sz. főút Kenderes felőli bevezető szakaszán, a felüljáró ÉK-i oldalán.
	B4-1	Öregerdő idegenforgalmi célú fejlesztése, elsősorban a 4. sz. főút melletti beépítésre szánt területen.
Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	B1-3.	Kereskedelmi- szolgáltató- gazdasági funkcióbővítés a 4. sz. főút menti szabad területeken.
	B1-4.	Kereskedelmi- szolgáltató- gazdasági funkcióbővítés a Bp- Záhony vasúti pályatest melletti szabad területen. (Gabonaforgalmi terület mellett)
Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	B1-2.	Doboskerti szabadidős park, játszótér létesítése
	B2-2.	Közpark, játszótér kialakítása a Pacséri lakónegyed központjában
	B3-3.	Kiállító- és vásár- és rendezvény terület kialakítása 4. sz. főút Kenderes felőli bevezető szakaszán, a felüljáró ÉK-i oldalán.
Városképjavítás, Közterület rendezés	B1-2.	Doboskerti szabadidős park, játszótér létesítése
	B2-2.	Közpark, játszótér kialakítása a Pacséri lakónegyed központjában
Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)	B3-3.	Kiállító- és vásár- és rendezvény terület kialakítása 4. sz. főút Kenderes felőli bevezető szakaszán, a felüljáró ÉK-i oldalán.
	B1-3.	Kereskedelmi- szolgáltató- gazdasági funkcióbővítés a 4. sz. főút menti szabad területeken.
	B1-4.	Kereskedelmi- szolgáltató- gazdasági funkcióbővítés a Bp- Záhony vasúti pályatest melletti szabad területen. (Gabonaforgalmi terület mellett)
Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása	B4-1	Öregerdő idegenforgalmi célú fejlesztése, elsősorban a 4. sz. főút melletti beépítésre szánt területen.
	B3-4.	Bittnerfalu egykori iskolatemplom-iskola helyi védelmének megvalósítása, új közösségi funkcióval való megtöltése.
Közlekedés, tömegközlekedés javítása	B1-1.	Doboskerti lakóterület fejlesztés (feltáró utak kialakítása)
	BC-1.	Mezőtúr- Túrkeve- Kisújszállás országos mellékút város nyugati szélén tervezett új nyomvonalra történő áthelyezése (Megyei TrT-ben elhatározott fejlesztés alapján)
	BC-2.	Mezőtúr- Túrkeve- Kisújszállás megyei TrT-ben távlatban tervezett vasútvonal nyomvonalának biztosítása.
Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*		
Közmű-ellátottsági szint emelése*		
Esélyegyenlőség növelése*		
Közbiztonság növelése*		

Fejlesztési szándékok:

A Nyugati városrész három különböző adottságú területegységet foglal magában. Az adottságok különbözősége miatt a fejlesztési szándékok is jelentősen eltérőek.

A legtöbb fejlesztési lehetőség a Doboskertben van. A városrész beépítetlen területeinek új utcákkal történő feltárásával kertvárosias lakóterületek kialakítása az egyik legjelentősebb fejlesztési lehetőség. Ehhez a vizes mély fekvésű területek vízrendezéssel, feltöltéssel való rendezése alapfeltétel. A területek előkészítését csak az egész területet egységesen érintő beruházással lehet megnyugtató módon megoldani. A területegység északi és déli része kereskedelmi szolgáltató gazdasági fejlesztéseket tesz lehetővé a már meglévő, és korábban megvalósult fejlesztések folytatásaként. A tervezett kertvárosias lakóterület központjaként egy új városrész szintű közpark kialakítása is szerepel a fejlesztési tervekben.

A Bittnerfalu sajátos adottságú városrész. Bár hagyományos értelemben nem számít szegregálódó településrésznek, a veszélye ennek mégis fennáll. A városrészen többnyire alacsony értékű ingatlanok találhatók, ahol az idős lakosság aránya az átlagosnál nagyobb. A városrészt érintő fejlesztési cél egy egészségesebb népesség összetétel kialakulásának elősegítése, ennek érdekében a terület értékének növelése szükséges.

Az értéknövekedést az útinfrastruktúra javítása eredményezheti. Mindemellett fontos megőrizni a terület egységes beépítéséből adódó előnyöket, melyet a beépítés arányait építészeti megjelenést szigorúbban és a környezethez igazodóbban megszabó építési előírással lehet elérni. A városrész központjában lévő egykori iskola-templom épületét helyi védelem alá érdemes helyezni, és az épületet új közösségi funkcióval megtölteni.

A Pacséri lakónegyed egy olyan kialakult városrész, ahol az általános, egész városra kiterjedő fejlesztési elhatározásokon kívül számottevő új fejlesztésekre nincs szükség. Ez alól némiképpen kivételt jelent a 4-es számú főút mellett lévő területsáv, ahol a korábban kialakult sorházas beépítés további folytatása lehetséges. Ezenkívül a városrész központjában egy városrész szintű közpark kialakítása szerepel a tervek között.

A Nyugati városrész kialakult területeihez nyugati irányban csatlakozva további jelentős fejlesztéseket határozott el a város a hatályos településrendezési tervben. Ezen fejlesztések közül az új lakóterületi fejlesztésre középtávon nem fog sor kerülni. A 4-es számú főút és Budapest-Záhony vasútvonal kereszteződésében épült felüljáró és Bittnerfalu nyugati határát jelentő régi 4-es számú út között lévő gyepes területeket olyan idegenforgalmi hasznosítású különleges területként jelöli ki, mint fejlesztési területeket a rendezési terv, melyekre várható középtávon is beruházót lehet találni. E területekkel, mint akcióterületekkel középtávon is számolni kell.

„C”- JELŰ : DÉLNYUGATI VÁROSRESZ**/Morgó- Vermeshát, Nadrázug- Szénáskert, Óváros/****Átfogó fejlesztési cél:**

A kialakult lakóterület értékeinek megőrzése mellett lehetőséget biztosítani a beépítetlen területek, tömbbelső lakóterületi hasznosítására. A szociális otthon intézményeinek bővítése, környezetének rendezése. Védelem biztosítása a tervezett délnyugati ipari terület és ugyanitt tervezett országos főút fejlesztés környezeti ártalmától, mely védelmet jelentős erdősítéssel lehet biztosítani.

A szegregáció megszüntetése az Óváros területén, melynek eszköze a terület rendezése, új funkcióval való megtöltése, az itt élő lakosság számára a város más területein lakáslehetőség biztosítása.

Fejlesztési prioritások:

- Iparfejlesztés, [iparterület infrastruktúra fejlesztés](#)
- Lakáshelyzet javítása
- Anti-szegregáció

Egyéb fejlesztési célok:

- Turizmus termék és volumen-fejlesztés
- Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása
- Logisztikai fejlesztés
- Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)
- Kulturális és szabadidős területek fejlesztése
- Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése
- Városképjavítás, közterület rendezés
- Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása
- Közlekedés, tömegközlekedés javítása

- Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*
- Közmű-ellátottsági szint emelése*
- Közbiztonság növelése*
- Esélyegyenlőség növelése*
- Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*

„C”: DÉLNYUGATI VÁROSRESZ /Morgó-Vermeshát, Nadrázug-Szénáskert, Óváros/

Fejlesztési célok	Fejlesztési célterületek – fejlesztési feladat (projekt)	
	jele	megnevezése
Iparfejlesztés, iparterület infrastruktúra fejlesztés	C4-1.	Délnyugati iparnegyed kialakítása. (városszerkezethez kapcsolódó útszakasz kiépítése, ingatlanvásárlás, előközművesítés)
Lakáshelyzet javítása	C3-1.	Óváros lakóterületi funkciójának megszüntetése, ehhez kapcsolódó önkormányzati bérlakás építési program megvalósítása.
	C1-1.	Új lakóterületek kialakítása a Csorbai út északi és déli oldalán. (Kiszolgáló utak építése, közművesítés, telekosztások.)
Anti-szegregáció	C3-1.	Óváros lakóterületi funkciójának megszüntetése, ehhez kapcsolódó önkormányzati bérlakás építési program megvalósítása.
Turizmus termék és volumen-fejlesztés	C3-2.	Lovas liget, idegenforgalmi terület kialakítása az Óváros területén.
	C3-3.	Horváth –tanya Lovas- turisztikai központ fejlesztése
	ACDF-1.	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I. „Műemlékek, helyi értékek” (Főtér- Morgó csárda- Ref. Templom- Tájház- Városháza)
Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	C4-1.	Délnyugati iparnegyed kialakítása.
Logisztikai fejlesztés	C4-1.	Délnyugati iparnegyed kialakítása.
Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)	C4-1.	Délnyugati iparnegyed kialakítása.
	C3-2.	Lovas liget, idegenforgalmi terület kialakítása az Óváros területén.
Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	C3-2.	Lovas liget, idegenforgalmi terület kialakítása az Óváros területén.
	C3-3.	Horváth –tanya Lovas- turisztikai központ fejlesztése
Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	CD-1.	Egykori olvasóköri hagyományának megőrzése, épületeik védelme, közösségi funkcióval való betöltése.
	C3-2.	Lovas liget, idegenforgalmi terület kialakítása az Óváros területén. (Csónakázó tó kialakítása a tervezett záportározóban)
Városképjavítás, közterület rendezés	C3-2.	Lovas liget, idegenforgalmi terület kialakítása az Óváros területén.
	ACD-1	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I.
Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása	ACD-1	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I.
	CD-1.	Egykori olvasóköri hagyományának megőrzése, épületeik védelme, közösségi funkcióval való betöltése.
Közlekedés, tömegközlekedés javítása	C4-1.	Délnyugati iparnegyed kialakítása. (városszerkezethez kapcsolódó útszakasz kiépítése)
	BC-1.	Mezőtúr- Túrkeve- Kisújszállás országos mellékút város nyugati szélén tervezett új nyomvonalra történő áthelyezése (Megyei TrT-ben elhatározott fejlesztés alapján)
	BC-2.	Mezőtúr- Túrkeve- Kisújszállás megyei TrT-ben távlatban tervezett vasútvonal nyomvonalának biztosítása.
Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*	C1-2.	Védőerdő telepítése a ref. Temető keleti oldalán
	C1-3.	Erdőtelepítés, parkosítás a szociális otthon Ny-i oldalán.
	C1-4.	Erdőtelepítés, parkosítás a városrész DNy-i oldalán. (Tervezett iparnegyedtől való védelem érdekében)
Közmű-ellátottság emelése*		
Esélyegyenlőség növelése*		
Közbiztonság növelése*		
Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*		

Fejlesztési szándékok:

A délnyugati városrész a város egyik legnagyobb városrésze. Három területegységet foglal magában, melyek több sajátos részre tagolódnak. A Nadrágzug, Szénáskert elnevezésű részeket magában foglaló területegység kialakult része a városnak. Az átfogó városi szintű fejlesztések mellett az avult állagú lakóépület lecserélődése és főként a Nadrágzug nevű részen, a tömbbelsőik továbbépítése várható. Jelentősebb fejlesztési szándék a városrész nyugati részét jelentő Morgó és Vermeshát nevű részen van. Itt a beépítetlen üres területek lakóterületként való hasznosítása a szándék, a város településszerkezetéhez igazodó új feltáró utakkal felosztva a tömböket. További fejlesztési szándék a szociális otthon környezetének fejlesztése, ahol apartmanház jellegű idősek otthona építésére lett új terület kijelölve, valamint a szociális otthontól délre lévő részen sorház jellegű lakásépítés is lehetséges, melyet az otthon közelsége miatt célszerű lenne idősek emberek részére fenntartani. A városrészt idegenforgalmi jellegű fejlesztések is érintik. A városrész északi részén, a Morgó csárdától kiindulva a Nagy Imre utcán a városközpontig továbbvezetve turista sétaútvonal került kijelölésre. Az útvonalat kísérő épületek, utcakép igényesebb felújítása, rendbe tétele szükséges.

A városrész déli részét képezi az Óváros. E területtel kapcsolatosan jelentős változást irányoz elő a rendezési terv. A szegregáció veszélyének kitett sajátos adottságú, ritkán, szigetszerűen beépített dombos, részben vízállásos területen él a település roma népességének egy része. A terület funkcióváltása szerepel a fejlesztési szándékok között. A területhez déli irányban közel található Horváth-tanya idegenforgalmi célú fejlesztéséhez (lovasturizmus) igazodva az óváros lovas ligetté alakítása a terv. Megőrizve a terület természeti környezetének jellegét, parkosítva a területet, egy olyan liget alakulna itt ki, ahol a meglévő, de avult szigetszerű apró épületek igényes szálláshelyeknek és szolgáltatásoknak, vendéglátásnak helyet adó korszerű és mégis hagyománytisztelő épületekkel lennének felváltva. Az Óváros északkeleti részén záportározót [alakítottak ki](#), melyet a liget környezetéhez igazítva csónakázó tóként is lehetne a [későbbiekben](#) hasznosítani.

A jelenleg itt lévő roma lakosság számára a város több területén bérlakás építési program keretében kíván az önkormányzat lakáslehetőséget biztosítani.

A Délnyugati városrész távlati fejlesztési területét jelenti a tervezett délnyugati iparterület. A terület kialakítására igazi vonzerőt az itt tervezett, megyei területrendezési tervben is szereplő, országos főútfejlesztés jelentheti, mely a Mezőtúr-Túrkeve irányából jövő főút forgalmát a belvárosból a város délnyugati szélére helyezné át. A főút megépülése előtt is lehetőség van azonban az iparterület fejlesztését megindítani. Ehhez a jelenlegi Mezőtúr felől érkező főúthoz a város déli részén csatlakozó Tulipán utcát szükséges megfelelő módon kiépíteni ill. továbbvezetni a tervezett iparterülethez. A tervezett fejlesztés fontosságát az is indokolja, hogy az északi [iparterület](#) fejlesztési területeinek megközelítése jelenleg megnyugtató módon nem biztosított. A város jelenleg nem rendelkezik jelentősebb nagyságú, úttal, közművel előkészített, ipari fejlesztésre alkalmas területtel.

„D”- JELŰ : DÉLKELETI VÁROS RÉSZ

/Bagaméri, Vásárszél, Sásastó/

Átfogó fejlesztési cél:

A kialakult lakóterület értékének, hagyományainak megőrzése. Lakásépítési lehetőség biztosítása a tömbbelsők továbbépítésével, a nagyméretű telkek megosztásával, a régi ingatlanok átépítésével. A városrészben lévő városi és városrész szintű intézmények és környezetük bővítése, fejlesztése.

Fejlesztési prioritások:

- Városképjavítás, Közterület rendezés
- Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése
- Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése

Egyéb fejlesztési célok:

- Turizmus termék és volumen-fejlesztés
- Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása
- Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása
- Közlekedés, tömegközlekedés javítása
- Közmű-ellátottsági szint emelése*
- Közbiztonság növelése*
- Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*
- Esélyegyenlőség növelése*
- Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*

„D” : DÉLKELETI VÁROSRESZ
Sásastó/

/Bagaméri, Vásárszél,

Fejlesztési célok	Fejlesztési célterületek – fejlesztési feladat (projekt)	
	jele	megnevezése
Városképjavítás, Közterület rendezés	ACD-1.	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I.
Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	D3-1.	Piactér rekonstrukció (Vásárcsarnok felújítás, piactömb bővítése, egységes arculat kialakítása.)
Közösségi terek, a civil társadalom sztereitinek fejlesztése	CD-1.	Egykori olvasókörök hagyományának megőrzése, épületeik védelme, közösségi funkcióval való betöltése.
	D3-2.	Köztemető területének keleti irányú bővítése
	D3-3.	Óvodák felújítása
Turizmus termék és volumen-fejlesztés	ACD-1.	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I.
	CD-1.	Egykori olvasókörök hagyományának megőrzése, épületeik védelme, közösségi funkcióval való betöltése.
	D1-1.	Tájház turista funkcióinak bővítése, színvonalának emelése
Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	D3-4.	Malom utca mellett lévő gazdasági területek beépítetlen részének hasznosítása
Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása	ACDF-1.	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I.
	CD-1.	Egykori olvasókörök hagyományának megőrzése, épületeik védelme, közösségi funkcióval való betöltése.
Közlekedés, tömegközlekedés javítása	D3-5.	Betyár utca kivezetése a vásár utcára, összefüggésben a tervezett óvodaépítéssel is.)
	D2-1.	Utcakorrekciók (szélesítések) végrehajtása a lakótömbök keskeny utcáiban.
Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*		
Közmű-ellátottsági szint emelése*		
Esélyegyenlőség növelése*		
Közbiztonság növelése*		
Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*		

Fejlesztési szándékok:

A Délkeleti városrészt három jellemző területegységből áll. Mindhárom részre egységes fejlesztési szándék, a kialakult lakóterületek értékének, hagyományainak megőrzése, a városban általánosan elhatározott közműfejlesztések, úthálózati fejlesztések megvalósítása. A városrészt érintő jelentősebb intézményfejlesztés, a Piac tér környezetének rekonstrukciója. Ezenkívül a tömbbelsőket továbbépítése a nagyobb (főként kisvárosias övezetbe sorolt) ingatlanok megosztására és beépítésére lehet számítani.

„E”- JELŰ : KELETI VÁROS RÉSZ

/Sóhaj, Dühöngő/

Átfogó fejlesztési cél:

A kialakult lakóterület infrastruktúrájának fejlesztése. A városrészhez csatlakozó vízállásos, gyepes, gondozatlan területek erdősítése. A városrész melletti pihenő és üdülő övezet kialakítása, fejlesztése, a tervezett gazdasági területek hasznosítása.

Fejlesztési prioritások:

- Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése
- Kulturális és szabadidős területek fejlesztése

Egyéb fejlesztési célok:

- Városképjavítás, Közterület rendezés
- Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)
- Térségi együttműködés a termékfeldolgozásban
- Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása
- Közlekedés, tömegközlekedés javítása

- Megújuló energiaforrások fejlesztése*
- Közmű-ellátottsági szint emelése*
- Közbiztonság növelése*
- Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*
- Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*
- Esélyegyenlőség növelése*

„E”: KELETI VÁROSRESZ**/Sóhaj, Dühöngő/****Az óvoda felújítást ide is be kellene tenni.**

Fejlesztési célok	Fejlesztési célterületek – fejlesztési feladat (projekt)	
	jele	megnevezése
Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	E1-1.	Gazdasági területek hasznosítása, fejlesztése a Béla Király út északi oldalán kialakult tömbökben.
	E1-2.	Gazdasági terület létesítése a 4.sz. főút északi oldalán, a téglagyárral szemben.
	E2-1.	Vásártér rekonstrukció- bővítés a Malom utca déli oldalán.
	E2-2.	Malom utca- Vásár utca találkozásánál lévő gazdasági terület beépítetlen részeinek hasznosítása.
	E2-3.	Gazdasági területfejlesztés a Dévaványai út déli oldalán (terület előkészítés, előközművesítés, magasfeszültségű vezeték kihelyezése, feltáró út kialakítása)
Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	E1-3.	Hétvégiházas üdülőövezet fejlesztése (közmvépités, szervízút kialakítása, horgászto környezetének rendezése, park kialakítása)
Városképjavítás, Közterület rendezés	E1-3.	Hétvégiházas üdülőövezet fejlesztése (horgászto környezetének rendezése, park kialakítása)
	E1-4.	Erdőtelepítés, parkosítás a Sóhaj nevű városrészhöz csatlakozó gondozatlan, mély fekvésű területeken.)
	E2-4.	Erdőtelepítés, parkosítás a Dühöngő nevű városrészhöz és Lógókert közötti gondozatlan, hasznosítatlan területeken.
Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)	E1-2.	Gazdasági terület létesítése a 4.sz. főút északi oldalán, a téglagyárral szemben.
	E2-3.	Gazdasági területfejlesztés a Dévaványai út déli oldalán
Térségi együttműködés a termékfeldolgozásban	E2-3.	Gazdasági területfejlesztés a Dévaványai út déli oldalán
Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	E2-2.	Malom utca- Vásár utca találkozásánál lévő gazdasági terület beépítetlen részeinek hasznosítása.
	E2-3.	Gazdasági területfejlesztés a Dévaványai út déli oldalán
Közlekedés, tömegközlekedés javítása	E1-3.	Hétvégiházas üdülőövezet fejlesztése (szervízút kialakítása a 4. sz. főút melletti ingatlanok megközelítésére.)
	E2-3.	Belső úthálózat kialakítása a Dévaványai út mellett tervezett gazdasági terület feltárása érdekében.
Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*		
Közmű-ellátottsági szint emelése*		
Esélyegyenlőség növelése*		
Közbiztonság növelése*		
Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*		
Megújuló energiaforrások fejlesztése*		

Fejlesztési szándékok:

A Keleti városrész két, közel hasonló adottságú területegységből áll. A városrész lakóterületei kialakultak, a lakóterületeken a városra általánosan is megfogalmazott közműfejlesztési, közlekedéshálózat-fejlesztési szándékok vonatkoznak. A Sóhaj nevű városrész fejlesztési lehetőségét a Béla király út menti kereskedelmi szolgáltató gazdasági felhasználásba sorolt tömbök fejlesztése, átépítése jelenti. Fejlesztési szándék a városrészhez keleti és északi irányból csatlakozó gyepterületek erdősítése. A városrészhez keleti irányban csatlakozó zártkertek egy részét a településrendezési terv hétvégi házas üdülőterületi övezetbe sorolta. Az itt lévő, felhagyott téglagyári tó környezete jelentős rekreációs célú fejlesztések színtere. A horgásztó környezetében is hétvégi házas üdülőterület kialakítását irányozzák elő a fejlesztési tervek. A horgásztó város felőli bevezető szakaszának környezetében közpark kialakítása, ill. ellátó létesítmények építése szerepel a fejlesztési tervekben.

A Dühöngő nevű városrész fejlesztési lehetőségét a lakóterületekhez délnyugati irányban csatlakozó Malom utcához déli oldalon csatlakozó ingatlanok adják. Itt a hagyományosan kialakult Vásár tér jelentős méretű bővítése szerepel a tervek között, valamint a Vásár utcáit tartó iparterület be nem épült részeinek hasznosítása. A városrészhez délkeleti oldalon csatlakozó gyepes, vízállásos területek gazdasági erdőként történő hasznosítása is elhatározást nyert. E városrészhez keleti irányban, a Dévaványai út déli oldalán csatlakozik az a jelenleg külterületen lévő rész, melyet kereskedelmi szolgáltató gazdasági területként való hasznosításra jelöl a rendezési terv. A terület beépítésre való alkalmassá tétele, előközművesítése, a területen áthaladó magas feszültségű vezeték kihelyezése szükséges.

„F”- JELŰ : ÉSZAK-KELETI VÁROSRESZ **/Koronakert, Daraksa/**

Átfogó fejlesztési cél:

A kialakult lakóterület infrastruktúrájának fejlesztése. A korábban zártkertként hasznosított területek lakóterületi hasznosítása. A városrész északkeleti, strandfürdő tömbhöz kapcsolódó részének pihenő, idegenforgalmi, rekreációs célú hasznosítása.

Fejlesztési prioritások:

- Lakáshelyzet javítása
- Kulturális és szabadidős területek fejlesztése

Egyéb fejlesztési célok:

- Turizmus termék és volumen-fejlesztés
- Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)
- Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése
- Városképvjavítás, közterület rendezés
- Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása
- Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása*
- Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*
- Megújuló energiaforrások fejlesztése*
- Közmű-ellátottsági szint emelése*
- Közlekedés, tömegközlekedés javítása*
- Közbiztonság növelése*
- Esélyegyenlőség növelése

„F”- JELŰ : ÉSZAK-KELETI VÁROSRESZ

/Koronakert, Daraksa/

Fejlesztési célok	Fejlesztési célterületek – fejlesztési feladat (projekt)	
	jelle	megnevezése
Lakáshelyzet javítása	F1-1.	Új lakóterület kialakításának előkészítése a Koronakertben. (Vízrendezés, feltáró utak és közművek kiépítése.)
Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	F1-2.	Liget- csónakázó tó- idegenforgalmi terület kialakítása a Koronakert északnyugati részén, a fürdő szomszédságában.
	F1-3.	Közpark kialakítása a Koronakert keleti szélén.
		Városi sportcsarnok építése
Turizmus termék és volumen-fejlesztés	F1-2.	Liget- csónakázó tó- idegenforgalmi terület kialakítása a Koronakert északnyugati részén, a fürdő szomszédságában.
Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)	F1-2.	Liget- csónakázó tó- idegenforgalmi terület kialakítása a Koronakert északnyugati részén, a fürdő szomszédságában.
	F2-1.	Gazdasági terület kialakítása a Malom utca- vasúti pályatest találkozásánál kijelölt területen.
		Az elfolyó termálvíz hasznosítása gombatermesztés, üvegházás növénytermesztés (Intenzív kertészet kialakítása)
Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	F1-2.	Liget- csónakázó tó- idegenforgalmi terület kialakítása a Koronakert északnyugati részén, a fürdő szomszédságában.
Városképjavítás, közterület rendezés	F1-2.	Liget- csónakázó tó- idegenforgalmi terület kialakítása a Koronakert északnyugati részén, a fürdő szomszédságában.
	F1-3.	Közpark kialakítása a Koronakert keleti szélén.
	ACDF-1.	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I. (Széchenyi utca északi része)
Természeti- és épített örökség védelme, hasznosítása	ACDF-1.	Tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása I. (Széchenyi utca északi része)
Közlekedés, tömegközlekedés javítása	GF-1.	Vasúti aluljáró megépítése a malom utca folytatásában, az északi iparnegyedhez való kapcsolat megteremtése érdekében.
	F1-1.	Új lakóterület kialakításának előkészítése a Koronakertben. (feltáró utak kialakítása)
Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*		
Közmű-ellátottsági szint emelése*		
Közbiztonság növelése*		
Esélyegyenlőség növelése		
Környezeti terhek csökkentése, környezetvédelem javítása		

Fejlesztési szándékok:

A városrész két területegységből áll. A Daraksa nevű, városközponttól nyugatra lévő, 4-es főút északi oldalát kísérő területrész kialakult városrész. Jelentősebb fejlesztési elhatározások nem érintik. Fejlesztési lehetőség a területegység keleti szélén, a Malom utca keleti oldalán tervezett, kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület megvalósítása, valamint az itt tervezett védőerdők kialakítása.

A városrész északi részén található Koronakert, fontos fejlesztések területe. Az egykori kertség lakóterületté történő átalakításához a terület vízrendezése, feltáró utcák kialakítása, előközművesítés szükséges. A terület részben kisvárosi, részben kertvárosias lakóterületként hasznosítható. A városrész északnyugati része, az Arany János út – Csatorna út – vasútvonal közötti terület idegenforgalmi hasznosítású területként hasznosítható. A területen egy új csónakázó tó, városliget és idegenforgalomhoz kapcsolódó létesítmények helyezhetők el.

A városrész északi részét, a Koronakert településrendezési tervben lakóterület fejlesztésre előirányzott része, tekintettel az új lakótelek iránti keresletre (összefüggésben, a városban nagyszámban található üres lakóépületre és lakóingatlanra, valamint a vasút közelségéből eredő környezeti hátrányokra) célszerűbbnek mutatkozik gazdaságfejlesztési célra hasznosítani. A közeli strandfürdő használt meleg vizének utóhasznosítását is figyelembe véve, intenzív kertészet (üvegházak növénytermesztés) számára javasolt övezet kijelölni. (Ehhez kapcsolatosan a településrendezési terv módosítása is szükségessé válik.)

A városrész településrendezési tervben idegenforgalmi hasznosításra kijelölt észak-keleti része alkalmas lehet egy városi sportcsarnok építésére, ami így a fejlesztés egyik lehetséges alternatív területe.

„G”- JELŰ : ÉSZAKI IPARNEGYED
/Falusziget/**Átfogó fejlesztési cél:**

Iparterület fejlesztése a szükséges területbővítések, infrastrukturális fejlesztések megvalósítása. A térségi jelentőségű közlekedési infrastruktúrákhoz és a városi forgalmi úthálózathoz való kapcsolódás kialakítása.

Fejlesztési prioritások:

- Iparfejlesztés, ~~Ipari park~~
- Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)
- Közlekedés, tömegközlekedés javítása

Egyéb fejlesztési célok:

- Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása
- Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése
- Logisztikai fejlesztés
- Térségi együttműködés a termékfeldolgozásban
- Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása
- Közmű-ellátottsági szint emelése*
- Közbiztonság növelése*
- Városképvjavítás, közterület rendezés*
- Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*
- Megújuló energiaforrások fejlesztése*
- Esélyegyenlőség növelése*

„G” : ÉSZAKI IPARNEGYED

/Falusziget/

Fejlesztési célok	Fejlesztési célterületek – fejlesztési feladat (projekt)	
	jele	megnevezése
Iparfejlesztés, Ipari park	G-1.	Iparterület fejlesztése, bővítése, megfelelő feltáró úthálózat kialakítása, közművesítés fejlesztése. Iparterület ipari parkká nyilvánítása (Az ehhez szükséges feltételek megteremtése)
Munkahelyek számának növelése (Helyben foglalkoztatottság)	G-1.	Iparterület fejlesztése, bővítése. (Ipari park kialakítása)
		Biogáz üzem létesítése és kapcsolódó hő, hűtés és elektromos áram hasznosítás, talajjavító biomassza kibocsátása, ezekre települő technológiák telepítése, üvegházás növénytermesztés, gombatermesztés
Közlekedés, tömegközlekedés javítása	GF-1.	Vasúti aluljáró megépítése a malom utca folytatásában, az északi iparnegyedhez való kapcsolat megteremtése érdekében.
	G-2.	Iparterület belső feltáró úthálózatának kialakítása
	G-3.	Az iparterület külső kapcsolatát biztosító külső helyi-forgalmi és gyűjtőutak kialakítása.
	G-4.	Kunmadaras irányába kivezető út és a 4. sz. főút elkerülő szakasz (távlatban gyorsforgalmi út) csomópontjának kialakítása.
Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	G-1.	Iparterület fejlesztése, bővítése.
		Biogáz üzem létesítése és kapcsolódó hő, hűtés és elektromos áram hasznosítás, talajjavító biomassza kibocsátása, ezekre települő technológiák telepítése, üvegházás növénytermesztés, gombatermesztés
Kereskedelmi- szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	G-1.	Iparterület fejlesztése, bővítése.
Logisztikai fejlesztés	G-1.	Iparterület fejlesztése, bővítése.
Térségi együttműködés a termékfeldolgozásban	G-1.	Iparterület fejlesztése, bővítése. (Különösen fontos Kunmadaras felé a kapcsolat kiépítése, a tervezett M4 –hez csomóponttal való kapcsolódás.)
Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	G-5.	Védőerdő telepítés megvalósítása a sertéstelep város felőli oldalán. A telep technológiájának felülvizsgálata.
	G-6.	Védőerdő telepítése az iparterület déli oldalán, a koronakert vonalában.
Közmű-ellátottsági szint emelése*		
Közbiztonság növelése*		
Városképjavítás, közterület rendezés*		
Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése*		
Megújuló energiaforrások fejlesztése		
Esélyegyenlőség növelése		

Fejlesztési szándékok:

Az északi iparnegyed a város északi részén, a Budapest- Záhony vasútvonal várossal átellenes oldalán található. A legjelentősebb gazdasági terület fejlesztési lehetősége a városnak. Ipari park cím elnyerését pályázta meg az önkormányzat több alkalommal, ezidáig sikertelenül. [A 2008-ban kezdődött gazdasági válság hatására két nagy foglalkoztató üzem is bezárt a területen, így az ipari park cím elnyeréséhez szükséges foglalkoztatotti létszám nem biztosított a területen.](#)

A szükséges területnagyság elérése érdekében az elmúlt években ingatlan vásárlás is történt. A terület előkészítése, feltáró utak kiépítése, előközművesítés szükséges. Az egyik legfontosabb fejlesztési igény az iparnegyed megközelítésének rendezése. Az iparterületet jelenleg csak körülményesen, vasúti területeket hosszán igénybe véve lehet megközelíteni. Elsődleges fejlesztési igény a város szerkezeti tervében is szereplő Malom utca - vasútvonal találkozásánál tervezett külön szintű vasúti átjáró megvalósítása. A terepadottságokat tekintve aluljáró építése tűnik célravezetőnek. Távlati fejlesztési szándék az iparterületet keleti és északi oldalon határoló tervezett külső, helyi forgalmi út kiépítése. Fontos tervezett közlekedési kapcsolata az iparterületnek az északi irányban, Kunmadaras felé továbbépíteni tervezett út, mely a 4-es főút várost elkerülő új szakaszát (tervezett gyorsforgalmi utat) is keresztezi. Létfontosságú, hogy itt közúti csomópont is létesüljön.

A városrész környezetvédelmi problémáját jelenti az iparnegyed északi részén működő sertéstelep, melynek szaga északkeleti szélirány esetén jelentősen zavarja a lakóterületeket. Itt a tervezett védőerdők telepítése és az alkalmazott technológia felülvizsgálata (korszerűsítése) is szükséges.

[Megoldást jelenthet a sertés hígtrágya biogáz üzemben történő hasznosítása.](#)

A terület adottságai lehetővé tehetik [biogáz üzem létesítését a kapcsolódó hő, hűtés és elektromos áram hasznosítással, talajjavító biomassza kibocsátással és az ezekre települő technológiák telepítésével. Erre építve lehetséges üvegházás növénytermesztés, gombatermesztés elindítása is, de lehetséges feldolgozó üzem, hűtőház, természártó kialakítása is.](#)

5.2.4. A KÖZLEKEDÉSI RENDSZER FEJLESZTÉSÉNEK CÉLJAI

Közüti Hálózati kapcsolatok

A várost a 4-es számú Budapest-Záhony elsőrendű főközlekedési út, a 4202 számú Kisújszállás - Mezőtúr összekötő út, a 4205 számú Kisújszállás - Körösladány összekötő út, a 4207 számú Örményes - Kisújszállás összekötő út, valamint a 34 303 számú állomáshoz vezető út érinti.

Elkészült a 4-es számú főközlekedési út Kisújszállást É-ről elkerülő út, mely a távlatban megépülő M4 gyorsforgalmi útnak is részét fogja majd képezni. Az új nyomvonalat és a csomópontok új helyét a 2005 évben elkészült rendezési tervmódosítás már tartalmazza. A 4-es számú főközlekedési út visszamaradó nyomvonala **jelenleg** városi forgalmi út, mely a későbbiekben is fontos szerepet tölt be a település szempontjából. **Az M4 gyorsforgalmi út megvalósulása után ismét főút kategóriába lesz visszazsorolva.**

A Mezőtúr- Túrkeve irányából érkező 4202 sz. országos mellékút város nyugati szélén tervezett elkerülő szakasza, valamint az út országos főúttá történő felfejlesztése a megyei területrendezési terv elhatározása, mely fejlesztés a város rendezési tervében is szerepel.

A 34 303 számú állomáshoz vezető út szerepét a Baross Gábor utca veszi át távlatban. Előrelépést jelent a korábbiakhoz képest, hogy a Baross Gábor utca **Széchenyi utca** (4.sz. főút) változásra tervezett csomópontja környezetében jelentős változások történtek.

A város É-i részén Kunmadaras irányába egy új számozott összekötő út kiépítését irányozta elő. Bár a megye elfogadott területrendezési terve ezt a fejlesztést nem tartalmazza, a város továbbra sem mondott le az út kiépítésének esélyéről. A kijelölt nyomvonal mezőgazdasági útként jelenleg is létezik.

Városi utak

A város távlatban tervezett közlekedéshálózata lehetőséget ad, a ipari- gazdasági területekre irányuló járműforgalom belvárosból való kihelyezésére. A 4202 sz. főút Túrkeve felől beérkező átmenő forgalmát a város nyugati szélén tervezett új nyomvonalra helyezve, jelentősen csökkentheti a belváros terhelését. Ezen úthoz csatlakozna távlatban a Tulipán utca és folytatásának kiépítésével, a Határ utca- Malom utca nyomvonalán vezető, a várost délkeleti oldalán körbefogó körút, bár ezen körút nyomvonalát a városfejlesztési stratégiában is helyet kapó Lovas-liget idegenforgalmi és rekreációs központ zavartalan kialakíthatóságának érdekében egy délebbre lévő nyomvonalon célszerűbb vezetni. (A Horváth- tanyától déli irányban lévő, jelenleg is burkolt, külterületi majorokhoz vezető úton. Északi irányban a vasúton túl kiépülő ipari parkot körülfogó helyi forgalmi út teszi majd teljessé, a város körül kialakuló forgalmi gyűrűt. Ez utóbbi út a vasúton áthaladva a Malom utcához, illetve északnyugaton, (már külterületen) a 4. sz. főúthoz csatlakozik. A vasúti átjárót különbszintű csomópontként szükséges távlatban előirányozni. Ezt a Budapest- Záhony vasútvonal jelentős, folyamatban lévő korszerűsítése is indokolja.

A település forgalmi útjai részben gyűjtőútként funkcionálnak. A tervezett gyűrűs-sugaras városszerkezeti rendszer megvalósulásával a gyűjtőúthálózat is megfelelő módon egészülhet ki.

Kerékpárút

Jelenleg a településen a Nyár utca egy szakaszán található kerékpárút, mely egyoldali, kétirányú, közvilágítással ellátott. A tervezett kerékpárút a 4-es számú főút mellett Kenderes irányában engedélyes terv szinten kész. Szükséges a város egészét átfogó kerékpáros rendszer kijelölése, illetve az ehhez szükséges területek biztosítása, az új nyomvonalak kiépítése.

A kerékpárút hálózat kijelölésekor szükséges a belvízelvezető hálózat adottságait abból a szempontból is figyelembe venni, hogy a legtöbb utcában kevés a hely és a nemrégiben elkészült és rekonstrukción átesett árokrendszer költséges lefedését el kellene kerülni!

Gyalogos forgalom

A Kálvin utca díszburkolattal történő ellátása, üzletutca kialakítása, és a járműforgalom megfelelő korlátozása szerepel a fejlesztési célok között. Az üzletutca szerves folytatása a Kálvin tér, mely a főút túloldalán lévő városháza körüli parkkal együtt megújításra fog kerülni. A parkokon keresztülvezető gyalogos utak részét képezik a városközpont sétáló övezetének. A parkon keresztül vezető sétány északi irányú folytatása a Rákóczi utca, melynek gyalogos, illetve részben parkoló utcává történő átépítése szerepel a célok között. A strandfürdő bejáratánál gyalogos tér fog létesülni.

A belvárosban két tematikus sétaútvonal kialakítását tervezi a város. Az egyik sétaút a műemlékeket, a város helyi értékeit fűzi fel, míg a másik a „pihenést, és kalandok” nevet viseli.

Állóforgalom

A városnak önálló parkolási rendelete van, mely a belváros területén egyedi szabályokkal igyekszik megoldani a parkolási gondokat, szabályozott lehetőséget adva a szükséges parkolók egy részének közterületen történő elhelyezésére, illetve kiépítésére.

A városközpontban, és a strandfürdő tömbjében illetve környezetében tervezett fejlesztések a parkolási lehetőségek jelentős bővítését is előirányozzák.

Tömegközlekedés

Az autóbuszjáratokat a Jászkun-Volán Zrt. üzemelteti. A viszonylatok kielégítik az igényszintet. A település lefedettsége szinte teljes. A településnek autóbusz-pályaudvara nincsen. A városközpontban többállásos buszmegálló, forgalmi és váróépület létesült, mely a jelenlegi igényeket megfelelő szinten elégíti ki. Távolabban szükségessé válhat a vasútállomásnál, az Erzsébet királyné liget szélén tervezett autóbusz állomás megépítése, melyhez biztosítani kell a szükséges területet. A településen helyi járat is üzemel

Vasúti közlekedés

Kisújszállást a 100 sz. Budapest – Záhony fővonal érinti. A MÁV fejlesztési tervében szerepel a gyorsforgalmi vasúttá való fejlesztés, mely felépítmény-cserével jár. Ez Kisújszállás vonatkozásában már megvalósult. A település vasútállomással rendelkezik, melyen az átmenő fővágányokon kívül fogadó és rakodó, valamint tolató vágányok vannak. A balesetveszély csökkentésére gyalogos-aluljáró és fedett peronok is készültek a megvalósult vasút korszerűsítés során. Ez egyben az É-i iparterületet gyalogos- kerékpáros megközelítési lehetőségét is biztosítja. A Malom utca (városi helyi forgalmi út) északi iparnegyedhez történő átvezetése külön szintű közút-vasút kapcsolatot, az adottságokat tekintve aluljáró építését igényli. A Kisújszállás- Kenderes közötti kerékpárút létesítése gyalogos- kerékpáros vasúti aluljáró építését is szükségessé tenné, de a megvalósult rekonstrukció során ez az igény egyelőre nem lett figyelembe véve.

A 102 sz. Kisújszállás – Kál-Kápolna vágányvonal szintén érinti a települést. A vasútvonal egyvágányú és Diesel-vontatású. A megyei területrendezési tervben szerepel a Kisújszállás – Túrkeve – Mezőtúr vasútvonal létesítése. Így lehetőség nyílik a 100 sz. és a 120 sz. Budapest- (Békéscsaba) – Lökősháza fővonal összekötésére.

5.2.5. A KÖZMŰ-INFRASTRUKTÚRÁK FEJLESZTÉSI CÉLJAI, A VÁROSI SZINTŰ KÖZMŰELLÁTÁS PROBLÉMÁINAK MEGOLDÁSI JAVASLATAI

Csapadékvízvezetés, vízrendezés

Kisújszállás város teljes közigazgatási területe a Hortobágy-Berettyó vízgyűjtőjén fekszik. A rétegvonalas helyszínrajz alapján látható, hogy a város területén belül több természetes és mesterséges *magas* és *mély* terület található. Ezek által meghatározott vízgyűjtők területeit több helyen keresztezik - és ezzel módosítják - a közlekedési létesítmények alépítményei és egyéb építmények. 1990 előtt a város növekedése és fejlődése, a nagyüzemi mezőgazdaság kialakulása során a belterületen és a külterületen is viszonylag nagy mennyiségű belvíz elvezető és tároló árok illetve csatornahálózat épült. Ezek nyilvántartása, műszaki dokumentációja kiadott engedélyei igen hiányosak. A belterületi csatornák – a régi XXIX. Csatorna belterületi szakaszát kivéve - nem rendelkeznek sem műszaki dokumentációval, sem engedélyekkel.

A város területéről lefolyó csapadékvizek fő-befogadója a Kakat-éri főcsatorna. A Kakat-éri főcsatornához csatlakoznak azok az Önkormányzati tulajdonú, de a Nagykovácsi Vízgazdálkodási Társulat és a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezelésében lévő külterületi belvízcsatornák, melyek a belterületről lefolyó csapadékvíz elvezető csatornák befogadói.

Az elmúlt évtizedekben a város egyik gyengesége volt, hogy a bel- és csapadékvíz elvezetése nem volt megoldva. Ebből kifolyólag 1999. és 2007 között a több alkalommal előforduló heves esőzés következtében Kisújszálláson, családi házak váltak lakhatatlanná, sérültek meg jelentős mértékben és több gazdasági területen is termelést akadályozó helyzet alakult ki. A helyreállításhoz szükséges kárenyhítésre több alkalommal folyósított támogatást az önkormányzat és a Kormány a „vis maior” keretből.

A város bel- és csapadékvízvezető-rendszere nem volt képes elvezetni a hirtelen lehulló, nagy mennyiségű csapadékvízet, ezért a rendszeresen előforduló haváriaesetek megelőzése érdekében a vízvezető rendszer kiépítését és felújítását tűztük ki célul.

A belterület domborzati viszonyaihoz igazodóan négy vízgyűjtő terület – *csapadékvízgyűjtő öblözet* - alakult ki. A részletes műszaki leírás tartalmazza az ÉNY-i, ÉK-i, DNY-i és DK-i öblözet részletes jellemzését. A meglévő rendszer értékelése után megállapítható, hogy a megfelelő csapadékvíz elvezetéshez az alábbiak szükségesek:

- A megfelelő kapacitású áttemelők és elzáró szerkezetek kiépítése,
- A méretezett csatornaszelvények, átereszek kiépítése,
- Az elvezető külterületi csatornák kitakarítása, műtárgyaiknak szükség szerinti szelvényre történő átépítése.

A csapadékvíz-elvezetés megoldására két változat került előzetesen kidolgozásra. Mindkét változat kielégíti az elvi vízjogi engedélyezési terv tartalmi előírásait.

A tervezett csapadékvíz-elvezetés műszaki megoldásai („A” és „B” változatai) figyelembe veszik:

- a domborzati viszonyokat, így az öblözetek területe azonos, illetve a meglévő csatornák megtartható részeit,
- megtartja a 4-es számú főút, valamint a városközpontban a csapadékvíz elvezetésére kiépült zárt csatornákat,

- MÁV pálya keresztezésére kiépített átereszeket.

A tervezendő csatornák kialakításánál, a méretezésnél a jelenleg érvényes Szabályozási terv előírásai szerinti állapotot vették figyelembe. A méretezésnél a városoknál előírt 4 éves visszatérési idejű csapadékot vették figyelembe.

Az elvi vízjogi létesítési engedélyezési tervdokumentációban kidolgozott változatok közül az optimálisabb és költséghatékonyabb változatot vízjogi létesítési engedélyezési tervdokumentáció szinten kidolgoztattuk a belvíz által legveszélyeztetettebb DK-i és DNy-i öblözetekre, majd két ütemben az ÉK-i és ÉNy-i öblözetekre is, amelyekre létesítési engedélyt is szereztünk az illetékes hatóságtól.

Pályázati támogatás elnyerésével 2010-ben a város délkeleti és délnyugati belvíz öblözeteiben mintegy 25 kilométer vízelvezető rendszer, 3 átemelő műtárgy és 2 belvíztározó került kiépítésre, majd 2011-ben Kisújszállás északkeleti és északnyugati öblözeteiben további 10 km csapadékvíz-elvezető árok és két átemelő műtárgy került felújításra, kiépítésre. Mindemellett a belterületi létesítmény üzemeltetője minden évben végez felújítási karbantartási tevékenységet az önkormányzat által biztosított költségkeret terhére.

A pályázati támogatással és jelentős önkormányzati önerő bevonásával a belvízzel leginkább veszélyeztetett városrészeken hajtottunk és hajtunk végre fejlesztéseket a lakosság és az ingatlanok, vagyon belvízvédelmére. A létesítmény megfelelő színvonalú kiépítettsége óta egyetlen alkalommal sem fordult elő havária eset a városban, a vízelvezető rendszer megfelelően vizsgázik.

Kisújszállás belterületén a csapadékvíz elvezetését, szikkasztását nyílt földmedrű, nyílt burkolt árkok és zárt csatornák végzik. A létesítmény üzemeltetője, a Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft. által vezetett statisztika alapján városunkban 66.225 fm földmedrű, 27.060 fm burkolt és 12.405 fm zárt csapadékvíz-elvezető hálózat van.

Szennyvízcsatorna hálózat kiépítése és tisztítótelep rekonstrukciója

A városban 2007-2008-ban pályázati forrásból kiépítésre kerültek a II/a, II/b, III/a szennyvízöblözetek, fejlesztésre kerültek öblözeteken kívüli csatornahálózati részek, valamint a szennyvíztisztító telep rekonstrukciója is megtörtént. Ennek eredményeképpen Kisújszálláson jelenleg a szennyvízcsatorna hálózat hossza 114,9 km. 4218 lakás van bekötve a közcsonna-hálózatba, mely 88 %-os szennyvízcsatorna-hálózat ellátottságot eredményez városunkban. A csatorna belterületen 99,9%-ban elérhető. Több lakatlan ingatlan van, ami nincs rákötve, illetve vannak fürdőszoba nélküli ingatlanok is, amelyek szintén nincsenek rákötve.

A tisztítótelep kapacitása 1200 m³/d, kihasználtsága közel 100 %-os. A tisztított szennyvíz befogadója a XXIX sz. csatorna északi ága, mely végső befogadója a Kakat-csatorna.

A közcsonna-hálózat elválasztó rendszerű, mely annyit takar, hogy a csapadékvíz nem a közcsonnán kerül elvezetésre.

Ez utóbbi megkövetelte a belvízelvezetés megreformálását, mely érdekében az Észak-alföldi Regionális Operatív Program keretein belül 2010. évben elkezdődött a bel- és csapadékvíz-elvezető rendszer korszerűsítése is.

Vízellátás

A település lakásállományának száma 4769 db, a lakosság létszáma közel 11 500 fő. A vízellátásba bekapcsolt lakások száma 4221 db (89 %), a fennmaradó népesség közkifolyós ivóvízellátásban részesül. A közütemi ivóvízvezeték hossza 71,9 km. A közkifolyók száma 53, melyből 20 db a 2015. év folyamán megszüntetésre kerül.

A városban minden utcában üzemel ivóvíz vezeték. A hálózat többszörösen hurkolt rendszerű, NA 150 méretű gerincvezetékkel, NA 100 és NA 80 méretű elosztóvezetékkel.

A kitermelő kapacitás elegendő a megnövekedett (évszakfüggő napi vízigény 1500-3200 m³), ivóvíz igények kielégítésére is. A vízkezelési technológia megfelelő, a 2 db 500 m³ térszíni tároló, valamint a 2 db 250 m³ ürtartalmú tartalékmedence biztosítja a csúcsigények kielégítését is. A fogyasztásra bocsátott víz mennyisége 100 m³/óra, a hulladékvíz pedig 15 m³/óra.

A nyomásviszonyok jók a hálózatban (3,8-4,2 bar), amit a 700 m³-es 48 m magas tároló biztosít.

Az ivóvízminőség-javító program útján megvalósult tisztítási technológia a jogszabályi előírásoknak, követelményeknek megfelel.

A fejlesztendő területeken az elosztó hálózat hurkoltan megépített bővítésével maradéktalanul biztosítható az ivóvíz ellátás.

A településen fellelhető Kumánia Gyógy- és Strandfürdő a Kumánia Gyógyfürdő Kft. üzemeltetésében áll. A felújított fürdő 2012. május 1-jén nyitotta meg kapuit. Befogadóképessége a téli időszakban 192 fő, nyáron 348 fő. Területén 2 db üzemelő termálkút és 1 db üzemelő hidegvizes kút található.

A fürdőben 2 db szabadtéri, és 5 db fedett medence várja a fürdőzőket: Tarján, Mirhó, Hattyas, Szejkő, Gyalpár, Turgony, Csivag,

A fürdőzés mellett a strandolónak lehetősége nyílik különböző wellness szolgáltatások (szaunák, gőzkabin, masszázs, sportolási lehetőségek), valamint gyógyászati célú kezelések igénybevételére is.

A távolabbról érkezőknek kielégítő szálláslehetőséget kínál a strand területén megépült Hotel Kumánia***, amely gyógy szálló minősítést szerzett, valamint az Ifjúsági Szálláshely.

Energiaellátás

Elektromos energia

A város elektromos energiaellátása megoldott. A fejlesztéseket a tervezett új területfelhasználással összhangban kell megoldani, oly módon, hogy a szükséges hálózatbővítések, műtárgyak a területek tervezett felhasználását ütemezetten, az igényekhez igazítva tegyék lehetővé. Az új lakó, intézmény és ipari területek kialakításával újabb transzformátor házak létesítése válik szükségessé.

Ennek helyét és formáját (épített házas, vagy oszlop transzformátor) a rendezési tervekben az adott környezet jellegzetességeit és környezeti elvárásait figyelembe véve kell meghatározni.

A közvilágítás megköveteli a folyamatos fejlesztést. A természetes elhasználódás mellett erre kényszerítő tényező a villamos energia árak drasztikus emelkedése. A fejlesztések során energiatakarékos, esztétikus világítást kell kialakítani.

Gázenergia

A városban a hőenergia ellátás nagyrészt földgáz energiahordozóval van megoldva. A gázfogadó állomás a település É-i szélén üzemel, a MOL üzemelteti. A városban a központban és környezetében kisnyomású hálózat épült ki, egyéb helyeken pedig középnyomású rendszer üzemel egyedi nyomásszabályozással. Amennyiben az ipari övezetekbe nagy gázigényű létesítmény települ, és a település egészének gázigénye meghaladja téli csúcsban a 4000 m³/h értéket, abban az esetben az átadóállomást bővíteni kell.

Megújuló energiaforrások felhasználása

A megújuló energiaforrások közé tartozik a napenergia, a szélenergia, a különböző formában megjelenő biomassza, a geotermikus energia és a vízenergia.

Kisújszállás város közigazgatási területén több lehetőség kiaknázását is célul tűzte ki. Az önkormányzat és a vállalkozások, pl. a napenergia hasznosítására a városi közintézményeket napkollektorral tervezik ellátni, a szélenergia kiaknázása érdekében szélérőműveket kíván telepíteni, illetve a geotermikus energia kinyerése érdekében távhővezeték rendszert, termálvíz gázkinyerésre gázleválasztót és gázerőművet tervez építeni.

A fenti alternatív energiaforrások kiaknázásával jelentős energia megtakarítást kíván a város elérni, amely a jelenlegi energia árak ismeretében nem elhanyagolható összeget képviselhetne a város mindenkori költségvetésében.

Az önkormányzatnak a geotermikus energia kiaknázása érdekében eddig megtett lépései, egyben a kezdetét jelentik egy olyan városi programnak, amely során mind szélesebb körben terjedhet az alternatív energiaforrások kiaknázása.

5.3. BEAVATKOZÁSOK, AZ AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE

5.3.1. KISÚJSZÁLLÁS FEJLESZTÉSI CÉLJAIT SZOLGÁLÓ VÁROSRESZEEK BEMUTATÁSA

(valamennyi területrészeire előirányzott fejlesztésre kiterjedően)

Az akcióterületek kijelölése folyamatában a teljes városra kiterjedően megfogalmazódott a városrészekre értelmezhető fejlesztések köre, ezekből részben funkcionális részben finansziális szempontok alapján történt az akcióterületek kiválasztása az alábbiakban kifejtett megközelítési irányok mentén.

Az integrált városfejlesztési stratégia valamennyi városrészre vonatkozóan tartalmaz közép- és nagyobb távú fejlesztési feladatokat, programokat, de legalábbis előkészítő, problématisztázó munkarészeket, amennyiben azok igénylik vagy lehetővé teszik a fejlesztések olyan összekomponálását, amelyek az érintett városrészen és környezetébe is kisugárzóan egyszerre fejtenek ki gazdaságélénkítő, társadalmi és környezeti minőségfejlesztő hatást. Ha ilyen együtt-fejlesztés történik, akkor fokozott az igény a feladatok összeillesztésére és egybeszervezésére, de – miután egy-egy terület „rendberakása” kapcsán a forrásigény nagyságrenddel megnő, összvárosi szinten el kell fogadtatni a fejlesztések sorrendjét. Azt, hogy vannak olyan fejlesztési gócpontok, amelyek elhanyagolása esetén a többi fejlesztés értelmét veszíti. Ilyenek a sokféle központ-funkcióval működő városközpontok és a szlömösödés veszélyes térségek.

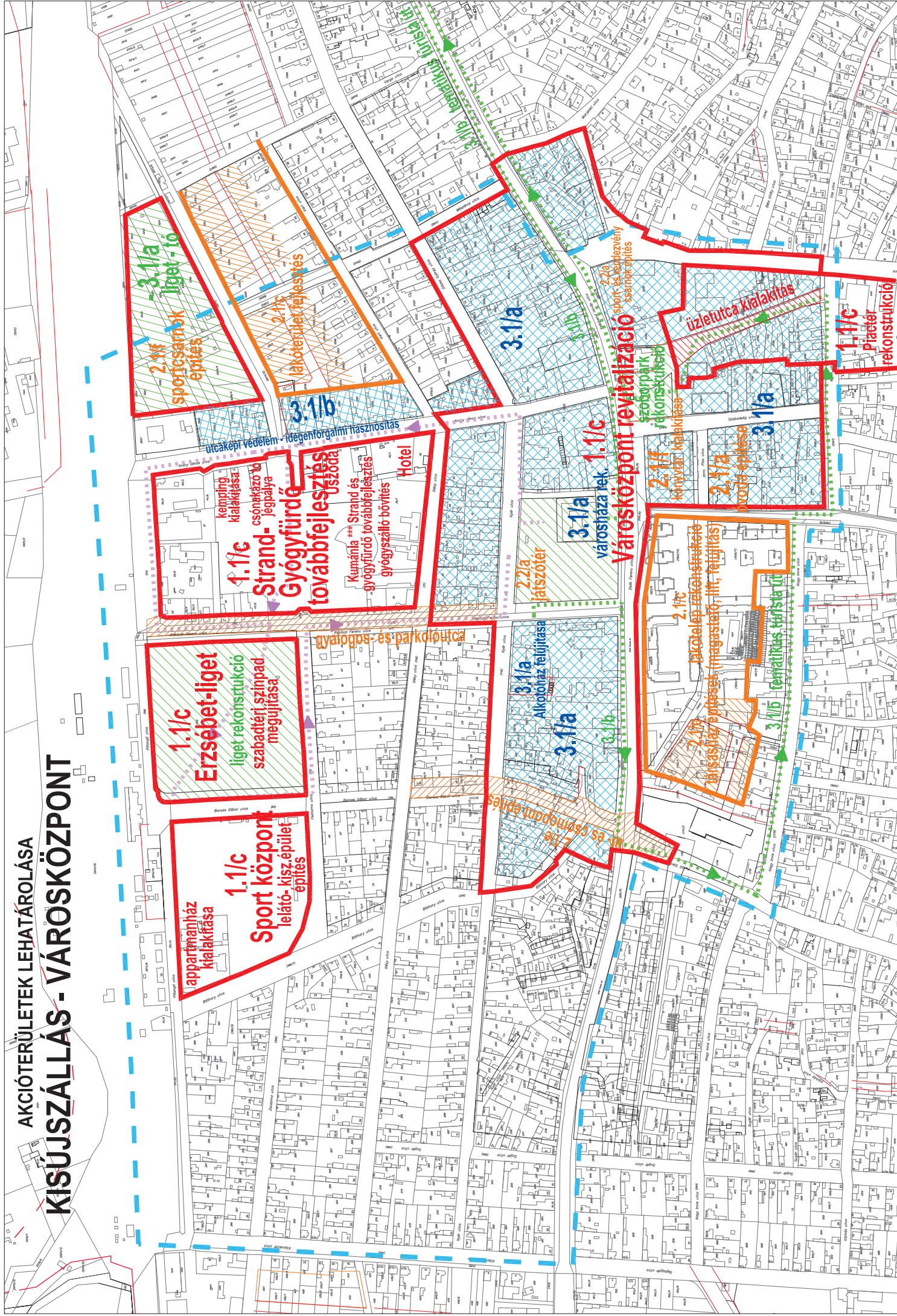
A város egészére vonatkozóan megfogalmazott infrastruktúrafejlesztési feladatok és kisebb részben az akcióterületekbe nem foglalt, hatásában és kapcsolódásai révén integrált fejlesztésként nem kezelhető programok vállalható nagyságrendje az önkormányzat számára a következő **évtizedben 6-8 milliárd Ft.** Ezek a fejlesztések abban a tekintetben térnek el a városrészekre megfogalmazott és akcióterületi tervek szintjén értelmezett fejlesztésektől, hogy az integrált jelleg kevésbé érvényesül. Összvárosi szintű meghatározásuk révén egyes területrészek érintettjeinek érdekeivel erősen közvetve találkoznak (belvízmentesítés, út- és közműfejlesztések), vagy kisebb városrészi fejlesztésre irányulnak, amelyhez nem kapcsolódik más jellegű olyan fejlesztés, amely az együttes megvalósítással a fejlesztés hatékonyságát érdemben megnövelné (pl. óvodalétesítés).

„A”: VÁROSKÖZPONT /Zsodoma, Éralja, Szabadság téri lakótelep/

A VÁROSRÉSZ 7-8 ÉVRE KITŰZÖTT FEJLESZTÉSI CÉLJAI	A FEJLESZTÉSI CÉLOK LEHETSÉGES FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEI
1.1/a Energia- és megújuló energiaforrások fejlesztése	- intézmények és környezetük - megújuló energiaforrások fejlesztése (nap, szél, termálvíz, kísérőgáz , biomassza , távhő)
1.1/c Turizmus termék- és volumenfejlesztés	- az Erzsébet királyné liget megújítása - Kumánia Gyógy- és Strandfürdő, Hotel Kumánia***, ifjúsági szálláshely továbbfejlesztése, kemping kialakítása
1.2/a Területi kohézió erősítése (kistérségi turizmus fejlesztése)	- elsősorban szervezési feladat, valamint a közlekedési kapcsolatok megfelelő kialakításának, működtetésének kérdése
2.1/a Népeségmegtartás, vonzerő fokozása, irányító képzési centrum megerősítése	- a városközpont ellátási és környezeti színvonalának javítása - a közösségi, pihenő és rekreációs területek fejlesztéseinek megvalósítása - az intézményrendszer fejlesztése - új óvoda építése - meglévő óvodák felújítása
2.1/b Iskolázottsági szint emelése	- középiskolák, művészeti iskola fejlesztése
2.1/c Lakáshelyzet javítása	- a Szabadság téri lakótelep épületeinek és környezetének megújítása - új társasház beépítésre jelölt tömbök megvalósítása
2.1/d Közmű ellátottsági szint emelése	- széles sávú internethálózat kiépítése
2.1/e Közlekedés, tömegközlekedés javítása	- parkolóhelyek kialakítása a belvárosban - a Rákóczi utca gyalogos- és parkoló utcává, a Kálvin utca üzletutcává alakítása - a Baross utca országos mellékúttá fejlesztése - csomópont-kialakítás
2.1/f Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	- Kumánia Gyógy- és Strandfürdő, Hotel Kumánia***, ifjúsági szálláshely továbbfejlesztése, kemping kialakítása - Porcsalmi Lajos Sporttelep továbbfejlesztése - Erzsébet királyné liget fejlesztése - Könyvtár kialakítása telefonközpont épületében - Papi Lajos Alkotóház felújítása - Városi sportcsarnok építése
2.2/a Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	- Játszótér kialakítása a városháza parkban - Erzsébet királyné liget fejlesztése - Könyvtár kialakítása telefonközpont épületében - Papi Lajos Alkotóház felújítása, hőszigetelése
2.2/b Esélyegyenlőség növelése	- közintézmények tervezett akadálymentesítése
2.2/c Antiszegregáció	- a Szabadság téri lakótelep megújításával, a lakókörnyezet és lakások értékének növelésével akadályozható meg a terület szegregálódása
2.2/d Közbiztonság növelése	- a városi főtéren térfigyelő rendszer elavult elemeinek cseréje a_

3.1/a Városképjavítás, közterület-rendezés	<ul style="list-style-type: none"> - üzletutca, épület felújítások, tematikus belvárosi sétaútvonal kijelölése, kapcsolódó fejlesztések) - új óvoda építése - meglévő óvodák felújítása - városháza nyílászáró hőszigetelése és felújítása, homlokzat felújítása és földem hőszigetelés, házasságkötő terem felújítása és nagyterem rekonstrukciója - Papi Lajos Alkotóház felújítása, hőszigetelése
3.1/b Természeti és épített örökség védelme, hasznosítása	<ul style="list-style-type: none"> - a belváros kibővített műemléki környezete, a belvárosi sétaúttal érintett utcák és környezetük, az Erzsébet királyné liget, a Kálvin park és a Városháza körüli park megőrzése - a régi fák ápolása, parkosítások, faültetések
3.1/c Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	
3.2/a Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése	

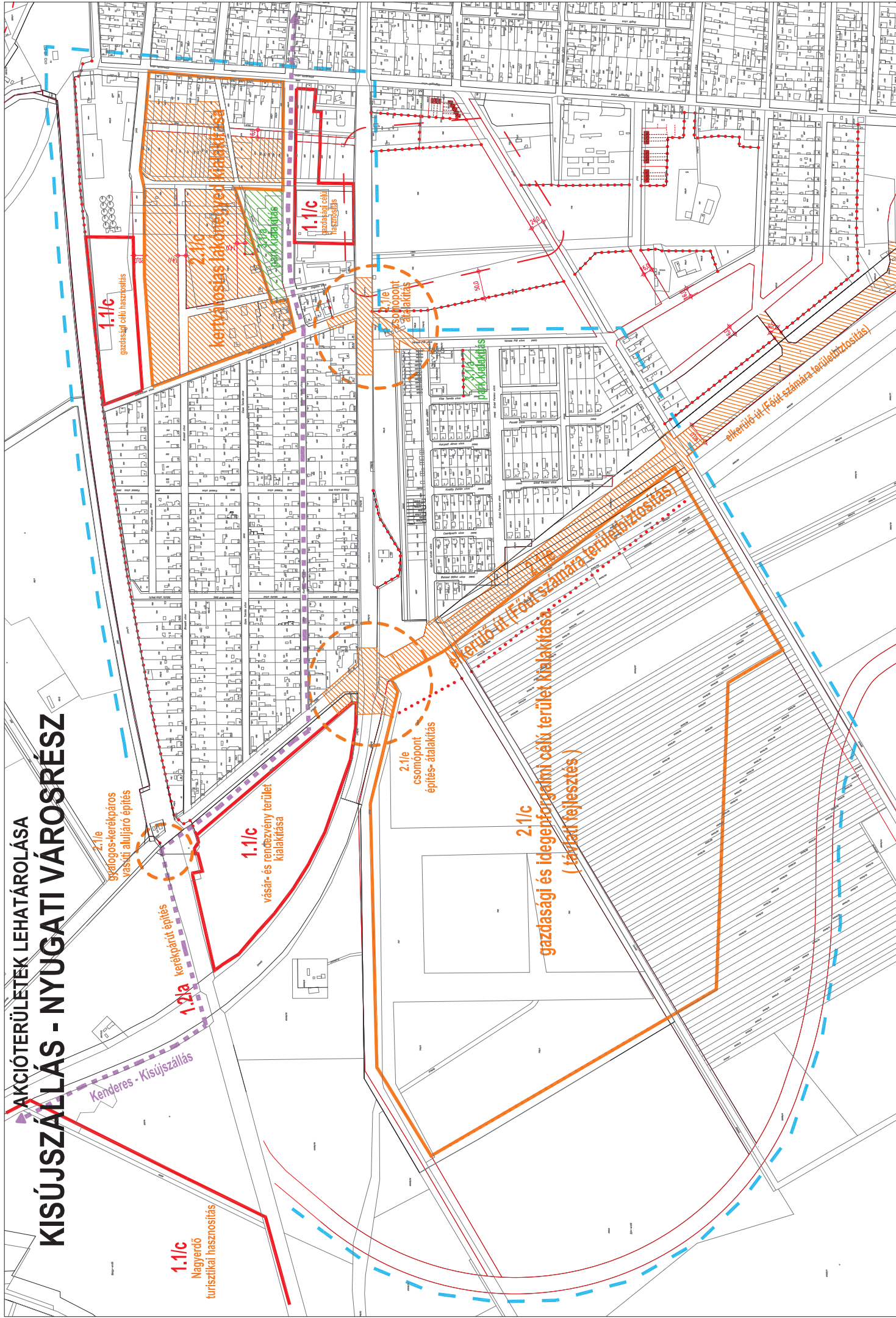
AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

„B” : NYUGATI VÁROSRÉSZ /Bittnerfalu, Doboskert, Pacséri lakónegyed/

A VÁROSRÉSZ 7-8 ÉVRE KITŰZÖTT FEJLESZTÉSI CÉLJAI	A FEJLESZTÉSI CÉLOK LEHETSÉGES FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEI
1.1/c Turizmus termék- és volumenfejlesztés	- Öregerdő és környezete idegenforgalmi célú fejlesztése - tervezett kiállító- vásár- és rendezvényterület a Bittnerfalutól nyugatra
1.1/f Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	- a Doboskert Deák F. utca felőli és vasúti pályatest felőli tömbjei
1.2/d Munkahelyek számának növelése (helyben foglalkoztatottság)	- a Doboskertben tervezett új gazdasági vállalkozások - Bittnerfalu mellett tervezett kiállító- és vásárterületen megvalósuló vállalkozások
2.1/c Lakáshelyzet javítása	- a Doboskertben tervezett új kertvárosias lakóterületek - Bittnerfalu tervezett értéknövelő beruházásokkal
2.1/d Közműellátottsági szint emelése	- kiemelt fontosságú a Doboskert és Bittnerfalu vízrendezésének megoldása
2.1/e Közlekedés, tömegközlekedés javítása	- Doboskert feltáró úthálózat kiépítése
2.1/f Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	- Doboskertben, a Pacséri lakónegyedben tervezett közparkok - kiállító- és rendezvényterület a Bittnerfalu mellett
2.2/a Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	- Doboskertben, a Pacséri lakónegyedben tervezett közparkok - Kiállító- és rendezvényterület a Bittnerfalu mellett
2.2/c Antiszegregáció	- Bittnerfalu szegregációjának megállítása a terület értéknövelő beruházásaival
3.1/a Városképjavítás, közterület rendezés	- tervezett park a Doboskertben és a Pacséri lakónegyedben
3.1/b Természeti és épített örökség védelme, hasznosítása	- Öregerdő és környezete (tervezett idegenforgalmi fejlesztések)
3.1/c Környezeti terhelések csökkentése, a környezetvédelem javítása	
3.2/a Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése	

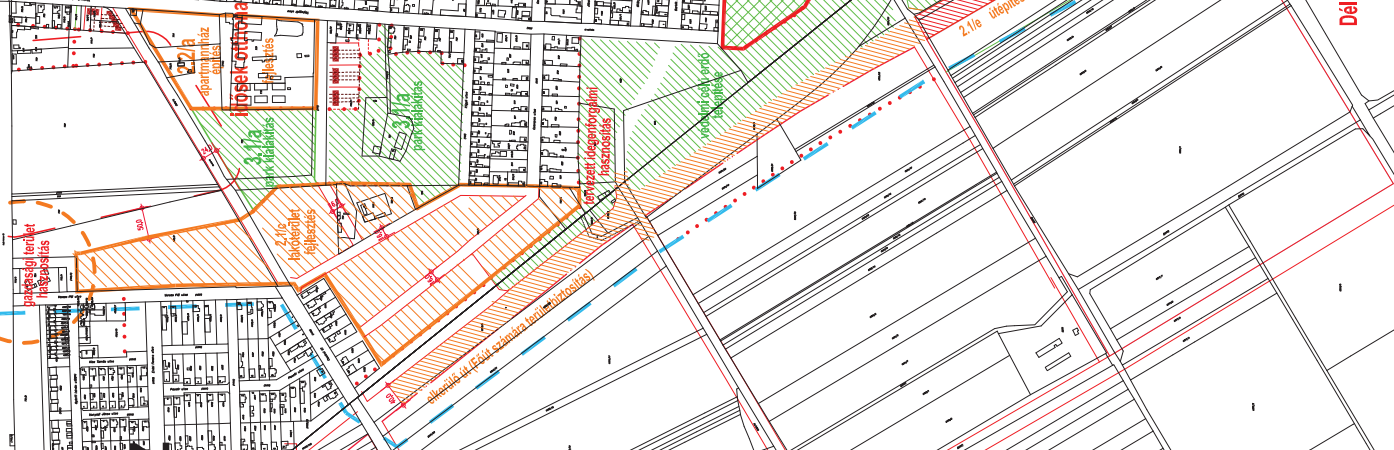
AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

„C”: DÉLNYUGATI VÁROS RÉSZ /Morgó-Vermeshát, Nadrágzug-Szénáskert, Óváros/

A VÁROS RÉSZ 7-8 ÉVRE KITŰZÖTT FEJLESZTÉSI CÉLJAI	A FEJLESZTÉSI CÉLOK LEHETSÉGES FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEI
1.1/a Energia- és megújuló energiaforrások fejlesztése	- kialakítandó Délnyugati iparnegyed
1.1/b Iparfejlesztés, ipari park	- a Délnyugati iparnegyed kialakítása (előkészítés)
1.1/c Turizmus termék- és volumenfejlesztés	- Lovas-liget, idegenforgalmi terület kialakítása az Óváros területén
1.1/f Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	- a Doboskert Deák F. utca felőli és vasúti pályatest felőli tömbjei
1.1/d Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	- kialakítandó Délnyugati iparnegyed
1.1/e Logisztikai fejlesztés	- kialakítandó Délnyugati iparnegyed
1.1/d Munkahelyek számának növelése (helyben foglalkoztatottság)	- kialakítandó Délnyugati iparnegyed - tervezett Lovas-liget és idegenforgalmi terület az Óváros területén
2.1/c Lakáshelyzet javítása	- az Óváros lakóterületi funkciójának megszüntetése - önkormányzati bérlakás-építési programmal érintett új területek
2.1/d Közműellátottsági szint emelése	
2.1/e Közlekedés, tömegközlekedés javítása	- a Délnyugati iparnegyedhez vezető út által érintett területek - a Túrkevei út tervezett elkerülő szakaszával érintett területek
2.1/f Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	- az Óvárosban tervezett Lovas liget, csónakázó tó - gyermek és felnőtt játszótér építése a Petőfi utca és Erdő utca sarkán (volt Vasvári óvoda helyén)
2.2/a Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	- az Óvárosban tervezett Lovas liget, csónakázó tó
2.2/c Antiszegregáció	- az Óváros lakóterületi funkciójának megszüntetése - önkormányzati bérlakás-építési programmal érintett új területek
3.1/a Városképvajítás, közterület-rendezés	- tervezett Lovas-liget, idegenforgalmi terület az Óváros területén
3.1/b Természeti és épített örökség védelme, hasznosítása	- tematikus belvárosi sétaútvonal kialakításával érintett városrész (Néprajzi Kiállítóterem – egykori Morgó csárda környezete, Nagy Imre út, Horváth tanyára vezető út)
3.1/c Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	
3.2/a Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése	

DÉLNYUGATI VÁROSOK ÉS Z

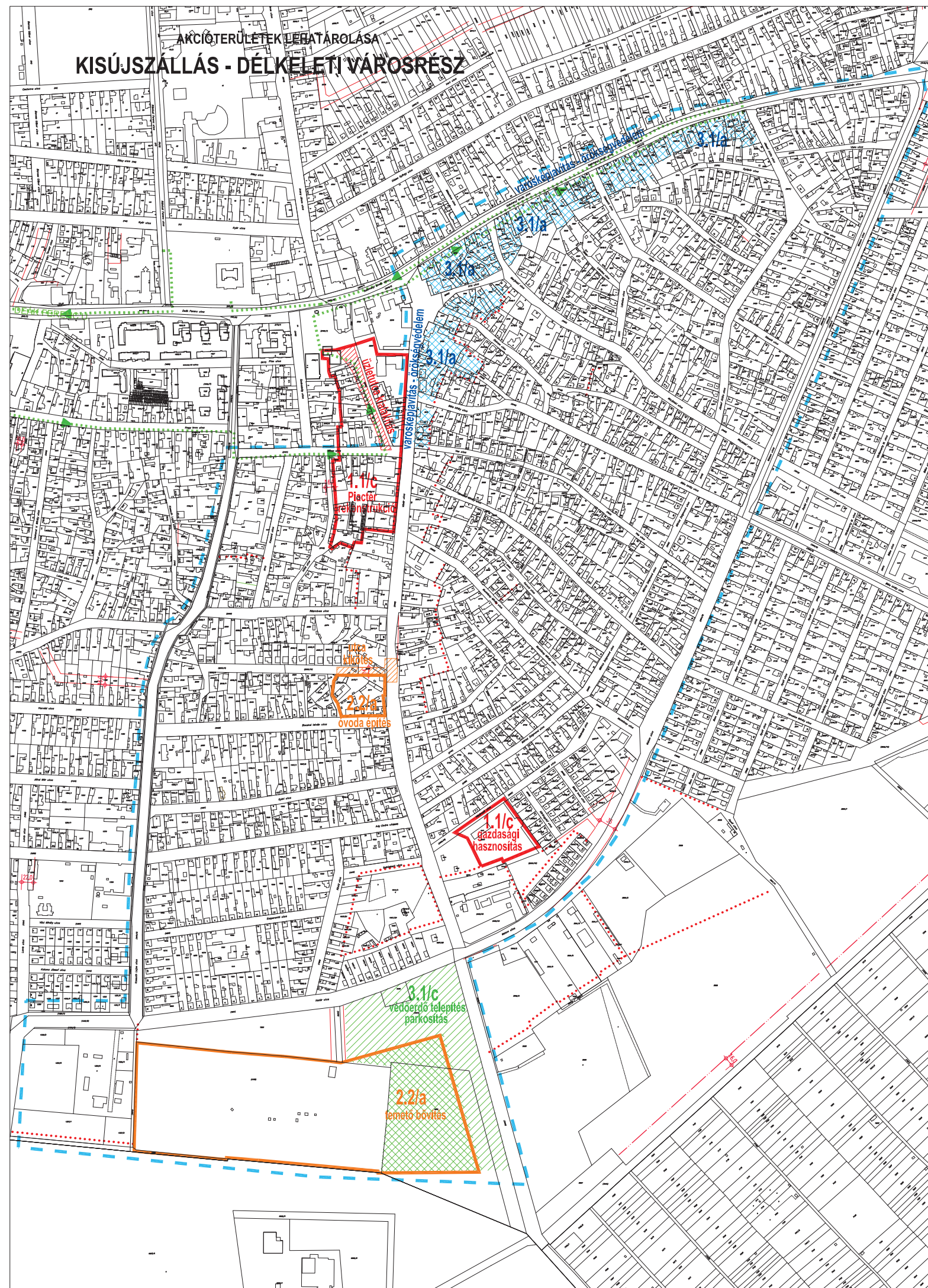

„D” : DÉLKELETI VÁROSRESZ**/Bagaméri, Vásárszél, Sásastó/**

A VÁROSRESZ 7-8 ÉVRE KITŰZÖTT FEJLESZTÉSI CÉLJAI	A FEJLESZTÉSI CÉLOK LEHETSÉGES FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEI
1.1/c Turizmus termék- és volumenfejlesztés	- tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása (I.) - egykori olvasókörök épületeinek és környezetének ápolása
1.1/d Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	- a Malom utca mellett lévő gazdasági területek (beépítetlen részek hasznosítása)
1.1/f Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	- Piac tér rekonstrukció (Vásárcsarnok felújítás, piactömb bővítése, egységes arculat kialakítása)
2.1/d Közműellátottsági szint emelése	*
2.1/e Közlekedés, tömegközlekedés javítása	- a Betyár utca kivezetése a Vásár utcára - utcakorrekciók, szélesítések végrehajtása a lakótömbök keskeny utcáiban
2.2/a Községi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	- Egykori olvasókörök épülete és környezete (hagyományörzés, épületeik védelme, közösségi funkcióval való betöltése) Déli temető bővítése - óvodák felújítása
2.2/b Esélyegyenlőség növelése	- közintézmények akadálymentesítése
2.2/d Közbiztonság növelése	*
3.1/a Városképjavítás, közterületrendezés	- tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása (I.) (az útvonallal érintett utcák és épületek)
3.1/b Természeti és épített örökség védelme, hasznosítása	- tematikus belvárosi sétaútvonal kialakításával érintett városrész (Széchenyi utca déli oldala) - egykori olvasókörök épülete és környezete (épületeik védelme, közösségi funkcióval való betöltése)
3.1/c Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	*
3.2/a Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése	*

AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

KISÚJSZÁLLÁS - DÉLKELETI VÁROSRESZ

„E”: KELETI VÁROSRESZ

/Sóhaj, Dühöngő/

A VÁROSRESZ 7-8 ÉVRE KITŰZÖTT FEJLESZTÉSI CÉLJAI	A FEJLESZTÉSI CÉLOK LEHETSÉGES FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEI
1.1/d Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	- a Malom utca Vásár utca találkozásánál lévő gazdasági terület beépítetlen részei
1.1/f Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	- gazdasági területfejlesztés a Dévaványai út déli oldalán és a 4.sz. főút északi oldalán, a Téglagyárral szemben - Vásártér-rekonstrukció - fejlesztés a Béla Király út északi oldalán lévő tömbökben
1.1/d Munkahelyek számának növelése (helyben foglalkoztatottság)	- gazdasági területfejlesztés a Dévaványai út déli oldalán és 4.sz. főút északi oldalán
2.1/d Közműellátottsági szint emelése	
2.1/e Közlekedés, tömegközlekedés javítása	- hétvégi házas üdülőövezet (szervízút kialakítása a 4. sz. főút mellett) - a Dévaványai út mellett tervezett gazdasági terület (belső feltáró utak)
2.1/f Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	- hétvégi házas üdülőövezet és a horgásztó környezetének fejlesztése - óvodák felújítása - játszótér építése
3.1/a Városképjavítás, Közterület-rendezés	- hétvégi házas üdülőövezet és a horgásztó környezetének fejlesztése - roncsolt, beépítetlen területek erdősítése
3.1/c Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	
3.2/a Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése	

AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

KISÚJSZALLÁS - KELETI VÁROSRESZ

II. ÜTEM

KISÚJSZALLÁS - NYUGATI VÁROSRESZ

2.1/f
hétvégi házias
üdülőterület - fejlesztés

2.1/f
hétvégi házias
üdülőterület - fejlesztés

horgász
tó

3.1/c
gazdasági erdő telepítés

3.1/c
gazdasági erdő telepítés

3.1/c
gazdasági erdő telepítés

1.17 f
vásártér rekonstrukció
területbővítés

1.1/d
gazdasági-ter.
fejlesztés

1.1/f - 1.1/d
új gazdasági terület
terület előkészítés

(kereskedelmi- szolgáltató gazd. ter.)

3.1/c
gazdasági erdő telepítés

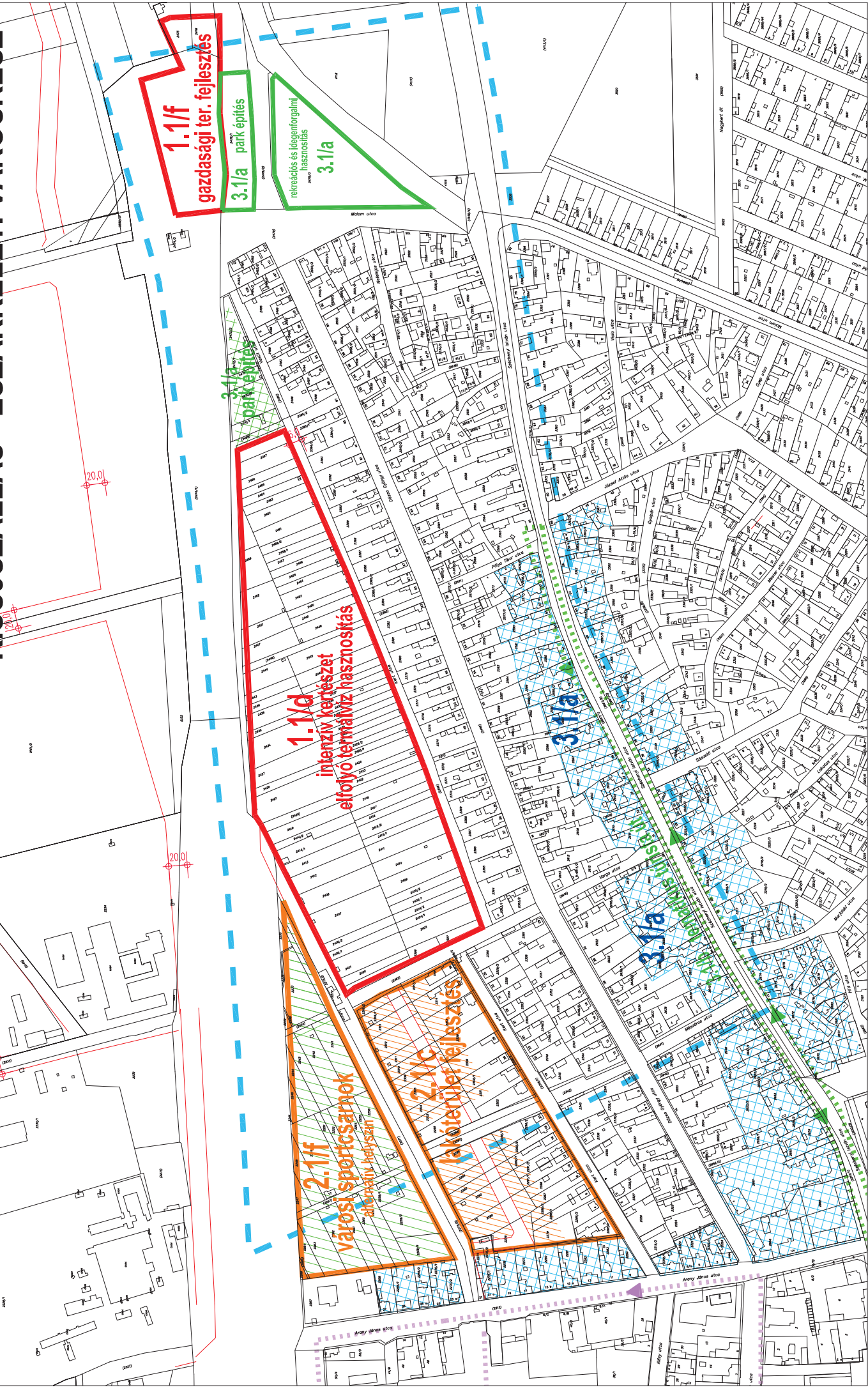
„F” : ÉSZAKKELETI VÁROS RÉSZ

/Koronakert, Daraksa/

A VÁROS RÉSZ 7-8 ÉVRE KITŰZÖTT FEJLESZTÉSI CÉLJAI	A FEJLESZTÉSI CÉLOK LEHETSÉGES FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEI
1.1/c Turizmus termék- és volumenfejlesztés	- tematikus belvárosi sétaútvonal kialakítása (I.)
1.1/d Munkahelyek számának növelése (helyben foglalkoztatottság)	- tervezett liget, csónakázó tó, idegenforgalmi terület - tervezett gazdasági terület a Malom utca és a vasúti pályatest találkozásánál kijelölt területen - elfolyó termálvíz hasznosításával gombatermesztés, csomagoló üzem, üvegházás növénytermesztés megvalósítása
2.1/c Lakáshelyzet javítása	- a Koronakert lakóterületi fejlesztésre kijelölt területe (csökkentve az intenzív kertészet számára kijelölendő területtel!)
2.1/d Közműellátottsági szint emelése	*
2.1/e Közlekedés, tömegközlekedés javítása	- Malom utca - vasúti pályatest kereszteződése – aluljáró építés szükségessége - a Koronakert a tervezett hasznosítása érdekében feltáró utak építése
2.1/f Kulturális és szabadidős területek fejlesztése	- a Koronakert északnyugati részén liget, csónakázó tó, idegenforgalmi terület kialakítása - A Csegei gödörnél tó és park kialakítása - Városi sportcsarnok építése
2.2/a Közösségi terek, a civil társadalom színtereinek fejlesztése	- a Koronakert északnyugati részén liget, csónakázó tó, idegenforgalmi terület kialakítása
2.2/d Közbiztonság növelése	*
3.1/a Városképjavítás, közterület-rendezés	- a Koronakert északnyugati részén liget, csónakázó tó, idegenforgalmi terület kialakítása - a Széchenyi utca északi részén „tematikus belvárosi sétaútvonal” kialakítása (I.)
3.1/b Természeti és épített örökség védelme, hasznosítása	- a Széchenyi utca északi részén „tematikus belvárosi sétaútvonal” kialakítása (I.)
3.1/c Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	*
3.2/a Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése	*

AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

KISÚJSZÁLLÁS - ÉSZAKKELETI VÁROSRÉSZ

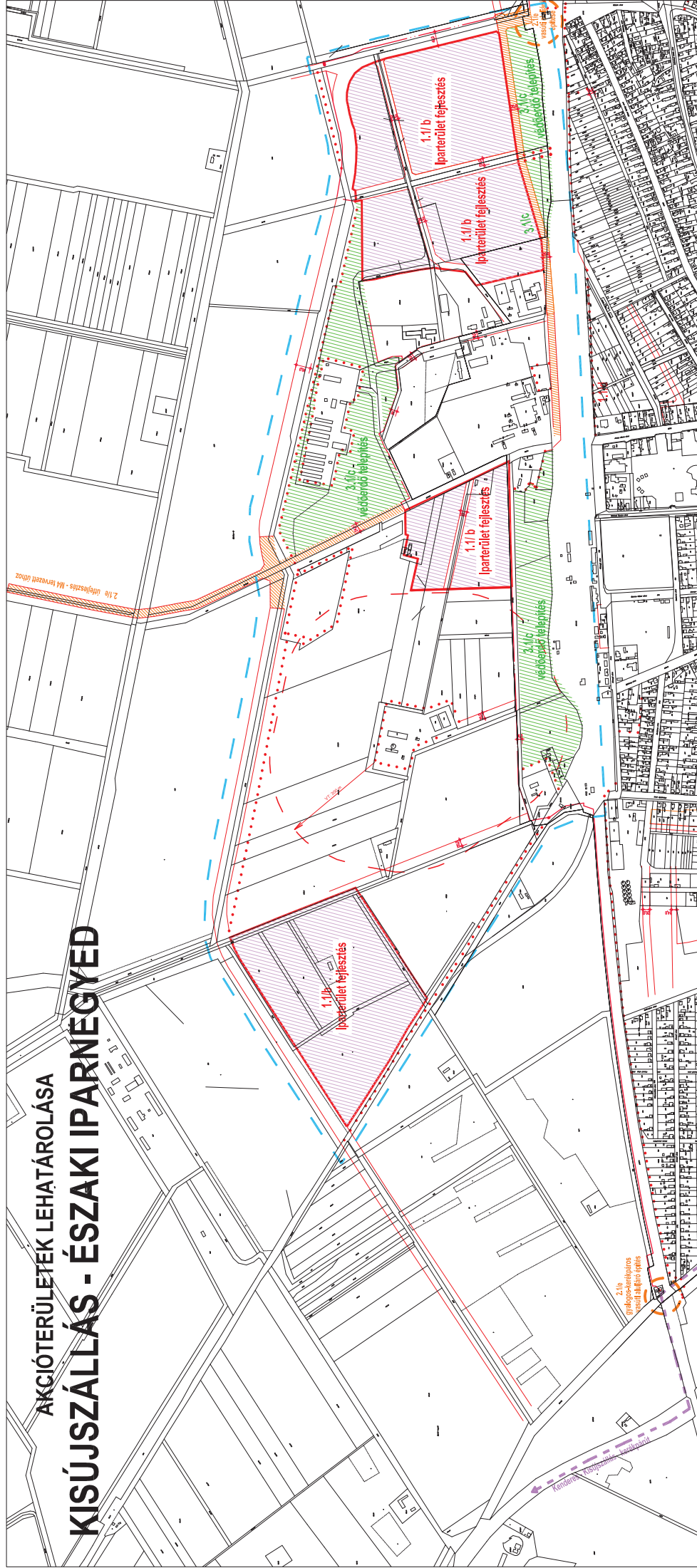

„G” : ÉSZAKI IPARNEGYED

/Falusziget/

A VÁROSRESZ 7-8 ÉVRE KITŰZÖTT FEJLESZTÉSI CÉLJAI	A FEJLESZTÉSI CÉLOK LEHETSÉGES FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEI
1.1/a Energia- és megújuló energiaforrások fejlesztése	- Északi iparnegyed (tervezett ipari park) és környezete
1.1/b Iparfejlesztés, ipari park	- Északi iparnegyed (tervezett ipari park)
1.1/d Mezőgazdasági termékek helyi és térségi feldolgozása	- Északi iparnegyed (tervezett ipari park)
1.1/e Logisztikai fejlesztés	- Északi iparnegyed (tervezett ipari park)
1.1/f Kereskedelmi-szolgáltató gazdasági tevékenységek fejlesztése	- Északi iparnegyed (tervezett ipari park)
1.2/c Térségi együttműködés a termékfeldolgozásban	
1.2/d Munkahelyek számának növelése (helyben foglalkoztatottság)	- Északi iparnegyed (tervezett ipari park)
2.1/d Közmű-ellátottsági szint emelése	*
2.1/e Közlekedés, tömegközlekedés javítása	- Malom utca - vasúti pályatest kereszteződése – aluljáró építés szükségessége - az iparterület belső feltáró úthálózatának kialakítása - a 4. sz. főút elkerülő szakaszáig Kunmadaras irányába útépítés, kereszteződés és csomópont kiépítése
2.2/d	- közbiztonság növelése
3.1/a Városképjavítás, közterület rendezés	*
3.1/c Környezeti terhelések csökkentése, környezetvédelem javítása	- sertéstelep és környezete - védőerdő telepítése, technológia felülvizsgálata - iparnegyed délkeleti szélén védőerdő telepítése.
3.2/a Identitástudat, lokálpatriotizmus erősítése	*

AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSA KISÚJSZÁLLÁS - ÉSZAKI IPARNEGYED

5.3.2. A VÁROSFEJLESZTÉS GÓCPONTJAI, A KIEMELKEDŐ FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEK

A fejlesztési témákat három megközelítésben szükséges áttekinteni:

- a) A fejlesztési források eredete szerint lehetnek: az önkormányzati forrásból tervezett , a túlnyomórészt önkormányzati, kisebb részben nem önkormányzati és a teljesen (vagy közel teljesen) önkormányzati források nélkül tervezett fejlesztések.
- b) A mozgósítható források volumene szerint: a fejlesztési lehetőségek három forrás-korlátozója az önkormányzati önrész, az uniós támogatások és a reális magán-források .
- c) Csoportosítást kívánnak a fenntarthatósági és megtérülési jellemzők, utóbbiaknál a nyereségesség jellemzői.

Elemezni szükséges azt is, hogy az IVS kiemelt akciótervi témakörei közé milyen mértékben és mely témák emelhetők be a források előre nem látható bővülésével, átrendeződésével. Milyen tartalék-programok kapjanak prioritást, ha jelentős súlyú programok az uniós forrásokért történő pályázatokon nem fenntartható minősítést kapnak, vagy más okból kiesnek a támogatásra esélyes programok köréből.

a) A meghatározó jelentőségű („gócpont”) programokra kiterjedően a források szerint:

- önkormányzati forrásból, EU-támogatással

- *Szociális otthon rekonstrukció
- * Kísérőgáz hasznosítás
- * Gombatermesztés feltételeinek megteremtése
- *Városháza felújítás [folytatása](#)
- * Új óvoda építése
- *Gyalogoszóna- Piac program

- önkormányzati forrásból, hazai támogatással

- * Kumánia Gyógy- és Strandfürdő, Hotel Kumánia*** továbbfejlesztése
- * Ifjúsági szálláshely továbbfejlesztése és kemping kialakítása

- részben önkormányzati forrásból, EU-támogatással:

- *üzletutca kialakítása, homlokzatok felújítása, piac (max. 120 000 e. Ft vállalkozói forrás) gazdaságfejlesztő, termelő, kereskedelmi szolgáltató beruházások

- önkormányzati források nélkül, EU-támogatással:

- *Kisújszállás-Kenderes kerékpárút kialakítása

- önkormányzati források nélkül, EU vagy hazai támogatással:

- *lakások energetikai felújítása körében (max. 160 000 e. Ft magánérő)
- *Sport-rendezvényterem kialakítása tornaterem-bővítéssel
- *Ált. iskola bővítése

b) A mozgósítható források volumene, nagyságrendje szerint tekintve a fejlesztési lehetőségeket korlátozzák:

- Az önkormányzati önrész (Elsősorban a versenyszabályok alá eső fejlesztések esetén szükséges önrészt biztosítani, amelybe beletartozik az iparterületek fejlesztése is. A város részére több lehetőség nyitva áll az önerő előteremtésére, amelyet projektenként célszerű mérlegelni:
 - a saját költségvetéséből,
 - állami önerő támogatásból,
 - kivételes esetben állam által engedélyezett hitelből, amelynek forrása lehet a 2007-2008-ban végrehajtott fűtés és világításkorszerűsítés bérleti konstrukciójának lejártakor évente felszabaduló forrás,
 - iparterület fejlesztése esetén az érintett vállalkozások támogatásából,
 - gazdasági jellegű tevékenység esetében befektetői tőke bevonásával, közös cég alapításával.
- Az uniós támogatások (Vállalható nagyságrendjét részben az előbbi önrész, részben a támogatások százalékos mértékével kapcsolatos politikai, gazdasági felfogás, értelmezés, részben a pályázatok és a fejlesztéseket organizáló szervezet minősége fogja befolyásolni. Jelenlegi információink szerint a kötelező önkormányzati feladatok esetében 100%-os támogatási intenzitás is lehetséges.),
- A hazai támogatások (kiemelt beruházások hazai támogatással, kisebb beruházások hazai pályázatok igénybevételeivel)
- magán-források (vállalkozó és lakossági, az eladósodottság mértékét és a külföldi befektetők mérsékelt érdeklődését beszámítva az önkormányzati fejlesztések nagyságrendjének max. 20%-a vehető figyelembe.)

c) Fenntarthatósági és megtérülési jellemzők, utóbbiaknál a nyereségesség jellemzői (uniós támogatási arányokat befolyásoló tényező):

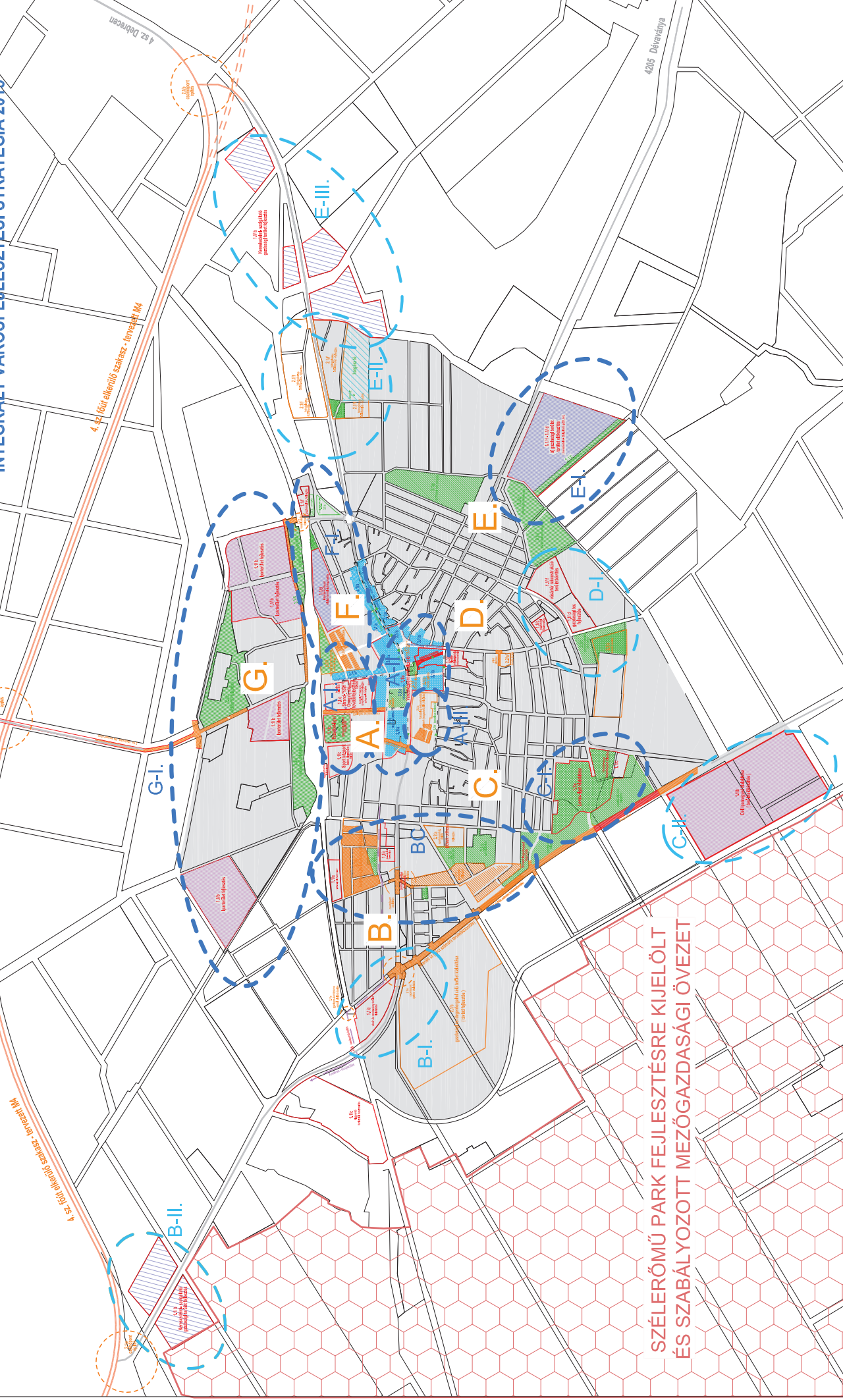
- üzemeltetése tartósan biztosított
- bevételekből nyereség nélkül fenntartható
- bevételekből nyereséges

A fentiekben a fejlesztési témákat több megközelítésben áttekintő szempontokat bemutattuk, ennek alapján az alábbi akcióterület lehatárolás javasolt.

KISÚJSZÁLLÁS - VÁROS

VÁROSRESZEK, AKCIÓTERÜLETEK, PROJEKTELEMEK

INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2015

5.3.3. FEJLESZTÉSI FELADATCSOPORTOK ISMERTETÉSE AKCIÓ - TERÜLETENKÉNT

A térképi ábrázolások jelzik a rehabilitációs akcióterületeken tervezett fejlesztések helyét, jellegét, esetenként nagyságrendjét. Valamennyi akcióterületnek vannak meghatározó súlyú fejlesztési műveletei, ezek az alábbiak:

A-I. Termálvízre alapozott turisztikai, gazdasági és energetikai fejlesztések

Kumánia Gyógy- és Strandfürdő, Hotel Kumánia***, ifjúsági szálláshely mérethatékonysági fejlesztése, kisérgáz hasznosítás, víztisztítómű építésével a Kumánia létesítmények ivóvízellátása.

A fürdő környezetében magánszálláshely szolgáltatás elterjesztése.

Az elfolyó termálvízre alapozott gombatermesztő és csomagoló üzem létesítése.

Sétáló- és parkoló utca, fürdő főbejárata előtti gyalogos tér kialakítása.

„Pihenés és kalandok” Tematikus turistaút kialakítása

Rekreációs és pihenő területek fejlesztése. Az Erzsébet királyné liget rekonstrukciója, tanösvény kialakítása, kondipark építése. A tervezett „Korona-liget” kialakítása, csónakázó tóval – korcsolya pályával, vendéglátó létesítménnyel.

A-II. Városházaként továbbfejlesztése

Városháza nyílászáró felújítása, hőszigetelése, homlokzat felújítása, földem hőszigetelés, házasságkötő terem felújítása, nagyterem rekonstrukciója, mosdók felújítása. Az épület infokommunikációs fejlesztése strukturált hálózat kiépítésével, informatikai eszközök beszerzésével, tervdigitalizálás lehetőségének megteremtésével, digitális folyamatosan frissülő közműtérképpel.

Süsü játszótér kialakítása a városháza parkban.

Papi Lajos Alkotóház felújítása, a melléképületének átalakítása és felújítása képzőművészeti műhellyé.

Nyár utca felújítása és 37 db parkolóhely építése.

Könyvtár kialakítása energetikai korszerűsítéssel a telefonközpont épületében, amennyiben az ingatlant használó céggel megegyezés születik.

Új óvoda építése a Piac utca és Kossuth L. utca sarkán lévő üres területen.

Piactéri tömb rekonstrukciója. (Vásárcsarnok felújítása, új szárnnyal való bővítése a Mikes utca felé, belső elárúsító részek megújítása, egységesítése, parkolási helyzet javítása.)

A-III. Szabadságtéri lakótelep és környezetének rekonstrukciója, lakóterület fejlesztés

A lakótelep régi többszintes társasházainak energetikai fejlesztéssel is társuló homlokzatfelújítása (Hőszigetelés, nyílászáró csere, fűtőkorszerűsítés) Magastető ráépítés tetőtéri lakások kialakításával, az épületek lifttel történő ellátása) Épületek közötti terület rendezése, parkolóhelyek kialakításával, gépjárműtárolás lehetőségének bővítésével, parkosítás, játszótér megújítása.) Új társasházak létesítése a tömb nyugati részének átépítésével.

B-I. „Nyugati kereskedelmi és idegenforgalmi kapu” akcióterület

Új közlekedési csomópont (körforgalmú csomópont) kialakítása az országos főúthálózatban tervezett fejlesztésekhez igazítva. Új kereskedelmi és idegenforgalmi hasznosítású területek megvalósítása. (Kereskedelmi és logisztikai központ, kiállító és kereskedelmi terület.) Kisújszállás- Kenderes közötti kerékpárút megépítése.

BC. „Új élettér” akcióterület - Lakóterület fejlesztés a nyugati városrész hasznosítatlan területein

A Mórgó- Vermeshát- Doboskert terület egységei beépítetlen területeinek előkészítése családi házas, kertvárosias beépítésre. (vízrendezés, előközművesítés, útépítés.) A lakóterület fejlesztés- bővítés miatt megnövekvő gépjárműforgalomnak kitett észak-déli irányú Veres P.- Kása J. utak – 4. sz. főút csomópontjának rendezése, átépítése.)

A Szociális Otthon korszerűsítése, új apartman házas idők otthonának építése, a környezetében lévő hasznosítatlan területek parkosítása, pihenő-liget kialakítása.

C-I. „Lovas- liget turisztikai központ” akcióterülete

Az óváros lovas ligetté alakítása, kapcsolódva a Horváth-tanyán tervezett idegenforgalmi fejlesztéshez. Az anti-szegregációs intézkedések részeként a terület lakóterületi funkciójának megszüntetése- áthelyezése a város más lakóterületeire, önkormányzati bérlakás építési program keretében. A terület rendezése, táji jellegzetességeinek megőrzésével. A belvízrendezési tervben elhatározott záportároló megvalósítása, csónakázó tóként való hasznosítása. Az extrém sportpálya idehelyezése, jelentős mértékű bővítéssel. Kerékpáros ügyességi pálya kialakítása.

G-I. „Északi iparnegyed” akcióterülete

Az iparnegyed területi és infrastrukturális fejlesztése (útépítés, útfelújítás, előközművesítés).

A terület adottságai miatt alkalmas biogáz üzem létesítésére, amelynek a hője üvegházás növénytermesztésben, terményszárításban, a környező meglévő üzemi épületek, jövőben épülő üzemi épületek fűtésére és hűtésére is alkalmas. A megtermelt zöldáram értékesíthető, vagy közvetlen betáplálás révén helyben hasznosítható. A biogáz üzemből kikerülő feldolgozott biomassa talajjavításra és terméshozam növelésre alkalmazható az üzem közelében.

Intézkedés a távlatban szükséges külön szintű vasúti átjáró – aluljáró – megvalósulás érdekében.) A 4. sz. főút északi elkerülő szakaszához való közúti kapcsolódás megvalósítása. (Útépítés, csomópont kialakítás.)

5.3.4. A RÁFORDÍTÁSOK KÖLTSÉGBECSLÉSE

Az alábbi, a 2014-2020 közötti akcióterületi fejlesztésekre kiterjedő költségbecslés jelzi a ráfordítások nagyságrendjét.

A költségbecslés táblázatokat követő térképen látható az akcióterületeket befoglaló városrészekben található városi ingatlantulajdonok telkeit, a nem forgalomképes, forgalomképes és korlátozottan forgalomképes ingatlanok megkülönböztetése nélkül. A nyilvánvalóan nem forgalomképes közlekedési területek nem szerepelnek az ábrán.

	Megnevezés	Nem-önkormányzati rész becsült. aránya	Nem-önkormányzati rész becsülése e Ft	Mennyiség	Felhasználható é Ft/egység	Építési költség e Ft	Tervezési, művezetési, műszaki ellátás Ft	Nettó összköltség e Ft	27% AFA e Ft	10% tartalék e Ft	Bruttó költség e Ft
A1.	Kumánia Gyógy- és Strandfürdő, Hotel Kumánia*** továbbifejlesztése I. ütem			1		930 000	37 200	967 200	261 144	93 000	1 321 344
A1.	Kumánia Gyógy- és Strandfürdő, Hotel Kumánia*** továbbifejlesztése II. ütem			1		1 500 000	60 000	1 560 000	421 200	150 000	2 131 200
A9.	Íludagi szálláshely továbbifejlesztése és kemping kialakítása I. ütem			1		62 000	2 480	64 480	17 410	6 200	88 090
A9.	Íludagi szálláshely továbbifejlesztése és kemping kialakítása II. ütem			1		45 000	1 800	46 800	12 508	4 500	63 938
A5.	Erzsébet-liget parkrekonstrukció, felújítási, játszótér építése, tanösvény kialakítása			1		56 000	2 240	58 240	15 725	5 600	79 565
A6.								0	0	0	0
A9.	Úrborkolai szélesített 3m-el			1	130 fm	36 Ft/m	4 680	5 148	1 390	468	7 006
A10.	Sikány és parkoló utca képzése (cca 8m széles térburkolás)			1	160 fm	96 Ft/m	14 400	15 840	4 277	1 440	21 557
A11.								0	0	0	0
A12.	Csanakázó térségépítés kialakítása			1	900 m2	20 Ft/m2	18 000	19 800	5 346	1 800	26 946
A13.								0	0	0	0
A14.								0	0	0	0
A15.								0	0	0	0
A16.	Fürdő bejárati épület és garázsos tér kialakítása			1	1 db	75000 Ft/db	7 500	82 500	22 275	7 500	112 275
A17.	Tematikus tornisaut kialak., helyi védett ép. homi felújítási, phendöntök			1	1 db	28000 db	2 800	30 800	8 316	2 800	41 916
Kisújszállás	hőszigetelés						5 200	135 200	36 594	13 000	184 704
Kisújszállás	hőszigetelés						5 200	135 200	36 594	13 000	184 704
Pillangó és Bálhory utca sarkán lévő MAV épület átalakítása apartmanházzá				1	760 m2	240 Ft/m2	180 000	7 200	187 200	50 544	265 744
A11-1.								0	0	0	0
A11-2.								0	0	0	0
A11-3.	Jászóvár kialakítása						1 600	46 800	12 508	4 500	63 938
A11-4.								0	0	0	0
A11-5.								0	0	0	0
A11-6.	Városháza nyílászáró felújítása, hőszigetelése, homlokzat felújítása, földem hőszigetelés					112 000	4 480	116 480	31 450	11 200	159 130
A11-6.	Városháza házasságkötő terem felújítása					4 000	160	4 160	1 123	400	5 683
A11-6.	Városháza nagytérnemi rekonstrukció					30 000	1 200	31 200	8 424	3 000	42 624
A11-6.	Városháza infokommunikációs fejlesztése					42 000	1 680	43 680	11 794	4 200	59 674
Papí Lajos Alkotóház felújítása						42 000	1 680	43 680	11 794	4 200	59 674
Papí Lajos Alkotóház, mestéregépítőterem átépítése és felújítása						15 000	600	15 600	4 212	1 500	21 312
Nyár utca felújítása és 37 db parkolóhely építése						34 000	1 360	35 360	9 547	3 400	48 307
Úvegátház növénytermesztési fejlesztése						135 000	5 400	140 400	37 908	13 500	191 808
Gombatermesztési feltételeknek megteremtése						260 000	10 400	270 400	73 008	26 000	389 408
Városi sportcsarnok építése				1	3000 m2	270 Ft/m2	810 000	32 400	842 400	227 448	1 150 848
Városi sportcsarnokhoz parkolók és sportudvar építése				1	5000 m2	20 Ft/m2	100 000	4 000	104 000	28 980	142 080
A Városi u. 4. szám alatti közszolgálati központ kialakítása		100%	145 632			102 500	4 100	106 600	28 762	10 260	145 632
A11-7.							0	0	0	0	0
A11-8.								0	0	0	0
A11-9.								0	0	0	0
A11-10.	Sport- és rendezvényterem kialakítása tornaterm. bővítéssel (2300 m2)		164 670	1	1 db	110000 db	11 000	121 000	32 670	11 000	164 670
A11-11.	Alt. lak. felújítása-bővítés (telek terület 4180 m2)		359 280	1	1 db	240000 db	24 000	284 000	71 280	24 000	359 280
A11-12.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.			1	230 fm	110 fm	2 530	27 830	7 514	2 530	37 874
A11-13.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.		16 168	1	600 m2	90 Ft/m2	54 000	59 400	16 080	5 400	80 838
A11-15.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.					242 000	9 680	251 680	67 954	24 200	343 834
A11-16.	Piaci rekonstrukció városcsarnok bővítése, korszerűsítés			1	800 m2	220 Ft/m2	176 000	183 600	52 272	17 600	283 472
A11-17.	Szolgálati lakás rekonstrukció em. építéssel 2175 m2		164 670	1	560 m2	200 Ft/m2	110 000	121 000	32 670	11 000	164 670
A11-18.	Református Egyházközség lelkész lakásának építési költsége		616 627			105 000	4 200	109 200	29 484	10 500	149 184
A11-19.	Református Egyházközség lelkész lakásának építési költsége		188 966			133 000	5 320	138 320	37 346	13 300	188 966
A11-20.	Boross utca földtől történő képzése, kivezetése a 4. sz. főútra, csomópont (képzése)					15 000	600	15 600	4 212	1 500	21 312
A11-21.	Energetikai épületrekonstrukció, parkosítás, 250m2 szőlő, Bóv.		588 860	1		380 000	38 000	418 000	112 860	38 000	588 860
A11-22.	Művelődési ház építési költsége		359 280	1	1200 m2	200 Ft/m2	240 000	284 000	71 280	24 000	359 280
A11-23.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.		123 952	1	380 m2	230 Ft/m2	82 800	91 080	24 982	8 280	123 952
A11-24.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-25.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-26.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-27.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-28.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-29.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-30.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-31.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-32.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-33.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-34.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-35.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-36.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-37.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-38.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-39.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-40.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-41.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-42.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-43.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-44.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-45.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-46.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-47.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-48.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-49.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-50.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-51.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-52.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-53.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-54.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-55.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-56.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-57.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-58.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-59.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-60.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-61.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-62.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-63.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-64.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-65.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-66.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-67.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-68.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-69.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-70.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-71.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-72.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-73.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-74.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-75.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-76.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-77.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-78.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-79.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-80.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-81.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-82.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-83.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-84.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-85.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-86.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-87.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-88.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-89.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-90.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-91.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-92.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-93.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-94.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-95.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-96.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-97.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-98.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-99.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.							0	0	0	0
A11-100.	Újtelek építési terület 10-12m széles burk.										

Megnevezés	Nem- önkormányzati rész becsült aránya	Nem- önkormányzati rész becsülése e Ft	Mennyiség	dim.	Fajlagos költség e Ft/egység	dim.	Építés költsége e Ft	Tervezés, művezetés, műszaki ell. e Ft	Nettó összköltség e Ft	27% ÁFA e Ft	10% tartalék e Ft	Bruttó költség e Ft
B I.-1. új kiállító és kereskedelmi terület (66000 m2) feltárása (ÚT) 7 m széles	50%	40 698	1	643 fm	84 Ft/m2	54 012	5 401	59 413	16 042	5 941	81 396	
B I.-1. új kiállító és kereskedelmi terület (66000 m2) feltáró (KÖZMŰ)	50%	29 070	1	643 fm	60 Ft/fm	38 580	3 858	42 438	11 458	4 244	58 140	
B I.-1. új kiállító és kereskedelmi terület Épületek cca.(2000 m2) I. ütem	50%	421 960	1	2 000 m2	280 Ft/m2	560 000	56 000	616 000	166 320	61 600	843 920	
B I.-2. közlekedési csomópont kialakítása (1508 m2)	100%	120 560	1	1 db	80000 Ft/db	80 000	8 000	88 000	23 760	8 800	120 560	
B I.-3/I. településszerkezeti tervmódosítás és szabályozási terv készítése			1	1 db	3000 Ft/db	3 000	300	3 300	891	330	4 521	
B I.-3/2. kiszolgáló út és gerinközművek megépítése 22 m széles (ÚT)	50%	82 056	1	450 fm	242 Ft/m2	108 900	10 890	119 790	32 343	11 979	164 112	
B I.-3/2. kiszolgáló út és gerinközművek megépítése (KÖZMŰ)	50%	4 408	1	450 fm	13 Ft/fm	5 850	585	6 435	1 737	644	8 816	
B I.-3/3. új kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület (83000 m2) feltárása út	100%	73 337	1	632 fm	77 Ft/m2	48 664	4 866	53 530	14 453	5 353	73 337	
B I.-3/3. új kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület (83000 m2) feltárása közmű	100%	12 382	1	632 fm	13 Ft/fm	8 216	822	9 038	2 440	904	12 382	
B I.-3/3. új kereskedelmi-szolg. Épületek cca. 3000m2m, telken belüli fejlesztés I.ütem	100%	1 265 880	1	3 000 m2	280 Ft/m2	840 000	84 000	924 000	249 480	92 400	1 265 880	
Közlekedésbiztonsági kerék-párút építése Csorba felé az EPOSZ Kft-ig	100%	91 776	1	1 450 fm	42 Ft/m	60 900	6 090	66 990	18 087	6 699	91 776	
B I.- 4/I Kisújszállás Kenderes közötti kerékpárút kialakítása (3,5m széles)60%-ban	100%	259 505	1	4 100 fm	42 Ft/m	172 200	17 220	189 420	51 143	18 942	259 505	
BC.-1/I. lakótelek kialakítása							0	0	0	0	0	
BC.-1/1. lakótelek kialakítása			1	25 925 m2	3 Ft/m2	77 775	7 778	85 563	23 099	8 555	117 207	
BC.-1/2. védőerdő kialakítása a temető mellett			1	16 003 m2	1,2 Ft/m2	19 204	1 920	21 124	5 703	2 112	28 940	
BC-2. közpark kialakítása			1	3 304 m2	3 Ft/m2	9 912	991	10 903	2 944	1 090	14 937	
BC.-3/I. új útnyomvonal kialakítása			1	4 459 m2	1 Ft/m2	4 459	446	4 905	1 324	490	6 720	
BC.-3/I. új nyomvonalon út építése (az új csomóponttal eltérő megvalósulás esetén)			1	200 fm	176 Ft/m2	35 200	3 520	38 720	10 454	3 872	53 046	
BC.-3/2. új köztűi csomópont kiépítése			1	1 db	80000 Ft/db	80 000	8 000	88 000	23 760	8 800	120 560	
BC.-4/I. tervezett feltáró utak kialakítása	50%	72 842	1	1 007 fm	96 Ft/m	96 672	9 667	106 339	28 712	10 634	145 685	
BC.-4/I. lakóterület kialakítása (vízrendezés tereprendezés)	100%	270 627	1	59 860 m2	3 Ft/m2	179 580	17 958	197 538	53 335	19 754	270 627	
BC.-4/3. új közpark kialakítása			1	11 259 m2	3 Ft/m2	33 777	3 378	37 155	10 032	3 715	50 902	
BC.-5. gazdasági hasznosítás (23212 m2)magánérős	100%	104 941	1	23 212 m2	3 Ft/m2	69 636	6 964	76 600	20 682	7 660	104 941	
BC.-6/I. lakóutca kiépítése (útalap, útborkolat, vízelvezetés) 6m burk.sz.	50%	43 081	1	733 fm	78 Ft/m	57 174	5 717	62 891	16 981	6 289	86 161	
BC.-6/2. lakóterületi hasznosítása (vízrendezés, tereprendezés)	100%	122 153	1	27 019 m2	3 Ft/m2	81 057	8 106	89 163	24 074	8 916	122 153	
BC.-7. gazdasági váll. hasznosítású út (telek terület 19063 m2)	50%	16 574	1	282 fm	78 Ft/m	21 996	2 200	24 196	6 533	2 420	33 148	
BC.-8. védőerdő kialakítása			1	5 157 m2	3 Ft/m2	15 471	1 547	17 018	4 595	1 702	23 315	
BC.-9/I. apartmanházas idősek otthonának kialakítása (telek 15269 m2)			1	855 m2	280 Ft/m2	239 400	23 940	263 340	71 102	26 334	360 776	
BC.-9/2. szociális otthon rekonstrukció (telek 18590 m2) I. ütem			1	1 700 m2	230 Ft/m2	391 000	39 100	430 100	116 127	43 010	589 237	
BC.-9/2. szociális otthon rekonstrukció (telek 18590 m2) II. ütem			1	400 m2	230 Ft/m2	92 000	9 200	101 200	27 324	10 120	138 644	
szociális otthon főzőkonyha felújítása						46 500	4 650	51 150	13 811	5 115	70 076	
BC.-9/3. útalap, útborkolat készítése			1	140 fm	104 Ft/m2	14 560	1 456	16 016	4 324	1 602	21 942	
BC.-9/4. sorházalakások építése az idősek otthonához kapcs.(telek 5096 m2)	100%	497 310	1	1 500 m2	220 Ft/m2	330 000	33 000	363 000	98 010	36 300	497 310	
BC.-9/5. liget, phénópark kialakítása			1	64 772 m2	3 Ft/m2	194 316	19 432	213 748	57 712	21 375	292 834	
BC.-10/I. feltáró utak kialakítása előközművesítéssel (ÚT)	50%	66 580	1	971 fm	91 Ft/m2	88 361	8 836	97 197	26 243	9 720	133 160	
BC.-10/I. feltáró utak kialakítása előközművesítéssel (KÖZMŰ)	50%	9 511	1	971 fm	13 Ft/m	12 623	1 262	13 885	3 749	1 389	19 023	
BC.-10/2. lakótelek kialakítása	80%	241 056	1	66 649 m2	3 Ft/m2	199 947	19 995	219 942	59 384	21 994	301 320	
Összes becsült költség a B akció területre vonatkoztatva:		3 846 308										6 587 009 Ft
		58,4%										

A várható ráfordítások költsége
Kisújszállás város
2014- 2020 között tervezett
akcióterületi fejlesztései körében

Megnevezés	Nem- önkormányzati rész becsült aránya	Nem-önkormányzati rész becsülése e Ft	Mennyiség	dím.	Fajlagos költség e Ft/egység	dim.	Építés költsége Ft	Tervezés, művezetés, műszaki ell. e Ft	Nettó összköltség e Ft	27% ÁFA-val e Ft	10% tartalék e Ft	Bruttó költség e Ft
CI-1. Településrendezési Terv módosítása (akcióterületre)			1	1 db	3000	Ft/db	3 000	300	3 300	891	330	4 521
CI-2. Horváth-tanya idegenforgalmi fejlesztése			1	1 db	40000	Ft/db	40 000	4 000	44 000	11 880	4 400	60 280
CI-3/1. Tervezett lovas-liget elkészítő munkálatai (épületek átalakítása)			1	8 db	8000	Ft/db	64 000	6 400	70 400	19 008	7 040	96 448
CI-3/1. Tervezett lovas-liget elkészítő munkálatai (terepgazdálás, vízelvezetés, részleges fásítás)			1	30000 m2	1	Ft/m2	30 000	3 000	33 000	8 910	3 300	45 210
CI-4. Záportározó-csónakázó tó kialakítása			1	1487 m2	18	Ft/m2	26 766	2 677	29 443	7 950	2 944	40 336
CI-5. Kerékpáros ügyességi pálya kialakítása			1	1300 m2	6	Ft/m2	7 800	780	8 580	2 317	858	11 755
CI-7. Erdő telepítése (50% javasolt idegenforg. park jelleggel, magánérős)			1	15000 m3	2,2	Ft/m2	33 000	3 300	36 300	9 801	3 630	49 731
Összes becsült költség C akció területre vonatkoztatva:												308 281 Ft

Megnevezés	Nem- önkormányzati rész becsült aránya	Nem- önkormányzati rész becsülése e Ft	Mennyiség	dím.	Fajlagos költség e Ft/egység	dím.	Építés költsége e Ft	Tervezés, művezetés, műszaki ell. e Ft	Nettó összköltség e Ft	27% ÁFA-val e Ft	10% tartalék e Ft	Bruttó költség e Ft				
GI-1/1. Településszerkezeti tanulmány készítése az iparnegyed megközelítésének tisztázására		1	1 db		2600 Ft/db		2 600	260	2 860	772	286	3 918				
GI-12. Vonaakozó rendezési terv részek módosítása		1	1 db													
GI-2. Védőerdő telepítése		1	1		3000 Ft/db		3 000	300	3 300	891	330	4 521				
GI-3/1. Feltároló úthálózat kiépítése, előközművesítés (ÚT)		1	900 m ²		3 Ft/m ²		2 700	270	2 970	802	297	4 069				
GI-3/1. Feltároló úthálózat kiépítése, előközművesítés (KÖZMŰ)		1	220 fm		13 Ft/m		2 860	286	3 146	849	315	4 310				
GI-3/2. Vasúti átjáró kialakítása MAV beruházás																
GI-4. Belső úthálózat korszerűsítése																
GI-5. Ipari gazdasági hasznosítás		1	900 fm		13 Ft/m		11 700	1 170	12 870	3 475	1 287	17 632				
GI-6. Védőerdő telepítése		1	810 m ²		3 Ft/m ²		2 430	243	2 673	722	267	3 662				
GI-6. Ipari gazdasági hasznosítás		1	300 fm		13 Ft/m		3 900	390	4 290	1 158	429	5 877				
Telephelyfejlesztés (űfelfűjtás, köznművesítés)	40%	140 151	1				232 500	23 250	255 750	68 053	25 575	350 376				
Zöldség- gyümölcs- és hűsítőföldgázüzem, valamint hűtőház létesítése	50%	128 095	1				170 000	17 000	187 000	50 490	18 700	256 190				
Biogázfermő, távhővezeték kiépítése	50%	565 125	1				750 000	75 000	825 000	222 750	82 500	1 130 250				
Üvegházas növénytermesztés	50%	113 025	1				150 000	15 000	165 000	44 550	16 500	226 050				
Gyártó üzem kitelepítése	100%	1 507 000	1				1 000 000	100 000	1 100 000	297 000	110 000	1 507 000				
Termesztő és feldolgozó üzem kitelepítése	100%	6 028 000					4 000 000	400 000	4 400 000	1 188 000	440 000	6 028 000				
Összes becsült költség G akció területre vonatkoztatva:		8 481 396										9 541 857				
		88,9%														

(A-I. JELŰ) AKCIÓTERÜLET

A3. kemping kialakítása

A4. "Barátság háza"
rendezvény- szállás- és
konferencia épület

A8. "csónakázó tó- sziget"
megújítása

A5. Erzsébet-sziget
parkrekonstrukció
felhőtt játszótér építése,
tanösvény kialakítása

A7. apartmannház kialakítása
A6 szabadtéri színpad megújítása

A9. útburkolat szélesítés

A10. sétány és parkoló
utca kiépítése (terburkolás)

A12. Csónakázó tó- jégpálya
kialakítása

A11. városi sportcsarnok
építése (alternatív terület)

utóképi védelem- fizető, vendégszolg. kialakítása

A13. térföldi kialakítása

A14. építészeti kiállítás építése

A15. szálloda építése

A17. tematikus túristaut kialakítása

A1. Kumánia gyógyfürdő továbbfejlesztése

A2. Hotel Kumánia gyógyszálló bővítése (felüljáró)

A16. fürdő bejárati épület
és gyalogos tér kialakítása

(A-II. JELŰ) AKCIÓTERÜLET

AII-1. útfelújítás, parkoló építés

AII-3. játszótér kialakítás

AII-9. Papi Lajos alkotóház felújítása

AII-18. csónakpontonak építés

AII-15. üteptés

AII-19. lakások + üzletek építése

AII-20. gyógyfürdő (szabadtéri) művészeti alkotás elhelyezése

AII-19. háranglábszerű tőrtő készítése a város márkait felvétel

AII-6. Városháza felújítás, folytatása

- homlokzat felújítás

- külső nyílászárók felújítása

- főúton hőszigetelése

- zenei könyvtár fejlesztése

- étterem turisztikai célú fejlesztése

- közigazgatási múzeum kialakítása

- "légo" múzeum kialakítása

- Hárságkő tervem felújítása

AII-5. étterem bővítés

- magastető ráépítés

(rendezvényter kialakítása tetőtérben)

AII-17. szolgáltatóház

rekonstrukciója

emeletráépítés a fsz-es épületrészre

- magastető - ráépítés

- emeletbővítésben és tetőtérben pánzió

(szálláshelyek) kialakítása

AII-15. óvoda építés

AII-14. üzlet ház építés

lakások + üzletek építése

AII-8. városi könyvtár kialakítása

energetikai korszerűsítéssel

AII-7. szobor park megújítása

templom környezetének rendezése

mobilitásos pavilonok elhelyezése

AII-5. étterem

felújítás- bővítés

AII-10. sport- és rendezvénycsarnok

kialakítása bővítéssel

AII-1. közösségi központi

központ kialakítása

AII-11. Ált. iskola

felújítás- bővítés

AII-12. Üzletutca

kialakítása

AII-13. Üzletutcahoz

kapcsolódó ép. tejl.

AII-16. piactér rekonstrukció

vásárcsarnok bővítés (Mikes u. felé)

vásárcsarnok korszerűsítés

piactér belső rekonstrukciója

(A-III. JELŰ) AKCIÓTERÜLET

AIII-7. műv. ház. bővítés
új kulturális és kapcsolódó funkciók
elhelyezése

AIII-4. feltárási út építése
(130 fm)

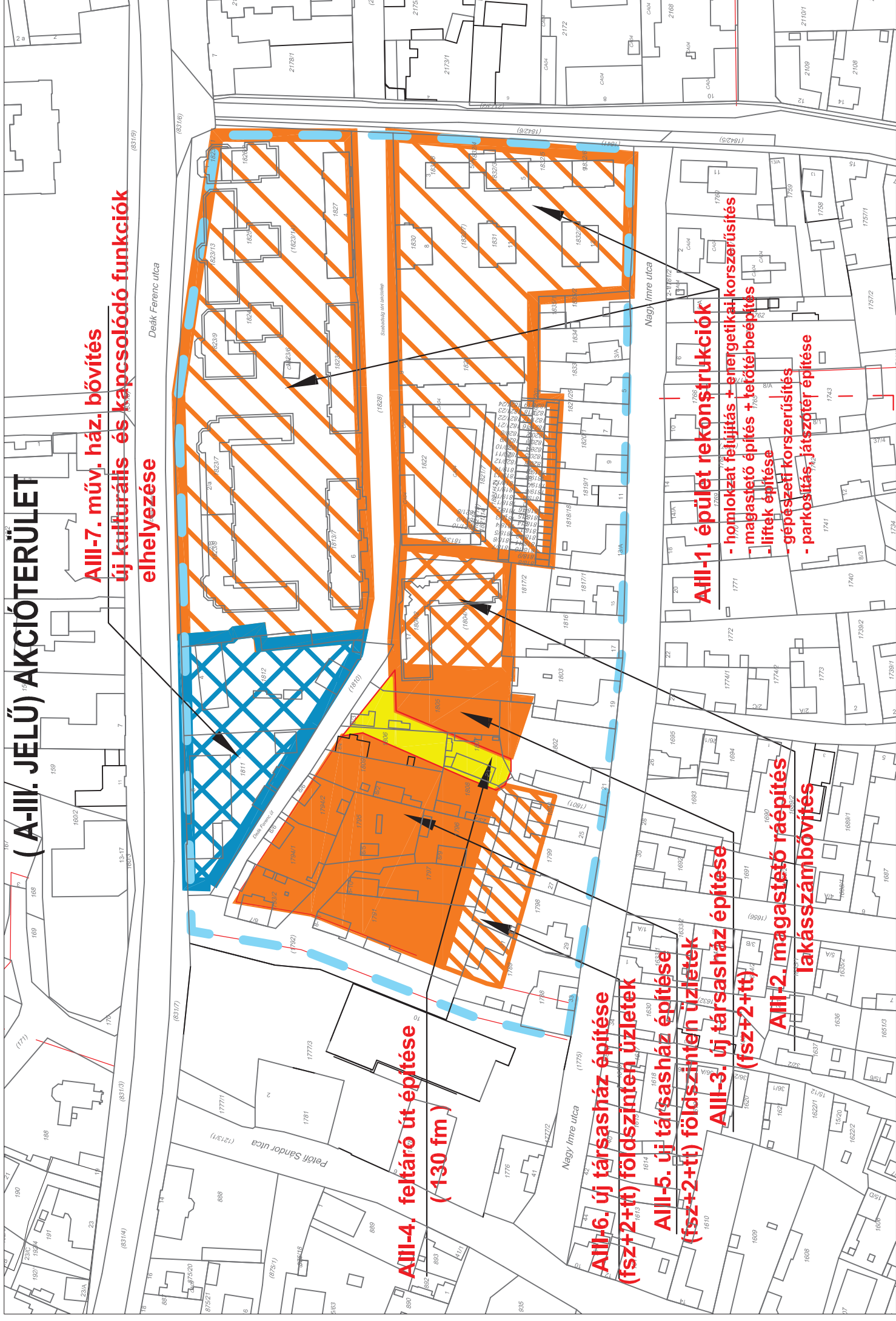
AIII-6. új társasház építése
(fsz+2+tt) földszinten üzletek
AIII-5. új társasház építése
(fsz+2+tt) földszinten üzletek
(fsz+2+tt)

AIII-3. új társasház építése
(fsz+2+tt)

AIII-2. magastető ráépítés
lakasszám bővítés

AIII-1. épület rekonstrukciók

- homlokzat felújítás + energetikai korszerűsítés
- magastető építés + tetőtérbeépítés
- liftek építése
- gépészet korszerűsítés
- parkosítás, játszótér építése

(BC. JELŰ) AKCIÓTERÜLET

BC-5. gazdasági hasznosítás

BC-4/1. tervezett feltáró utak kialakítása

BC-4/2. új lakóterület kialakítása (vízrendezés, tereprendezés)

BC-4/3. új közpark kialakítása

**BC-6/2. lakóterületi hasznosítás
(vízrendezés, tereprendezés)**

**BC-6/1. lakóutca kiépítése
(útalap, útburkolat, vízelvezetés)**

BC-7. gazdasági hasznosítás

BC-3. új kereskedelmi- szolgáltató gazdasági létesítmény

BC-2. közpark kialakítása

BC-1/2. védőerdő kialakítása a temető mellett

BC-1/1. lakótelkek kialakítása

BC-9/1. apartmannházas idősek otthonának építése

**BC-9/5. liiget,
pihenõpark kialkõtasa**

**BC-9/2. szociális otthon
felújítás, rekonstrukció**

BC-9/3. útalap+ útbukolat készítése

**BC-9/4. sorházlakások építése
az idősek otthonához kapcsolódóan**

BC-10/2. Lakótelkek kialakítása

**BC-10/1. feltáró utak kialakítása
előközművesítés**

5.3.5. A REHABILITÁCIÓS AKCIÓTERÜLETEK FEJLESZTÉSE SORÁN VÁRHATÓ BEVÉTELEK A VÁROSI INGATLANOK ÉRTÉKESÍTÉSÉBŐL, A BÉRLETI DÍJAKBÓL. A MAGÁNERŐ VÁRHATÓ ARÁNYA

A rehabilitációs akcióterületek fejlesztése keretében a városnak lehetősége és joga van arra, hogy ne csupán az akcióterületen belüli tulajdonait értékesítse. Kisújszállás kiemelkedő jelentőségű akcióterületi fejlesztései olyan területeken történnek, ahol az önkormányzat eladható ingatlanokkal alig rendelkezik, legnagyobb részét éppen a tulajdonában álló ingatlanokon próbál fejleszteni.

Lehetséges azonban hogy az akcióterületeken felfedezhető néhány eladható ingatlan eladása elkerülhetetlen vagy célszerű lesz, ez azonban csak hitelesen igazolt piaci áron történhet. Ennek érdekében valamennyi piacra kerülő önkormányzati ingatlan árát aktualizálni kell. Mivel különösen a városközponti területen a jelenlegi építési szabályozás egyáltalán nem garantálja, hogy kiváló építészeti minőséget képviselő épületek létesüljenek, a még meglévő ingatlanok közül a városképi szempontból legkényesebb területeken a beépítését az önkormányzatnak kell megvalósítania, és bérbe adnia. Ilyen terület a városháza melletti térfalat képező területsáv és a buszállomás felőli térfal iskolán túli része valamint a tervezett gyalogoszóna mentén lévő városi ingatlanok.

Ez azt is jelenti, hogy az akcióterületeken lévő önkormányzati telkek eladásából számottevő bevétel nem keletkezik.

Kivételt jelent az a helyzet, ha az építésére vállalkozó befektető vagy a rekonstrukcióra vállalkozó tulajdonába kívánja venni ezeket az ingatlanokat. Az építési és üzemeltetési költségekhez képest az érintett ingatlanok ára csekély, az elérhető bevételek pedig együttesen nem érik el a százmilliós nagyságrendet.

Az akcióterületi fejlesztések áttekintése a működtető város szempontjából figyelemre érdemes adatokat kínál.

Az ingatlanok építési költségéhez képest egy felújítási cikluson belül az üzemeltetési-fenntartási költségek a beruházási költség cca. négyszeresét teszik ki. Tehát 25 éves felújítási ciklus időtartammal számolva a költség 2008-as árszinten évi 25-30 ezer Ft m²-ként az amortizációt figyelembe véve. A jelenlegi bérleti díjak mellett az épületek leromlása nem kerülhető el. Mivel a bérleti díjak radikális megemlése a következő évtizedben nem reális, ingatlanok városi tulajdonban tartása gazdasági szempontból csak kivételesen igazolható.

Az akcióterületi fejlesztések keretében különösen fontos annak tisztázása, hogy mely fejlesztések képesek gyorsan megtérülni, nyereséget termelni. Igaz, hogy ezek támogatása kismértékű, de az üzemeltetési nyereség figyelembevételével ezek vállalása ésszerű lehet. Az akcióterületi fejlesztések körébe olyan városi forrást igénylő fejlesztések kerültek, amelyek a vállalkozói tőke szempontjából nem vonzóak, nem termelnek nyereséget. Ilyen a gyógyfürdő, a piac, de ezeknél legalább érdemi bevétel keletkezik, amely elvileg kiegyenlítheti a költségeket. Azonban hitellel, kötvénykibocsátással terhelt beruházásoknál az egyenleg lényegesen kedvezőtlenebb, a bevételeket a hitel-tartozások visszafizetése terheli. Ezért lényeges, hogy olyan beruházások számára biztosítson az önkormányzat kedvező feltételeket, amelyek nyereségesek, így a város számára is forrást termelnek.

**Az akcióterületi fejlesztések körében várható magánerő optimális esetben
15 283 712 e. Ft, miközben az önkormányzatnak 11 841 941 e. Ft-ot kell mozgósítani!**

5.3.6. AZ AKCIÓTERÜLETEK PRIORITÁSI SORRENDJE, A REHABILITÁCIÓS VÁROSFEJLESZTÉS AKCIÓTERÜLETEINEK ELSŐDLEGESSÉGE

Az akcióterületek kirajzolása során nyilvánvalóvá vált, hogy az integrált városfejlesztési stratégiai feladatok keretében olyan fejlesztések is jelentős számban megjelennek, amelyek a TOP (Településfejlesztési Operatív Program) pályázati forrásokból nem finanszírozhatók. Van köztük olyan cél is, amely csak az állam által felhasználható IKOP-ból (Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program) lehet finanszírozni. Az önkormányzati kötelező feladatok uniós forrásból kizárólag a TOP-ból finanszírozhatóak, ahol korlátozott a forrás és nagy a települések közötti verseny. Az 5000 fő alatti települések számára, illetve a 2% feletti lakosságszámú külterületi lakott hellyel rendelkező települések számára a TOP-ban lévő célokkal azonos célra is nyílnak meg források a VP-ben (Vidékfejlesztési Program), így Kisújszállás a lakosságszáma miatt kevesebb forráshoz fér hozzá a kötelező feladataihoz. További kockázat, hogy az egyházi fenntartású önkormányzati tulajdonú oktatási-nevelési épületekre csak a fenntartó lesz jogosult pályázni, az önkormányzat nem, ez alól egyedül az óvodák jelentenek kivételt, amelyekre a TOP keretében lehet pályázni. A TOP-os pályázatok nem versenyszabályok alá eső részei elméletileg 100%-os támogatási intenzitásúak. A szociális otthon korszerűsítésére az EFOP (Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program) keretében lesz lehetőség. Belterületi útfelújításra, útépitésre uniós forrásra nem lehet pályázni, kizárólag foglalkoztatást, gazdaságot erősítő közlekedésfejlesztések támogathatóak, mint például a Nyár utcai parkoló építés, amely a buszállomás és a városközpont szolgáltatásainak elérhetőségét javítja. Az önkormányzat az önkormányzati épületek energetikai fejlesztésére is kizárólag a TOP-ból pályázhat, a jelenlegi szabályok alapján a KEHOP-ban (Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program) nem pályázhat.

A versenyszabályok alá eső fejlesztések estén az önkormányzatra 50%-os önerő biztosítása vonatkozik, ilyen például az északi ipartelep közművesítése, amelyre a TOP-ban lesz lehetőség. Az önkormányzati gazdasági célok (pl.: gombatermesztő üzem, biogázüzem, a Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft. fejlesztési elképzelései) esetében kérdéses, hogy a GINOP (Gazdasági és Innovációs Operatív Program) és KEHOP pályázatok keretében jogosult lesz-e akár az önkormányzat, vagy az önkormányzat 25%-nál nagyobb részesedésével működő – ezáltal kis és középvállalkozásnak nem minősülő - gazdasági társaság pályázni és ha igen a cégek esetében milyen támogatási intenzitással. A GINOP és KEHOP pályázatok esetében az önerő biztosítása lesz a legnehezebb feladat az önkormányzat számára.

Az önkormányzat kapacitásnövelő, mérethatékonysági turizmusfejlesztési elképzeléseinek megvalósítására az európai uniós forrásokból nem lesz lehetőség, így ezekre a célokra csak hazai forrásból lehet támogatáshoz jutni.

Az önkormányzat számára az „A” és „G” akcióterület élvez prioritást, illetve a „B” akcióterületen a szociális otthon épülettömbjének fejlesztése.

Az önkormányzat infrastruktúrafejlesztési és más, nem a TOP pályázatokra alapozott fejlesztései ennek függvényében fogalmazhatók meg, és viszont, az akcióterületi fejlesztések tervi szinten a forrás-határok függvényében tovább alakíthatók.

5.4. FENNTARTHATÓSÁGI SZEMPONTOK

5.4.1. A FENNTARTHATÓ KÖRNYEZETI FEJLŐDÉS PROGRAMJA

Kisújszállás távlati fejlesztési célkitűzéseinek leglényegesebb konstruktív eleme a város gazdasági, geopolitikai és környezetvédelmi vonatkozású fenntartható fejlődésének az összehangolt, az érdekharmonizációra törekvő biztosítása.

Ennek lényeges elemei a település elérhetőségét, kapcsolatait, jobban szolgáló közlekedési struktúra, a gazdálkodási és társadalmi igényeknek teret biztosító településrendezés, valamint a települési környezetet javító környezetvédelmi célok, tervek következetes megvalósításának megfogalmazása.

A legfontosabbak (melyeknek a környezeti viszonyokra is jelentős kedvező hatásaik várhatók, illetve megvalósításukkal esetén a környezetvédelmi követelmények is biztosítandók):

- A Kisújszállás-Túrkeve-Mezőtúr közötti vasútvonal kiépítése.
- A déli (Túrkeve) irányú közlekedési kapcsolat kihelyezése a városközpontból.
- A vasúttól északra kialakuló ipari övezetet feltáró út- kiépítése.
- Az északi és a délnyugati részen a meglévő, illetve tervezett ipari övezetek területi és infrastrukturális fejlesztése.
- Lakóterület-fejlesztések.
- Az erdőterületek fejlesztése.

Környezeti kompenzációt igénylő fejlesztések:

- Az északi iparnegyed tervezett fejlesztése, bővítése:
A város északi részén tervezett gazdasági területek a város belső területein, lakóterületen található, fejlődő vállalkozások számára is kitelepedési-fejlődési lehetőséget biztosít, mely csökkentheti a lakóterületek környezet terhelését. A Budapest- Záhony vasútvonaltól északi irányban lévő területeken nagyarányú erdőtelepítés is történik, valamint a lakóterületekhez közelebb eső területeken a gazdasági hasznosítást megelőzően védőerdő telepítése van előirányozva.
- Délnyugati új iparnegyed kijelölése, megvalósítása:
A város délnyugati szélén tervezett iparnegyed káros hatásaitól jelentős kiterjedésű védőerdő hivatott megvédeni a lakóterületeket. A gazdasági terület a város szélén olyan tervezett országos főút mellett valósul meg, olyan közlekedési kapcsolatokkal, mely a lakóterületek érintése (zavarása) nélkül is lehetővé teszi a megközelítést.
- A Dévaványai út déli oldalán tervezett kereskedelmi- szolgáltató gazdasági terület mellett a zártkertek és a keleti városrész lakóterülete mellett védő illetve gazdasági erdő telepítése is elhatározást nyert.
- A Nyugati és Délnyugati városrészek jelentősnek ítélt lakóterület fejlesztései megnövelik a városrészek terhelését. Az új lakóterületek mellett közpark, ligetes területek kialakítása is meg fog történni.
- Az Északkeleti városrészben (Koronakertben) tervezett lakóterület fejlesztéshez közpark kialakítása, és egy új liget kialakítása is kapcsolódik

5.4.2. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Az anti-szegregációs program a „Szegregációval veszélyeztetett területek” c. 4. fejezetben található, a helyzetértékelést követő 2. alfejezetként.

5.5. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

5.5.1. A STRATÉGIA FŐBB KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

A városfejlesztési stratégia illeszkedése a térségi fejlesztési és rendezési dokumentumokhoz.

ILLESZKEDÉS A MEGYEI A MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓHOZ

Jász-Nagykun-Szolnok Megye 2014-2020 közötti időszakra szóló Területfejlesztési Koncepcióját 685/2013. (XII.16.) számú határozatával fogadta el a megyei közgyűlés.

▪ **2030-ig megfogalmazott átfogó célok:**

Erőteljes kapcsolódás a makrogazdaság fejlesztési tengelyeire:

- Az átfogó célok fókuszában a 2030-as időszak áll, amikor már a Bécs/Pozsony-Budapest-Kecskemét/ Szolnok-Szeged- Belgrád/Szeged-Arad-Temesvár-Bukarest fejlődési folyosó kiszélesedő, intenzív gazdasági és területszervező hatása átnyúlik a Tiszán.
- Szolnok nagytérségi szerepeit erősíti az M4 mentén kialakult, Debrecenig húzódó erőteljes logisztikai folyosó.
- A Szarvas és Mezőtúr közötti együttműködés – a két város között kiépülő híd és általa a kötött pályás Helsinki folyosó, valamint a megerősödő kelet-nyugati közúti folyosó között kialakuló kapcsolat révén – Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megye periferiára szorult megyehatár-menti térségeinek pozícióját markánsan javíthatja.

Változatos kultúrtájak dinamikus egyensúlya:

- A megye egyes térségeinek – Jászság, Nagykunság – több évszázados múlttal rendelkező, és sok elemében újraéledt markáns identitása jelentős előny az országot jellemző gyenge együttműködési hajlandósággal szemben. Ez a hagyomány a kiinduló pontja azoknak a térségi városközi, gazdasági szervezetek közötti együttműködéseknek, melyek a 2014-2020 közötti költségvetési ciklusban megalapozzák a hosszabbtávú fejlesztési stratégiát.
- A természeti erőforrásokkal való új típusú, fenntartható gazdálkodás rendszere, az agrár-élelmiszeripari, zöldsipari, megújuló energetikai vertikum, valamint a kisvárosok hálózatának összehangolt, munkamegosztásra épülő, differenciált megújításmegerősítése az egyedi adottságok kellően érzékeny hasznosítására építve alapozhatja meg a tartósan.
- A hagyományos intézményhálózat koncentrálódásának elkerülhetetlenségét elfogadva elsősorban a városközpontok differenciált megerősítésével, funkciógazdagításával, alulhasznosított épületek többfunkcióssá alakításával (pl. idősok napközi otthona+könyvtár+kulturális központ+múzeum+iskolások napközi otthona+tanoda), e központok térségi elérhetőségének javításával lehet az életminőséget és a városok vonzerejét a településüzemeltetési költségek mérséklése mellett javítani.
- A jelentős népességcsökkenést és intézményvesztést elszenvedő kisebb városok központjainak egyedülálló mezővárosi építészeti-kulturális öröksége veszélyeztetetté válik. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy ez az örökség a megújuló, gazdálkodási szemléletű örökségvédelmi intézményrendszer látóterébe kerüljön, stratégiai programterületté váljon. Meg kell valósítani (teljessé kell tenni) az értékek

kataszterezését és a megőrzés-kezelés programozását, intézményi és szakemberbázisának felépítését. A négy érintett megye közös turisztikai desztinációt alakít ki. A média általi felkapottság, a kapcsolódó szakmai rendezvények korábban nem látott mértékű idegenforgalmat és hivatásforgalmat vonzanak a térségbe, melynek bevételei visszaforgathatók az örökség megőrzésébe, hozzájárulnak az idegenforgalomhoz kapcsolódó foglalkoztatás növekedéséhez.

- Az árutermelő mezőgazdaság versenyképességének, tájfenntartó és foglalkoztató kapacitásának összehangolt, egymásra épülő növelése, a megye stratégiai jelentőségű adottságai (vizek, alternatív energiák, Európában egyedülálló tiszai táj és különleges biotermékek, erdősítés, tájfasítás) előtérbe helyezése a hazai és nemzetközi piacokon. A vízgazdálkodás megújuló szerepeivel és térségfejlesztő hatásával összefüggésben, a megye gazdaságában újra felértékelődik a halgazdálkodás a hozzá kapcsolódó háttérparral, feldolgozóiparral, oktatási-képzési kapacitással.
- A vízgazdálkodás megújuló, integrált rendszerével, a víz és a települések kapcsolatának új alapokra helyezésével a Tisza vízrendszere (beleértve a Zagyvát és a Hármasköröst) a megyei turizmusfejlesztés, rekreáció és tájépítés meghatározó gerincévé, szervezőtengelyévé válik. A gyógy-turizmus már ma is meghatározó, és a kulturális, illetve hivatásturizmus markánsan erősödő bázisai a folyókra szerveződnek rá, mintegy külső szervezőközpontokként.

Egészséges, képzett lakosság, együttműködő társadalom:

A korábbi fejlesztési ciklusok beruházáscentrikus szemléletében a társadalmi megújulás alárendelt szerepet játszott, aminek súlyos következménye, hogy sok beruházás nem váltotta be a hozzáízütt reményeket. A települések és a foglalkoztatás helyzete nem, vagy alig javult, a válság pedig drámai mértékben semlegesítette az elért gazdasági eredményeket. A társadalmi fenntarthatóság még a környezeti fenntarthatóságnál is kisebb figyelmet kapott. Az Európai Unió új tematikus célkitűzései, és a beruházásokra jutó kevesebb forrás, a társadalmi megújítás irányába tolják el a fejlesztések fókuszát.

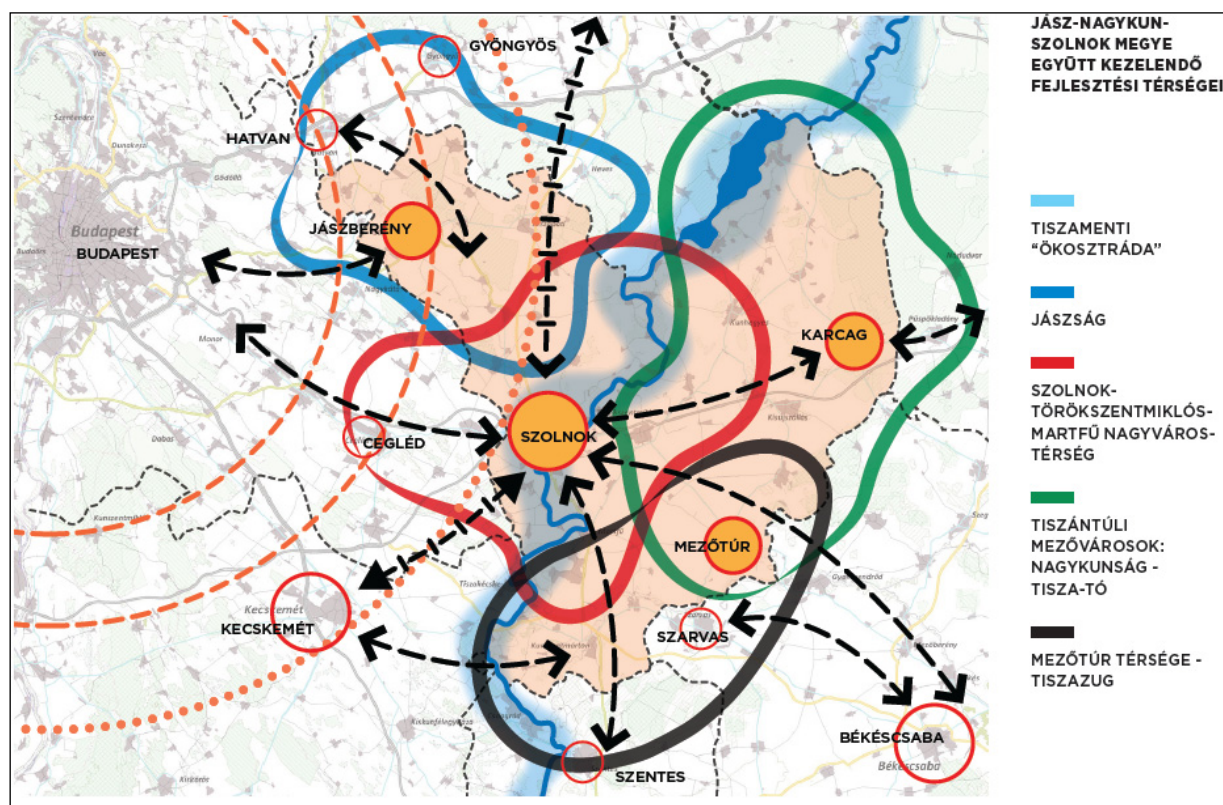
A társadalmi megújulás két fő, egymással szorosan összefüggő területet ölel fel:

- humán erőforrás (humántőke) fejlesztését, melynek célcsoportját az egyének alkotják, akik számára elsődleges az életminőség érzékelhető javulása; esélyeik az egészséges környezethez és lakhatáshoz, illetve a szolgáltatásokhoz és a tudáshoz való hozzáférés területén, életminőségüket és munkaerő-piaci „értéküket” szorosan egymásra hatásban határozzák meg;
- a társadalmi erőforrás (társadalmi tőke) fejlesztését, ahol az egyének közötti együttműködés, kommunikáció és munkamegosztás eredményeként társadalmi többlethaszon keletkezik; ez a társadalmi többlethaszon az egyének, a gazdasági szereplők, a társadalmi ellátó rendszerek, a helyi közösségek, a települési önkormányzatok együttműködési készségének és képességének fejlesztésére irányuló célirányos programok hatására folyamatosan nő.

Jász-Nagykun-Szolnok megye célkitűzései és majdani középtávú stratégiája olyan utat kíván követni, amely egyenlő hangsúlyt fektet az ún. humán-erőforrások és a társadalmi erőforrások fejlesztésére, az egyiket eszközként használva a másik fejlesztése érdekében. Cél az egyének és a társadalmi hálózatok megerősítése, a változásokhoz való alkalmazkodóképesség növelése.

▪ **A megyei területfejlesztés térségi- térszerkezeti összefüggésrendszere, keretei:**

A jövőképhez illeszkedően – a megye társadalmi, gazdasági és környezeti adottságai és kihívásai illetve az azokra adható válaszok, a közigazgatási tradíciók, a táji-térszerkezeti kapcsolatok, a nagytérségi rendszerek várható alakulása és az együttműködési lehetőségek-készségek alapján rajzódott ki az a négy funkcionálisan együttkezelendő, ún. funkcionális várostérség (FVT), mely a tervezési folyamat és a térségfejlesztés kereteit fő vonalakban meghatározza.

Jász-Nagykun-Szolnok Megye együtt kezelendő fejlesztési térségei
(Forrás: JNKSZ megye Területfejlesztési Koncepció 2014-2020)

- Az M4 (Szolnok-Szajol-Törökszentmiklós-Kisújszállás-Karcag) kiépülésével a Szolnoki térség dinamikus fejlődés továbbgyűrűzik a Nagykunság irányába. Az M4 menti nagykunsági városok szolgáltató - élelmiszergazdasági foglalkoztató - logisztikai szervező szerepe megerősödik. A Nagykunság (és a szomszédos megyék) egykori mezővárosai közül a kisvárosok építészeti örökségének és mezővárosi kultúrájának megőrzése és hasznosítása a népességszökkenés és funkcióvesztés okán veszélyeztetetté válik, és mint ilyen, az örökségvédelem egyik stratégiai tématerületévé lesz. A térség gyógyfürdőinek (Berekfürdő, Kisújszállás, Tiszaforrás, Karcag, Túrkeve, Mezőtúr) magas színvonalú rekreációs és egészségügyi (rehabilitációs) szolgáltatásai iránt megnő a kereslet, egyre szélesedő társadalmi igény mutatkozik az egészségmegőrzésben jelentős szerepet betöltő gyógyfürdők használatára.

- A megye belső perifériái – Kunhegyes térsége, Tiszazug, Alsó-Jászság, Szolnok-térségnek a várostól távolabb fekvő Tisza menti települései célirányos komplex felzárkóztató-integráló programok célterületei. Ennek részeként a térségi szervező szerepű városokkal – Jászberény, Jászapáti, Szolnok, Kunszentmárton, Mezőtúr, Törökszentmiklós, Karcag, Kunhegyes, Tiszafüred – és a gazdasági jellegű központokkal – Jászárokszállás, Jászfényszaru, Martfű, Kisújszállás – erőteljesebb napi kapcsolatot építenek ki. Ezt egyrészt megújult alsóbbrendű úthálózat másrészt az újjászervezett, differenciált közösségi közlekedés és a bővülő infokommunikációs rendszerek biztosítják.
- Az agrárgazdaság a megye minden településén az agro-ökológiai adottságokhoz, a racionális földhasználathoz igazodva vesz részt a helyi ellátásban és az energianövények termesztésén keresztül a helyi energetikai szükségletek kielégítésében.

■ A Nagykunságot érintő területi célok (T3)

A Tiszántúli mezőváros-térség újrászerveződésének, új egyensúlyi helyzet kialakulásának meghatározó elemei a nagy- térségi kapcsolatok hiányzó elemeinek kiépítése (M4 továbbépítése, 100-as számú vasúti fővonal teljes rekonstrukciója). Fontos továbbá a Szolnok-Törökszentmiklós-Martfű nagyváros térség elérhetőségének markáns javítása (főúthálózat fejlesztése), a mezővárosi hálózat megyehatáron átnyúló diverzifikációjának, kooperációjának és a városok egymás közötti elérhetőségének összehangolt erősítése. Erre a megerősödött alapra épülhet rá a város-vidék integráció újra- szerveződése. A térség sajátosságaiból következően a falvakban élők számára a több központ felé kapcsolódás lehetősége stratégiai jelentőségű.

Az M4-es menti településeken a térségi feldolgozóipar és az agrár-élelmiszeripari, zöldségi fel- dolgozás és logisztika nagyobb fokú koncentrációjának kialakulására van lehetőség.

Fontos kitörési pont a térség zöld-gazdasági térséggé fejlesztése. A térség jövőbeni fejlődésében fontos szerep juthat a Tiszafüredi kistérségben kialakítandó szabad vállalkozási zónának.

Kiemelten támogatandók azok a leteleplő vállalkozások, melyek profilját alapvetően a térség karakteréhez illeszkedő termékek, szolgáltatások határozzák meg, illetve a turizmus szempontjából meghatározó tájképi értékek megőrzését-fejlesztését fontos prioritásként kezelik.

A páratlan mezővárosi építészeti-városépítészeti örökség megőrzése és hasznosítása egy zsugorodó városhálózat esetén össztársadalmi összefogást igényel. A következő fejlesztési ciklus feladatai a komplex felmérés, a megőrzés- hasznosítás- kezelés- bemutatás átfogó programjának kidolgozása, a szakma és a média figyelmének felkeltése, legveszélyeztetettebb emlékek megóvása, turisztikai lehetőségek kihasználása.

A gyógyászati- wellness vonzerő az egész Nagykunság és a megye számára stratégiai jelentőségű. Ehhez kapcsolódhat Kisújszállás és Karcag fürdője is.

A mezőváros-térségi megújulás fontos eleme a 2-5 településenként megszervezendő közös intézményszervezés, településüzemeltetés és tájgondnokság. A tájfenntartás, a tájstabilitás növelés, a tájképi gazdagítás a képzetlen társadalmi csoportok foglalkoztatásában, környezettudatos munkakultúra kialakításában is fontos szerephez juthat. A kihasználatlan intézményi kapacitások helyett új szolgáltatások kialakításának lehet teret adni az örökség megőrzési program keretében.

PRIORITÁSOK:

- A Tiszántúl nagytérségi integrációja és az M4-es menti gazdaság összehangolt fejlesztése. (Főbb, - Kisújszállást, várost is érintő- beavatkozások: hiányzó gyorsforgalmi, városközi főúthálózati elemek, 100-as vasút felújításának befejezése, M4 menti települések meglévő telephelyeinek fejlesztése, barnamezős területek rekultivációja, újrahaznosítása, iparvasúti elérhetőség, közös térségmarketing, sajátos arculatok kibontakoztatása, üzleti szolgáltatások erősítése, szállítási és közlekedési elérhetőségük javítása, szabad vállalkozási zóna lehetőségeinek hasznosítása, egységes telephely kínálat)
- Térség zöldgazdasági arculatának megerősítése (Főbb - Kisújszállást, várost is érintő-beavatkozások: KKV-k ösztönzése, tájspecifikus agrárium és élelmiszergazdaság, erdősítési-tájfásítási foglalkoztatási programok. Zöldipari mikrovállalkozások és KKV-k, ok- tatás-képzés, vásárok-konferenciák, kiürült városi intézmények zöldipari inkubátorházzá, továbbképző központtá fejlesztése, infrastruktúrával ellátott, részben betelepült gazdasági területek elérhetőségének, telephelyvonzó képességének megerősítése, arculatépítése, önfenntartó tanyák, alulhasznosított gazdasági területek extenzívebb hasznosítása)
- Térségi szinten összehangolt településfejlesztés, a városhálózat differenciált, munkamegosztásra épülő újra- szervezése
(Főbb - Kisújszállást, várost is érintő- beavatkozások: kisváros központok funkciógazdagságának, karakterének megőrzése, erősítése; települések vonzerő növelő, életminőség javító, népességmegtartó fejlesztése; térségi intézményhálózat újrastrukturálása, megváltozott társadalmi viszonyoknak megfelelő funkcióváltása, alulhasznosított városi területek zöldfelületi hasznosítása, kiüresedő kertvárosi településrészek falusias jellegének erősítése, együtt- működésre alapozott tájgondnokság, településüzemeltetés, ingatlanpiac és területgazdálkodás megszervezése)
- Tiszántúli kisvárosok veszélyeztetett mezővárosi kulturális öröksége megőrzésének és működtetésének megalapozása és turisztikai potenciáljának kibontakoztatása.
(Főbb beavatkozások: médiakampány; komplex felmérés, kezelés program kidolgozása, tervpályázatok, Hortobágyi világörökségi területtel összehangolt turisztikai desztinációs térség megszervezése, építőipari kisvállalkozói háttér kialakítása.
- Tisza-tó integrált turisztikai fejlesztése a Bükk-Eger és a Hortobágy kapcsolódó területeivel összehangoltan
(Heves-JNSZ megyék intenzív együttműködése)

▪ A lakosság képzettségi szintjének és egészségi állapotának javítása (Specifikus cél)

A munkaerőpiacon jelentkező álláskereső nagy száma (a területi munkaerő kereslet-kínálat eltolódása mellett) részben annak is a következménye, hogy az állást keresők szakképzettsége nem találkozik a felkínált állások képzettség igényével. Az iskolarendszerű szakképzés nem elég nyitott, nem váltott elég gyorsan és ez a képzésben a kereslet-kínálat egyensúlyának a megbillenéséhez vezetett.

Szakterülettől függetlenül kiemelt feladat a lakosság felzárkóztatásának támogatása az információs társadalom elvárásaihoz, ami a munkaerő-piaci esélyeket még az egyébként képzetlenek esetében is nagymértékben javítja. A közvélekedéssel ellentétben, ebben nemcsak a számítógépes alapismeretek meghatározóak, hanem az idegennyelvi kompetencia fejlesztése is.

A magyar – és így a megyei – lakosság egészségi állapota nemzetközi összehasonlításban rendkívül kedvezőtlen, és jelentős mértékben elmarad attól, amit a társadalmi-gazdasági fejlettségi szint lehetővé tene. . Egyéni és nemzetgazdasági érdek, és ennek megfelelően fontos cél a nem egészségesen leélt életévek számának csökkentése egészségtudatos életmódra neveléssel és az egészségügyi ellátás színvonalának és elérhetőségének javításával, a prevenció hangsúlyos fejlesztésével.

PRIORITÁSOK:

- Gazdasági struktúrájához, stratégiai ágazataihoz igazodó felső- és középfokú műszaki képzés bővítése a megyében, a szomszédos megyék képzőintézményeivel összehangoltan.
(Főbb beavatkozások: felsőfokú- és középfokú oktatás-képzés minőségi és tartalmi korszerűsítése elektrotechnika- és infokommunikáció, agrár- és élelmiszeripar, gép- és járműipar, zöldipar és megújuló energiaipar, integrált víz- és tájgazdálkodás, idegenforgalom-vendéglátás, és logisztika szakterületek középpontba helyezésével; célirányos középszintű műszaki szakok- tatás megerősítése, a oktatás feltételeinek javítása, képzések vonzerejének növelése, a képzőhelyek kapcsolatának erősítése a gazdálkodó szervezetekkel, szakmai gyakorlatok és végzett fiatalok gyakorlatszerzése)
- Felnőttképzés, az egész életen át tartó tanulásban résztvevők számának növelése, a hozzáférés tartalmi és területi bővítése
(Főbb beavatkozások: munkaerő saját képzettségi szintjének megfelelő munkaerő-piaci pozíciójának javítása tudásbővítéssel, korszerűsítéssel, készségfejlesztéssel; hálózattársadalomba való bekapcsolódás érdekében számítógép felhasználói készségek és idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése)
- Oktatási központ szerepű városok fiatalok számára vonzó szolgáltatásainak bővítése
(Főbb beavatkozások: Ösztöndíj- és letelepedési programok, Városrehabilitáció és iskolavárosi vonzerő-fejlesztés összehangolása, tanulást, önképzést és a szabadidő eltöltését értelmesen, vonzó formában biztosító szolgáltatások bővítése, kollégiumi férőhelyek bővítése, minőségi fejlesztése, felszereltség korszerűsítése, igényes kollégiumi férőhelyek számának emelése, megnyitása a lakosság és a bejáró diákok számára, kollégiumi szolgáltatások többcélú hasznosítása)
- Egészségben eltöltött életévek számának növelése.
(Főbb beavatkozások: egészségtudatos életmódra nevelés az oktatási rendszer minden szintjén; szűrés-megelőzés, betegellátás és a rehabilitáció feltételeinek javítása, hatékonyságának növelése. Szociális üdültetési 'bárterek' kialakítása a szomszédos megyékkel, meglévő gyógyfürdő kapacitások térségi egészségfejlesztő-megőrző funkciójának erősítése, társadalmi csoport- és élethelyzet-specifikus egészségfejlesztés, rehabilitáció- és egészségturizmus fejlesztése, korszerű menzarendszer bevezetése, szabadidős és sporttevékenységek fejlesztése az egészséges életvitel széleskörű elterjesztése érdekében)

▪ **Az agrárvertikum versenyképességének, tájfenntartó- és foglalkoztatási potenciáljának növelése. (Specifikus cél)**

- A megye adottságai az agrárium és a kapcsolódó feldolgozóipari tevékenységek számára kiemelkedően kedvezőek. A megye egésze az agrárágazathoz hagyományai okán is fokozottan kötődik, ennek ellenére részesedése az ország mező- gazdaságban megtermelt GDP-jéből alacsony arányú, népességeltartó és jövedelemtermelő képessége – a nagyjából homogén szántóföldi művelésből következően is – rendkívül gyenge. A mezőgazdaságból hiányzik a befektetői tőke, csekély a hozzáadott érték, kevés a versenyképes termék. A jelentős, és a klímaváltozással összefüggően tovább fokozódó kockázati kitettség (árvíz, belvíz, aszály) a mezőgazdaság amúgy is alacsony termelékenységét egyre inkább veszélyezteti. Az összességében kedvezőtlen mutatók ellenére és a térségben lévő jelentős agrár- és feldolgozóipari kapacitás mellett is kiemelkedő vállalkozási hajlandóság figyelhető meg. Unikális ágazata a megyének a rizstermelés és a növekvő volumenű juhtenyésztés, amely ma jórészt élőállatként hagyja el az országot. Komoly fejlesztési lehetőségek vannak a halgazdaságban is. Az élelmiszeripar és a vetőmagtermelés relatíve kedvezőbb helyzete a multinacionális tőke jelenlétének is köszönhető.
- A mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak a jövőben sokkal jelentősebb szerepe lesz a megyében élők jövedelemtermelésében, foglalkoztatásában. A térség agrárgazdálkodási hagyományai, felhalmozott tudásanyaga – például a legeltető állattartással összefüggésben – kiváló kiindulási pontot jelent az európai szinten is versenyképes termelőágazat felé való továbblépésben. A korszerű, fenntartható és az élelmiszerbiztonság szempontjainak messzemenőig megfelelni képes termékeket előállító térségi agrárgazdálkodás szakmai ismeretanyagának folyamatos kiegészítése, fejlesztése nemzeti-, valamint Unió és hazai társfinanszírozású programok kidolgozásával és indításával a Darányi Ignác tervben megfogalmazottakkal összhangban biztosítható.
- Az energiatakarékosság és a fenntarthatóság követelménye az ágazatot is érinti, így a rendelkezésre álló megújuló erőforrások hasznosítása jövedelemtermelés és költségmegtakarítás szempontjából is kiemelkedő jelentőségű.

PRIORITÁSOK

- A megyei agrárvertikum versenyképességének és a megye gazdaságában betöltött szerepének növelése (Főbb beavatkozások: meglévő agrár- és élelmiszeripari vállalkozások versenypozíciójának javítása, teljes termékláncok kialakítása, több lábon álló agrárgazdaságok, hozzáadott érték növelése: minőség, feldolgozottság, termékbiztonság, térségi márkák, ökológiai gazdálkodás során előállított termékek részarányának növelése)
- Élőmunka igényes, tájspecifikus agrárágazatok fejlesztése.
(Főbb beavatkozások: állattenyésztés komplex megújítása, meglévő állattenyésztő telepek versenyképességének növelése. Ökológiai állattartás, integrált vízgazdálkodásra épülő haltenyésztés és teljes halgazdálkodási vertikum kialakítása, juhtenyésztés terméklánc fejlesztése, regionális beszállítói láncok kialakítása-erősítése; kertgazdálkodási vertikum komplex fejlesztése, geotermikus energián alapuló kertészeti formák támogatása, a megye határán átnyúló termelői érdekcsoportok és kertészeti kutatási-fejlesztési együttműködések kialakítása, agráriumhoz kapcsolódó feldolgozó tevékenységek, piacbővítő tevékenységek támogatása)

- Integrált vízgazdálkodás a klímaváltozásra való felkészülés és a természeti erőforrások megújuló hasznosítására épülő jövőgazdaság jegyében.
(Főbb beavatkozások: öntözött területek részarányának növelése; a meg- lévő öntözőkapacitások rekonstrukciója és fokozottabb hasznosítása.)
 - K+F + innováció, közép- és felsőfokú képzés
(Főbb beavatkozások: az agrárium teljes vertikumában és a kapcsolódó feldolgozóipari ágazatokban, klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, tájspecifikus termékek, fajok, biotermelés, együttműködési lehetőségek, üzleti menedzsment és marketing háttér biztosítása, a fenntartható agrárgazdálkodáshoz szükséges ismeretanyag átadásáért is felelős tájközpontok, képzőhelyek hálózatának kialakítása)
 - Agrár-környezetvédelmi tevékenységek és a társadalmi fenntarthatóság ösztönzése
(Főbb beavatkozások: Magas Természeti Értékű Területek és Natura 2000 területek kezelésével kapcsolatos ismeretek átadása, jelentős élő- munkaigényű növénytermesztési tevékenység, extenzív tájhasználati formák, tájfasítás, erdősítés, integrált tájgazdálkodás, általános iskolai tudatformálás, helyi gazdaság-helyi termékek-helyi piacok: az agrárium és a kapcsolódó vertikum helyi foglalkoztatási és jövedelemtermelő képességének maximalizálása)
- **Leszakadó társadalmi csoportok életminőségének és esélyegyenlőségének javítása (Specifikus cél)**
- Európai szinten egyik legfontosabb cél a társadalmi kohézió erősítése: a sérülékeny társadalmi csoportok (gyerekek, idősek, munkanélküliek, szegények, romák) munkaerőpiachoz, szociális biztonsági ellátásokhoz, alapvető szolgáltatások- hoz (egészségügy, lakhatás) és az oktatáshoz való hozzáféréseinek javítása. Fontos cél a munkamegosztásból kiszorult, tartós munkanélküliséggel sújtott népesség munkaerő- piaci és átfogó társadalmi integrációjának elősegítése.
 - Az érintett önkormányzatok anyagi és emberi erőforrásai nem elegendőek az egyre szélesedő probléma és konfliktus- halmaz kezelésére. Központi források megszerzésével és az érintettek széleskörű bevonásával, térségi szinten indokolt a kialakult helyzet kezelésének koordinálása. A kialakult szociális válsághelyzet megfelelő intézményrendszer hiányában bőséges források esetén sem lenne kezelhető, éppen ezért összetett, és a különféle hátrányok tekintetében differenciált kezelést biztosító, hosszú távú integrált programok megvalósítására van szükség.

PRIORITÁSOK

- Az esélyegyenlőség személyi és intézményi feltételeinek javítása/megteremtése, a fenntartható szervezeti-finanszírozási rendszer kialakítása (Főbb beavatkozások: több éves - programok támogatása és koordinálása az egyes településeken belüli szegregátumok visszaszorítása érdekében, falugondnok hálózat felállítása és fejlesztése, a szociális munkás képzés erősítése)
- Érték- és mintaadó környezeti kultúra terjesztése, az egészséges, magas színvonalú lakókörnyezet kialakítása a leszakadó térségekben (Főbb beavatkozások: korszerűen felszerelt és berendezett közösségi és oktatási – nevelési intézmények; járdák, utak építése, karbantartása; egészséges ivóvíz biztosítása, csatornázás, szigetelt, egészséges lakások, a területi szegregátumok kiterjedésének fékezése, megállítása)

- A kölcsönös biztonság, bizalom megteremtése és fokozása (Főbb beavatkozások: a biztonságos és nyugalmas lak- hatás biztosítása, mediációs programok az együttélés feszültségeinek feloldása érdekében, a végrehajtásban részt- vevő foglalkozási csoportok /hivatali ügyintézők, rendőrök, pedagógusok/ társadalmi érzékenységét fejlesztő programok megvalósítása, stabil finanszírozási feltételek biztosítása)
 - Közösségfejlesztő, képzési és mikro-vállalkozási programok a többségében romák lakta térségek helyi gazdaságfejlesztésében és a társadalmi felzárkóztatásában.
 - Felzárkóztató oktatás, képzés, kapacitásépítés, helyi kezdeményezések, társadalmi szervezetek kezdeményezéseinek és a tehetséggondozás támogatása.
- **A társadalom és a gazdaság megújulását, a táj kondícióját hátráltató infrastrukturális hiányosságok felszámolása (Specifikus cél)**
- A megye XXI. század első évtizedeiben a gazdaság megújulását, a táj teljesítőképességét és a térségi életminőséget negatívan befolyásoló több infrastrukturális ágazat hiányosságaival kénytelen szembenézni. Ezek egyike a hosszútávú fenntarthatósággal összefüggésben jelentkező kihívás, a külső forrásból származó energiahordozókkal kapcsolatban ki- alakult kiszolgáltatott viszony mérséklése az energiaigények általános csökkentésével és a helyi biomassa „tartamos” hasznosításával történő elmozdulás az energetikai szempontból önfenntartó közösségek, települések, térségek felé.
 - Biztosítani kell a modern infokommunikációs rendszerekbe való bekapcsolódás hálózati- és eszköz feltételeinek teljesülését.
 - A víziközmű (víz- és szennyvíz-) hálózatok az európai normáknak megfelelő korszerűsítése és kialakítása, amit az átmeneti mentességet biztosító határidők lejártát követően csak hazai forrásból és integrált területi programokba foglaltan lehet megvalósítani.
 - Az erdőtelepítés és erdőgazdálkodás kedvezően diverzifikálja a primer szektor szerkezetét, szociális programok fontos tevékenységévé válhat, továbbá az energetikai önellátás egyik kulcseleme is lehet, a következő programozási időszak során. Az erdőterületek kiterjedése a mezővédő erdősávok telepítése és a biológiai aktivitásérték általános növelése mellett, kedvezően befolyásolja a táji mozaikosságot, fokozza a tájrendezési szempontból kedvező szegélyhatást, előnyös hatásukkal mérsékelhetők a klíma- változás negatív következményei.
 - A tájhasználati konfliktusok felszámolása, a tájrendezés és a táj- rehabilitáció elmaradásainak pótlása. Ennek megfelelően az ökológiai folyosók több szintű hálózatban történő összekapcsolása, a tájsebek gyógyítása, valamint az egyedi tájértékek védelme. A következő ciklus integrált beruházásainak keretén belül biztosítani kell az új létesítmények, infrastruktúra hálózatok tájba illesztését is.

PRIORITÁSOK

- Az alsóbbrendű úthálózat minőségi fejlesztése, a térségi közúthálózat összeköttetéseinek bővítése, kerékpárutak építése.
 - Vízi közmű hiányosságok felszámolása és a klímaváltozáshoz alkalmazkodó új műszaki és szervezeti rendszerek kiépülése
 - Az információs társadalomba való sokrétű bekapcsolódás
 - Önfenntartó települési energetikai programok kialakítása
(Főbb beavatkozások: épületállomány komplex energiahatékonysági fejlesztése, biomassa hasznosítása, geotermális és napenergia hasznosítása, megújuló energetikai beavatkozások integrálása a térségi hulladékgazdálkodási programokba, kapcsolódó vállalkozások és foglalkoztatás támogatása)
 - Táji teljesítőképesség fokozása tájrendezéssel, tájrehabilitáció
(Főbb beavatkozások: tájgondnokság megszervezése, területhasználat optimalizálása, művelési ág váltás, birtokrendezés, erdősítés-tájfásítás, táji mozaikosság, diverzitás fokozása, mezővédő erdősávok kialakítása, tájsebek gyógyítása, egyedi tájértékek védelme, bemutatása és összekapcsolása, zöldfolyosók, fásított kerékpárutak építése)
- **Hálózattársadalom kiépülése: az önszerveződés és együttműködés erősítése, a társadalmi tőke növelése (Horizontális cél- H1)**

Az ország fejlődésének egyik gátja a társadalom szétesése, individualizálódása. Azok a társadalmak, amelyekben az együttműködés és önkéntesség kultúrája nagy hagyományokkal bír, könnyebben néznek szembe, ezekkel a kihívásokkal. Míg a fejlett nyugaton az érdekérvényesítés, a közösségépítés és a korábban elért életminőség szinten tartása a tipikus cél, addig a világ elmaradott térségeiben a hagyományos társadalmi szolidaritás és kooperáció alapvető túlélési stratégia. Magyarországon az elkövetkező évtizedekben mindezen célok külön-külön és együtt is előtérbe kerülhetnek.

A horizontális cél keretében érvényesítendő szempontok:

- Horizontális és vertikális együttműködésre, szektorokon és igazgatási határokon átívelő partnerségre épülő programok és projektek kiemelt támogatása.
- Önszerveződésre épülő társadalmi innovációk, kezdeményezések támogatása, civil társadalom megerősítése.
- Együttműködési, önszerveződési és kommunikációs készségek fejlesztésének támogatása.
- Önkéntes vállalkozói együttműködési formák, klaszterek, szövetkezetek, főutca típusú szerveződések támogatása.
- Ifjúsági önkéntességre, szolidaritásra épülő programok és projektek támogatása (kötelező iskolai önkéntes munka és attól független projektek)

▪ **Hozzájárulás az országos megújuló energia hasznosítási arány és energiahatékonyság növeléséhez. (Horizontális cél- H2)**

Az Európa 2020 fontos eleme a klímaváltozásra való felkészüléssel kapcsolatos energetikai célkitűzés, amelyre a reális jövőkép szerint 20+20+20% célértéket határozott meg (CO₂ kibocsátás csökkentés esetében 1990-hez képest). Az országokénti vállalások keretében Magyarország 10 % széndioxid kibocsátás csökkentést, 14,65 % megújuló energiaforrás arányt és 2,96 % energiahatékonyság növekedést vállalt 2011-hez képest.

Tekintettel a megye adottságaira (relatív alacsony iparosodottság és alacsony népsűrűség, ugyanakkor jelentős geotermikus és napenergia-, valamint biomassza potenciál) a megye elsősorban a megújuló energiaforrások arányának növelésében tud érdemben hozzájárulni az országos vállalások teljesítéséhez. A megye adottságai lehetővé teszik, hogy ha a megfelelő támogatási konstrukciók rendelkezésre állnak, akkor az országos vállalás körüli arányban teljesítse a megújuló energiahasznosítási arányt.

Széndioxid kibocsátás tekintetében elsősorban a közösségi és kerékpáros közlekedés aránynövekedésének támogatásával lehet.

A horizontális cél keretében érvényesítendő szempontok:

- Támogatott programokban, projektekben energetikai szempontok érvényesítésének megkövetelése
- Megújuló energiahasználat (/ki/termelés, előállítás, felhasználás) és a kapcsolódó eszköz- és berendezésgyártás, tervező- kivitelező- karbantartó vállalkozások támogatása
- Energiahatékonyság növelő beruházások előnyben részesítése
- Tudatformálás támogatása

▪ **Előrelépés a komplex társadalmi, gazdasági környezeti fenntarthatóság terén, szervezeti- intézményi feltételek javítása (Horizontális cél- H3)**

A fenntarthatóság szempontjai ma elsősorban a környezetvédelmi és természetvédelmi jogszabályokon keresztül érvényesülnek. Elvileg a területrendezés és fejlesztés jogszabályai is tartalmazznak ilyen irányú kitételeket, de igazolásuk során többnyire újra a környezet- és természetvédelmi jogszabályrendszerekhez jutunk vissza. E jogszabályok logikájuk alapján a jelenlegi állapot szinten tartását, a lehető legkisebb mértékű kár okozását, illetve súlyosabb állapotromlás esetén a kompenzációt várják el.

A horizontális cél egyrészt a társadalmi és gazdasági fenntarthatóságot is beemeli a környezeti fenntarthatóság mellé, kifejezetten a fenntarthatóság integrált jellegére helyezve a hangsúlyt, másrészt a szinten tartás-legkisebb rossz kompenzálás logikával szemben kifejezetten javulást eredményező fejlesztéseket támogat.

A horizontális cél keretében érvényesítendő szempontok:

- Támogatott programok, projektekben fenntarthatóság szempontjából javulást eredményező projekt illetve programelemek támogatása.
- Fenntarthatóságot komplexen javító célirányos programok és tudatformálás támogatása.

■ **A foglalkoztatás növelése a társadalom minden aktív korú szegmensében
(Horizontális cél- H4)**

A foglalkoztatás növelése az Európai Unió egyik kiemelt célja, a 75 %-os foglalkoztatást vállalva fel a 20-64 évesek körében, mint 2020-ra kívánatos célt. Ezt az ambiciózus célt Magyarország is felvállalta, noha a foglalkoztatás szintje nálunk az EU átlag 69 %-hoz képest csak 61 % az EUROSTAT 2011. évi adatai szerint.

Tekintettel arra, hogy a megye gyakorlatilag nem tud munkahelyeket teremteni (a közmunka nem kínál tartósan fenn- tartható megoldást), a foglalkoztatási célkitűzések elérését a lehető legszélesebb bázisra kell állítani, minden lehetséges programban, projektben előtérbe helyezni. Ezért indokolt horizontális célként való érvényesítése.

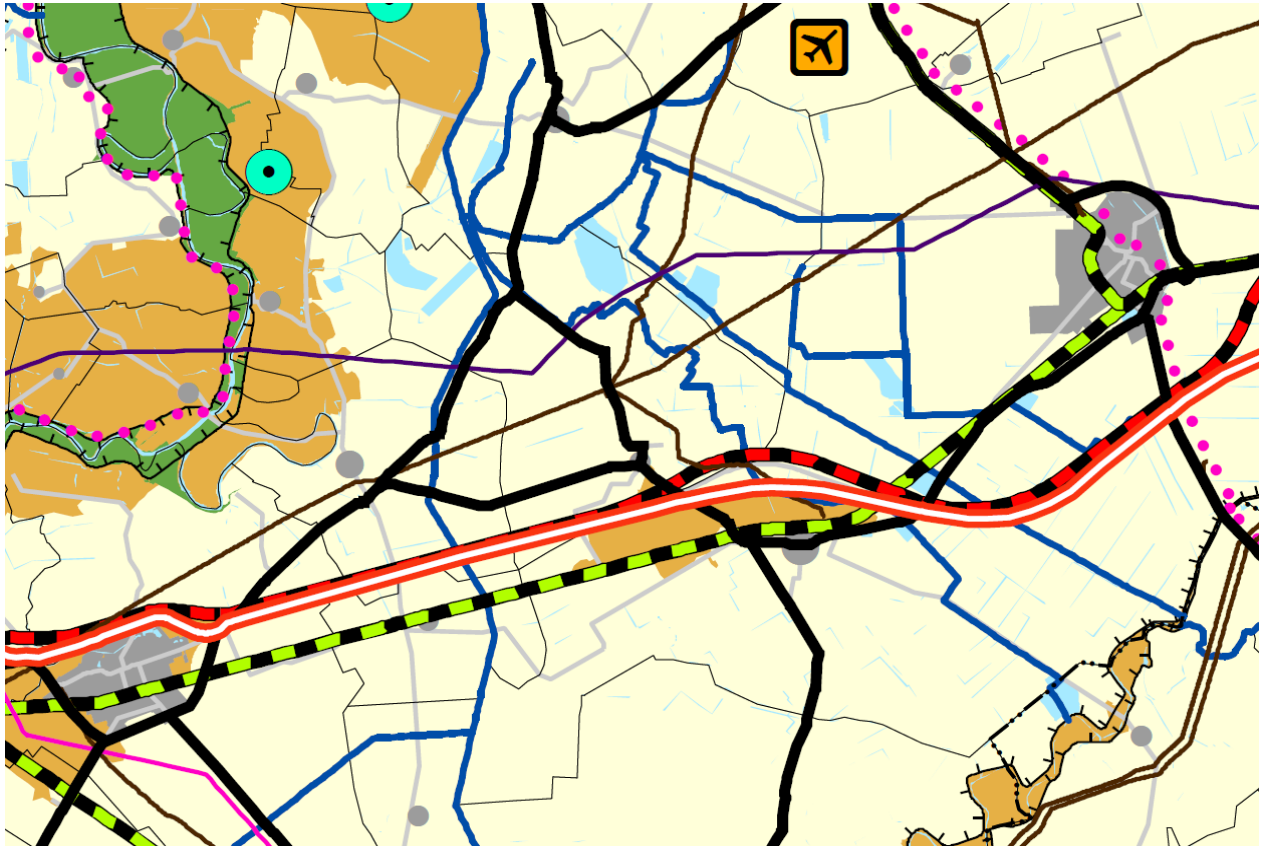
A horizontális cél keretében érvényesítendő szempontok:

- Támogatott programokban, projektekben mind a projektfüggő, mind pedig a tartós foglalkoztatást növelő program- és projektelemek direkt támogatása, vagy feltételként való meghatározása
- Magasan kvalifikált, népesség helyben maradásának, helyben történő foglalkoztatásának ösztönzése (munkaerő-piaci pozíciójának javítása, vállalkozás-indítási kezdeményezésének támogatása, EU támogatott és más közfinanszírozású projektekbe való foglalkoztatása)
- Szakképzetlen munkaerő méltányos munkafeltételekkel történő, az egészséget nem kockáztató, lakóhely közeli foglalkoztatásának/szakképzésének támogatása.

ILLESZKEDÉS JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVÉHEZ:

A felsőbbszintű tervekkel való egyezőség vizsgálata szempontjából a 2011. év szeptemberében megyei közgyűlés által elfogadott Megyei Területrendezési tervet és a 2014. január 1.-től hatályos OTrT módosítást kell alapul venni.

A) A 2014. január 1.-től hatályos OTrT módosítással való egyezőség vizsgálata:

Az hatályos OTrT „Az ország szerkezeti terve” c. tervlapjának részlete.

Az OTrT Kisújszállás város igazgatási területét a települési térség és a Budapest-Záhony vasútvonal és M4 tervezett gyorsforgalmi út között kijelölt (illetve egy kisebb területen a vasútvonaltól délre is) vegyes felhasználású térséget leszámítva, mezőgazdasági térségbe sorolja. Ez a megyei TrT-vel összhangban áll. Az OTrT továbbra is tartalmazza a Mezőtúr-Kisújszállás- Kenderes- 34 sz. főút (Kunhegyes) irányú főútfejlesztést, az M4 gyorsforgalmi utat és a Budapest- Kijev nagysebességű vasútvonal távlati nyomvonalát.

Az OTrT az országos és térségi övezetek tekintetében változásokat hozott, melyek egy része Kisújszállás közigazgatási területét is érinti.

Kisújszállás közigazgatási területét az alábbi új országos övezetek érintik:

- jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete

Megváltozott elnevezésű (és módosult szabályozású) övezetek:

- tájrehabilitációt igénylő terület övezete (korábban: Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete ajánlott megyei övezetként vehető figyelembe.)
- erdőtelepítésre javasolt terület térségi övezete (korábban: erdőtelepítésre alkalmas terület)

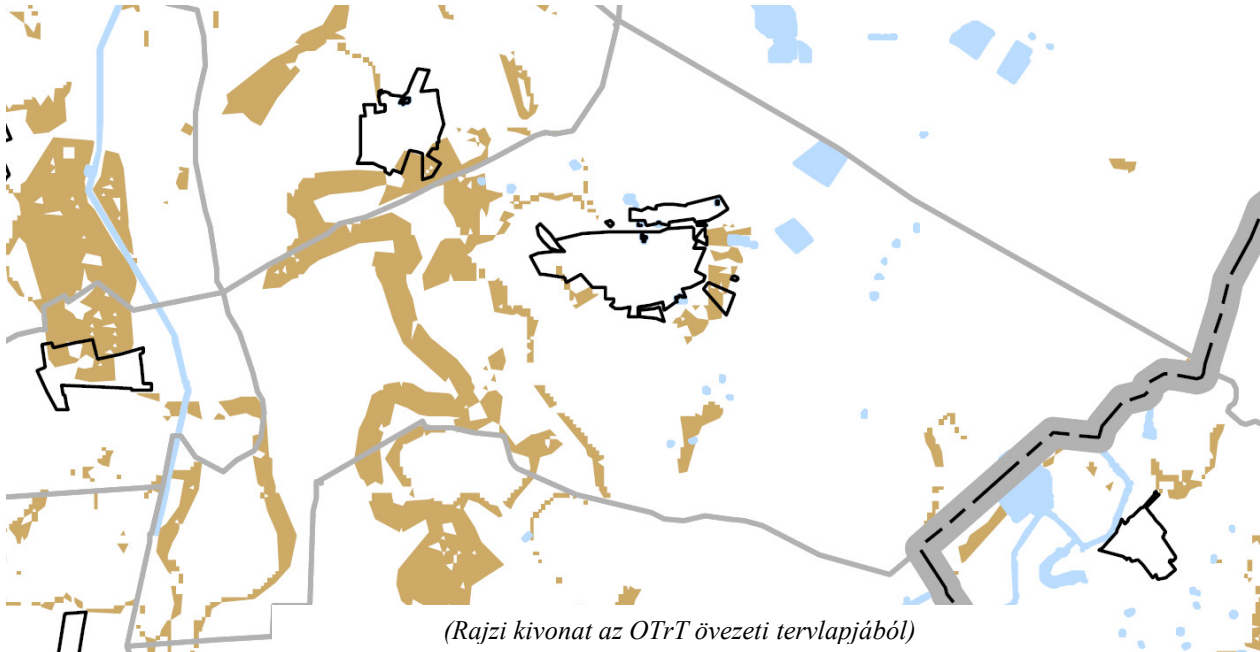
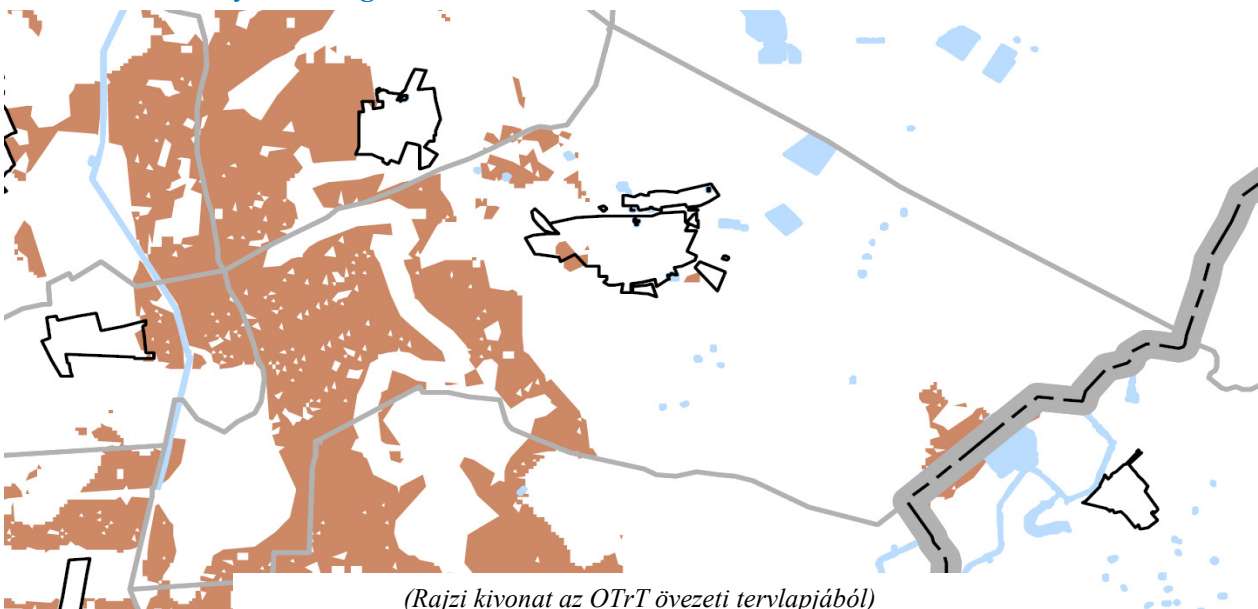
Kisújszállás közigazgatási területét is érintő megszűnt országos- és térségi övezetek:

- Történeti települési terület övezete

Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete:

Az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe jó növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak.

A Hész. mellékletét képező „Országos- és térségi övezetek lehatárolása” c. tervlap új övezettel való kiegészítését jelenleg nem lehetséges elkészíteni, tekintettel arra, hogy az övezet kijelölésére (pontosítására) kijelölt államigazgatási szerv egyelőre nem tud előzetesen adatot szolgáltatni.

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete:

A hatályos megyei TrT és ezen alapulva a hatályos településrendezési terv sem jelöl ebbe az övezetbe tartozó területet ki. Fenti ábra az OTrT módosítása városra vonatkozó részletét mutatja.

„A Helyi építési szabályzat Országos- és térségi övezetek lehatárolása” c. mellékletének új övezettel való kiegészítése jelenleg nem lehetséges, tekintettel arra, hogy az övezet kijelölésére (pontosítására) kijelölt államigazgatási szerv egyelőre nem tudott előzetesen adatot szolgáltatni.

B) A Megyei területrendezési tervvel való egyezőség vizsgálata:

Jász- Nagykun- Szolnok megye jelenleg hatályos Területrendezési tervét 2004. évben fogadta el a megyei közgyűlés. A területrendezési terv OTrT módosítással összefüggő módosítása elkészült, melyet várhatóan 2011 április hónapban fogad majd el a megyei közgyűlés. A jogszabályok alapján a hatályos területrendezési tervet, és az OTrT-től való eltérések esetében pedig az országos területrendezési tervet kell alapul venni. A térségi övezetek kijelölése estében az érintett államigazgatási szervek állásfoglalását, adatszolgáltatását kell figyelembe venni. A két felsőbb szintű terv együttes alkalmazásából, és a megyei terv jóváhagyás előtti készültségi fokából gyakorlatilag az következik, hogy az új (módosított) megyei területrendezési tervvel való összhang bemutatása a célravezető.

Kisújszállás településrendezési terv 2011. évi felülvizsgálat egyeztetése várhatóan március hónap végén kezdődik el, és április hónap végén (a megyei TrT módosítás jóváhagyása után) fejeződik majd be.

1.1.) A területrendezési terv térségi területfelhasználásra vonatkozó előírásainak érvényesítése:

A megyei területrendezési terv Kisújszállás város igazgatási területét döntően mezőgazdasági térségbe sorolja. Az igazgatási terület északi része vegyes területfelhasználású térségbe lett besorolva, melyet a településrendezési terv belátása szerint mezőgazdasági vagy erdőgazdálkodási térségként hasznosíthat. Az igazgatási területen belül jelenleg viszonylag kevés az erdőterületek aránya. Három meglévő erdőterületet sorol a megyei területrendezési terv erdőgazdálkodási térségbe.

A mezőgazdasági térség területfelhasználására vonatkozó (OTrT-ben megfogalmazott) szabály:

- *A mezőgazdasági térséget a településszerkezeti tervben legalább 85 %-ban mezőgazdasági terület területfelhasználási egységbe kell sorolni; mezőgazdasági térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki.*

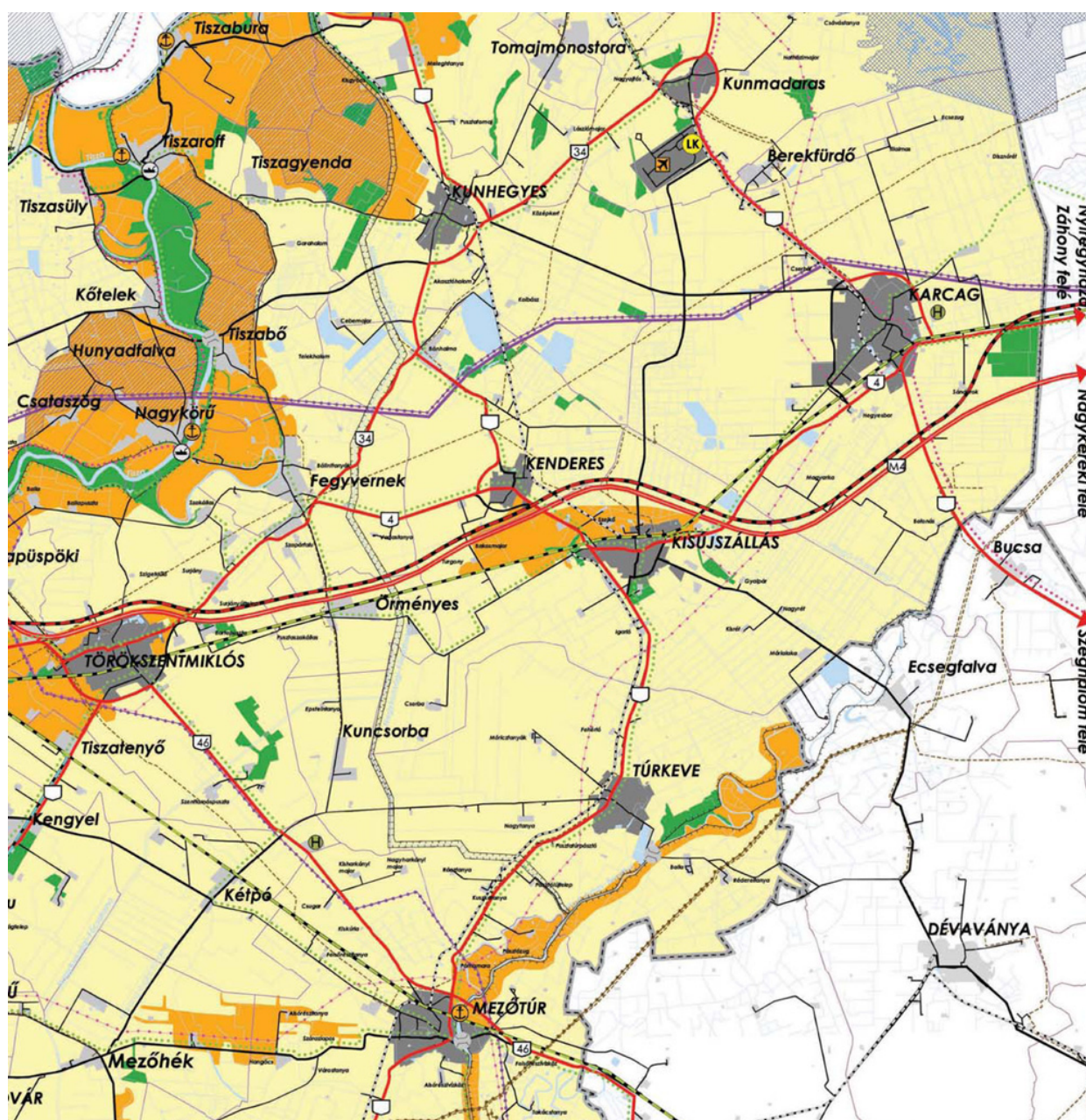
A vegyes területfelhasználású térségre (OTrT-ben megfogalmazott) vonatkozó szabály:

- *A település szerkezeti tervében a vegyes felhasználású térséget legalább 85 %-ban mezőgazdasági terület, vagy erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni; a térségben nagyvárosias lakóterület kivételével lakóterületi egységek kijelölhetők.*

Az erdőgazdálkodási térség területfelhasználására vonatkozó szabályok:

- *A települési területfelhasználási egységek kijelölése során a megyei erdőgazdálkodási térséget legalább 85 %-ban erdőterület kategóriába kell sorolni.*
- *A közlekedési vonalas infrastruktúra erdőterületen áthaladó szakasza mellett csak a forgalom lebonyolítását és biztonságát közvetlenül szolgáló építmények helyezhetők el.*

A megyei területrendezési terv Térségi szerkezeti tervének részlete

*A megyei területrendezési terv az igazgatási terület felhasználását, a következő arányokban határozza meg:

- Városias települési térség	: 1252,17	ha **
- Vegyes területfelhasználású térség	: 2040,20	ha
- Erdőgazdasági térség	: 271,74	ha
- Vízgazdálkodási térség	: 136,65	ha
- Építmények által igénybe vett térség	: 348,67	ha
- Mezőgazdasági térség	: 16477,57	ha

Igazgatási terület összesen: : 20527,00 ha

*A számítás ArcView térinformatikai szoftverrel történt, a megyei területrendezési terv térségi szerkezeti tervlapjának képi változatát felhasználva.

** A települési térség területe a megyei TrT rendeletének 4.§. értelmében, a hatályos településszerkezeti terv alapján lett figyelembe véve:

„Ha település ezen Rendelet hatályba lépése előtt már hatályos településszerkezeti terve által kijelölt belterület és az ahhoz szervesen kapcsolódó beépített és beépítésre szánt területek együttes területe, továbbá a beépített és beépítésre szánt külterületi lakott helyek területe nagyobb, mint a Térségi Szerkezeti Terv szerinti települési térség területe, akkor a 3. § szerinti szabályok alkalmazásánál a településszerkezeti terv szerinti jellemzően beépített és beépítésre szánt együttes területet kell települési térségként figyelembe venni.”

*** Az építmények által igénybe vett térség területébe az országos jelentőségű utak (gyorsforgalmi, fő, és mellék utak) települési térségen kívüli területei, és a vasúti közlekedési területek tartoznak.

A településszerkezeti terv Kisújszállás Város igazgatási területének felhasználását, a fentiekkel összhangban a következő arányokban határozza meg:

- Városias települési térség	: 1252,17	ha **
- Erdő területek	: 1028,60	ha
- Vízgazdálkodási területek (halastó)	: 136,65	ha
- Vízgazdálkodási területek (csatornák)	: 208,27	ha
- Építmények által igénybe vett térség	: 348,67	ha ***
- Mezőgazdasági területek	: 17326,83	ha
- Egyéb területfelhasználás	: 225,81	ha ****

Igazgatási terület összesen: : 20527,00 ha

**** Az egyéb területfelhasználású területek közé a települési térségen kívüli meglévő és tervezett beépítésre szánt területek (mezőgazdasági üzemi, és kereskedelmi szolgáltató gazdasági területek), valamint beépítésre nem szánt különleges területek tartoznak. (mezőgazdasági repülőtér, horgásztó)

Össze vetve a településszerkezeti terv alapján számított területfelhasználási mutatókat a megyei TrT településre vonatkozó előírásaival, az alábbi megállapítások tehetők.

- A megyei TrT által lehatárolt vegyes területfelhasználású térség 2040,20 ha. Ezen belül a településszerkezeti terv 1369,39 ha mezőgazdasági területfelhasználású területet + 400,29 ha erdő felhasználású területet jelöl ki = összesen 1769,68 ha. E területnek nagyobbnak kell lennie, mint a megyei TrT-ben meghatározott vegyes térség 85%-a.

$$1769,68 > 2040,20 \text{ ha} \cdot 0,85 = 1734,17$$

A településszerkezeti terv a megyei TrT vegyes területfelhasználású térségre vonatkozó elvárásának megfelel.

- A településszerkezeti terv a megyei TrT –ben lehatárolt erdőgazdasági térség területét teljes egészében erdő területfelhasználásba sorolja, így a szabályoknak megfelelő mértékű egyezőség ebben a vonatkozásban biztosított.

- A településszerkezeti terv a megyei TrT –ben lehatárolt vízgazdálkodási térség területét teljes egészében vízgazdálkodási területfelhasználásba sorolja, illetve Mh –jelű (mezőgazdasági terület- halastó) sajátos felhasználásba sorolja. Így a szabályoknak megfelelő mértékű egyezőség ebben a vonatkozásban biztosított.

Fontos itt megjegyezni, hogy a megyei TrT-ben lehatárolt vízgazdálkodási térséget valójában halas tavak alkotják. A valóságban és a településszerkezeti terven is ennél több halastó szerepel, ami a vonatkozó szabályok értelmében mezőgazdasági területfelhasználáson belül is kialakítható. A halas tavak területei mezőgazdasági területek igénybe vételével az elmúlt években tovább bővültek, így azonos felhasználású területek – halgazdaság- két eltérő övezetbe tartozott. A tó egyik része vízgazdálkodási, másik része mezőgazdasági felhasználásba, övezetbe. A rendezési tervmódosítás ezt az ellentmondást úgy próbálta feloldani, hogy önálló területfelhasználást jelölt ki, a mezőgazdasági területeken belül, „Mh” mezőgazdasági terület- halastó megnevezéssel. A megyei TrT-nek való megfelelés így biztosítható, ha a területrendezési tervben szereplő vízgazdálkodási térség vízgazdálkodási területfelhasználásba marad. A településszerkezeti terv javaslatot adott az ellentmondás feloldására.

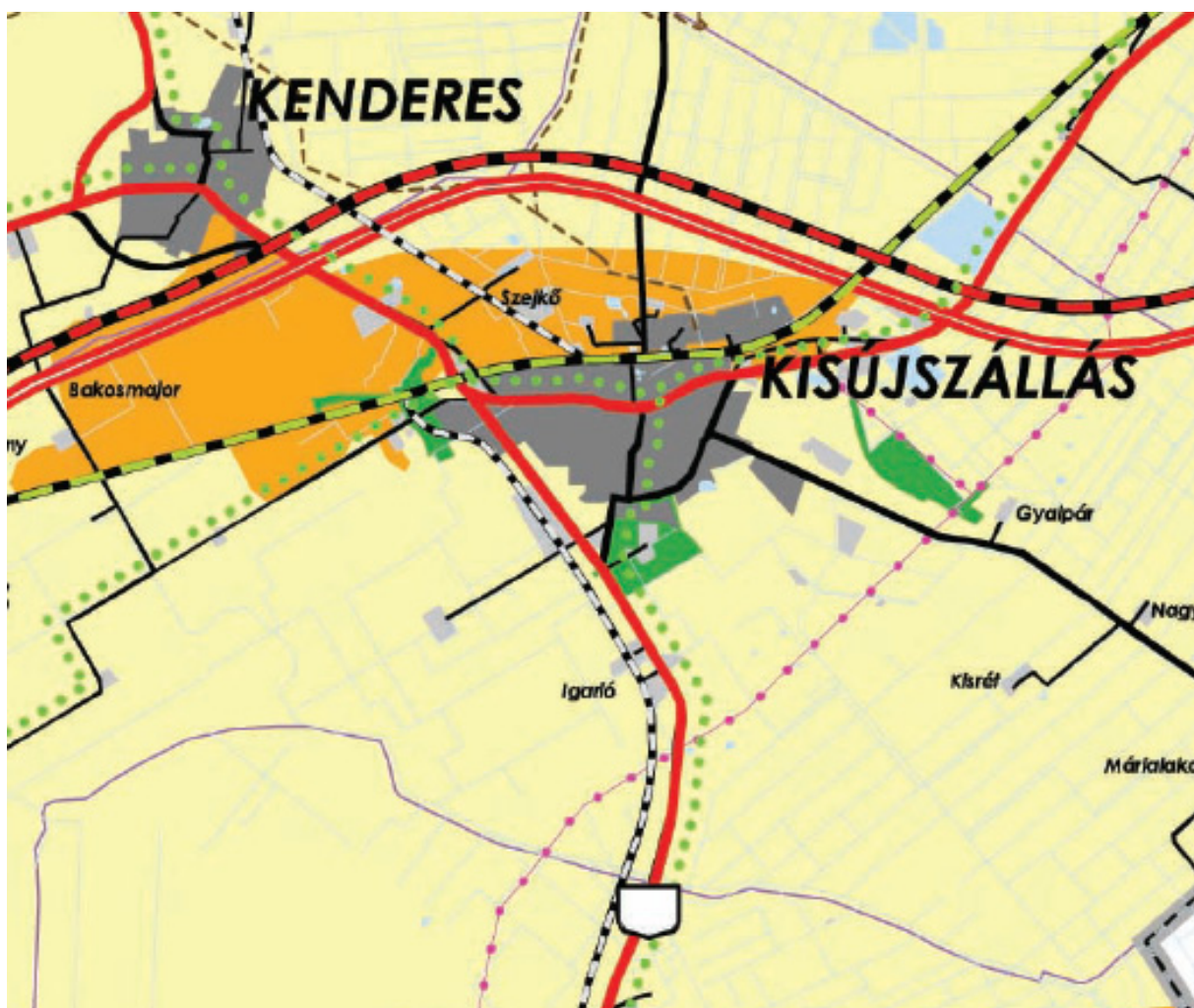
- A megyei TrT-ben kijelölt vegyes felhasználású térségen belüli mezőgazdasági felhasználású területeket nem számítva, a településszerkezeti terv Kisújszállás igazgatási területén 15957,47 ha nagyságú mezőgazdasági felhasználású terület jelöl ki. E területnek nagyobbnak kell lennie, mint a megyei TrT-ben meghatározott mezőgazdasági térség 85%-a.

$$15957,47 > 16477,57 \text{ ha} \times 0,85 = 14005,93$$

A településszerkezeti terv a megyei TrT mezőgazdasági területfelhasználású térségre vonatkozó elvárásának megfelel.

- A települési térség nagysága a hatályos településszerkezeti tervhez képest nem növekszik. A délnyugati iparnegyed a hatályos településszerkezeti tervben meghatározott helynél délebbre kerül, de nagysága nem változik.
- Az építmények által igénybe vett térség esetében a megyei TrT –től eltérő fejlesztések nem történtek.

Fentiek alapján Kisújszállás településrendezési terve a megyei TrT térségi szerkezeti tervében meghatározott területfelhasználásnak megfelel, az előírtnál nagyobb eltérés nincs.

1.2.) A területrendezési terv építmények által igénybevett térségre vonatkozó előírásainak érvényesítése:

A megyei területrendezési terv Kisújszállás Városra vonatkozóan az alábbiakat tartalmazza:

a) Közlekedési infrastruktúrák:

- Az M4 (Szolnok- Püspökladány- Nagykereki térsége (Románia) gyorsforgalmi út tervezett nyomvonalát a belterülettől északra.
- Új főúti kapcsolatként a Kisújszállás (4. sz. főút) – Túrkeve- Mezőtúr – Szarvas (442. sz. főút) kiépítését, illetve fejlesztését. Kisújszállás vonatkozásában a város nyugati oldalán új, várost elkerülő nyomvonal szakasz kiépítésével.
- A 4. sz. főutat meglévő, belterületen keresztül vezető szakaszával. (Az M4 gyorsforgalmi út kiépüléséig a belterületi szakasz helyett a várost elkerülő új nyomvonal lesz átminősítve főútnak, míg a belterületi szakasz országos mellékúttá válik. A településszerkezeti terv a végleges, gyorsforgalmi út megvalósulása utáni állapotot ábrázolja, ahol a városon keresztül vezető szakasz ismét főúttá lesz nyilvánítva.
- Térségi mellékút meglévő nyomvonalon a Kisújszállás- Ecsegfalva- Dévaványa irányú út,
- Új térségi mellékúti kapcsolat a Kisújszállás- Kunmadaras irányú út. (Fontos, hogy ezen útnak csomóponti kapcsolatát tartalmazza a közlekedésfejlesztési munkarész, az M4 gyorsforgalmi úthoz, Kisújszállás északi iparnegyedénél, melyhez az iparnegyed bekötő útja is csatlakoztatható.

- Traszeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal a Budapest- Szolnok- (Kisújszállás)- Debrecen- Nyíregyháza- Záhony vasútvonal.
- Tervezett Budapest- Záhony térsége (Ukrajna) nagysebességű vasút nyomvonala a tervezett gyorsforgalmi úttal párhuzamosan, az út északi oldalán.
- Tervezett Mezőtúr- Túrkeve- Kisújszállás irányú vasútvonal, megyét érintő térségi jelentőségű elem.
- Térségi kerékpárút-hálózat Kisújszállás városát érintő elemei: Kisújszállás- Túrkeve- Mezőtúr, Kenderes- Kisújszállás- Karcag- (megyehatár), Kisújszállás- Örményes- fegyvernek- Nagykörű irányú kerékpárutak.

b) Közmű infrastruktúrák:

- Átvitelt befolyásoló 120 kV-os elektromos elosztó hálózat Tiszafüred- Karcag- Kisújszállás- Túrkeve- Mezőtúr. (Az elosztó hálózat új tervezett eleme, Kisújszállás rákapcsolása a hálózatra és egy állomás kiépítése, mellyel a kapacitás növelésén túl a város ellátása biztonságosabbá válik.
- Térségi szénhidrogén szállító vezeték: Kenderes- Kisújszállás irányú földgázvezeték.

Az építmények által igénybevett térség területfelhasználására vonatkozó szabályok:

- *A megyei szerkezeti tervben megállapított építmények által igénybevett térség az adott építmény jellege szerinti települési területfelhasználási egységbe sorolandó.*

Az országos és térségi jelentőségű infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények elhelyezésére vonatkozó szabályok:

- *Az OTfT-ben meghatározott országos jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények helyét és védőövezeteit a megyei szerkezeti tervben, illetve az érintett települések településszerkezeti tervében kell ábrázolni.*
- *A megyei területrendezési tervben meghatározott térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények helyét az érintett települések településszerkezeti tervében kell ábrázolni.*
- *Az ökológiai folyosó területén áthaladó energetikai vonalas létesítmény és közlekedési infrastruktúra hálózat építési engedélyezési eljárásában a hatóság szabványos értéket meghaladó feltételeket is előírhat, amennyiben ezzel az ökológiai folyosó területén kényszerűen okozott kár racionális ráfordítással bizonyíthatóan csökkenthető.*
- *Az országos és térségi műszaki infrastruktúra hálózat elemeit és az egyedi építményeket az országos szerkezeti terv figyelembe vételével a törvény mellékletében felsorolt a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét érintve kell megvalósítani úgy, hogy figyelembe vehetők az engedélyezési terv készítése során felmerülő ágazati szempontok miatt szükséges korrekciók.*
- *A közlekedési vonalas infrastruktúra erdőterületen áthaladó szakasza mellett csak a forgalom lebonyolítását és biztonságát közvetlenül szolgáló építmények helyezhetők el.*

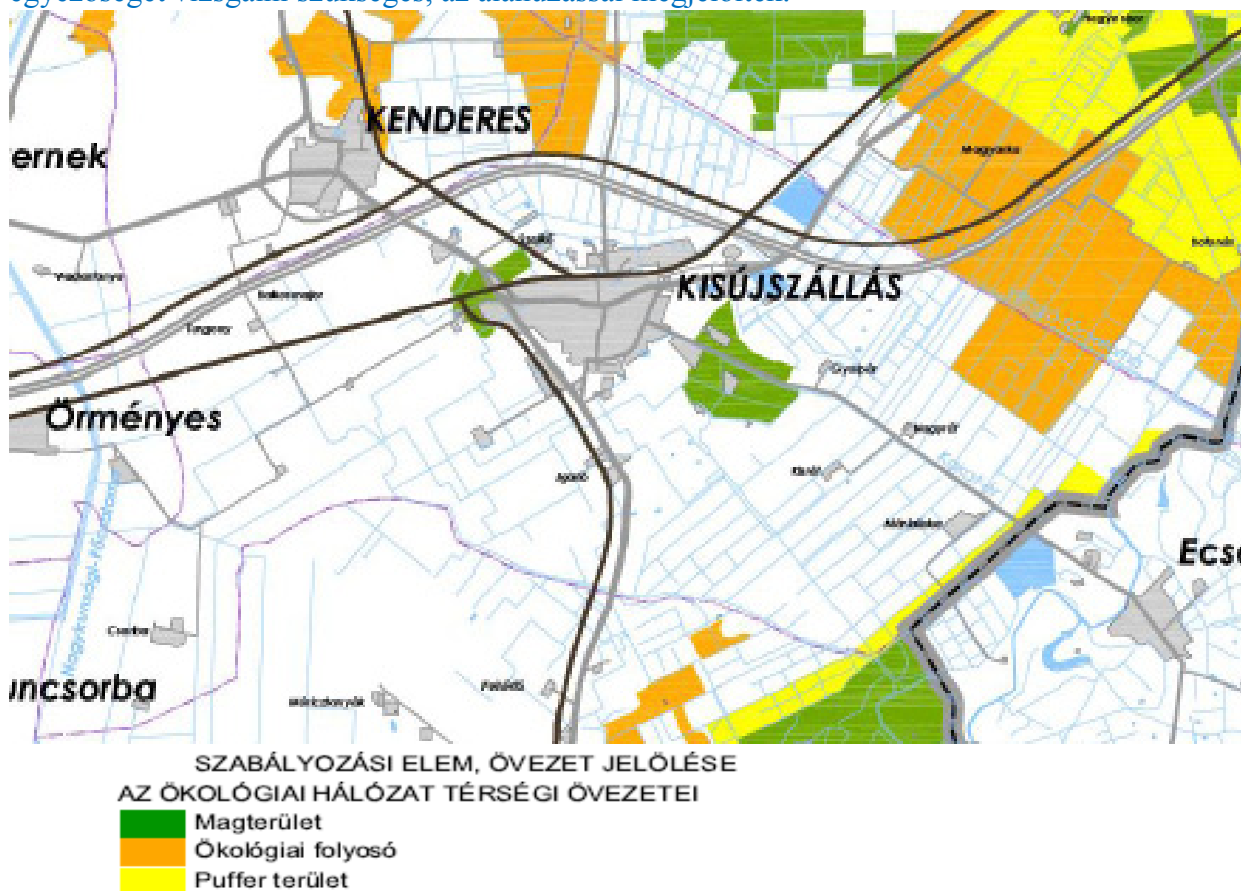
A fentiekben felsorolt, az országos és térségi infrastruktúra hálózat részét képező meglévő és tervezett, Kisújszállás városát érintő elemeit a településrendezési terv módosítása az előírásoknak megfelelően tartalmazza.

1.3.) A területrendezési terv országos és térségi övezetekre vonatkozó besorolásával, lehatárolásával való összhang:

A területrendezési tervben meghatározott övezetek:

- 3/1. Ökológiai hálózat térségi övezetei
(magterület övezete, ökológiai folyosó övezete, puffer terület övezete)
- 3/2. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- 3/3. Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete
- 3/4. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
- 3/5. Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete
- 3/6. Tájképvédelmi területek övezetei (Országos és térségi)
- 3/7. Világörökség és világörökség-várományos terület övezete
Történeti települési terület övezete
- 3/8. Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület övezete
- 3/9. Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete
- 3/10. Együtt tervezendő térségek övezete
- 3/11. Rendszeresen belvízjárta területe övezete
- 3/12. Nagyvízi meder övezete
- 3/13. Honvédelmi terület övezete
Kiemelt fontosságú, meglévő honvédelmi terület övezete

Az övezetek közül Kisújszállás Várost érintő övezetek, melyekkel kapcsolatosan az egyezőséget vizsgálni szükséges, az aláhúzással megjelöltek.

Az ökológiai hálózat térségi övezeteit, magterület, ökológiai folyosót, puffer terület mutatja a megyei TrT fenti részlete. A rendezési terv felülvizsgálata során az alábbi előírásokat kellett betartani.

A magterület övezetére vonatkozó, (OTrT-ben meghatározott) előírások:

- *Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha a települési területet a magterület, vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja és a kijelölést más jogszabály nem tiltja.*
- *Az előző bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület a külön jogszabály szerinti területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e a magterület, a magterület és az ökológiai folyosó természetes és természet-közeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.*
- *Az övezetben közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon a természetvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával –beleértve a felszín alatti vonalvezetést is – kell elhelyezni.*
- *Az övezetben a közlekedési infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el.*
- *Az övezetbe tartozó település helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében elő kell írni a tájszerkezetbe illeszkedő beépítési mód a tájra jellemző építészeti hagyományok és építmények megőrzését és ezek követelményeit.*
- *Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető*

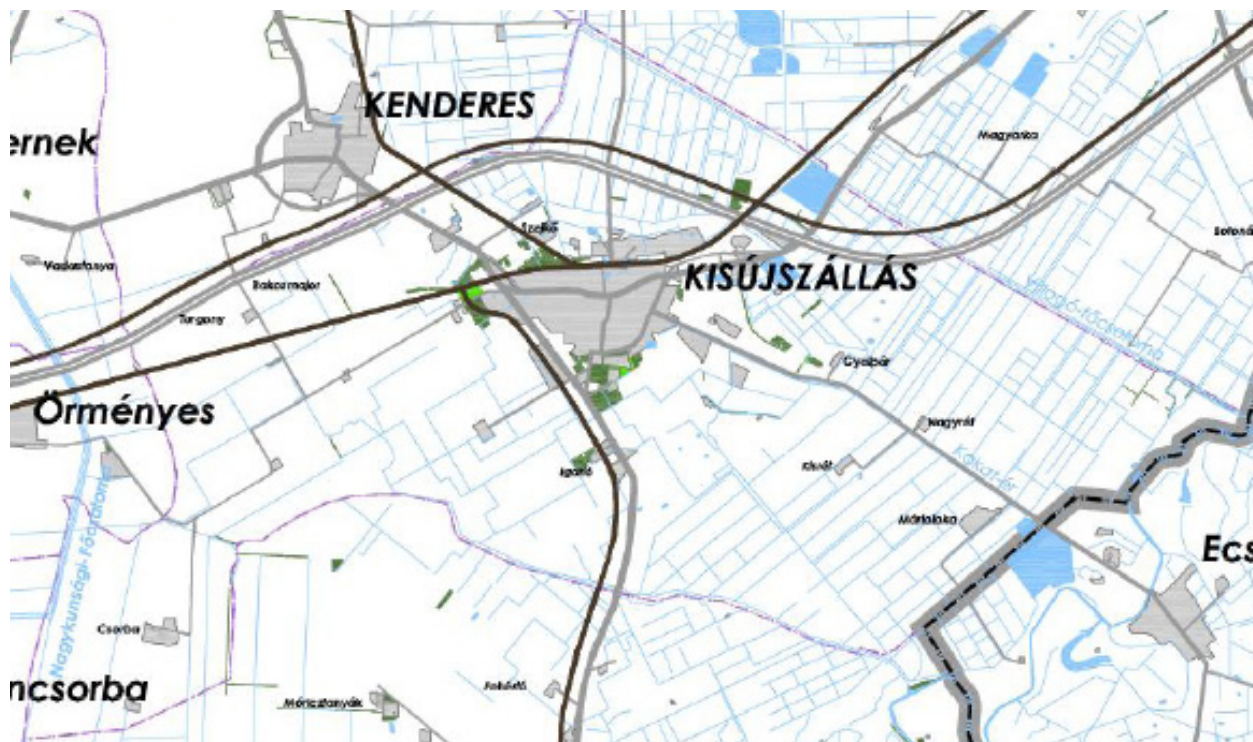
Az ökológiai folyosó övezetére vonatkozó, (OTrT-ben meghatározott) előírások:

- *Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha a települési területet az ökológiai folyosó körülzárja és a kijelölést más jogszabály nem tiltja.*
- *Az előző bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület a külön jogszabály szerinti területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természet-közeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.*
- *Az övezetben közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon a természetvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával –beleértve a felszín alatti vonalvezetést is – kell elhelyezni.*
- *Az övezetben a közlekedési infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el.*
- *Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.*

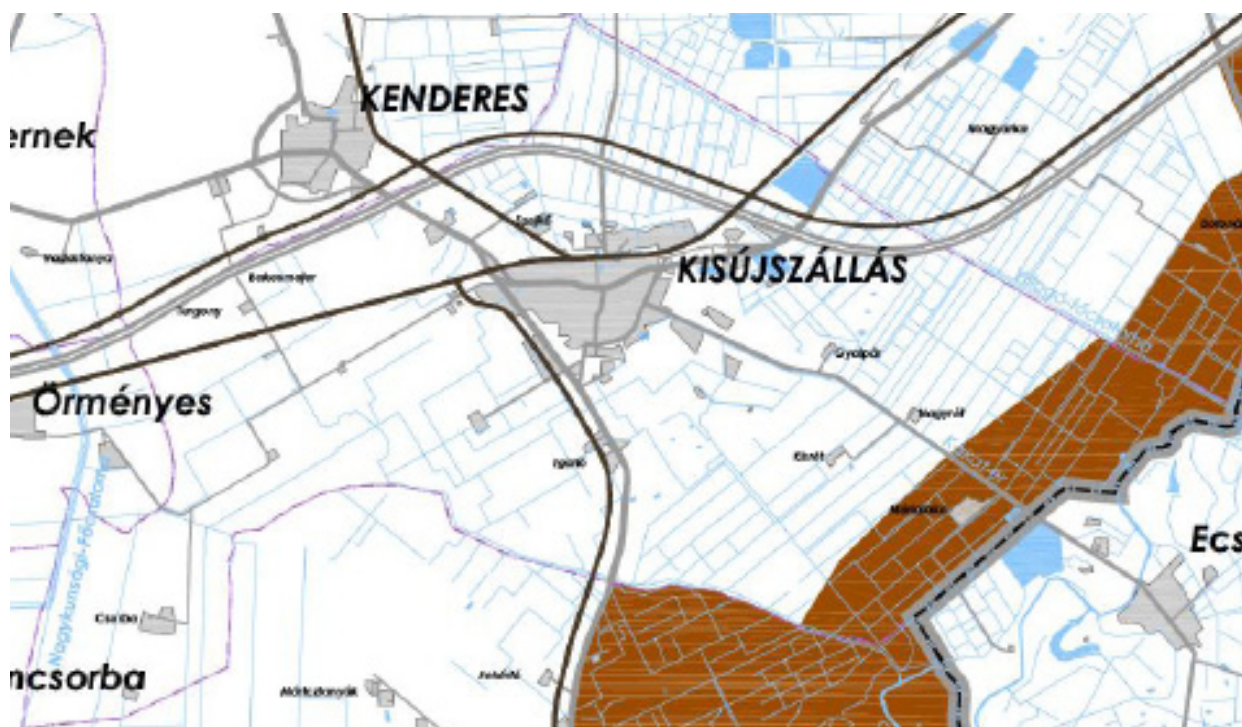
Puffer terület övezetére vonatkozó, (OTrT-ben meghatározott) előírások:

- *Puffer területen a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület, vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.*

Az ökológiai hálózat térségi övezeteire vonatkozó előírások a rendezési terv módosításakor betartásra kerültek. Az övezet területén beépítésre szánt terület nem lett kijelölve. Az övezetet érintően csak a megyei TrT-ben meghatározott térségi jelentőségű, távlatban tervezett vasútvonal vezet. A város megyei TrT- ben tervezett rákötése a 120 kV-os elektromos hálózatra, úgy szerepel a szerkezeti tervben, hogy nem érinti a közeli magterületet. Az építési előírások az övezetbe tartozó területeken tartalmazzák tájszerkezetbe illeszkedő beépítési mód a tájra jellemző építészeti hagyományok és építmények megőrzését és ezek követelményeit, de ez nem önálló alövezet kijelölésével történt, hanem nagyobb területegységre kiterjedő általánosabb szabályozással.

Az igazgatási területen belül a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetébe tartozik néhány kisebb terület, melyeket kivétel nélkül erdő területfelhasználásba, övezetbe sorol a rendezési terv.

A területrendezési terv térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe sorolja az ábrán barna színnel jelölt területeket. Az övezetbe Kisújszállás vonatkozásában a Hortobágy-Berettyó vízfolyás Kisújszállás felőli partját kísérő gyepterületek egyéb védelem alatt nem álló mezőgazdasági területek lettek besorolva. Csak az Ecsegfalvai úttól északra lévő területek tartoznak a Körös- Maros Nemzeti Park „Déványai – sík” elnevezésű területéhez.

Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetére vonatkozó, (OTrT-ben meghatározott) előírások:

- *A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, amely a természeti adottságok és a kulturális örökség által meghatározott tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti.*
- *A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozó település településszerkezeti tervében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, továbbá a helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében csak olyan építési övezet és övezet hozható létre, ami a kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. Az építési övezetnek, vagy övezetnek az építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat is tartalmaznia kell, ennek ellenőrzéséhez a tájképet jelentősen megváltoztatható építmények terveihez külön jogszabályban meghatározott látványtervet is kell készíteni.*
- *Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.*
- *Az övezetben közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon, a tájképvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával – beleértve a felszín alatti vonalvezetést is – kell elhelyezni.*
- *A településszerkezeti tervben, a szabályozási tervben és a helyi építési szabályzatban ki kell jelölni a településképvédelmi terület határát, amely a tájképi értéket képező, kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő területeket, az ökológia hálózat területeit, az országos és a helyi védelem alatt álló természetvédelmi területeket, azok környezetét, valamint a település arculatát, karakterét meghatározó fontos területeket tartalmazza.*

A településrendezési terv csak olyan területfelhasználási egységeket jelölt ki, az övezet által érintett területeken, amely a természeti adottságok és a kulturális örökség által meghatározott tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. Az övezeti előírások az építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat is tartalmazzák. Új közmű infrastruktúra létesítést az övezetben a rendezési terv nem irányoz elő. A településrendezési terv munkarészei tartalmazzák az övezet előírásaiban meghatározott, védett és jogszabályok által korlátozott területek (övezetek) lehatárolását.

Kisújszállás Városát a megyei területrendezési terv **Történeti települési terület övezete** részeként jelöli meg.

Történeti települési terület övezetére vonatkozó, (OTrT-ben meghatározott) előírások:

- *Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeiben ki kell jelölni a településképvédelmi terület határát, amely a védendő terület egységeket, különösen a történeti településközpontot, a történeti kertet, a jelentős régészeti lelőhelyet, az országos és helyi védelem alatt álló területeket, valamint ezek környezetét, védőövezetét foglalja magában.*
- *Történeti település helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének tartalmaznia kell a településképvédelmi terület értékőrző fejlesztését elősegítő, a történeti településképvédelmi megőrzését, illetve új építmények illeszkedését biztosító szabályokat.*
- *A történeti településképvédelmi terület érvényesülését befolyásoló, a kialakult településszerkezetet, településkaraktert megváltoztató, nagy kiterjedésű építmény elhelyezésére vonatkozó építési műszaki tervhez a külön jogszabályban meghatározott látványtervet kell készíteni.*

A településrendezési terv a történeti városközpont területét, az örökségvédelmi hivatallal történt megállapodás alapján műemléki környezetként határolja le. Külön helyi örökségvédelmi rendelet készült, mely az értékvédelmi kataszterbe foglalt épületekre, azok környezetére, a védett utcákra külön szabályokat fogalmaz meg.

A **Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete** a téglagyár agyagkitermeléssel érintett területén van kijelölve Kisújszállás esetében. A korábbi kitermelés után visszamaradt terület horgász tóként van hasznosítva, ez a hasznosítás jelenti a későbbiekben is a táj

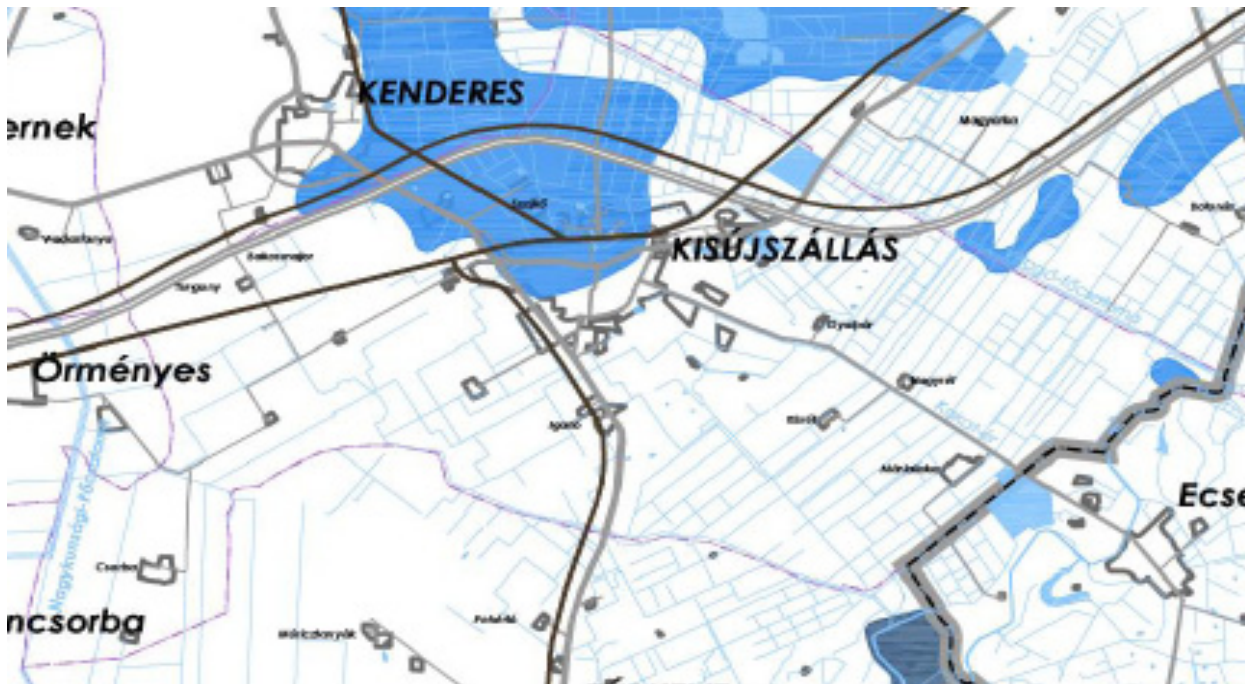
rehabilitáció megfelelő módját. A már kialakult horgasztó körül hétvégi házas üdülőterület van kijelölve.

Kisújszállás város igazgatási területe érintett az **Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete** által. Az övezet kijelölése a belterület keleti szélé mellett működő téglagyár agyag kitermelése miatt lett kijelölve.

Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetére vonatkozó szabály:

- Az ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetét a településrendezés eszközeiben tényleges kiterjedésének megfelelően kell lehatárolni, és az építési övezetre, vagy övezetre szabályokat megállapítani.

A településrendezési terv bányászati célú különleges területfelhasználásba, övezetbe sorolja a téglagyár melletti, agyag bánya területét. A helyi építési szabályzatban egyedi előírások lettek megfogalmazva.

A területrendezési terv **Rendszeres belvízjárta terület térségi övezete** érinti Kisújszállás város közigazgatási területét.

A hatályos településrendezési terv készítésekor a belvízrendezési munkarészek elkészültek, jelen tervmódosítás során az övezet által érintett területek esetében az alátámasztó munkarészek a megfelelő fejezetet tartalmazzák.

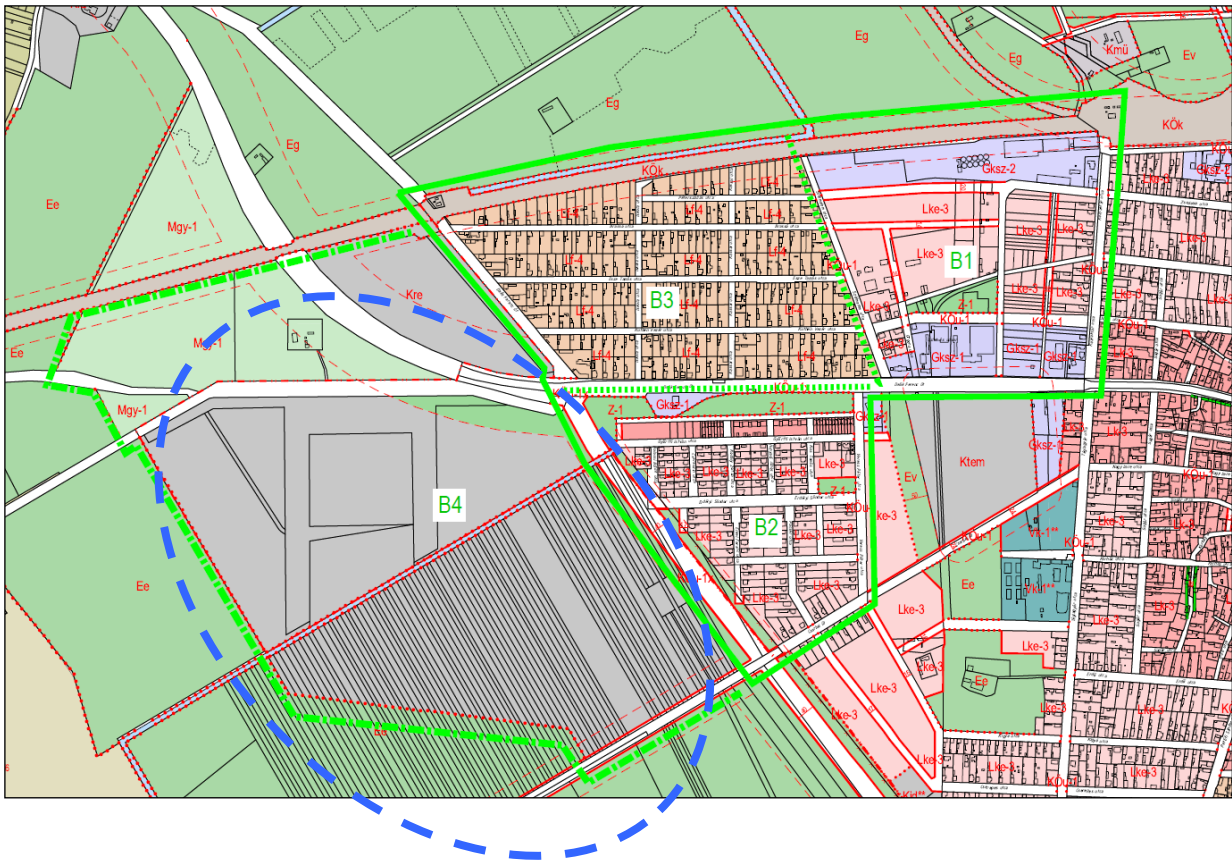
A kijelölt övezet területen belül helyezkedik el a belterület nagyobbik, északi része, és Budapest- Záhony vasútvonal településsel ellentétes oldalán lévő északi iparnegyed. A rendezési tervben kijelölt jelentősebb fejlesztési területek az övezeten kívül találhatóak. (északi iparnegyed keleti irányú bővítése, a délkeleti iparnegyed, a belterület keleti szélé mellett kijelölt idegenforgalmi- és gazdasági célú különleges terület. A város elkészítette belvízrendezési tanulmányát, és a megvalósításhoz szükséges engedélyezési terveket. A belvíz veszélyeztetettség megszüntetését célzó beruházások egy része elkészült, illetve a további ütemek megvalósítása folyamatban van.

A rendezési terv módosítása tartalmazza az új záportározók helyét, és megfelelő módon szabályozza azok környezetét is.

Rendszeresen belvízjárta terület övezetére vonatkozó szabály:

- A rendszeresen belvíz járta terület övezet által érintett települések településrendezési eszközeinek készítése során, a vízügyi hatóság adatszolgáltatása alapján belvízrendezési munkarészt is készíteni kell. Az övezet területén beépítésre szánt terület csak kivételesen, a belvízrendezési munkarészben meghatározott feltételek teljesülése esetén jelölhető ki.

„B”- JELŰ : NYUGATI VÁROSRÉSZ
/Bittnerfalu, Doboskert, Pacséri lakónegyed/

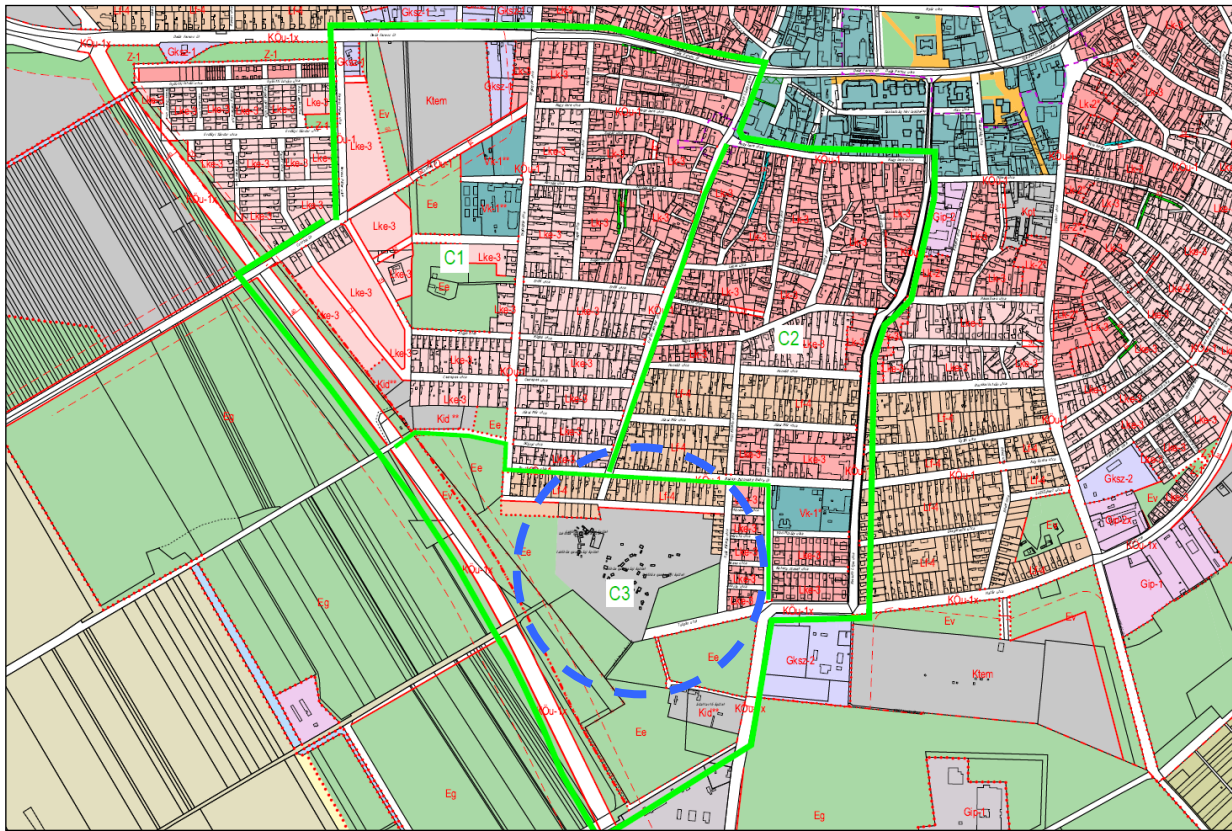

A város nyugati szélén a 4. sz. főút bevezető szakasza és a „rég. 4. sz. út” találkozásánál a Mezőtúr, Túrkeve irányából érkező országos mellékút ide történő távlati kihelyezése és főúttá történő felfejlesztése miatt, nagy valószínűséggel körforgalmú csomópont kiépítésére lesz szükség. Az ehhez szükséges területet a szabályozási terv biztosítja. Szabályozási tervmódosítás szükséges a főút bevezető szakaszának mindkét oldalán. Az északi oldalon a jelenleg szabályozott „Kre”-jelű rekreációs terület helyett kereskedelmi- szolgáltató gazdasági terület kijelölésére van igény. A déli oldalon a településszerkezeti terv korábban lakóterület fejlesztést irányozott elő, de a legutóbbi módosítás során gazdasági – idegenforgalmi célú tevékenységek számára jelölt ki területet a településszerkezeti terv. A konkrét igények ismeretének hiányában a terület részletes szabályozási nem került kidolgozásra, így a fejlesztési szándék ismeretében a terület egységre szabályozási tervet szükséges készíteni. (A terület addig a szabályozási terv „szabályozatlanul” hagyja, és ebből adódóan az illeszkedés elvét kell a területe vonatkozásában betartani.

A terület fejlesztése a város számára, mint jövőbeli beépítésre alkalmas tartalék terület, stratégiai fontosságú!

A városrész B1-jelű terület egysége is jelentős fejlesztési lehetőségeket hordoz magában, melyek kihasználásához a legutóbbi szabályozási tervmódosítás valamennyi szükséges feltételt megteremtette. (lakóterület fejlesztés, pihenő és játszó park kialakítása, kereskedelmi- szolgáltató gazdasági terület fejlesztés)

„C”- JELŰ : DÉLNYUGATI VÁROSRESZ
/Morgó- Vermeshát, Nadrázug- Szénáskert, Óváros/

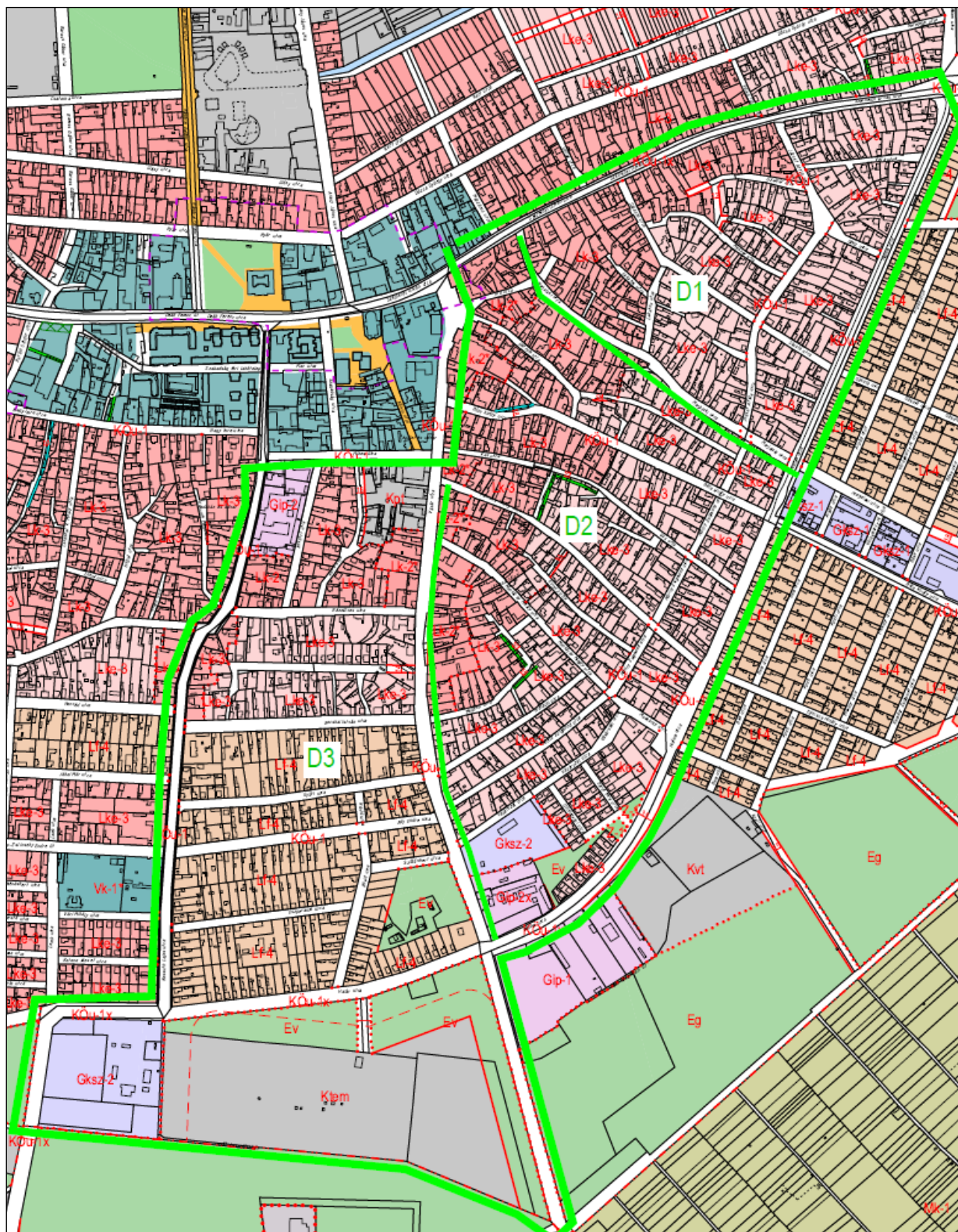

A „C3” –jelű terület egység a város egyik stratégiai jelentőségű fejlesztési területe. A tőle déli irányban kijelölt déli iparnegyed ugyan már a városrészen kívül helyezkedik el, de megvalósulása esetén a (munkahelyteremtés okán) a városrészt is kedvező hatással lehet. Az óváros területének turisztikai célokra történő átalakítása jelenti a városrészt egyik meghatározó fejlesztését. Az óváros területére nincs hatályos szabályozási terv, de a településszerkezeti terv pedig egyedi sajátosságokkal rendelkező, idegenforgalmi és rekreációs hasznosítású különleges területként jelöli ki a területet. Az Óváros területére és környezetére városfejlesztési stratégiában előírányzott Lovas liget- idegenforgalmi terület kialakítása a településszerkezeti terv módosítását már nem igényli, de Szabályozási terv kidolgozására a jövőben szükség lesz. A területre ugyanis, részletesebb vizsgálaton, programon és beépítési javaslaton alapuló önálló szabályozási terv készítését irányozza elő a hatályos településrendezési terv. Ennek elkészültéig, az illeszkedés szabályait kell a területre alkalmazni.

(A Horváth –tanya tervezett turisztikai fejlesztése szerves kapcsolatban lehetne a lovas ligettel, illetve a körülötte tervezett extrém sportpályával, kerékpáros ügyességi pályával, az ugyancsak tervezett csónakázó tóval.)

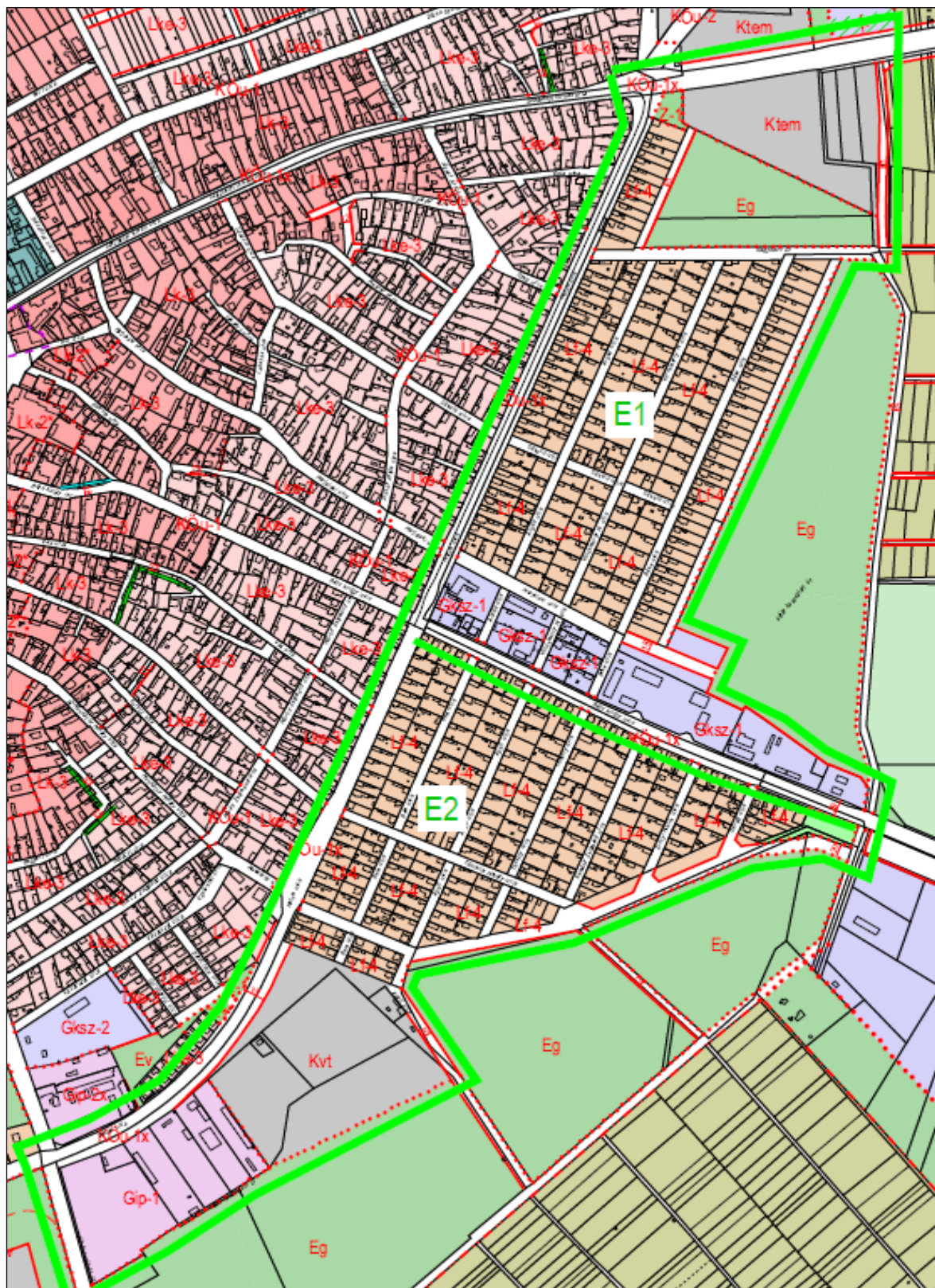
A városrésztre kidolgozott szabályozási terv, a legutóbbi módosítás alkalmával valamennyi jelenleg elhatározott fejlesztési szándék megvalósítását lehetővé teszi.

„D”- JELŰ : DÉLKELETI VÁROSRESZ
/Bagaméri, Vásárszél, Sásastó/

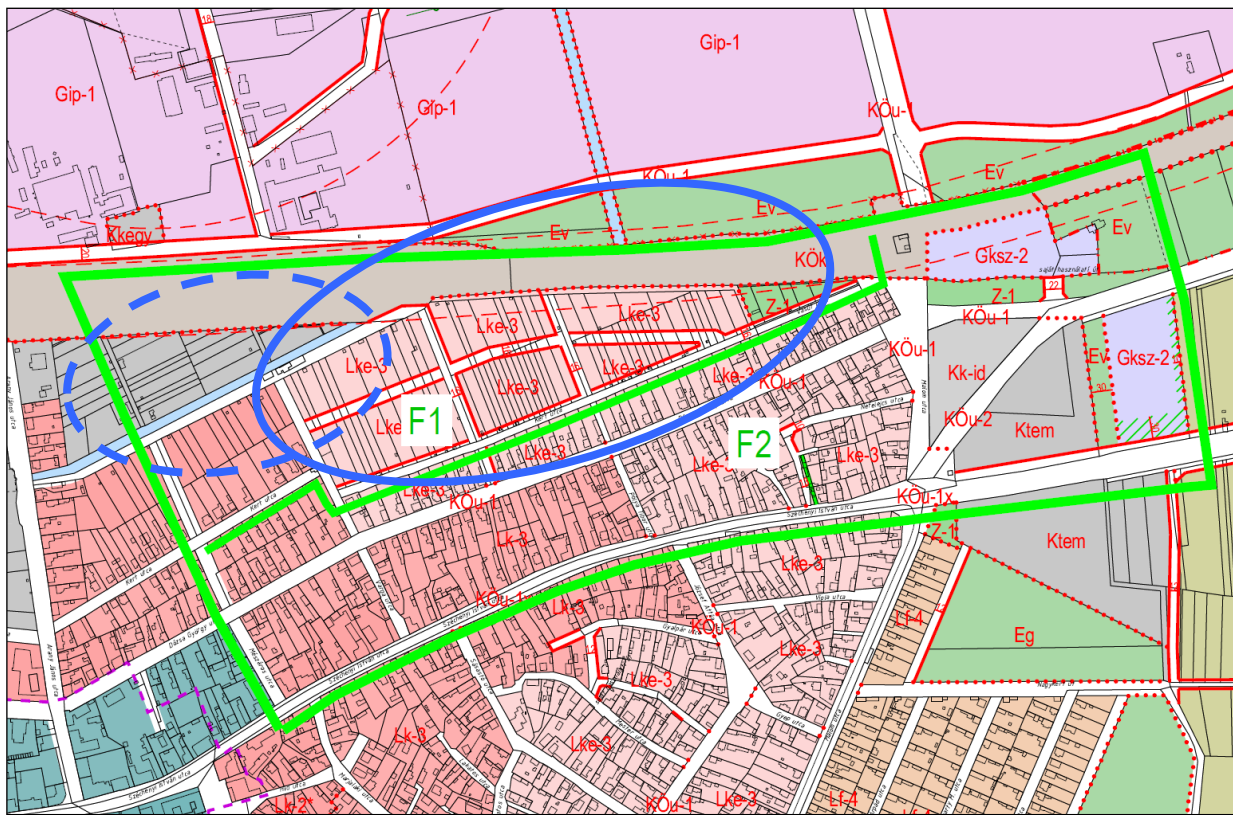
A „D”-jelű Délkeleti városrészrel kapcsolatosan nem fogalmazódott meg igény a hatályos Településrendezési terv módosítására.

„E”- JELŰ : KELETI VÁROS RÉSZ
/Sóhaj, Dühöngő/

Az „E”-jelű Keleti városrészrel kapcsolatosan nem fogalmazódott meg igény a hatályos Településrendezési terv módosítására.

**„F”- JELŰ : ÉSZAK-KELETI VÁROS RÉSZ
/Koronakert, Daraksa/**

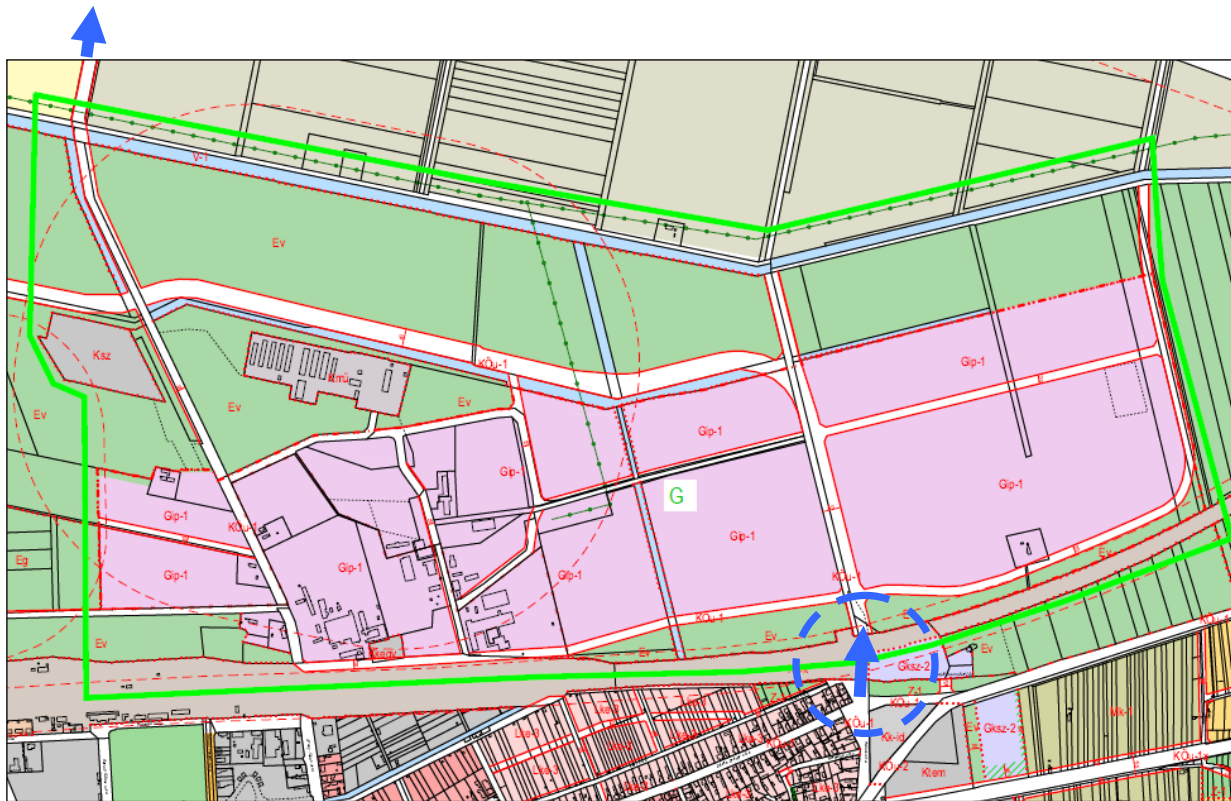
A Malom utca – „Régi 4. főút” (Temető) közötti terület kereskedelmi-szolgáltató gazdasági célú hasznosítása a településszerkezeti terv, és a szabályozási terv **tömbre vonatkozó részének** módosításakor beépítésre került.

A Malom utca északi irányú folytatásaként, az északi iparnegyed felé vezető, nemrégiben kiépített út vasúton történő átvezetését, távlatban aluljáró segítségével szükséges megoldani, melynek megvalósítására a hatályos rendezési terv lehetőséget ad.

A Koronakert hatályos településrendezési tervben előírányzott lakóterületi fejlesztését a lakótelkek iránti kereslet hiánya, a Koronakert vasúthoz való közelsége miatt szükséges felülvizsgálni. Az IVS a közeli termálfürdő használt meleg vizére, és a város termálvíz adottságaira alapozva a Koronakert intenzív kertészeti telepként való hasznosítását irányozza elő. A településszerkezeti terv és a szabályozási terv ennek megfelelő módosítása szükséges.

A Csatorna utcától északra eső területrészen idegenforgalmi hasznosítású különleges területet jelöl ki a hatályos szabályozási terv. E terület rész szabályozási előírásainak felülvizsgálata szükséges, annak megállapítására, hogy a terület egy városi sportcsarnok alternatív helyszínéül figyelembe vehető-e, vagy az építési előírások módosítására szükség van-e?

„G”- JELŰ : ÉSZAKI IPARNEGYED
/Falusziget/

Az északi iparnegyed településszerkezeti kapcsolatai a város távlati terveiben megoldottak, de a valós helyzet a korábbi elképzelések újragondolását, felülvizsgálatát teszi szükségessé. A 4 sz. főút megvalósult elkerülő szakaszán az iparnegyedből északi irányba kivezető (egyelőre burkolatlan út) a főutat felüljáróval keresztezi, közlekedési kapcsolat nélkül! A 4 sz. főút elkerülő szakasza az itt tervezett gyorsforgalmi út részét fogja képezni. Az elkészült tervek (bár a műszaki- tervezési szabályok szerint ez lehetséges lenne) nem tartalmazzák a felüljáró csomóponttá történő átépítését. Az északi iparnegyedből Kunmadaras irányában kivezető út csomóponti kapcsolatának kiépítése a város számára stratégiai jelentőségű, így mindenképpen el kell érni annak megvalósítását. A hatályos szabályozási terv a szükséges területet tartalmazza!

A Malom utcában rendezési terv szerint létesítendő külön szintű út- vasút kereszteződés sem szerepelt a vasút korszerűsítés tervei között, így a pálya rekonstrukció e nélkül került megvalósításra. Távlatban, az iparnegyed kiépülését követően (ha a megnövekvő forgalom erre megfelelő indokul szolgál) ismételten kezdeményezni kell a külön szintű vasúti kereszteződés kiépítését. Ekkor szükségessé válhat a részletes tervek ismeretében, a szabályozási terv érintett részének módosítása.

Illeszkedés az UNIÓS pályázati lehetőségekhez

Egy közel évtizedes pályázati tabló felrajzolásához alapvető annak tisztázása, hogy milyen típusú támogatásokból milyen módon részesülnek az önkormányzatok és az azok területén működő vállalkozások, mely támogatások multiplikátor hatásúak, melyek hatása „porlad el” néhány év alatt. A települések területén milyen típusú vállalkozások fognak úgy felbukkanni, hogy abból a települések esetleg a foglalkoztatás és a környezeti állapot javulása tekintetében nyerne, de a keletkező nyereség nem marad a térségben.

Az EU fejlesztéspolitikák lényeges vonása a belső ellentmondásosság. A nemzeti politikák feladata az ellentmondások pozitív szerepének megértése, és a részpolitikák egymást mértékre fogó eszközökként történő érvényesítése. A hazai fejlesztéspolitikákat rendkívül nehéz ilyen viszonyrendbe állítani, mivel a gazdaságpolitika mozgástere a kialakult gazdasági tulajdonszerkezetből és a harmonizáló politikát övező téves hiedelmekből eredően rendkívül szűk, lemerevített érdek-szövedéke a társadalompolitika és környezetpolitika számára mozdíthatatlan falat képez.

Az IVS kimunkálása során az elvártnál tagoltabb városrész-felosztás a területeknek az eltérő uniós pályázati lehetőségek iránti érzékenységet jobban kirajzolta, mint egy olyan megoldás, amely a kisvárost csupán két-három „vegyes” területre bontva elemzi. Az akcióterületek ennek következtében a városrész-lehatárolásokat túlléphettek.

Lehetőség nyílt arra, hogy az akcióterületek magán- és vállalkozói tőke bevonási lehetőségei és ezek hiánya is megfogalmazódjon. Amíg számos város IVS dokumentumában kimondatlanul ugyan, de integrált fejlesztésre esélytelennek mutatkoznak jelentős „beállt” lakóterületek, Kisújszállás tagoltabb vizsgálódása a lakótelepi és leromlott külterület közeli lakóterületeinél is kínál magántőke mozgósításra és – jellemzően szolgáltató szektorbeli – vállalkozói tőkebevonásra esélyt.

Mivel az integrált városfejlesztési stratégiák elsősorban a beépítésre szánt területek rehabilitációja, fejlesztése körében mozognak, gazdaságfejlesztő szerepkörük elsősorban a gazdaságfejlesztésre alkalmassá tételre irányul. Mivel a gazdasági területek fejlesztésénél korábban jellemző infrastruktúrafejlesztés – utak, közművek, energiaellátás kapuig vezetése – nem jellemző, az IVS kényszerűen azoknak a gazdasági területeknek biztosít prioritást, amelyeknél jelentős út- közműépítés nem szükséges. Csakhogy ezzel a már meg támogatott ipari parki területeknek a regionális politikák nézőszögéből elfogadhatatlan előnyt biztosít. Ennek figyelembevételével Kisújszállás város legjelentősebb, északi gazdasági területének vonzerejét az IVS keretébe illő eszköztárral, és elsősorban komplex előkészítő tevékenységgel fokozhatja. Olyan műszaki feltételek tisztázásával, tervi megoldások kimunkálásával, amelyek a vasút menti helyzet előnyeit világossá teszik, illetve a működő vállalkozások versenyképességének elősegítői szakképzési profilok erősítésével.

Az EU Bizottság 1828/2006/EK Rendelete (2006. dec.8.) Az EFA, ESZA és a Kohéziós Alap működtetéséről hozott általános érvényű rendelet tág teret biztosít a nemzeti kormányok részére a pályázatok megformálása terén. Felhívja a figyelmet az alapok működésére vonatkozó tájékoztatás hiányára. Különösen kevésbé ismertek a kohéziós alapok felhasználására vonatkozó méretminimum- és döntési korlátok.

Lényeges, hogy az önkormányzat nem-szakértő politikai szereplői megértsék, melyek a valóságos és melyek a virtuális és különösen a nagy kockázatú lehetőségek.

Kisújszállás IVS akcióterületei számára az uniós források aránytalanul csekély része érhető el részben az EU-politikák hazai „átfogalmazásai” következtében. Annak ellenére, hogy a hátrányos helyzetű településeknek, térségeknek kiemelt fejlesztési lehetőséget kellene biztosítani. Ezért rendkívül fontos a kis települések önálló szövetségként történő fellépése a kis- és középvállalkozások és a nem agyonintegrált intézményi rendszer támogatási formáinak radikális megváltoztatására.

5.5.2. A STRATÉGIA FŐBB BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

1. A célok logikai összefüggései:

A következőkben röviden bemutatjuk, hogy a város által megfogalmazott célok és részcélok hogyan épülnek egymásra, és hogyan eredményezik a helyzetértékelésben azonosított problémák megoldását is egyben.

Kisújszállás hosszú távú, átfogó célkitűzése a város vonzóbbá és élhetőbbé tétele a lakosság életminőségének emelése érdekében.

Az átfogó cél a település helyzetét figyelembe véve **részcélokra** bontható le.

- Kommunális infrastruktúra **továbbfejlesztése**
- Oktatási infrastruktúra fejlesztése a humán erőforrás versenyképességének javításával
- Városrehabilitáció, hagyományőrzéssel, élhetőbb, pihenőváros kialakítása
- A gazdaság versenyképességének fejlesztése, kiemelten az energetikai fejlesztések, a környezetvédelem előtérbe helyezésével, az infrastruktúra minőség javításával.

A színvonalas kommunális infrastruktúra a magas szinten urbanizált települések egyik fő jellemzője és vonzereje. Olyan alapfeltétel, ami minimálisan szükséges ahhoz, hogy a lakosság pozitívan gondoljon a településre, a befektetők pedig biztonságosnak tartsák. A magas színvonal tehát még motivációt nem jelent, azonban hiánya markánsan hozzájárul a kvalifikált szakemberek elvándorlásához.

A magas szintű oktatási infrastruktúra a település hosszú távú versenyképessége szempontjából nélkülözhetetlen. A tudás alapú gazdaságban a legnagyobb érték a humánerőforrás, az egyén kompetenciái. Alapvetően ezeken múlik nem csak egy térség gazdagsága, de az egyén jóléte is. Egyértelmű tehát, hogy az oktatás színvonala kiemelt szempont a szülők szemében; ennek olyan szintet kell elérnie, hogy a fiatalok ne kerüljenek hátrányba a nagyobb településeken tanuló társaikkal szemben. Az igényes környezetben lévő, korszerű oktatási intézmények tehát szintén alapelvárásként fogalmazódnak meg.

Az igényes belváros a település egyik legfontosabb vonzó tényezője, mind a lakosok, mind pedig a turisták számára (nem véletlen, hogy az utóbbi évtizedben gyakorlatilag valamennyi megyei jogú város főtere, szigorúan vett belvárosa megújult). A rendezettség kisugárzik az egész városra (főleg a kisebb települések esetében), emelve a lakók életminőségét, formálva a településsel kapcsolatos attitűdjüket, azzal kapcsolatban tanúsított magatartásukat.

Kisújszállás és a környező városok kiváló gyógyvízzel rendelkeznek, nyugodt, kisvárosias hangulatuk miatt pedig ideális helyszínei a pihenésre, gyógyulásra vágyóknak.

További előny, hogy az egyes települések gyógyvizei eltérőek, így a térség együttesen képes komplex szolgáltatást nyújtani.

A **gyógyfürdő, hotel és a városközpont továbbfejlesztése** tehát legalább annyira szolgálja a turizmus fejlesztését, mint a lakosok helyben tartását.

Egy magát jól élhető városként pozicionáló település esetében alapvető, hogy színvonalas lehetőséget nyújt a legnépszerűbb sporttevékenységek végzésére.

A település életében mindig is fontos szerepet töltött be a mezőgazdaság, mind gazdasági, mind foglalkoztatási szempontból ezért átalakítása, jövedelmezőségének serkentése fontos kérdés. A város jövedelemtermelő képességének növelése ezért nagymértékben függ attól, hogy a jövőben az iparnak milyen ágazatait lesz képes a város idecsábítani; nagy szükség lenne ugyanis a fejlett technológiájú, nagy termelési értékű vállalkozások meghonosítására a térségben. Ennek érdekében a jelenlévő kis- és középvállalkozások technológiai javítását, vonzó infrastrukturális és vállalkozói környezet kialakításával a befektetői tőkeáramlás segítségét, illetve olyan ipari húzóágazat megteremtését jelöli ki fő intézkedési területekként, amelyek a gazdasági termelőkéesség növelése mellett jelentős számú új munkahelyet képesek teremteni. Ugyanakkor nagyon fontos kiemelni, hogy a jelentősebb ipari ágazatok idecsábításában a munkaerő képzettségi szintjének is nagy szerepe van; ezért az oktatás [piaci igényekhez igazítása](#) elengedhetetlenül szükséges feladat.

A fentiekben megfogalmazott részcélok elérése esetén a hosszútávra megfogalmazott cél elérése is megvalósul.

A részcélok elérése a helyzetértékelésben megfogalmazott problémák megoldását is eredményezi.

2. A stratégia megvalósíthatósága:

A megvalósíthatóság vizsgálatának célja áttekinteni a fejlesztések finanszírozásával kapcsolatos lehetőségeket, korlátokat, hogy ezek kapcsán nagyságrendileg reálisnak értékelhető célokat tartalmaz-e a stratégia, illetve számba veszi-e a források bizonytalanságából eredő kockázatokat és azok lényeges hatásait.

A fejlesztési témákat három megközelítésben szükséges áttekinteni:

- a) A fejlesztési források eredete szerint lehetnek: az önkormányzati forrásból tervezett , a túlnyomórészt önkormányzati, kisebb részben nem önkormányzati és a teljesen (vagy közel teljesen) önkormányzati források nélkül tervezett fejlesztések.
- b) A mozgósítható források volumene szerint: a fejlesztési lehetőségek három forrás-korlátozója az önkormányzati önrész, az uniós támogatások és a reális magán-források .
- c) Csoportosítást kívánnak a fenntarthatósági és megtérülési jellemzők, utóbbiaknál a nyereségesség jellemzői.

Elemezni szükséges azt is, hogy az IVS kiemelt akciótervi témakörei közé milyen mértékben és mely témák emelhetők be a források előre nem látható bővülésével, átrendeződésével. Milyen tartalék-programok kapjanak prioritást, ha jelentős súlyú programok az uniós forrásokért történő pályázatokon nem fenntartható minősítést kapnak, vagy más okból kiesnek a támogatásra esélyes programok köréből.

a) A meghatározó jelentőségű („gócpont”) programokra kiterjedően a források szerint:

Összeállítás alatt!

b) A mozgósítható források volumene, nagyságrendje szerint tekintve a fejlesztési lehetőségeket korlátozzák:

Az önkormányzati kötelező feladatok uniós forrásból kizárólag a TOP-ból finanszírozhatóak, ahol korlátozott a forrás és nagy a települések közötti verseny. A TOP-os pályázatok nem versenyszabályok alá eső részei elméletileg 100%-os támogatási intenzitásúak.

A szociális otthon korszerűsítésére az EFOP (Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program) keretében lesz lehetőség. Ez esetben kérdés az önerő mértéke és jelentős kockázat, hogy nem igényelhető kellő nagyságú forrás.

Belterületi útfelújításra, útépitésre uniós forrásra nem lehet pályázni, ezeket önerőből, vagy hazai támogatásból lehet megvalósítani, jelentős önkormányzati önerő mellett.

A versenyszabályok alá eső fejlesztések esetén az önkormányzatra 50%-os önerő biztosítása vonatkozik, ilyen például az északi ipartelep közművesítése, amelyre a TOP-ban lesz lehetőség. Itt az önerőt a fejlesztés kedvezményezettjeivel meg kell osztani, mert az önkormányzat többi fejlesztési elképzelését veszélyeztetné, ha minden forrását egy infrastrukturális fejlesztésre fordítaná.

Az önkormányzati gazdasági célok (pl.: gombatermesztő üzem, biogázüzem, a Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft. fejlesztési elképzelései) esetében kérdéses, hogy a GINOP (Gazdasági és Innovációs Operatív Program) és KEHOP pályázatok keretében jogosult lesz-e akár az önkormányzat, vagy az önkormányzat 25%-nál nagyobb részesedésével működő – ezáltal kis és középvállalkozásnak nem minősülő - gazdasági társaság pályázni és ha igen a cégek esetében milyen támogatási intenzitással. A GINOP és KEHOP pályázatok esetében az önrész biztosítása lesz a legnehezebb feladat az önkormányzat számára. Amennyiben az önkormányzat 25%-ánál nagyobb részesedéssel működő cégek pályázhatnak a KKV-kal azonos feltételekkel, az segítheti e célok megvalósítását. Az Észak-alföldi Régióban a kisvállalkozások 60%-os, a középvállalkozások 70%-os támogatási intenzitásra is jogosultak lehetnek.

Az önkormányzat kapacitásnövelő, mérethatékonysági turizmusfejlesztési elképzeléseinek megvalósítására az európai uniós forrásokból nem lesz lehetőség, így ezekre a célokra csak hazai forrásból lehet támogatáshoz jutni.

c) Fenntarthatósági és megtérülési jellemzők, utóbbiaknál a nyereségesség jellemzői (uniós támogatási arányokat befolyásoló tényező):

- üzemeltetése tartósan biztosított
- bevételekből nyereség nélkül fenntartható
- bevételekből nyereséges

Az akcióterületeken tervezett fejlesztéseket, a szükséges ráfordításokat, bevételeket az 5.3. sz. fejelet mutatja be.

A rehabilitációs akcióterületek fejlesztése során várható bevételek a városi ingatlanok értékesítéséből, a bérleti díjakból, illetve a magánérő várható aránya:

A rehabilitációs akcióterületek fejlesztése keretében a városnak lehetősége és joga van arra, hogy ne csupán az akcióterületen belüli tulajdonait értékesítse. Kisújszállás kiemelkedő jelentőségű akcióterületi fejlesztései olyan területeken történnek, ahol az önkormányzat eladható ingatlanokkal alig rendelkezik, legnagyobbbrészt éppen a tulajdonában álló ingatlanokon próbál fejleszteni.

Lehetséges azonban hogy az akcióterületeken felfedezhető néhány eladható ingatlan eladása elkerülhetetlen vagy célszerű lesz, ez azonban csak hitelesen igazolt piaci áron történhet. Ennek érdekében valamennyi piacra kerülő önkormányzati ingatlan árát aktualizálni kell. Mivel különösen a városközponti területen a jelenlegi építési szabályozás egyáltalán nem garantálja, hogy kiváló építészeti minőséget képviselő épületek létesüljenek, a még meglévő ingatlanok közül a városképi szempontból legkényesebb területeken a beépítését az önkormányzatnak kell megvalósítania, és bérbe adnia. Ilyen terület a városháza melletti térfalat képező területsáv és a buszállomás felőli térfal iskolán túli része valamint a tervezett gyalogoszóna mentén lévő városi ingatlanok.

Ez azt is jelenti, hogy az akcióterületeken lévő önkormányzati telkek eladásából számottevő bevétel nem keletkezik.

Az akcióterületi fejlesztések áttekintése a működtető város szempontjából figyelemre érdemes adatokat kínál.

Az ingatlanok építési költségéhez képest egy felújítási cikluson belül az üzemeltetési-fenntartási költségek a beruházási költség cca. négyszeresét teszik ki. Tehát 25 éves felújítási ciklus időtartammal számolva a költség 2008-as árszinten évi 25-30 ezer Ft m²-ként az amortizációt figyelembe véve. [A jelenlegi bérleti díjak mellett az épületek leromlása csak az önkormányzati tulajdonú cég felújítási kapacitására és közmunka erőre támaszkodva kerülhető el. A nagyszámú üres és eladó ingatlan ellenére korlátozott a bérlakás állomány, amelyben az önkormányzatnak nagy szerepe van. A megfizethető bérlakás állomány fontos a város fejlesztése szempontjából, mert az idetelepülő cégek, a meglévő cégek munkaerő igényük kielégítését segíti, ha az idecsábított munkaerő kedvező lakhatási feltételekhez jut.](#)

Az akcióterületi fejlesztések keretében különösen fontos annak tisztázása, hogy mely fejlesztések képesek gyorsan megtérülni, nyereséget termelni. Igaz, hogy ezek támogatása kismértékű, de az üzemeltetési nyereség figyelembevételével ezek vállalása ésszerű lehet. Az akcióterületi fejlesztések körébe olyan városi forrást igénylő fejlesztések kerültek, amelyek a vállalkozói tőke szempontjából nem vonzóak, nem termelnek nyereséget. Ilyen a gyógyfürdő, a piac, de ezeknél legalább érdemi bevétel keletkezik, amely elvileg [megfelelő mérethatékonyság mellett](#) kiegyenlítheti a költségeket. Azonban hitellel terhelt beruházásoknál az egyenleg lényegesen kedvezőtlenebb, a bevételeket a hitel-tartozások visszafizetése terheli. Ezért lényeges, hogy olyan beruházások számára biztosítson az önkormányzat kedvező feltételeket, amelyek nyereségesek, így a város számára is forrást termelnek.

Az akcióterületi fejlesztések megvalósításához szükséges Bruttó költségeket és a nem önkormányzati források arányát az 5.3.2. sz. fejezet mellékletei mutatják be.

3. A célok érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatásai:

Az integrált városfejlesztés tartalma, prioritásai, ütemezése és volumene is jelentős mértékben eltérő az egyes városrészeknél. A választott városrész-tagolási megoldás a nagyvárosokra alkalmazott tagoláshoz képest látszólag elaprózott, és ez szembetűnővé teszi az eltéréseket, esetenként pedig azt, hogy vannak szinte „tulajdonság nélküli” térségek is. Ezt a nagyvárosok „nagyvonalú” területlehatárolása elfedheti, a funkcionálisan összetettebb térségek között eleve többféle kapcsolat is létezhet illetve alakítható, erősíthető. Valójában azonban a város minőséget hordozó egységeknek, ha nem is „gyermekméretben”, de lényegesen kisebb térségekben kell jelen lenniük, mint a nagyvárosoknál. A nagyvárosokra szabott elméleti megközelítés szerint akár egészében is lehetett volna elemzési alapegységként hagyni Kisújszállást. Azonban a kisvárosi léptéknél – és ez a jövőbeli IVS-eknél is tanulságos lehet – másként, a szomszédos rivalizáló vagy éppen vesztes városrész-minták nélkül, esetleg közeli más városokhoz viszonyítva lehet a koherencia-szempontokat megfogalmazni.

A választott tagolási megoldásnál látható, hogy egyes területrészeknek nincs olyan jól körvonalazható magja, vagy ha van sajátosságáról énképe, azt természeti vagy építészeti jellegek nem támogatják, nem erősítik. Ennek megfelelően a központi térrészekre vonatkozóan elvárt, megfogalmazott, esetenként városléptékben elsőrendűnek tartott fejlesztési célok is más megítélés alá esnek, mint az egy nagyvárosban történne. Ott ugyanis határozottabb belső szerveződésükkel az egyes térségek érdekeiket erőteljesebben képviselhetik, hiszen más térrészek előnyben részesítése számukra automatikusan hátrányos helyzetet jelenthet akkor is, ha a nyertesek valamiféle célrendszer-koherenciát deklarálnak.

Kisújszállás „külsőbb” városrészei sokkal inkább vesztesei lehetnek annak, ha a fejlesztési forrásokat a városi életminőség színtereinek megerősítése helyett peremvidéki ál-központokra fordítják.

Tehát ha ez utóbbi területek vonatkozásában zajlik valamiféle központ felé történő integráció, az az elhanyagoltá váló térségben súlyos veszteséggént jelenik meg.

Látható, hogy a központi városrészeknek a külsőbb városrészekre meghatározott célokhoz illeszkedése a fordítottjától élesen különbözik:

Az „A” városrész közelsége, könnyű elérhetősége, valamennyi közvetlenül érintkező terület „A” felőli harmadát „központ közelivé” minősíti. Ez alapot adhatott volna olyan várostagolásra, ahogyan pl. Lipcse város IVS készítői jártak el, hogy a központot vágják ketté, és egy központközeli gyűrűhöz kapcsolják, esetleg a teljes külső zónát bevonják, így két-három rész alakult volna ki. De ez mesterséges és értelmezhetetlen szétválasztásnak bizonyult volna. A város gimnáziuma és számos más csak a központban jelenlévő intézménye a kis térbeli távolságok miatt a környező városrészek nézőszögéből egyaránt közeli, egyik vagy másik peremrészhez jobban vagy kevésbé nem kapcsolható. Tehát az „A” terület központfunkciója arányosan érvényesül a külsőbb zónák felé, két térséget kivéve.

Az „A” terület keleti városrészhez kapcsolódása az igazgatási szerepkörön kívüli területeken gyenge. A keleti városrész viszonylagos gazdátlanásával viszont az „A” terület alakulásánál bizonytalansági, kockázati tényezőként hat, ahogyan a területi kiterjedésükben csekély, de nyilvánvalóan hátrányos város-foltok is.

A vasút által leválasztott északi városrész a 4. főút közelségével esélyes arra, hogy gazdasági vállalkozások sorával alátámasztva a városirányításban is domináns szerepet nyerjen, ezzel a város tradicionális énképét átformálja. Az „A” városközpont térségében létezhet olyan kép, hogy jelenleg is színvonalas városi életteret kínál az északi városrész vállalkozói körének.

Valójában nem a szabadidős szolgáltatások, a sport- és kulturális programok kínálata tekintetében, hanem a helyi szellemi centrum folyamatos jelenléte, annak reprezentációja tekintetében igen keveset ad. Ez két módon változhat meg: az északi térségben kialakulhat egy a gazdasági központ részeként működő belső „gyarmati” szellemi centrum, ahogyan a hetvenes években a vidékre települő gazdasági egységek saját értelmiségi körei spontán megformálódtak, némi belterjességgel, vagy e gazdasági zóna kifejleszti saját szabadidős zónáit, és beleszövődik a megújulásra kevésbé hajló, gazdasági-pénzügyi folyamatokra kevésbé érzékeny belső városi értelmiség körébe.

Mindkét scenárióban megvalósul a koherencia, de utóbbi forgatókönyv jelen IVS távlatában a gazdasági zóna fejlődését akadályozó – elsősorban humán erőforrás és infrastruktúra fejlesztési – problémák miatt nem realizálódik.

Kevésbé határozottan körvonalazódik a következő városrészek közötti koherencia tartalma:

A külső városrészek továbbtagolása nem formális. Jól utal arra, hogy van egy külsőbb zóna, amelynek jövőképét, fejlődési kilátásait nem színezi kedvezőbbé a központ közelsége.

Ebből eredően a jelenleginél vártnál jelentősebb lakosságmozgás történik a következő évtizedben: a jelenleg sporadikusan létező erősen leromlott város-töredékek körül a külső városgyűrű hozzávetőleg egyharmad területén gyorsulva leromló zóna alakulhat ki. Ennek megelőzésére legalább az előkészítő lépéseket jelen IVS időszakában meg kell tenni.

A kívánatos program több, mint az antiszegregációs program. Az utóbbi ugyanis csupán átmeneti megoldást ad, és sikertelensége esetén rövid időn belül megsokszorozhatja a leromló város-töredékek számát. *Mintaadók hálózata szükséges*, amely minta-sejtek kiépítése a szociális problémák normatív kezelésétől határozottan eltérő megoldást, szerveződést, együttműködési formákat igényel.

A szomszédos városrészekre meghatározott célok tekintetében érdekes helyzet alakul ki a szabadidős-turisztikai fejlesztések tekintetében. Amíg az „A” központ városrész kínálata a szervezett sport-lehetőségek, a lazább sportolási formák az F és C (Óváros-környék) illetve kisebb súllyal az E térségben lehetnek jelen. Ezek a programok éppen különállásukkal képezhetnek olyan kínálatot, amelyet nem lehet egyhuzamban letudni, esélyt kínálnak több napos program kialakítására. Számolni kell azonban azzal, hogy számos versenytárs van a piacon. Egy többpólusú programcsomag vonzóvá tétele során ki kell lépni a települési kínálat köréből, másfelől a jelenleg megfogalmazottnál egyedibb arculatnak kell kialakulnia. Jelen IVS keretet kínál kreatív megoldások előkészítésére, de éppen az integrált jellegből is következően a peremvidék lakosságmozgásaival is számolni kell.

Az egyes városrészeknél felmerülő fejlesztések kistérségi gazdasági, társadalmi és környezeti hatása:

Fontos érvet jelent az egyes akcióterületek lehatárolása és programkészlete kialakításánál az, hogy Kisújszállás olyan kistérségi keretbe szerveződik, ahol a város fejlesztései a szomszédos települések érdekeit, fejlesztési törekvéseit érzékenyen érinthetik.

Legnyilvánvalóbb ez a gyógyfürdő fejlesztésnél, hiszen egy vendégszám tekintetében stagnáló idegenforgalmi-gyógyászati területen a szomszédos Berekfürdőt már kissé elúno vendégek könnyen átpártolhatnak egy közeli „frissebb” helyre, ezzel pedig berekfürdő meghatározó, létfontosságú jövedelemforrását csapolja meg Kisújszállás. Akkor, amikor számos további fürdőfejlesztés történik, ha nem is Berekfürdő, de más szintén nem távoli fürdő vendégkészlete rovására.

Ezen a helyzeten nyilván csak közös térségi marketing munka segít, ehhez azonban politikai bölcsesség és közös profi piackutató szerveződés is kell.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az egyéb szálláshely szolgáltatások megszervezésére, amely olcsón, magánforrások bevonásával gyors vendégszám növekedést hozhat. Ehhez szükséges a fürdő mérethatékonysági fejlesztése. A szálloda 50% feletti kihasználtsággal működik, amely eredmények alapján célszerű a szobaszámok minél nagyobb mértékű növelése. Az ifjúsági szálláshely mérete miatt nehezebben tölthető vendégekkel, ezért itt is szükséges a fejlesztés.

Az **oktatásfejlesztés** terén jellemzően a politikai közhelytárnak megfelelően automatikusan a szakképzés piaci elvárásokhoz fazonírozása a közös dallam, és mélységesen hiányzik a maximális képzési színvonal követelménye, amely pedig a helyi értelmiségi közösség, szellemi centrum kiválóságát kiváló, rendkívüli képességű oktatók, különösen reál tárgyak oktatói körével alapozható meg. Komoly versenyhelyzetet eredményez, és Kisújszállás számára tartós előnyt biztosít, ha sikerül az oktatási infrastruktúra fejlesztése mellett radikális humán erőforrás fejlesztést megvalósítani. Az integrált fejlesztési szemlélet ebben a tekintetben is számol a környező települések szellemi bázisával történő összehangolással.

Kisújszállás vasút és 4.sz. főút közötti gazdasági területe viszonylag szerény infrastruktúra-fejlesztési forrással **kedvező ipari környezett** ér el, ugyanakkor a következő években oktató-képző szellemi bázisát megerősítve – nem mellékesen lakosságszámának megtartása mellett – képes lesz a humán erőforrás bázist biztosítani, a szomszédos települések számára is értékes szolgáltatást kínálva.

A kistérség egészében életbevágó azoknak az eszközöknek a kifejlesztése, amelyek a még talpon maradt helyi vállalkozások megtartását és megerősítését segítik. Valószínű, hogy ez meghatározóan a mezőgazdasági és más termelő üzemekhez kapcsolódó támogató-szervező tevékenység a térségi vállalkozók szervezett és intézményesített együttműködését igényli.

Az idegenforgalmi fejlesztésekre országosan jellemző a szomszédokra figyelő, ötletmásoló szemlélet. Máshol észlelt bizarr turisztikai megoldások létesítése csak az idegenforgalmi termékcsomagokkal kapcsolatos követelmények ismeretében kockáztatható meg. Vagyis akkor, ha a szűkös források mellett megvalósuló, kis volumenű idegenforgalmi termékek körében az átvett ötletek csupán kiegészítők, és lényegesebbek a térség életvitelébe tartósan integrálódó programok, amelyek egyúttal hitelesítik a helyi szellemi centrum tartós, „irigylésre méltó”, nem alkalmi jelenlétét. Ilyen jellegűek az utóbbi évtizedekben terjedő falusi turizmus jellegű programok, amelyeknél a kommunikáció, az összehangolt szervezés szinte fontosabb, mint a cirkuszi programok. Hasonló jelleggel működnek a lovas turisztika emberi kapcsolatokban is gazdag szerveződései, amelyek térségünkben csiráikban alig léteznek, és szintén kistérségi léptékben kapnak jelentőséget.

5.6. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Fontos azon történések, események számbavétele, melyek esetleges bekövetkezése a stratégia elérését veszélyezteti.

A hosszú távú célok elérését veszélyeztető tényezők:

- Az EU agrár- és regionális politikájának kedvezőtlen irányváltása
- Az állami közúti és vasúti közlekedésfejlesztés elmaradása, illetve elhúzódása
- Az uniós, illetve hazai támogatási források szűkülése
- A [megye](#) érdekérvényesítő képességének gyengülése
- A helyi vállalkozók passzivitása
- Kistérségi együttműködés helyett rivalizálás
- A diplomás fiatalok, szakképzett munkaerő fokozódó elvándorlása
- A lakosság elöregedése, az aktív korú népesség csökkenése
- A működő tőke további távolmaradása
- A növekvő roma lakosság nem megfelelő integrálása (oktatás, munkaerőpiac)
- [A versenyszabályok alá tartozó fejlesztési elképzelésekhez az önerő biztosítása](#)

A megfogalmazott célok elérését szolgáló fejlesztéseknek, megfelelő módon kell egymásra épülni, azaz megfelelő sorrendben és ütemben kell [megvalósítani](#) őket. A megvalósításhoz szükséges anyagi és szervezeti feltételeket biztosítani kell, illetve fontos, hogy a pénzügyi fenntarthatóság elhatározásai is megvalósuljanak. Csak ezen feltételek együttes teljesülése esetén biztosítható a célok maradéktalan elérése.

A fenti feltételek teljesítését veszélyeztető tényezők kizárása, illetve felmerülésük lehetőségének csökkentése, a hosszú távú célok elérését veszélyeztető tényezőkhez hasonlóan fontos.

Az IVS keretében kijelölt akcióterületek megvalósítását veszélyeztető tényezőket érdemes önállóan is megvizsgálni:

A-I jelű akcióterület:

[Termálvízre alapozott turisztikai, gazdasági és energetikai fejlesztések](#)

A megvalósult gyógyfürdőfejlesztés és a hozzá kapcsolódó hotel és ifjúsági szálláshely esetében jelentős probléma a fenntarthatóság, így a kockázat már bekövetkezett. Nem valósult meg a kiserőgáz hasznosítása, amely érdemben csökkenthetné a gyógyfürdő energiaköltségeit, továbbá nem valósult meg a fürdő ivóvízellátásának kiépítése. Mindezek mellett bebizonyosodott, hogy nem tudott az önkormányzat kellően „nagyot” fejleszteni, így nem lett mérhető a létesítmény. A 2014-2020-as fejlesztési időszakban a kiserőgáz hasznosítással, a saját ivóvízellátás kiépítésével, a hotel szobaszámának jelentős növelésével, az ifjúsági szálláshely továbbfejlesztésével, kemping kialakításával és a fürdő mérhető fejlesztésével elérhető a fenntarthatóság, de ehhez áfa nélkül legalább 1 150 000 ezer forint értékű fejlesztés szükséges.

A jogszerűen működő magán szálláshely szolgáltatás megszervezésének az elmaradása is jelentős kockázat, mert lassabb turisztikai növekedést és idegenforgalmi adóbevétel növekedést eredményez.

A-II jelű akcióterület:**Városközpont továbbfejlesztése**

Az akcióterületen elhatározott fejlesztések jelentős része olyan közösségi célú fejlesztés, melyek megvalósításának kevesebb a kockázata. Fontos azonban az idegenforgalmat is ellátó, továbbá a magánszféra fejlesztéseire alapozott létesítmények megvalósulásának kellő időben történő indítása, illetve az önkormányzat szervező közreműködése, nem utolsósorban a pályázati lehetőségek figyelése, és a vállalkozók kellő időben történő tájékoztatása és bevonása.

A-III jelű akcióterület:**Szabadságtéri lakótelep és környezetének rekonstrukciója, lakóterület fejlesztés**

Az akcióterületen tervezett fejlesztések megvalósulásának legnagyobb kockázatát az anyagi források hiánya, és a tulajdonosi érdekek összehangolatlansága jelentheti. Az önkormányzat fontos feladata a pályázati lehetőségek figyelése, a tulajdonosok megfelelő tájékoztatása, a fejlesztések előkészítésének összehangolása.

B-I jelű akcióterület:**„Nyugati kereskedelmi és idegenforgalmi kapu” akcióterület**

A fejlesztések megvalósításnak kockázatát a gyorsforgalmi út itt tervezett késői megvalósulása jelentheti, ami ugyan nem feltétele a beruházások megvalósulásának, de az mindenképpen ösztönzően hatna rá. Tekintettel arra, hogy a készítés alatt lévő tervek autópálya komplex pihenő helyet, benzinkutat is jelölnek itt, a településrendezési tervben kijelölt kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület felértékelődhet. A tervek előzetes ismeretében, a tervezett csomópont az eddigiektől eltérő területet venne igénybe, így a szabályozási terv módosítása szükségessé válik. ez a gazdasági terület lehatárolását is érinti!

Fontos az érintett területek hasznosítását jelentősen segítő, elhatározott rendezési tervmódosítás mielőbbi elkészítése is.

BC jelű akcióterület:**„Új életér” akcióterület - Lakóterület fejlesztés a nyugati városrész hasznosítatlan területein**

A fejlesztések megvalósulásának legnagyobb kockázatát a fejlesztések előfeltételét jelentő infrastruktúra fejlesztések elmaradása (vízrendezés, előközművesítés, útépités) jelentheti. Az itt tervezett közösségi funkciók megvalósítása ösztönzőleg hathat a magánszektor fejlesztéseire is.

B-I jelű akcióterület:**„Lovas- liget turisztikai központ” akcióterülete**

A fejlesztések megvalósulásának előfeltétele az anti-szegregációs tervben meghatározott intézkedések, fejlesztések megvalósítása. Az itt tervezett közösségi és turisztikai fejlesztésekbe a vállalkozói szféra bevonható, mely az önkormányzat szervező szerepvállalását is igényli. Ez utóbbi nélkül a fejlesztések összehangoltsága, és megfelelő színvonala csak nehezen lenne biztosítható.

**B-I jelű akcióterület:
„Északi iparnegyed” akcióterülete**

Az iparnegyed tervezett fejlesztéseinek megvalósulásának számottevő kockázata van. Ezek elkerülése az önkormányzat részéről jelentős intézkedések meghozatalát igényli. Egyik legfontosabb kockázati elem az iparnegyed megfelelő közlekedési kapcsolatának elmaradása. A 4. sz. főút elkerülő [szakaszának felhasználásával megvalósítani tervezett gyorsforgalmi úttal](#) való csomóponti kapcsolat kiépítése létkérdés. Hasonlóan fontos a belterülethez való megfelelő közúti kapcsolat kiépítése is.

A tervezett fejlesztési területek megfelelő infrastruktúrával történő ellátása, előközművesítés, útépítés megvalósítása rendkívül fontos önkormányzati feladat.

6. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ESZKÖZEI